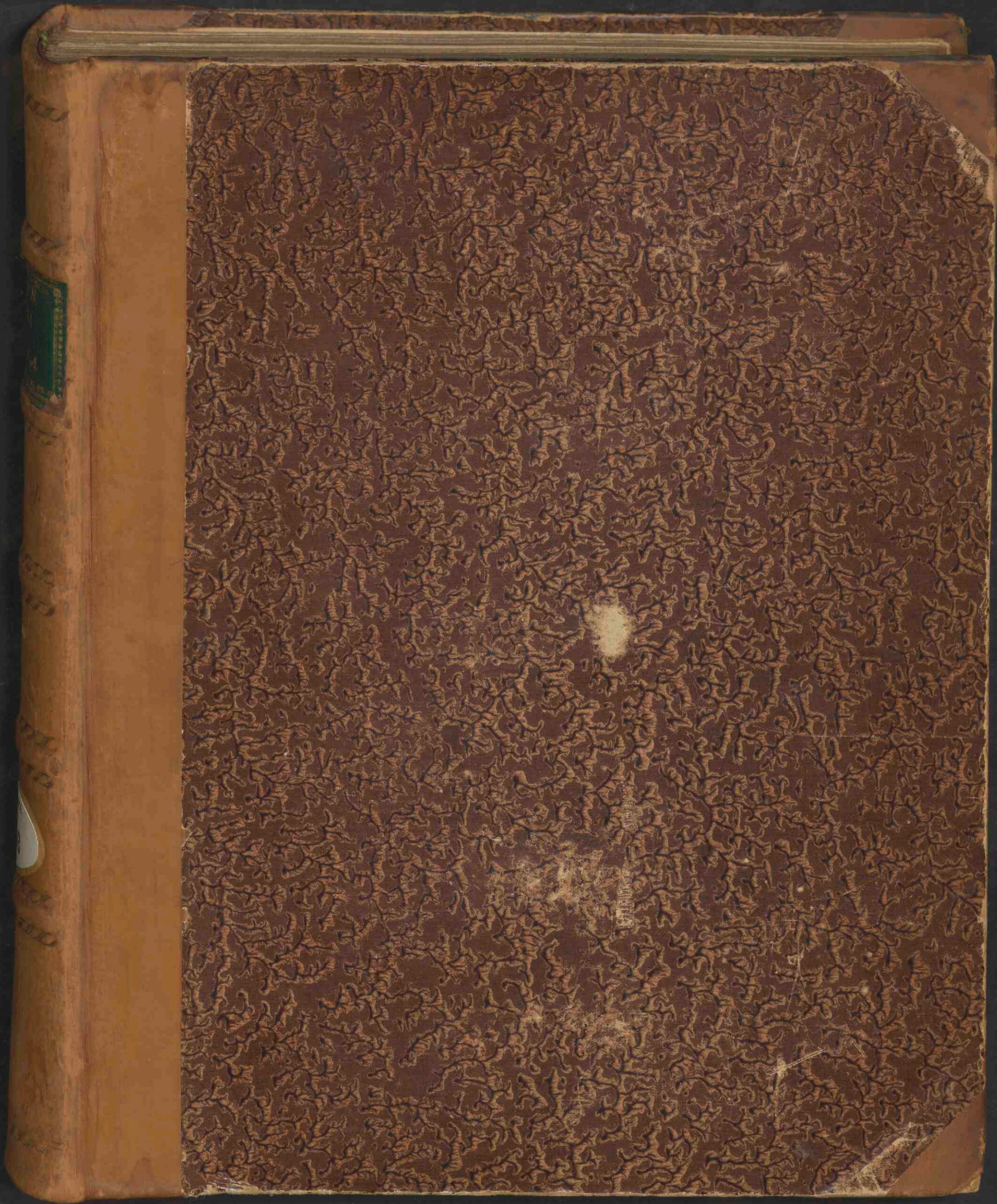

Flora Batava

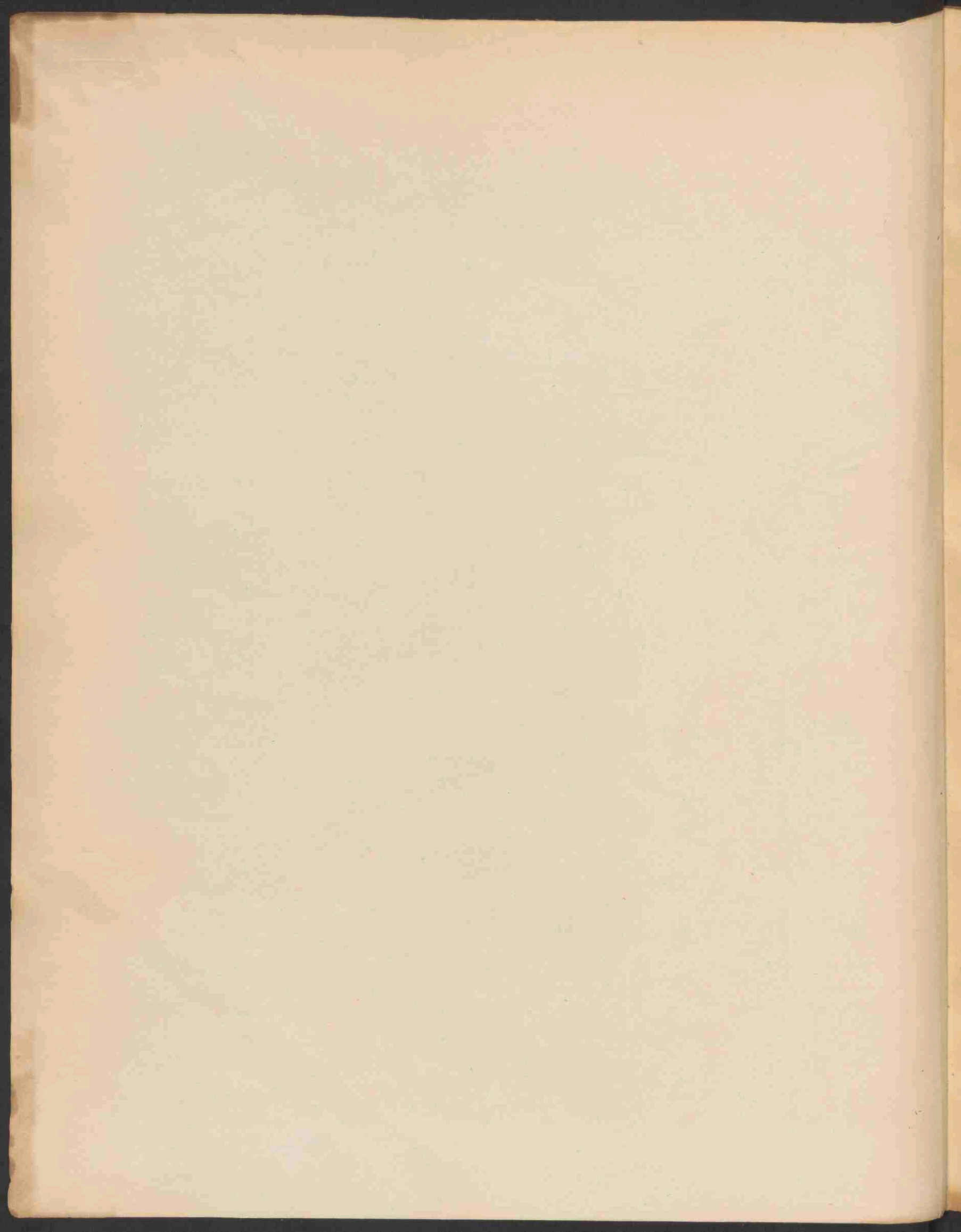
<https://hdl.handle.net/1874/426817>

R. qu.
250

FF 231

F. 1. 8 (Nederland)

Ranora qu * V * 88

Ry 250 Feb 1894 N. 1

FLORA BATAVA.

AFBEELDING EN BESCHRIJVING

DER

NEDERLANDSCHE GEWASSEN.

AANGEVANGEN DOOR WIJLEN

JAN KOPS,
Hoogleraar te Utrecht,

VOORTGEZET DOOR

F. W. VAN EEDEN,
te Haarlem,

Lid van de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen, de Nederlandsche Botanische Vereeniging, Corresp. lid van de Société des Sciences Naturelles te Cherbourg, van de Botanical Society te Edinburg enz.

NEGENTIENDE DEEL.

TE LEIDEN, BIJ DE BREUK & SMITS. — 1893.

ARISTAE ANOII

INURTEA...

...

...

...

LIJST VAN DE PLANTEN,

die afgebeeld en beschreven zijn in deel XIX der FLORA BATAVA, naar tijd van
uitgave gerangschikt.

TWEË HONDERD ACHT EN TACHTIGSTE AFLEVERING.

No.		
1441.	<i>Senebiera didyma</i> L.	<i>Tweebultige Senebiera.</i>
1442.	<i>Galium tricornis</i> With.	<i>Driehoornig Walstroo.</i>
1443.	<i>Euphorbia Esula</i> L. β <i>lanceolata</i> Godr.	<i>Lancetbladige Wolfsmelk.</i>
1444.	<i>Poa bulbosa</i> L.	<i>Bolvormend Beemdgras.</i>
1445.	<i>Agaricus bombycinus</i> Schaeff.	<i>Wollige Plaatzwam.</i>

TWEË HONDERD NEGEN EN TACHTIGSTE AFLEVERING.

1446.	<i>Epipactis atrorubens</i> Schult.	<i>Bruinrood wild Nieskruid.</i>
1447.	<i>Panicum capillare</i> Gron.	<i>Haarfijn Panikgras.</i>
1448.	<i>Triticum acutum</i> D. C.	<i>Spits Tarwgras.</i>
1449.	<i>Agaricus (Cortinarius) pholideus</i> Fries.	<i>Schubbige Plaatzwam.</i>
1450.	<i>Agaricus nudus</i> Bull.	<i>Naakte Plaatzwam.</i>

TWEË HONDERD NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1451.	<i>Amelanchier vulgaris</i> Moench.	<i>Oostenrijksche Mispel.</i>
1452.	<i>Bromus secalinus</i> L.	<i>Rogge Dravik met ongenaalde bloemen.</i>
1453.	<i>Mnium affine</i> Bland.	<i>Aanverwant Sterremos.</i>
1454.	<i>Agaricus maculatus</i> Alb. et Schw.	<i>Gevlekte Plaatzwam.</i>
1455.	<i>Agaricus conopileus</i> Fries.	<i>Kegelvormige Plaatzwam.</i>

TWEË HONDERD EEN EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1456.	<i>Neslia paniculata</i> Desv.	<i>Pluimvormende Neslia.</i>
1457.	<i>Centaurea Jacea</i> L.	<i>Drooge Centaurie. Knoopkruid. Wammes-</i>
1458.	<i>Carex ligERICA</i> Gay.	<i>Rietgras van de Loire. (knoopen.)</i>
1459.	<i>Russula rubra</i> (D. C.) Fries.	<i>Rode Russula.</i>
1460.	<i>Agaricus (Cortinarius) cinnamomeus</i> L.	<i>Kaneelkleurige Plaatzwam.</i>

TWEË HONDERD TWEE EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1461.	<i>Erucastrum Pollichii</i> Sch. et Sp.	<i>Pollich's Schijnraket.</i>
1462.	<i>Drosera longifolia</i> L.	<i>Langbladige Zonnedaauw.</i>
1463.	<i>Polygala depressa</i> Wenderoth.	<i>Neergedrukte Kruisbloem.</i>
1464.	<i>Hydnum subsquamosum</i> Batsch.	<i>Groote schubbige Stekelzwam.</i>
1465.	{ <i>Agaricus lucifugus</i> Fries. <i>Hirneola auricula judae</i> Berk.	{ <i>Lichtschuwe Plaatzwam.</i> <i>Judas-ooren.</i>

TWEE HONDERD DRIE EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

No.		
1466.	{ Onagra spectabilis Spach. Oenothera spectabilis Hort.	} Grootbloemige Onagra.
1467.	Carex paradoxa Willd.	Onregelmatig Rietgras.
1468.	Brachypodium pinnatum L.	Gevinde Kortsteel.
1469.	Agaricus splendens Pers.	Schitterende Plaatzwam.
1470.	Hydnum fragile Fries.	Brooze Stekelzwam.

TWEE HONDERD VIER EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1471.	Eriophorum angustifolium Roth.	Wollegras met kortgesteelde aartjes.
1472.	Bromus inermis Leyss.	Ongenaalde Dravik.
1473.	Polypodium Robertianum Hoffm.	Roberts Varen.
1474.	Russula furcata Pers.	Russula met gevorkte plaatjes.
1475.	Hydnum scabrosum Fries.	Ruwe Stekelzwam.

TWEE HONDERD VIJF EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1476.	Thalictrum Morisonii Gmel.	Morison's Waterruit.
1477.	{ Juncus supinus Moench. v. fluitans Lmk.	} Vlottende Bloembies.
1478.	Lepturus filiformis Roth.	Dunstaart.
1479.	Russula integra Fries.	Gave Russula.
1480.	Hydnum melaleucum Fries.	Zwart-witte Stekelzwam.

TWEE HONDERD ZES EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1481.	{ Senecio erraticus Bertol.	Zwervend Kruiskruid.
1482.		
1483.	Ceratophyllum submersum L.	Ongewapend Hoornblad.
1484.	Dipsacus pilosus L.	Harige Kaardebol.
1485.	Peziza aurantia Fl. Dan. var.	Oranjekleurige Schotelzwam.

TWEE HONDERD ZEVEN EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1486.	Salvia verticillata L.	Kransbloemige Salie.
1487.	Avena orientalis Schreb.	Troshaver. Poeshaver.
1488.	Polystichum oreopteris D. C.	Bergvaren.
X 1489.	Agaricus spadiceo-griseus Schaeff.	Bruin-grijze Plaatzwam.
1490.	Lactarius deliciosus Fries.	Smakelijke Melkzwam.

TWEE HONDERD ACHT EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

1491.	Bupleurum rotundifolium L.	Rondbladige Doorwas.
1492.	Aira discolor Thuill.	Moeras Windhalm.
1493.	Aspidium aculeatum Sw.	Stekelig Schildvaren.
1494.	Agaricus gambosus Fries.	Hoef-Paddestoel.
1495.	Boletus impolitus Fries.	Plompe Pijpzwam.

REGISTER.

v

TWEE HONDERD NEGEN EN NEGENTIGSTE AFLEVERING.

No.		
1496.	<i>Epilobium angustifolium</i> L. var.	<i>Smalbladige Bastaardwederik.</i>
1497.	<i>Veronica scutellata</i> L.	<i>Schildzadige Eerenprijs.</i>
1498.	<i>Calamagrostis stricta</i> Nutt.	<i>Smalbloemig Rietgras.</i>
1499.	<i>Paxillus atrotomentosus</i> Batsch.	<i>Zwart fluweelige Paxillus.</i>
1500.	{ <i>Agaricus muscigenus</i> Schum.	<i>Moslievende Plaatzwam.</i>
	{ <i>Stereum purpureum</i> Pers.	<i>Paarse Hardzwam.</i>

DRIE HONDERDSTE AFLEVERING.

1501.	<i>Artemisia vulgaris</i> L.	<i>Bijvoet. Gemeene Alsem.</i>
1502.	<i>Allium Scorodoprasum</i> L.	<i>Slangenlook.</i>
1503.	<i>Avena hybrida</i> Peterm.	<i>Bastaard-Haver.</i>
1504.	<i>Agaricus catinus</i> Fries.	<i>Schaalvormige Plaatzwam.</i>
1505.	<i>Polyporus zonatus</i> Fries.	<i>Gekringde Polyporus.</i>

DRIE HONDERD EN EERSTE AFLEVERING.

1506.	} <i>Fraxinus excelsior</i> L.	<i>Gewone Esch.</i>
1507.		
1508.	<i>Triticum pycnanthum</i> Godr. et Gren.	<i>Digtbloemig Tarwegras.</i>
1509.	<i>Agaricus aurivellus</i> Batsch.	<i>Goudvlammige Plaatzwam.</i>
1510.	<i>Cortinarius (Agaricus) armillatus</i> Fries.	<i>Armband-Plaatzwam.</i>

DRIE HONDERD EN TWEEDE AFLEVERING.

1511.	<i>Rubus discolor</i> W. et Nees	<i>Tweekleurige Braambes.</i>
1512.	<i>Trientalis europaea</i> L.	<i>Zevenster.</i>
1513.	<i>Convolvulus sepium</i> L.	<i>Haagwinde, verscheidenheid.</i>
1514.	<i>Agaricus anserinus</i> Fl. Bat.	<i>Ganzen-Paddestoel.</i>
1515.	<i>Tremella foliacea</i> Pers.	<i>Bladachtige Trilzwam.</i>

DRIE HONDERD EN DERDE AFLEVERING.

1516.	<i>Erysimum canescens</i> Roth.	<i>Grauwharige Steenraket.</i>
1517.	<i>Halimus pedunculatus</i> Wallr.	<i>Gesteelde Zeeporselein.</i>
1518.	<i>Alnus incana</i> D. C.	<i>Grijswitte Els.</i>
1519.	<i>Cortinarius (Agaricus) semi-sanguineus</i>	<i>Bruinroode Plaatzwam.</i>
1520.	" " <i>mucosus</i> Fries.	<i>Slijmige Plaatzwam.</i>

ALPHABETISCHE NAAMLIJST VAN DE PLANTEN,

die in dit deel afgebeeld en beschreven zijn.

	No.
Agaricus anserinus Fl. Bat.	1514.
" (Cortinarius) armillatus Fries.	1510.
" aurivellus Batsch.	1509.
" bombycinus Schaeff.	1445.
" catinus Fries.	1504.
" (Cortinarius) cinnamomeus L.	1460.
" conopileus Fries.	1455.
" gambosus Fries.	1494.
" lucifugus Fries.	1465.
" maculatus Alb. et Schw.	1454.
" (Cortinarius) mucosus Fries.	1520.
" muscigenus Schum.	1500.
" nudus Bull.	1450.
" (Cortinarius) pholideus Fries.	1449.
" " semi-sanguineus	1519.
" spadiceo-griseus Schaeff.	1489.
" splendens Pers.	1469.
Aira discolor Thuill.	1492.
Allium Scorodoprasum L.	1502.
Alnus incana D. C.	1518.
Amelanchier vulgaris Moench.	1451.
Artemisia vulgaris L.	1501.
Aspidium aculeatum Sw.	1493.
Avena hybrida Peterm.	1503.
" orientalis Schreb.	1487.
Boletus impolitus Fries.	1495.
Brachypodium pinnatum L.	1468.
Bromus secalinus L.	1452.
" inermis Leyss.	1472.
Bupleurum rotundifolium L.	1491.
Ganzen-Plaatzwam	1514.
Armband-Plaatzwam	1510.
Goudvlammige Plaatzwam	1509.
Wollige Plaatzwam	1445.
Schaalvormige Plaatzwam	1504.
Kaneelkleurige Plaatzwam	1460.
Kegelvormige Plaatzwam	1455.
Hoef-Plaatzwam	1494.
Lichtschuwe Plaatzwam	1465.
Gevlekte Plaatzwam	1454.
Slijmige Plaatzwam	1520.
Moslievende Plaatzwam	1500.
Naakte Plaatzwam	1450.
Schubbige Plaatzwam	1449.
Bruinroode Plaatzwam	1519.
Bruin-grijze Plaatzwam	1489.
Schitterende Plaatzwam	1469.
Moeras Windhalm	1492.
Slangenlook	1502.
Grijswitte Els	1518.
Oostenrijksche Mispel	1451.
Bijvoet. Gemeene Alsem	1501.
Stekelig Schildvaren	1493.
Bastaard-Haver	1503.
Troshaver. Poeshaver	1487.
Plompe Pijpzwam	1495.
Gevinde Kortsteel	1468.
Rogge Dravik met ongenaalde bloemen.	1452.
Ongenaalde Dravik	1472.
Rondbladige Doorwas	1491.

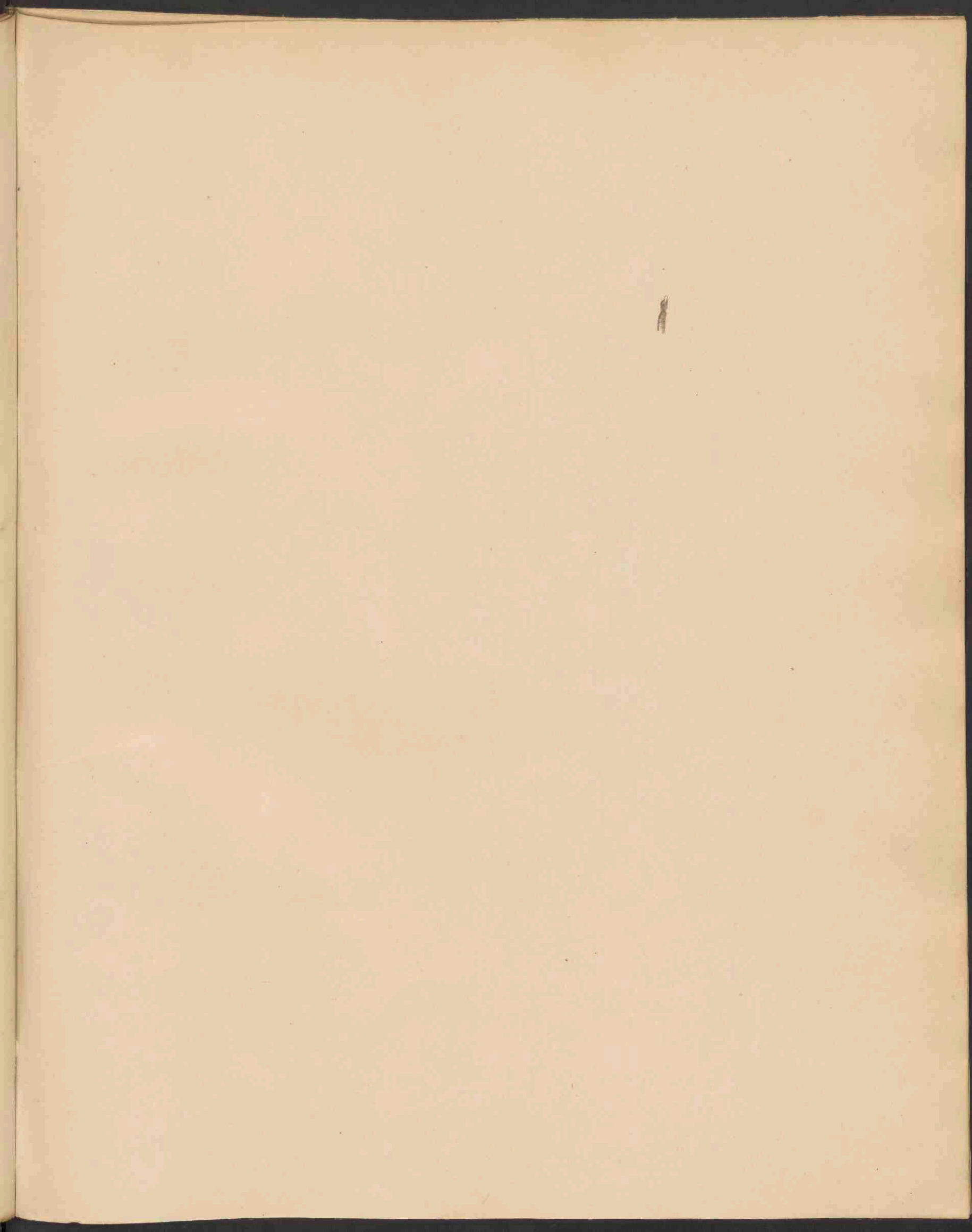
REGISTER.

VII

	No.
Calamagrostis stricta Nutt.	1498.
Carex ligERICA Gay.	1458.
" paradoxa Willd.	1467.
Centaurea Jacea L.	1457.
Ceratophyllum submersum L.	1483.
Convolvulus sepium L. var.	1513.
Dipsacus pilosus L.	1484.
Drosera longifolia L.	1462.
Epilobium angustifolium L. var. minor.	1496.
Epipactis atrorubens Schult.	1446.
Eriophorum angustifolium Roth.	1471.
Erucastrum Pollichii Sch. et Sp.	1461.
Erysimum canescens Roth.	1516.
Euphorbia Esula L. β lanceolata Godr.	1443.
Fraxinus excelsior L.	1506, 1507.
Galium tricornis With.	1442.
Halimus pedunculatus Wallr.	1517.
Hirneola auricula judae Berk.	1465.
Hydnum fragile Fries.	1470.
" melaleucum Fries.	1480.
" scabrosum Fries.	1475.
" subsquamosum Batsch.	1464.
Juncus supinus Moench.	1477.
Lactarius deliciosus Fries.	1490.
Lepturus filiformis Roth.	1478.
Mnium affine Bland.	1453.
Neslia paniculata Desv.	1456.
Oenothera spectabilis Hort.	} Grootbloemige Onagra . . . . . 1466.
Onagra spectabilis Spach.	
Smalbloemig Rietgras	1498.
Rietgras van de Loire	1458.
Onregelmatig Rietgras	1467.
Drooge Centaurie. Knoopkruid. Wam- mesknoopen	1457.
Ongewapend Hoornblad	1483.
Haagwinde, verscheidenheid.	1513.
Harige Kaardebol	1484.
Langbladige Zonnedaauw	1462.
Smalbladige Bastaardwederik. Ver- scheidenheid	1496.
Bruinrood wild Nieskruid	1446.
Wollegras met kortgesteelde aartjes .	1471.
Pollich's Schijnraket	1461.
Grauwbehaarde Steenraket	1516.
Lancetbladige Wolfsmelk	1443.
Gewone Esch.	1506, 1507.
Driehoornig Walstroo	1442.
Gesteelde Zeeporselein	1517.
Judas-ooren	1465.
Brooze Stekelzwam	1470.
Zwart-witte Stekelzwam	1480.
Ruce Stekelzwam	1475.
Groote schubbigste Stekelzwam	1464.
Vlottende Bloembies	1477.
Smakelijke Melkzwam	1490.
Dunstaart.	1478.
Aanverwant Sterremos	1453.
Pluimvormende Neslia	1456.
Grootbloemige Onagra	1466.

	No.
<i>Panicum capillare</i> Gron.	1447.
<i>Paxillus atrotomentosus</i> Batsch.	1499.
<i>Peziza aurantia</i> Fl. Dan. Var.	1485.
<i>Poa bulbosa</i> L.	1444.
<i>Polygala depressa</i> Wenderoth.	1463.
<i>Polypodium Robertianum</i> Hoffm.	1473.
<i>Polyporus zonatus</i> Fries.	1505.
<i>Polystichum oreopteris</i> D. C.	~~1485.~~ 1465
<i>Rubus discolor</i> W. et Nees.	1511.
<i>Russula furcata</i> Pers.	1474.
" <i>integra</i> Fries.	1479.
" <i>rubra</i> (D. C.) Fries.	1459.
<i>Salvia verticillata</i> L.	1486.
<i>Senebiera didyma</i> L.	1441.
<i>Senecio erraticus</i> Bertol.	1481, 1482.
<i>Stereum purpureum</i> Pers.	1500.
<i>Thalictrum Morisonii</i> Gmel.	1476.
<i>Tremella foliacea</i> Pers.	1515.
<i>Trientalis europaea</i> L.	1512.
<i>Triticum acutum</i> D. C.	1448.
" <i>pycnanthum</i> Godr. et Gren.	1508.
<i>Veronica scutellata</i> L. var. <i>pubescens</i>	1497.
<i>Haarfijn Panikgras</i>	1447.
<i>Zwart fluweelige Paxillus</i>	1499.
<i>Oranjekleurige Schotelzwam</i>	1485.
<i>Bolvormend Beemdgras</i>	1444.
<i>Neergedrukte Kruisbloem</i>	1463.
<i>Roberts Varen</i>	1473.
<i>Gekringde Polyporus</i>	1505.
<i>Bergvaren</i>	~~1485.~~ 1465
<i>Tweekleurige Braambes</i>	1511.
<i>Russula met gevorkte plaatjes</i>	1474.
<i>Gave Russula</i>	1479.
<i>Rode Russula</i>	1459.
<i>Kransbloemige Salie</i>	1486.
<i>Tweebultige Senebiera</i>	1441.
<i>Zwervend Kruiskruid</i>	1481, 1482.
<i>Paarsche Hardzwam</i>	1500.
<i>Morison's Waterruit</i>	1476.
<i>Bladachtige Trilzwam</i>	1515.
<i>Zevenster</i>	1512.
<i>Spits Tarwegras</i>	1448.
<i>Digtbloemig Tarwegras</i>	1508.
<i>Schildzadige Eerenprijs</i>	1497.

1418.

SENEBIERA DIDYMA PERS. 1441.

Jan 1890 N. 1 a

SENEBIERA DIDYMA L.

Tweebultige Senebiera.

Hoogduitsch: Zweiknötige Senebiere.

Engelsch: Lesser Wart-Cress.

Bloeit: July—Aug. ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XV. O. I. Tetradynamia Siliculosa.

NATUULIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Cruciferae.

GESLACHTSKENMERKEN. Silicula a latere compressa, apice integra subreniformis, vel basi apiceque emarginata subdidyma, non dehiscens, bilocularis, loculi monospermi.

Hauwtje zijdelings zaamgedrukt, aan den top gaaf, min of meer niervormig of aan den voet en den top uitgerand, tweebultig, niet openberstende, tweehokkig met eenzadige hokjes. *)

SOORTELIJKE KENMERKEN: Foliis profunde pinnatifidis, laciniis integris vel antice incis, pedicellis flore longioribus, siliculis didymis compressis basi apiceque emarginatis reticulato-rugosis, stylo nullo.

Bladen diep vinspletig met gave of aan den top ingesneden slippen; bloemsteeltjes langer dan de bloem; hauwtjes tweebultig, zaamgedrukt, aan den voet en den top uitgerand, netvormig gerimpeld; stempel zonder stijl.

Verschilt van *S. Coronopus* door de diep vinspletige bladslippen, door de langere vruchtrossen, de kleinere bloemen en vruchten en vooral door den afvallenden kelk en de boven en onder uitgerande, netvormig rimpelige hauwtjes. — *Syn. S. pinnatifida D. C., Lepidium didymum, Coronopus didyma Sm.*

VERKLARING DER AFBEELDING: a Bloempje; b vrucht; c zaad.

GROEIPLAATS. — Waarschijnlijk afkomstig van de oostelijke kusten van gematigd Amerika. — Genaturaliseerd in westelijk Europa, als: N. W. Duitschland, Groot-Brittannië en Ierland, westelijk en Z. W. Frankrijk, geheel Spanje, noordelijk Italië, en ook op de Canarische en Azorische eilanden. — In oostelijk Europa en verder in het Oosten ontbreekt zij. — Volgens Watson behoort zij tot den Engelsch-Atlantischen type van verspreiding. — In Europa groeit zij op ruigten, aan wegranden en op woeste plaatsen. *Senebiera Coronopus* komt meer oostelijk voor, doch ontbreekt in Azië.

NEDERLAND. Op vochtige plaatsen en bebouwde gronden. — Volgens OUDEMANS (*Flora v. Ned.* I bl. 339), is zij waarschijnlijk met ballast uit Amerika naar Europa gekomen, sedert 1798 in de nabijheid van sommige zeehavens in Engeland, Frankrijk, Spanje en Italië aangetroffen en ook bij ons op enkele plaatsen gevonden. In 1826 bij Ubbergen en sedert ook bij Leiden, Amsterdam, op Schouwen en bij Apeldoorn gezien, in 1870 en 1871 in den Hortus te Amsterdam als onkruid. In hoever zij op al deze plaatsen standvastig is gebleven, is mij niet bekend.

Het exemplaar op onze afbeelding voorgesteld, ontving ik in Junij 1878 van den Heer H. J. KOK ANKER-SMIT te Apeldoorn.

*) Deze geslachtsbeschrijving geldt ook voor de op pl. 127 Deel III der Flora Batava afgebeelde plant. — In plaats van *Cochlearia Coronopus* leze men daar *Senebiera Coronopus* Poir.

SENEBIERA DIDYMA L.

Senebière didyme.

Nom allemand : Zweiknötige Senebiere.

Nom anglais : Lesser Wart-Cress.

Fleurit : Juillet—Août. ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ : Cl. XV. O. I. Tetrodynamia Siliculosa.

SYSTÈME NATUREL : Vasculaires Dicotylédonées. O. Crucifères.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Silique comprimée des deux côtés, entière au sommet, réniforme ou émarginée à la base et au sommet, sub-didyme, indéhiscente, à deux loges monospermes. *)

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Feuilles profondément pinnatifides, à lobes entiers ou incisés ; pédicelles plus longs que les feuilles ; silicules didymes comprimées, émarginées à la base et au sommet, ridées en réseau, style nul.

Diffère de *S. Coronopus* (Fl. Bat. N°. 127, Vol. III) par les feuilles à lobes profondément pinnatifides, les grappes fructifères plus longues, par les fleurs et fruits plus petits et surtout par le calice caduc et les silicules émarginées ridées en réseau. — Syn. *S. pinnatifida* D. C. *Lepidium didymum*, *Coronopus didyma* Sm.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fleur ; *b.* fruit ; *c.* graine.

HABITAT. Probablement originaire des côtes orientales de l'Amérique tempérée. Naturalisée dans l'Europe occidentale, le Nord-ouest de l'Allemagne, la G^de Bretagne et l'Irlande, l'Ouest et le Sud-ouest de la France, toute l'Espagne, l'Italie sept., les Iles Canaries et Azores. Manque dans l'Europe orientale et dans l'Orient.

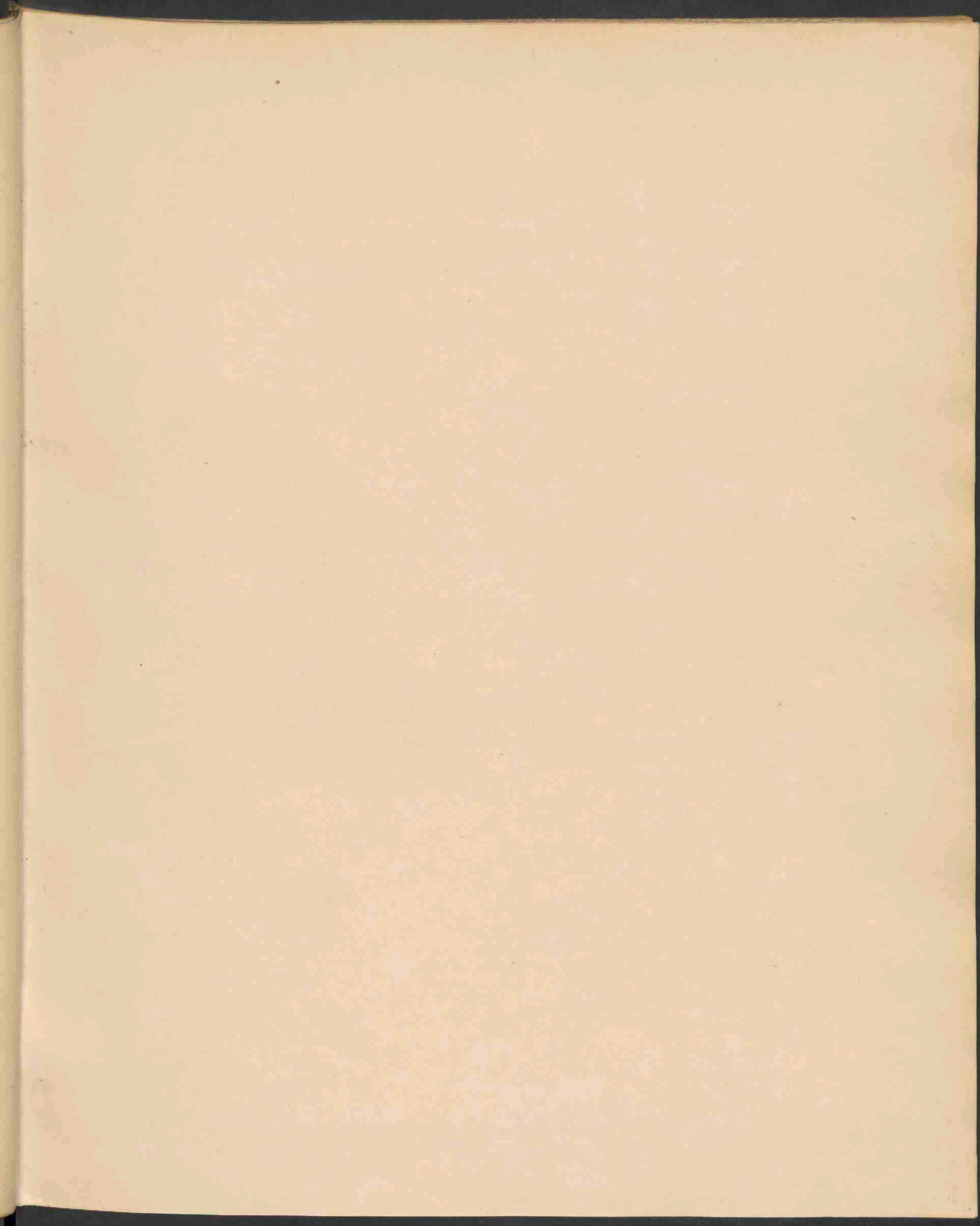
Selon WATSON elle appartient au type de distribution Anglais-Atlantique. En Europe sur les décombres, aux bords des chemins et dans les lieux incultes.

Senebiera Coronopus a une distribution plus orientale, mais manque en Asie.

PAYS-BAS. Lieux humides, terrains cultivés. Selon OUDEMANS, *Flora v. Nederland*, I p. 339, cette espèce est arrivée de l'Amérique en Europe avec le lest des vaisseaux, et s'est naturalisée depuis 1798 dans la proximité de quelques ports de mer en Angleterre, France, Espagne et Italie. En 1826 elle a été trouvée près d'Ubbergen (prov. de Gueldre) et depuis aussi près de Leide, Amsterdam et en Zélande. Je ne sais pas si elle est restée constante dans toutes ces localités. M. OUDEMANS l'a trouvée en 1870 et 1871 hors de culture dans le Jardin Botanique d'Amsterdam,

L'exemplaire représenté sur notre planche m'a été offert en 1878 par M. H. J. KOK ANKERSMIT d'Apeldoorn.

*) Cette description générique se rapporte aussi à la plante figurée dans notre flore, Vol. III N°. 127, sous le nom de *Cochlearia Coronopus*. Depuis longtemps le genre *Senebiera* a été séparé du g. *Cochlearia*.

1419.

GALIUM TRICORNE WITH. 1442.

GALIUM TRICORNE With.

Driehoornig Walstroo.

Hoogduitsch: Dreihörniger Kleber.

Engelsch: Corn Bedstraw.

Bloeit: Julij—Aug. ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. IV. O. I. Tetrandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Rubiaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel IX, N°. 671.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Caulibus crassiusculis flaccidis procumbentibus ascendentibus retrorsum aculeatis, foliis 6—8 lineari-lanceolatis mucronatis margine et ad nervum uncinato-aculeatis, cymis axillaribus subtrifloris folio brevioribus, floribus hermaphroditis corollae albae lobis ovatis acutis, pedunculis fructiferis recurvis fructu crassiusculo crebre tuberculato.

Stengels vrij dik, slap, nederliggend-opstijgend, met naar onder gerigte stekeltjes; bladen 6—8deelig, lijn-lancetvormig, met een lang puntje, aan den rand en op de nerf met haakvormige stekeltjes; bloeitop okselstandig, gewoonlijk driebloemig, korter dan het blad; bloemen tweeslachtig; bloemkroon witachtig met eironde spitse lobben; vruchtsteeltjes teruggebogen; vrucht vrij dik met talrijke kleine knobbeltjes. — SYN. *Valantia triflora* Lam.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* Vruchtdragende tak; *b.* bloempje; *c.* stengel (vergr.); *d.* blaadje (vergr.); *e.* vrucht.

GROEIPLAATS. Bouwlanden, vooral op kleigrond. Van midden-Azië over Egypte, midden- en zuid-Europa, van Engeland en Duitschland tot Oostenrijk.

NEDERLAND. Op bouwland, nu en dan. Volgens den *Prod. Flor. Bat.* bij Leiden, op Schouwen en Z. Beveland en andere plaatsen in Zeeland, en bij Dordrecht. Het exemplaar op onze afbeelding voorgesteld, is in Julij 1889 gevonden bij Barendrecht op het eiland *Beijerland*, door den Heer G. VAN VLOTEN, Lit. Doctorandus aan de Leidsche Universiteit.

Jaarwonder

GALIUM TRICORNE With.

Gaillet à trois cornes.

Nom allemand: Dreihörniger Kleber.

Nom anglais: Corn Bed Straw.

Fleurit: Juillet—Août. ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. IV. O. I. Tetrandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Rubiacées.

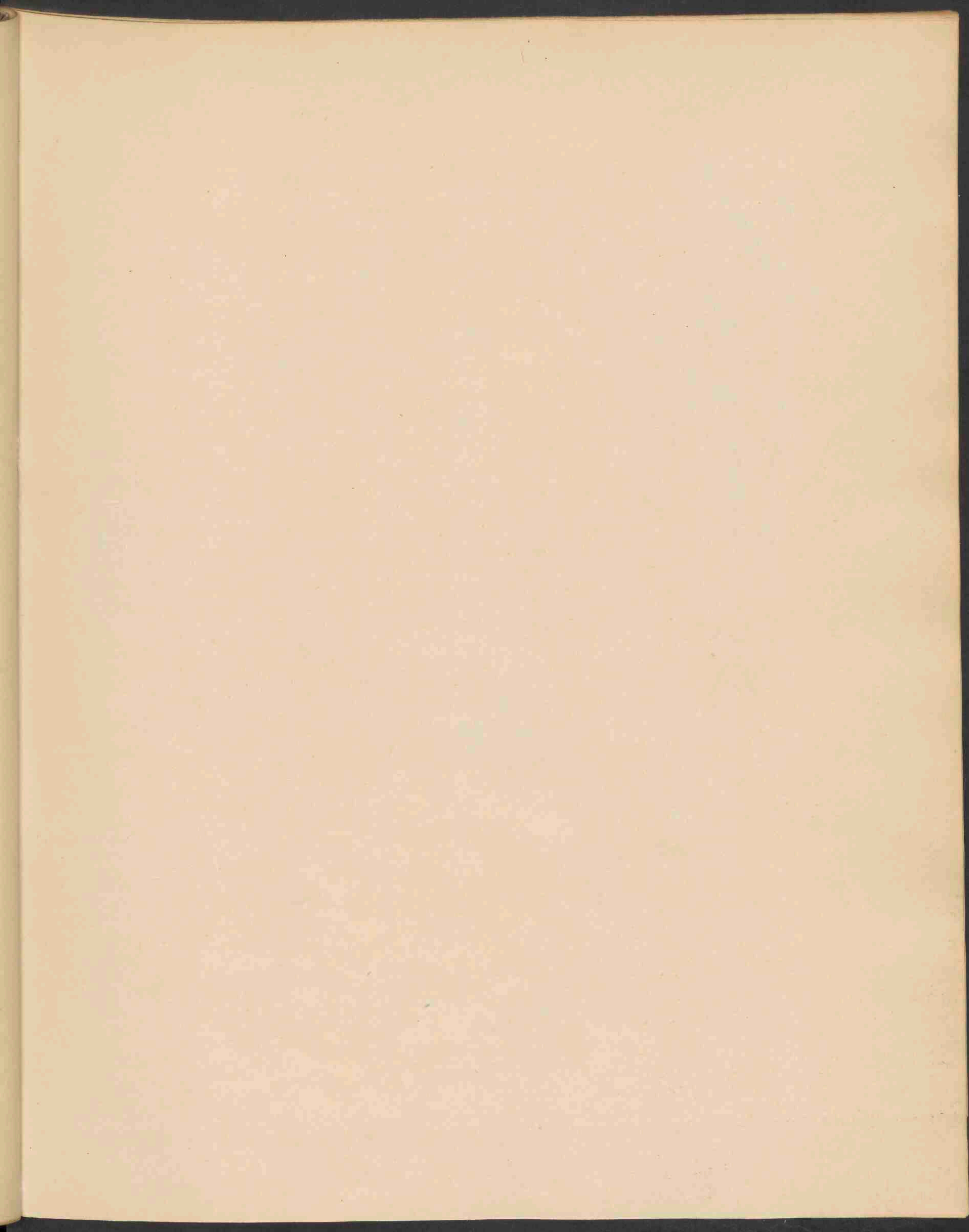
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 671, Vol. IX.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Tiges un peu grosses, lâches couchées ascendentes à angles chargés d'aiguillons crochus de haut en bas; feuilles verticillées par 6—8, linéaires lancéolées mucronées, hérissées sur les bords et la nervure de petits aiguillons crochus. Cymes sub-triflores, axillaires, plus courts que la feuille; corolle blanche à lobes ovales aigus; pédoncules fructifères recourbés, fruits gros chargés de petits tubercules verruqueux. Syn. *Valantia triflora* Lam.

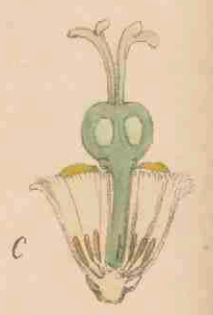
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* branche fructifère; *b.* fleur; *c.* tige (grossie); *d.* feuille (grossie); *e.* fruit.

HABITAT. Moissons; terrains argileux. Dispersée de l'Asie centrale sur l'Égypte, l'Europe centrale et mérid.; depuis l'Angleterre et l'Allemagne jusqu'en Autriche.

PAYS-BAS. Moissons, çà et là. Trouvé près de Leide, Dordrecht et de Zélande. L'exemplaire représenté, trouvé en Juillet 1889 près de Dordrecht, m'a été offert par M. G. VAN VLOTEN, Dr. en Littérature à l'Université de Leide.

1420

EUPHORBIA ESULA L. β LANCEOLATA . 1443 .

EUPHORBIA ESULA L. β lanceolata Godr.

Lancetbladige Wolfsmelk.

Hoogduitsch: Eselswolfsmilch mit lancettf. Blätter.

Engelsch: Lanceolate leafy branched Spurge.

Bloeit: Junij—Julij 4.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXI. O. I. Monoecia Monandria.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Euphorbiaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel IX, N°. 702.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Zie Deel IX, N°. 703. — Onze verscheidenheid is gekenmerkt door de meer verwijderd staande, grootere, lancetvormige en spits toeloopende bladen. Zij is dezelfde die in de *Flora belg. sept.* p. 374 en in den *Prodr. Flor. Bat.* I. p. 240 voorkomt als *E. Cyparissias* β *Esuloides*. Volgens VAN HALL zou zij een tusschenvorm zijn van *E. Cyparissias* en *E. Esula*. Door de kort gepunte omwindselblaadjes nadert zij echter meer tot laatstgenoemde. Door hare slanke losse houding en meer uiteenstaande, grootere en teerdere bladen wijkt zij van beiden af. De vormen beschreven als *E. Esula* ϵ *Cyparissoïdes* Boissier in *D. C. Prodr.*, *E. lucida* auct. Gall. en *E. salicetorum* Jord. (*Godr. Fl. de France* III, 88) zijn zeker naauw aan den onzen verwant. De vorm door REICHENBACH afgebeeld onder *E. Esula*, *Ic. eur.* 4791, komt geheel met onze plant overeen.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* Bloemsteel; *b. c.* bloemen.

GROEIPLAATS. Volgens VAN HALL op verschillende plaatsen langs den IJssel bij Rheede. Volgens den *Prodr. Flor. Bat.* ook bij 's Hertogenbosch en Bloemendaal.

Het op onze afbeelding voorgestelde exemplaar is afkomstig van een plekje in de Schapenduinen bij Bloemendaal, waar, zoolang mij heugt, een groepje dezer plant voorkomt. De aanwezigheid daar, evenals die van *E. Esula* bij Uitgeest en *E. Cyparissias* bij Vogelenzang, is mij een bewijs voor de meer en meer waarschijnlijke veronderstelling van een voormaligen, sedert vele eeuwen verzanden Rijn-arm, die door Noordholland gelooopen heeft.

EUPHORBIA ESULA L. β lanceolata Godr.

Euphorbia Esule à feuilles lancéolées.

Nom allemand : Eselswolfsmilch mit lancettf. Blätter.

Nom anglais : Lanceolate leafy branched Spurge.

Fleurit : Juin—Juillet 21.

SYSTÈME DE LINNÉ : Cl. XXI O. I. Monoecia Monandria.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Euphorbiacées.

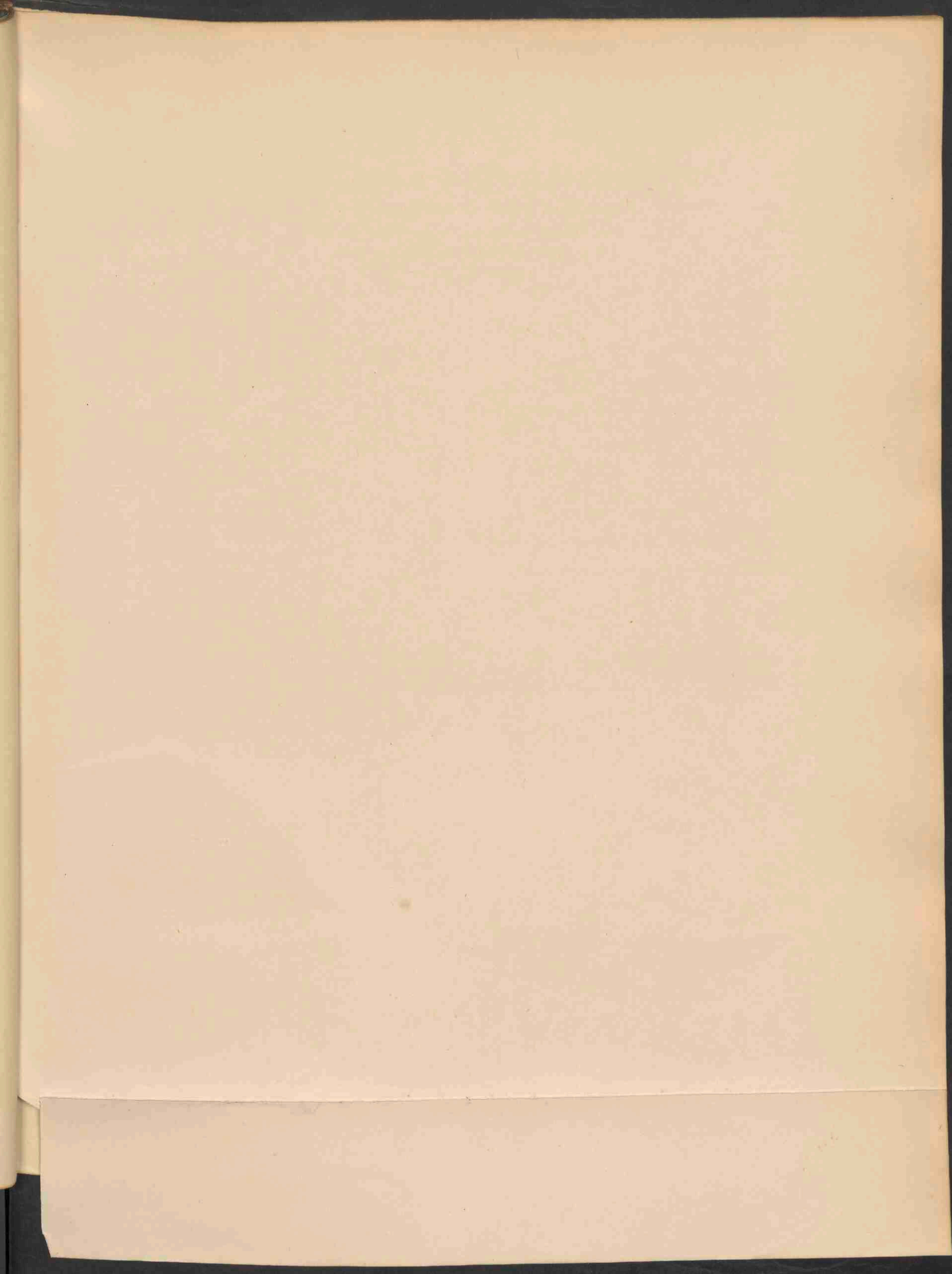
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES Voyez le No. 702, Vol IX.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Voyez le No. 703. Vol IX. Notre variété est caractérisée par les feuilles plus grandes, plus distantes, lancéolées acuminées. Elle a été mentionnée dans le *Flora Belg. Sept.* p 374 et le *Prodr. Flor. Bat.* I. p 240 sous le nom de *E. Cyparissias* β *Esuloides* — selon VAN HALL une forme intermédiaire entre *E. Cyparissias* et *E. Esula*. — Mais par les feuilles mucronées de l'involucre elle s'approche plus du dernier. Elle diffère de toutes les deux par son port plus élancé et plus lâche et par les feuilles. *E. Esula* α *Cyparissoïdes* Boissier (*Prodr. D. C.*), *E. lucida* auct. Gall. et *E. salicetorum* Jord. (*Godr. Fl. de France* III, 88) semblent très affines. La figure de REICHENBACH, *Icon eur.* 4791 sous *E. Esula*, répond exactement à notre plante.

EXPLICATION DE LA PLANCHE : *a.* Pédoncule ; *b. c.* fleurs.

HABITAT. Bords de la rivière l'IJssel, Bois-le Duc, Bloemendaal près de Harlem.

L'exemplaire représenté a été cueilli sur les dunes boisées près de Bloemendaal. Depuis de longues années j'y ai retrouvé un petit groupe, toujours dans un seul et même endroit. — Sa présence dans cette région me semble plaider en faveur de la supposition d'une ancienne branche du Rhin, ayant jadis traversé la province de la Nord-Hollande, mais ensablée depuis plusieurs siècles.

1421

POA BULBOSA L. 1444.

POA BULBOSA L.
Bolvormend Beemdgras.

Hoogduitsch: Knolliges Rispergras.

Engelsch: Bulbous Meadow Grass.

Bloeit: Mei—Julij τ .

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. III O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL. Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel VIII, N°. 571.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Caespitosa, radice fibrosa, culmis erectis basi saepe bulbiformi incrassatis, foliis anguste linearibus planis acutis, vaginis laevibus, ligula oblonga acuta, paniculae densae ramis brevibus erectis, solitariis vel geminis, spiculis in ramorum apice confertis ovatis 4—7 floris, glumis subaequalibus oblongis acutis, flosculis imbricatis lana copiosa longe protrahenda cohaerentibus.

Overblijvend, zodevormend; wortel vezelig; halmen opgerigt, aan den voet dikwijls bolvormig verdikt; bladen smal, lijnvormig, vlak, spits; bladscheeden glad; bindseltje langwerpig spits; bloempluim gedrongen, met korte opgerigte, alleen of bij twee staande takjes; bloemaartjes aan den top der takken saamgedrongen, eirond, 4—7 bloemig; kelkkafjes min of meer gelijk; langwerpig, spits toeloopend, bloempjes dakpanswijs, door overvloedige, lang uittrekbare wol samenhangend.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* *b.* bloempakje; *c.* bloempje; *d.* knollig verdikte stengelvoet.

GROEIPLAATS, Drooge plaatsen, bergweiden, wegranden, muren; vooral op leemgronden. Van Midden-Azië over Syrië, Caucasië en geheel Europa. — Noord-Afrika; Canarische eilanden.

NEDERLAND. Deze plant is hier te lande alleen gevonden op de helling der duinen achter Noordwijk-binnen; het eerst door DOZY, later door MOLKENBOER en nu onlangs in Junij 1889 door Prof. W. F. R. SURINGAR. Of zij ook bij Katwijk a/z voorkomt, zooals vroeger door DOZY was gemeld, is nog niet uitgemaakt.

Het exemplaar onzer afbeelding, gevonden te Noordwijk in 1889, ontving ik door de welwillende medewerking van Prof. SURINGAR.

POA BULBOSA L.

Paturin bulbeux.

Nom allemand: Knolliges Rispengras.

Nom anglais: Bulbous Meadow Grass.

Fleurit: Mai—Juillet ☞.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL: Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

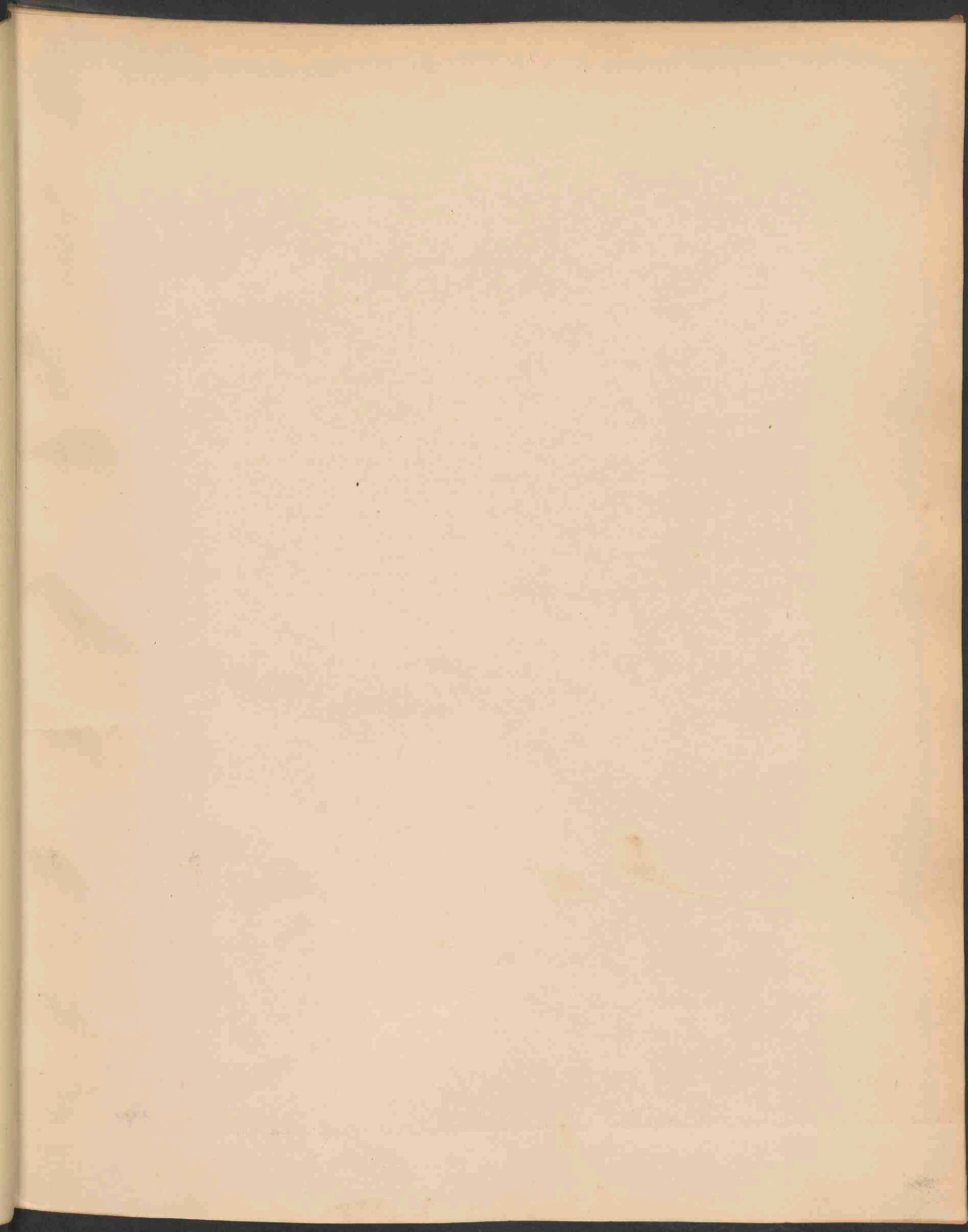
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 571, Vol. VIII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Racine fibreuse gazonnante; tige dressée souvent épaissie en bulbe à la base; feuilles planes linéaires étroites aiguës, à gaines lisses; ligule oblongue aigue; panicule dense à rameaux courts dressés, solitaires ou géminés, épillets agglomérés au sommet des rameaux, ovales, à 4—7 fleurs; glumes à peu près égaux, oblongs aigus; fleurs imbriquées, réunies à la base par de longs poils laineux.

EXPLICATION DE LA PLANCHE: *a. b.* épillet; *c.* fleur; *d.* base de la tige.

HABITAT. Lieux secs, collines herbues, bords des chemins, murs, surtout dans les terrains argileux. Asie centrale, Syrie, Caucasia, toute l'Europe, Afrique sept., Iles Canaries.

PAYS-BAS. Cette espèce est très rare dans notre contrée, et n'a été trouvée que sur les dunes sablonneuses près de Noordwijk (Hollande mérid.). L'exemplaire représenté, trouvé dans cette localité en 1889, m'a été offert par M. le Prof. W. F. R. SURINGAR.

14/22

ACARICUS BOMBYCINUS SCHAEFF. 1445.

AGARICUS BOMBYCINUS Schaeff.

Wollige Plaatzwam.

Hoogduitsch : Wolliger Blätterschwamm.

Engelsch : Wooly Agaric.

Zomer en Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares. Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel X, N°. 725. Ondergeslacht Volvaria.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Candidus, pileo carnoso molli e campanulato expanso subumbonato sericeo-fibrilloso, unicolore, stipite solido attenuato glabro, volva amplissima, lamellis liberis carneis.

Witachtig; hoed vleezig zacht, eerst klokvormig, daarna uitgespreid, in 't midden iets bultig, met zijdeachtige vezelstof bekleed, eenkleurig; steel vol, naar boven smaller, kaal; omhulsel zeer wijd; plaatjes vleeschkleurig, vrij.

Deze zwam is eerst besloten in een wijd omhulsel, dat openberst en waarvan het onderste gedeelte gewoonlijk aan den steel blijft zitten. — SYN. *A. incarnatus* Batsch.

GROEIPLAATS. In bosschen, aan halfvergane boomstammen. Europa, Siberië, Noord- en Zuid-Amerika, Zuid-Afrika. In Duitschland hier en daar, in Engeland zeldzaam. Niet voor België vermeld.

NEDERLAND. Deze soort is door mij gevonden in de jaren 1888 en 1889, op den stam van den bekenden dikken Popel in de Koekamp bij Haarlem, den diksten en hoogsten boom in den Haarlemmerhout. De stam is aan de eene zijde, ter plaatse waar voor jaren een zware tak is afgescheurd, eenigszins vergaan, en op dit gedeelte kwamen de zwammen herhaaldelijk te voorschijn. De afbeelding is genomen naar exemplaren, die zich in Julij 1889 ontwikkelden.

Tot dusver was deze soort in Nederland nog niet gevonden.

AGARICUS BOMBYCINUS Schaeff.

Agaric laineux.

Nom allemand : Wolliger Blätterschwamm.

Nom anglais ; Woolly Agaric.

Été et Automne.

SYSTEME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie. Champignons.

SYSTEME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 725, Vol. X. Sous-genre Volvaria.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Champignon blanchâtre à chapeau charnu mou, d'abord campanulé, ensuite étalé, plus ou moins bossu au milieu, couvert d'un duvet soyeux dense, unicolore, stipe solide, aminci vers le sommet, glabre; involucre très-ample; lamelles libres d'un rose tendre.

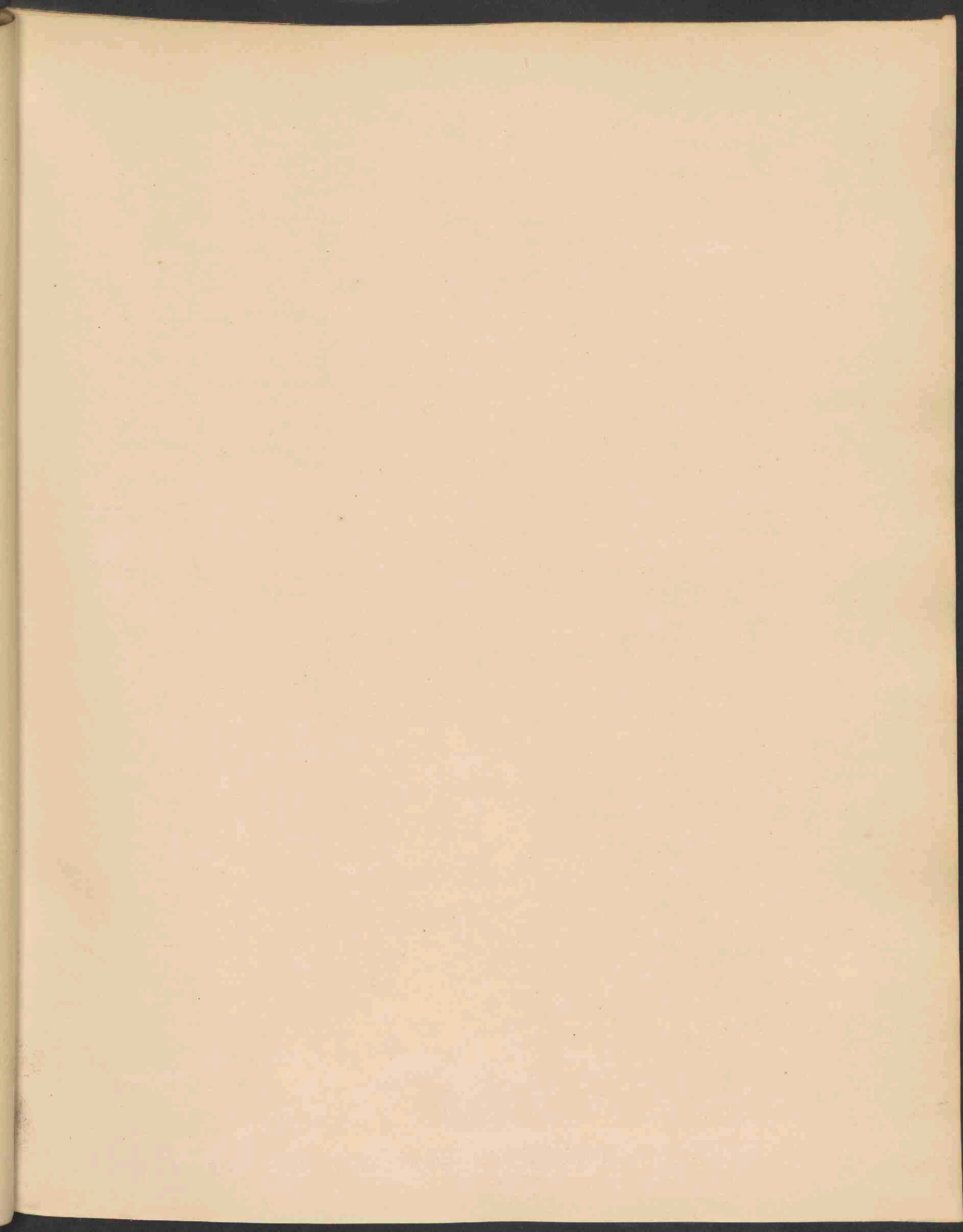
Ce champignon se développe dans un vaste involucre (volva), qui se fend plus tard et dont les fragments restent attachés à la base du stipe. Syn. *A. incarnatus* Batsch.

HABITAT. Bois, sur des troncs d'arbres dépérissants. Europe, Sibérie, Amérique sept. et mér., Afrique mérid. En Allemagne çà et là, rare en Angleterre, pas mentionné pour la Belgique.

PAYS-BAS. J'ai trouvé cette espèce dans les années 1888 et 1889 sur le tronc d'un peuplier gigantesque, bien connu des visiteurs du bois de Harlem. La perte d'une de ses branches a fait dépérir une partie du tronc, et c'est dans cette partie que mes champignons reparaissent de temps en temps.

Les exemplaires représentés ont été cueillis en Juillet 1889.

Jusqu'ici l'espèce n'a pas été mentionnée pour les Pays-Bas.

1428

EPIPACTIS ATRORUBENS SCHULT. 1446.

EPIPACTIS ATORUBENS Schult.

*Bruinrood wild Nieskruid.**Hoogduitsch*: Schwarzrother Stendel. Rothe Bergstendel.*Engelsch*: Dark red Epipactis.*Bloeit*: Junij—Aug. 24.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XX. O. I. Gynandria Monandria.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Orchideae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel III, N°. 210.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Rhizomate crassiusculo fibras carnosas gemmasque sessiles edente, caule superne furfuraceo, foliis amplexicaulibus, internodio longioribus, inferioribus ovatis, vaginis laxis, superioribus lanceolatis et linearibus acuminatis, spica terminali floribus nutantibus pedicellatis, bracteis anguste lanceolatis, inferioribus flores aequantibus, perigonii phyllis oblongis acutis, epichylio labelli acuminato apice recurvo gibbis baseos plicato-crispis.

Wortelstok dik, met vleezige vezels en ongesteelde knoppen; stengel van boven zemelig; bladen stengelomvattend, langer dan de geledingen, de onderste eirond met losse scheeden; de bovenste lancetvormig en lijnvormig, spits toeloopend; bloemaar eidelingsch met neergebogen gesteelde bloemen; schutbladen smal lancetvormig, de onderste evenlang als de bloemen; bloemdekklippen langwerpig, spits toeloopend; voorste geleiding van het lipje spits toeloopend, aan den top omgebogen, met geplooid kroezige knobbels aan den voet.

Deze soort verschilt van *E. latifolia* All. (*Flor. Bat.*, Deel XV, N°. 1124) door de bruinroode of violetroode bloemen, de kortere bloemdekklippen, de kortere bladen en schutbladen, de lossere trechtvormige bladscheeden, en door het lipje dat breeder is dan lang en welks voet kroezige knobbeltjes draagt. *E. rubiginosa* Gaud. *E. Helleborine* var. *rubiginosa* Rchb. *E. latifolia* var. *atorubens* Hoffm. *E. media* Fries.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a. a.* bloem; *b. b.* id. doorsnede; *c.* stuifmeelklompjes; *d.* vruchtje.

GROEIPLAATS. Caucasië, Noord-Perzië, West-Siberië, geheel Europa, veel op kalkgronden en op de duinen langs de kusten, Zuidelijk in de hoogere bergstreken.

NEDERLAND. Gevonden door wijlen F. HOLKEMA op Schiermonnikoog, door Prof. OUDEMANS bij den Brie in de Zeedunen, en door den Heer CLUMPER op den St. Pietersberg bij Maastricht. Het door den Heer CLUMPER gevonden exemplaar is voor de afbeelding welwillend beschikbaar gesteld door Dr. T. C. WINKLER te Haarlem.

EPIPACTIS ATRORUBENS Schult.

Epipactis pourpre.

Nom allemand : Schwarzrother Stendel. Rother Bergstendel.

Nom anglais : Dark red Epipactis.

Fleurit : Juin—Juillet. 24.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XX. O. I. Gynandria Monandria.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Orchidées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 210, Vol. III.

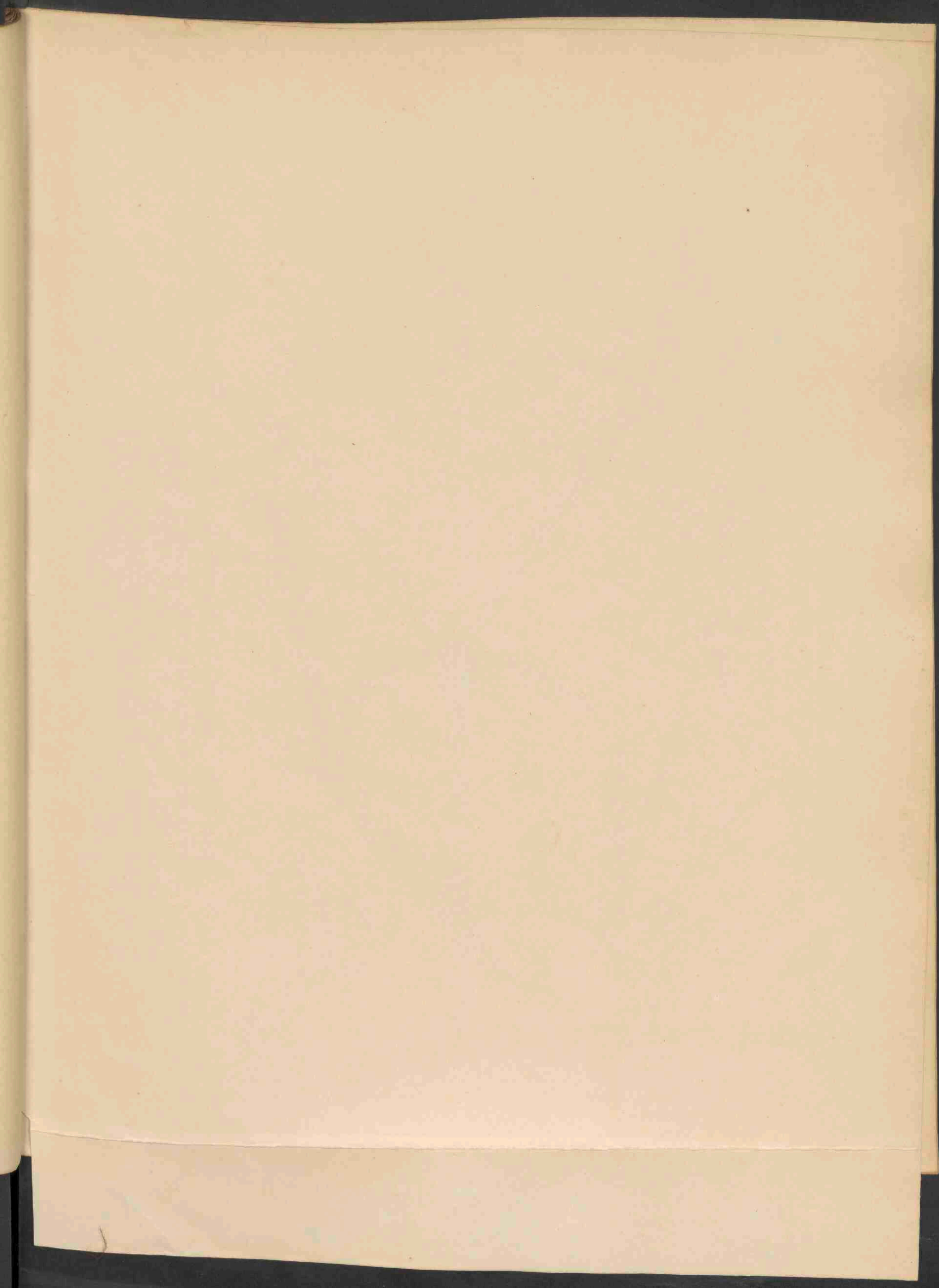
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Rhizome épais, émettant des fibres charnus et des bourgeons sessiles ; tige couverte dans sa partie supérieure d'une pubescence pulvérulente ; feuilles amplexicaules, les inférieures ovales à gaines lâches, les supérieures lancéolées acuminées ; grappe terminale à fleurs pédicellées un peu penchées ; bractées étroitement lancéolées, les inférieures égalant les fleurs ; lobes du périanthe oblongs aigus, label marqué à la base de gibbosités crépues, de la longueur des lobes supérieurs du périanthe.

Diffère de l'*E. latifolia* (*Fl. Bat.* XV. 1124) par les fleurs d'un rouge brunâtre ou rouge violet, à lobes plus courts, par les feuilles plus courtes, par les gaines des feuilles, qui sont plus lâches et en entonnoir, par les bractées plus courtes que les fleurs et par le label plus large que long et pourvu à la base de gibbosités crépues. *E. rubiginosa* Gaud. *E. Helleborine v. rubiginosa* Rehb. *E. latifolia atrorubens* Hoffm.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fleur ; *b. b.* id. coupe ; *c.* pollinie ; *d.* fruit.

HABITAT. Caucasic, Perse septent., Sibérie occid., toute l'Europe ; terrains calcaires et sables maritimes. Région sub-alpine dans les pays méridionaux.

PAYS-BAS. Trouvé dans l'île de Schiermonnikoog, près de Brielle et près de Maëstricht. L'exemplaire représenté, trouvé par M. CLUMPER sur la montagne S. Pierre près Maëstricht, nous a été présenté par M. le Dr. T. C. WINKLER à Harlem.

1424.

PANICUM CAPILLARE L. 1447.

PANICUM CAPILLARE Gron.

Haarfijn Panikgras.

Hoogduitsch: Haarfeine Hirse.

Engelsch: Hair paniced Panic-grass.

Bloeit: Junij--Aug. ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel XVIII N°. 1396.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Panicula capillari ramosissima laxa, floribus minutis omnibus pedicellatis solitariis oblongo-ovato-acuminatis muticis, foliis vaginisque hirsutissimis.

Bloempluim haarfijn verdeeld, zeer vertakt, los; bloempjes klein, allen gesteeld, alleenstaand, langwerpigeirond, spits toeloopend; bladen en bladscheeden zeer behaard.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.* Bloempakjes; *b.* bloem; *d.* onderst kelkkafje; *c* bovenst idem.

GROEIPLAATS. Zandige velden. Oorspronkelijk in Noord-Amerika en in andere werelddeelen hier en daar gekweekt en verwilderd. Op verschillende plaatsen in Duitschland, Oostenrijk, België, Frankrijk, Italië, Spanje en Engeland. Ook bij Buitenzorg op Java en op de Hawai-eilanden.

NEDERLAND. Het exemplaar onzer afbeelding is aangeboden door den Heer Prof. W. F. R. SURINGAR, die de plant in de omstreken van Leiden in 1889 verwilderd heeft gevonden.

PANICUM CAPILLARE Gron.

Panicaut capillaire.

Nom allemand : Haarfeine Hirse.

Nom anglais : Hair paniced Panic-grass.

Fleurit : Juin—Août. ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

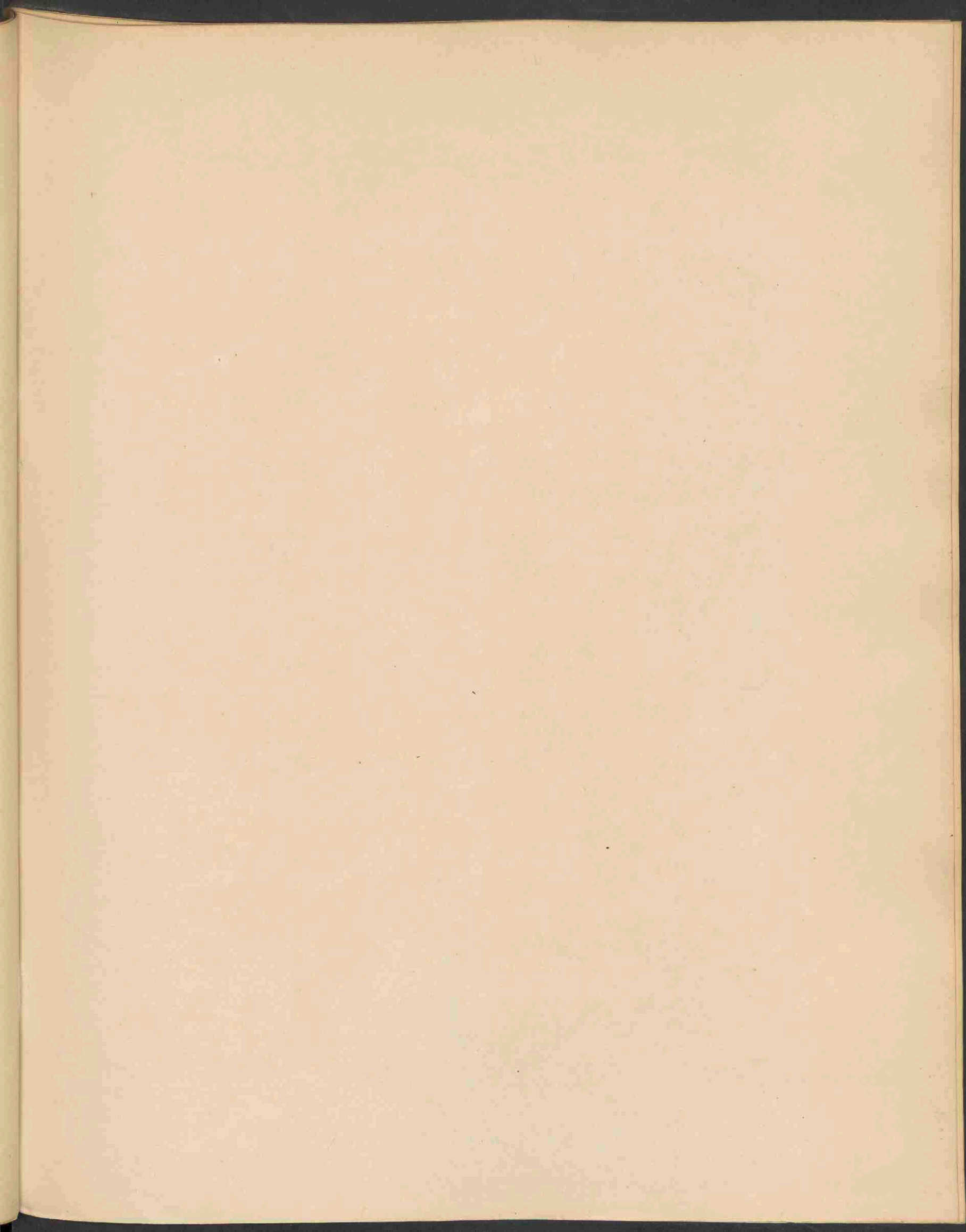
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 1396, Vol. XVIII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Panicule capillaire, très rameuse, lâche, fleurs petites, toutes pédicellées, solitaires oblongues-ovales acuminées mutiques ; feuilles et gaines très poilues.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* Epillets ; *b.* fleurs ; *c.* glume inférieur, *d.* glume supérieur.

HABITAT. Champs sablonneux. Indigène en Amérique ; cultivée ailleurs comme plante ornementale et échappée çà et là des jardins. Allemagne, Autriche, Belgique, France, Italie, Espagne, Angleterre. Aussi à Java et dans les Iles Hawaï.

PAYS-BAS. L'exemplaire représenté a été trouvé près de Leide par M. le Prof. W. F. R. SURINGAR, qui me l'a offert en 1889.

1425

TRITICUM ACUTUM D. C. 1448.

TRITICUM ACUTUM D. C.

Spits Tarwgras.

Hoogduitsch: Spitziger Weizen.

Engelsch: Acute Wheat Grass.

Bloeit: Junij—Aug. 2.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III, O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel IV, N°. 266.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Rhizomate repente stolonifera, culmis fasciculatis, foliis planis supra in nervis crassis punctis acutis scabris, laete virentibus, demum involutis, spicae erectae laxae rhachi tenace, spiculis 5—8 floris approximatis distichis ovato-lanceolatis compressis, glumis 7-nerviis lineari-lanceolatis obtusiusculis vel mucronatis spicula triente brevioribus, palea inferiora mutica vel breviter aristata.

Wortelstok kruipend, uitloopers vormend; halmen in bundels groeiend, bladen vlak, van boven op de dikke nerven door scherpe puntjes ruw, blijgroen, later opgerold; aar regtop, los, met taaie spil; aartjes dicht bijeen, 5—8 bloemig, tweerijig, eirond-lancetvormig, zaamgedrukt; kelkkafjes 7 nervig, lijn-lancetvormig, iets stomp of kort gepunt, $\frac{1}{3}$ korter dan het aartje; onderst kroonkafje ongenaald of met een kort naaldje.

Deze soort wordt door sommigen beschouwd als een tusschenvorm van *T. junceum* en *T. repens*. Van *T. junceum* verschilt zij door de taaie, niet brosse bloemspil en de digter bijeengeplaatste bloempakjes, van *T. repens* door de bredere, lancetvormige, meer toegespitste kafjes. *Agropyrum acutum R. et S.*

GROEIPLAATS. Zandgronden in de nabijheid der zee. In of nabij de kuststreken van geheel Europa. Ook in Algerië, Siberië, Noord-Amerika.

NEDERLAND. Op de zeeduinen. Volgens den *Prodr. Flor. Bat.* bij Katwijk, op Walcheren, bij 's Gravenhage, Noordwijk a/zee en Muiderberg.

De afgebeelde exemplaren zijn door mij gevonden op de duinen bij Overveen in Julij 1886.

TRITICUM ACUTUM D. C.

Agropyre aigu.

Nom allemand: Spitziger Weizen.

Nom anglais: Acute Wheat Grass.

Fleurit: Juin—Août. 24.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

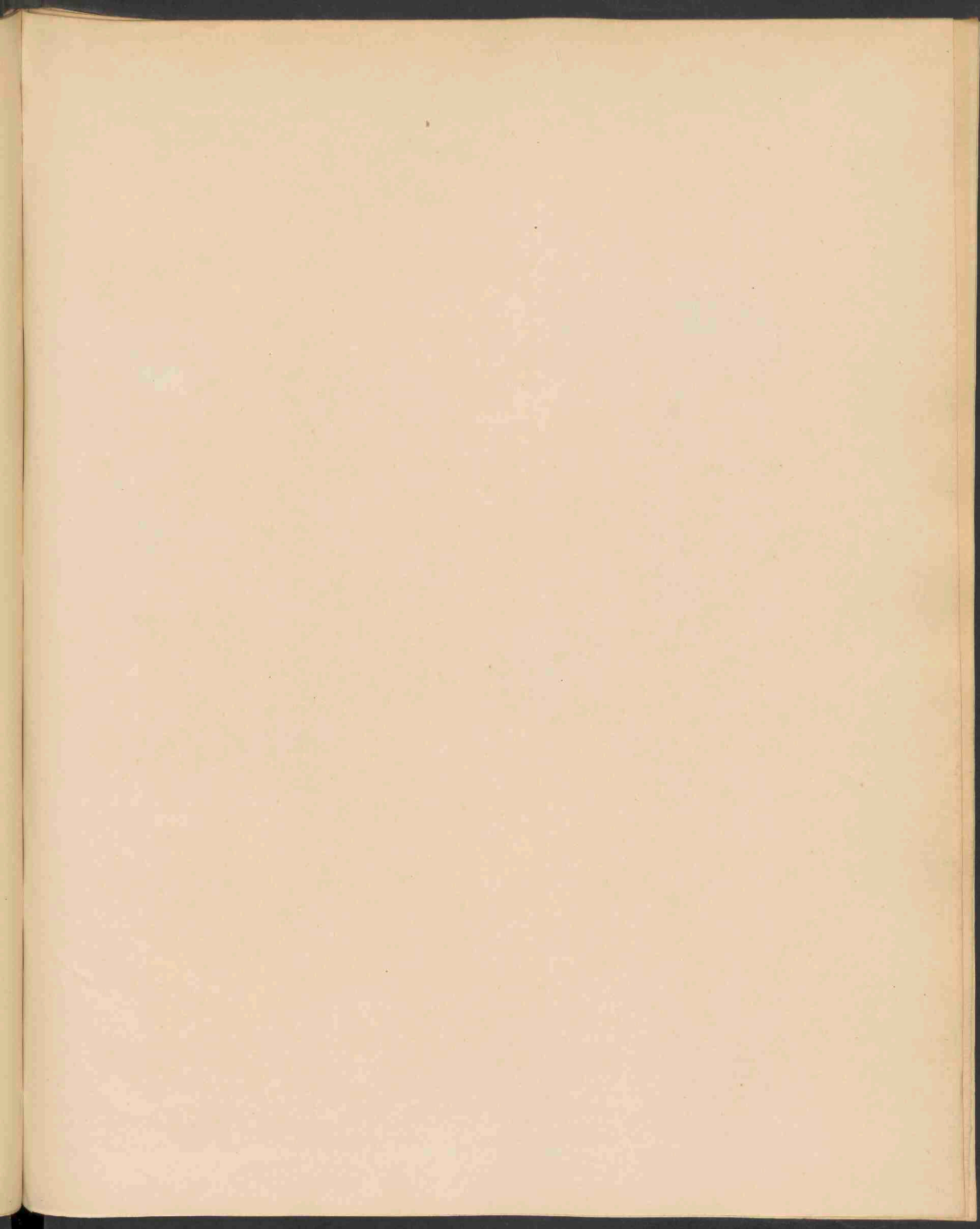
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 266, Vol. IV.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Rhizôme rampant stolonifère, tiges fasciculées; feuilles planes d'un vert gai, scabres en dessus par des nervures chargés d'aspérités, à la fin enroulées; épi droit, lâche, à axe non cassant; épillets 5—8 flores rapprochés, distiques, ovales-lancéolés comprimés; glumes à 7 nerfs, linéaires-lancéolés, plus ou moins obtus ou mucronulés, 1/3 plus courts que l'épillet; glumelle inférieure mutique ou brièvement aristée.

Considérée par quelques auteurs comme intermédiaire de *T. junceum* et *T. repens*; se distinguant du premier par l'axe tenace et les épillets rapprochés et du second par les glumes plus largement lancéolés et acuminés. *Agropyrum acutum* R. et S.

HABITAT. Sables maritimes; toute l'Europe. Aussi en Algérie, en Sibérie et en Amérique.

PAYS-BAS. Dunes maritimes. Les exemplaires représentés ont été recueillis dans les dunes près de Harlem en Juillet 1886.

1426

AGARICUS (CORTINARIUS) PHOLIDEUS FR.1449.

AGARICUS (CORTINARIUS) PHOLIDEUS Fries.

Schubbige Plaatzwam.

Hoogduitsch : Schüppiger Blätterschwamm.

Engelsch : Scaly Agaric.

Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie Deel XVII, N°. 1315. Ondergeslacht Cortinarius Dermocybe.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo carnosio expanso obtuse umbonato cervino, pilis fasciculatis innatis nigricantibus dense squamuloso, stipite attenuato, squamis fusco-fuligineis transversim squarroso annulatoque, apice laevi, violaceo, lamellis submarginatis confertis, e violaceo argillaceo-cinnamomeis.

Hoed vleezig, uitgespreid, met een stompen bult, reebruin, digt bezet met kleine uit zwartachtige, ingegroeide haartjes gevormde schubjes; steel naar boven versmald, met dwarse donker roetkleurige uitgespreide schubben, rappig en geringd; aan den top glad, violet; plaatjes eenigszins uitgerand, digt opeen, violet, daarna grauw-bruin. — *A. lepidomyces* Alb. et Schw.

GROEIPLAATS. Lage heuveltjes, op den grond.

NEDERLAND. In Nederland voor het eerst gevonden door Mej. C. C. OUDEMANS, dochter van Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, op een dras weiland tusschen het gras, onder Berken, bij Apeldoorn, 2 Sept. 1889 en ter afbeelding aangeboden.

AGARICUS (CORTINARIUS) PHOLIDEUS Fries.

Agaric écailleux.

† *Nom allemand* : Schüppiger Blätterschwamm.

Nom anglais : Scaly Agaric.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamie Champignons.

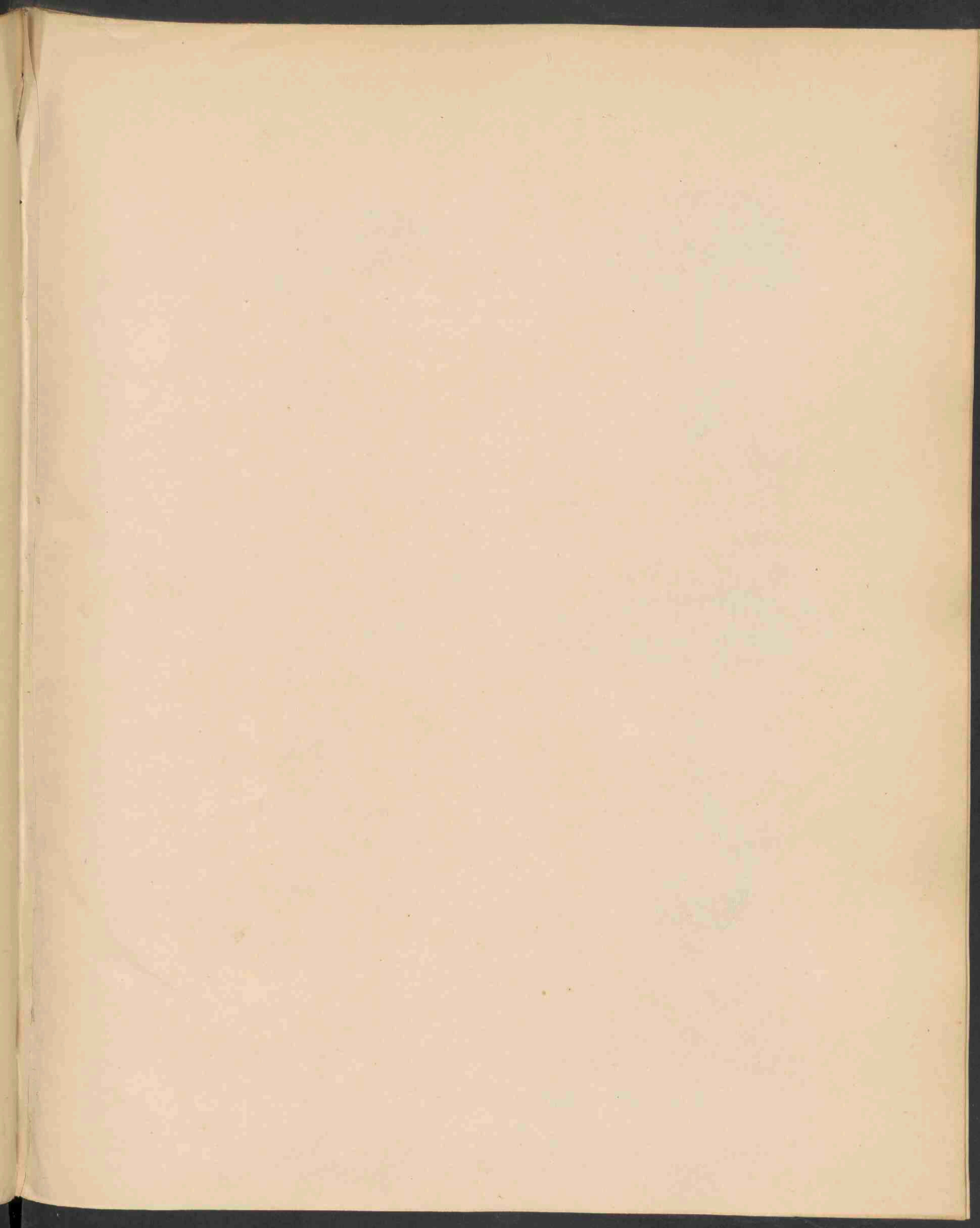
SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N° 1315, Vol. XV.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau charnu étalé, à bosse obtuse, couleur biche, densément couvert de fascicules de poils innés noirâtres; stipe atténué marqué d'écailles transversales et d'anneaux d'un brun de suie, lisse au sommet, violet, lamelles un peu émarginées, serrées, d'une couleur violette passant au brun grisâtre. *A. lepidomyces* Alb. et Schw.

HABITAT. Terrains ondulés.

PAYS-BAS. Cette espèce nouvelle pour notre Flore a été trouvée par Mlle C. C. OUDEMANS, fille de M. le Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, à Apeldoorn, dans un paturage humide, le 2 Sept 1889.

1427

AGARICUS NUDUS BULL. 1450.

AGARICUS NUDUS Bull.

Naakte Plaatzwam.

Hoogduitsch: Nackter Blätterschwamm.

Engelsch: Naked Agaric.

Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares. Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel X, No. 725. Ondergeslacht Tricholoma.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnoso tenui, e convexo explanato depressoque obtuso glabro udo decorante, margine inflexo tenui nudo, stipite farcto aequali elastico subfarinoso, lamellis e rotundato decurrentibus confertis angustis e violaceo rufescentibus.

Hoed vleezig, dun, eerst bol, daarna uitgespreid neergedrukt, stomp, glad, vochtig, verkleurend; rand omgebogen, dun, naakt; steel gevuld, gelijk, veerkrachtig, iets gepoederd; plaatjes eerst rond, daarna afloëpend, dicht oopen, smal, violet-roodachtig.

GROEIPLAATS. In naaldbosschen.

NEDERLAND. Naaldbosschen en tuinen. Velsen, Bloemendaal, Overveen, Heemstede.

AGARICUS NUDUS Bull

Agaric nu.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamie Champignons.

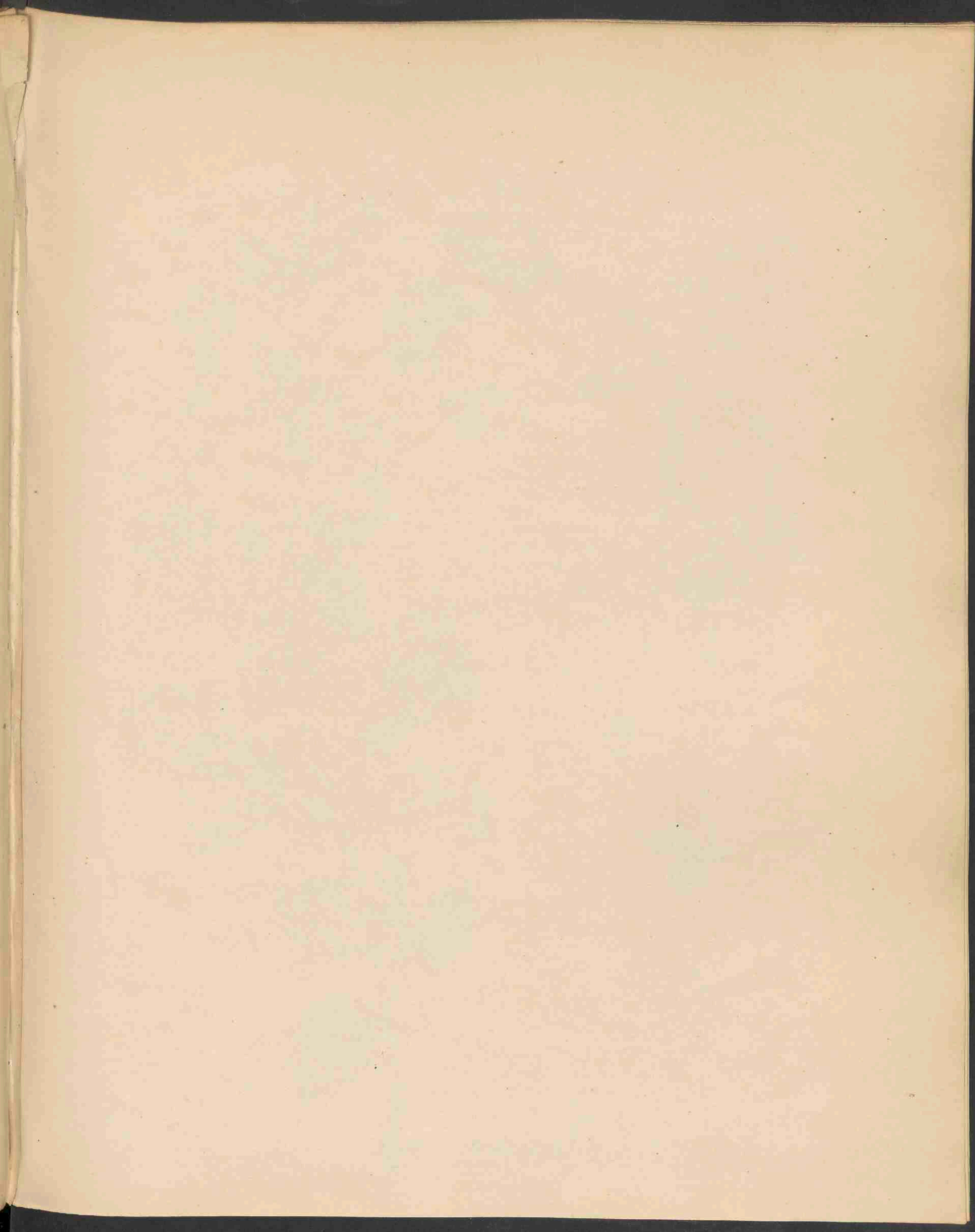
SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 725, Vol. X. Sous-genre Tricholoma.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau charnu mince convexe puis aplané et déprimé, obtus, glabre, humide, décolorant, à bord réfléchi mince nu, stipe rempli égal élastique, plus ou moins farineux, lamelles arrondies décurrentes serrées étroites, d'un violet rougâtre.

HABITAT. Bois de pin.

PAYS-BAS. Trouvé çà et là dans les bois et les jardins.

1428.

AMELANCHIER VULGARIS

MNCH. 1451.

AMELANCHIER VULGARIS Moench.

Oostenrijksche Mispel.

Hoogduitsch: Gemeine Felsenmispel.

Engelsch: Alpine Medlar.

Bloeit: April—Mei h.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XII. O. IV. Icosandria Pentagynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Pomaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XIV, N°. 1096.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Foliis ovatis junioribus subtus argenteo-tomentosis adultis glabratis circumcirca vel apice tantum argute dentatis, racemis terminalibus corymbosis, pedunculis longis calyceque tomentosis dein glabratis, calycis laciniis anguste lanceolatis acuminatis tubo aequilongis, petalis e basi cuneato oblongo-lanceolatis calyce 3—4 plo longioribus, fructu subgloboso caesio-nigro sepalis patentibus coronato.

Bladen eirond; de jongste van onder wit viltig, de volwassene kaal, rondom of aan den top alleen scherp-getand; bloemtrossen eidelingsch, tuil-achtig; bladstelen lang, evenals de kelk viltig, daarna kaal; kelkslippen smal lancetvormig, spits toeloopend, even lang als de buis; bloembladen met wigvormigen voet, langwerpig-lancetvormig, 3—4 maal langer dan de kelk; vrucht min of meer bolvormig, blaauw-zwart, gekroond door de uitstaande kelkbladen.

Het kenmerkend verschil tusschen deze soort en de *A. canadensis* Torrey et Gray, is vermeld in Deel XIV, onder N°. 1096. Bij onze exemplaren zijn de bladen alleen in jongen staat viltig. *Mespilus Amelanchier* L. *Aronia rotundifolia* Pers. *Pyrus Amelanchier* March. Bieb.

VERKLARING DER AFBEELDING: a. bloem, doorsnede; b. vruchtbeginsel id.

GROEIPLAATS. Bergstreken, kalkrotsen. Kaukasië, Taurië, Klein-Azië, Midden- en Zuid-Europa, Noord-Afrika. Talrijk in Oostenrijk, Spanje, Portugal, Frankrijk, op de Alpen en Pyreneën, in Thuringen en Rijnpruisen. Verder hier en daar in plantsoen aangekweekt en verwilderd. Voor Engeland niet vermeld.

NEDERLAND. Bij Nijmegen in den Uilenput en bij Ubbergen. In Overijssel langs den straatweg van Heino naar Wijhe. De laatste groeiplaats is gevonden tijdens de excursie van de leden der Nederl. Botanische Vereeniging, in Julij 1888. Van daar zijn de afgebeelde exemplaren afkomstig. De bloeiende takjes ontving ik door tusschenkomst van den Heer D. LAKO te Zwolle.

AMELANCHIER VULGARIS Moench.

Amélanchier commun.

Nom allemand : Gemeine Felsenmispel.

Nom anglais : Alpine Medlar.

Fleurit : Avril—Mai. †.

SYSTÈME DE LINNÉ : Cl. XII O. IV. Icosandria Pentagynia.

SYSTÈME NATUREL : Vasculaires Dicotylédonées. Ord. Rosacées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 1096. Vol. XIV.

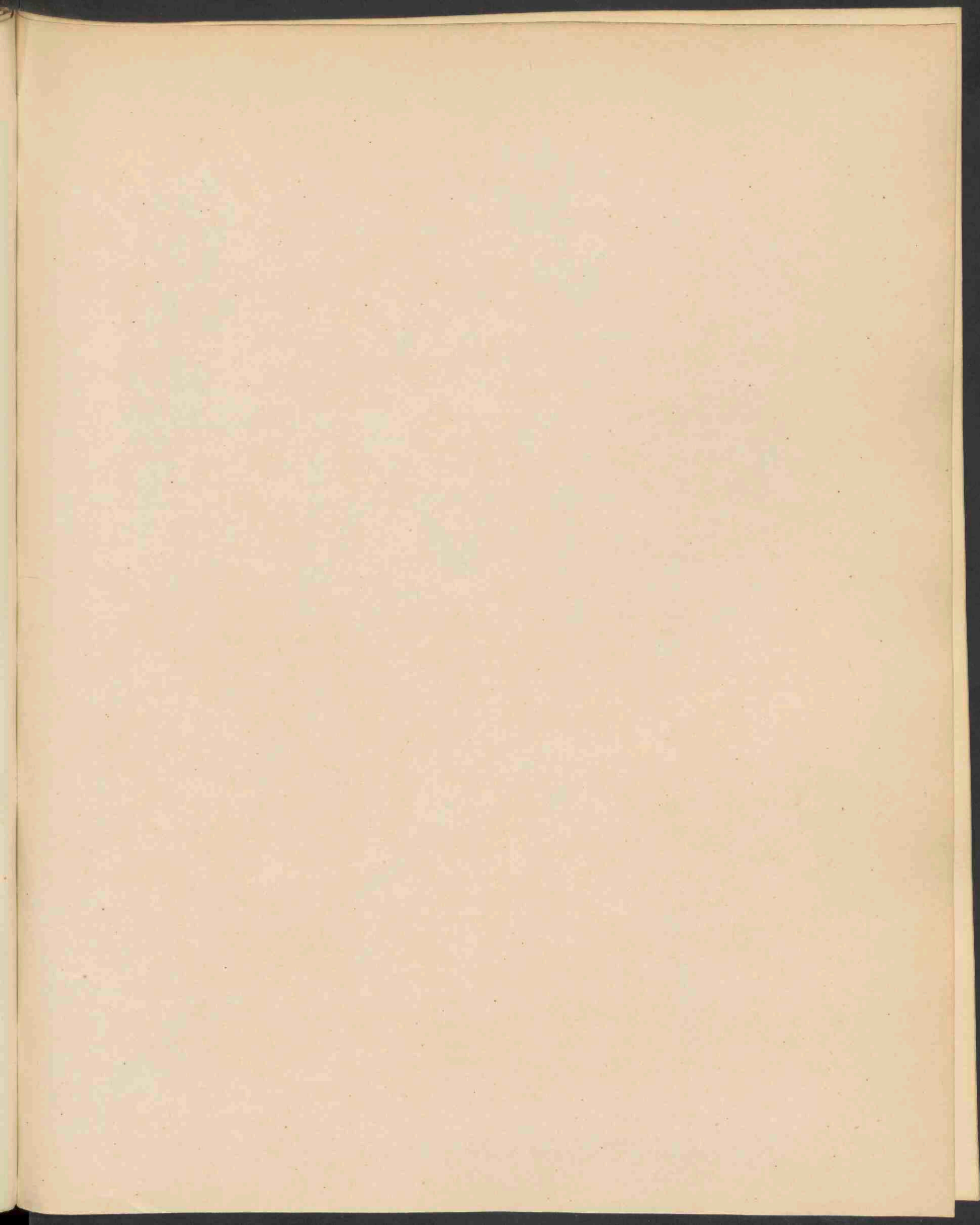
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Feuilles ovales blanchâtres tomenteuses en dessous dans leur jeunesse, devenant ensuite glabres, dentées en scie dans leur circonférence ou au sommet; fleurs en grappes corymbeuses terminales; pédoncules longs tomenteux ainsi que le calice, puis glabres; calice à lobes étroitement lancéolés acuminés, aussi longs que le tube; pétales à base en coin, oblongs-lancéolés, 3—4 fois plus longs que le calice; fruit d'un noir bleuâtre, plus ou moins globuleux, couronné par les sépales étalés.

Voyez pour la différence de notre espèce avec le *A. canadensis* Torrey et Gray, la description de celui-ci, Fl. Bat. Vol. XIV N°. 1096. Les feuilles de notre plante ne sont tomenteuses que dans leur jeunesse. *Mespilus Amelanchier* L. *Aronia rotundifolia* Pers. *Pyrus Amelanchier* Marsh. Bieb.

EXPLICATION DE LA PLANCHE : *a.* Fleur (coupe); *b.* ovaire (coupe).

HABITAT. Côteaux secs et pierreux, Roches calcaires. Caucasic, Tauride, Asie-mineure, Europe centrale et mérid., Afrique-sept. Abondant en Autriche, en Espagne, Portugal, France, sur les Alpes et les Pyrenées, en Thuringe et la province Rhénane. Souvent cultivé et échappé de jardins. Pas mentionné pour l'Angleterre.

PAYS-BAS. Cà et là dans l'Est; provinces de Gueldre et d'Overijssel. Les spécimens de la planche ont été recueillis en Overijssel.

1429

BROMUS SECALINUS L. β SUBMUTICUS. 1452.

BROMUS SECALINUS L.

β. submuticus Hagenbach.

Rogge Dravik met ongenaalde bloemen.

Bloeit: Junij—Julij ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL. Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel X, N°. 791.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Zie id. id.

Deze verscheidenheid is gekenmerkt door de zeer korte en soms geheel ontbrekende naaldjes der bloemen.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.* bloempje; *b. c.* kelkkafjes; *d. e.* kroonkafjes; *f.* zaad.

GROEIPLAATS. In graanlanden. De soort groeit in Westelijk Azië en Midden Europa; ook in Noord-Afrika en Noord-Amerika.

NEDERLAND. De op de afbeelding voorgestelde exemplaren zijn door mij gevonden tusschen Gulpen en Epen, in Limburg, in Julij 1883.

BROMUS SECALINUS L.

β submuticus Hagenbach.

Brome seigle mutique.

Fleurit : Juin—Juillet ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 790 Vol. X.

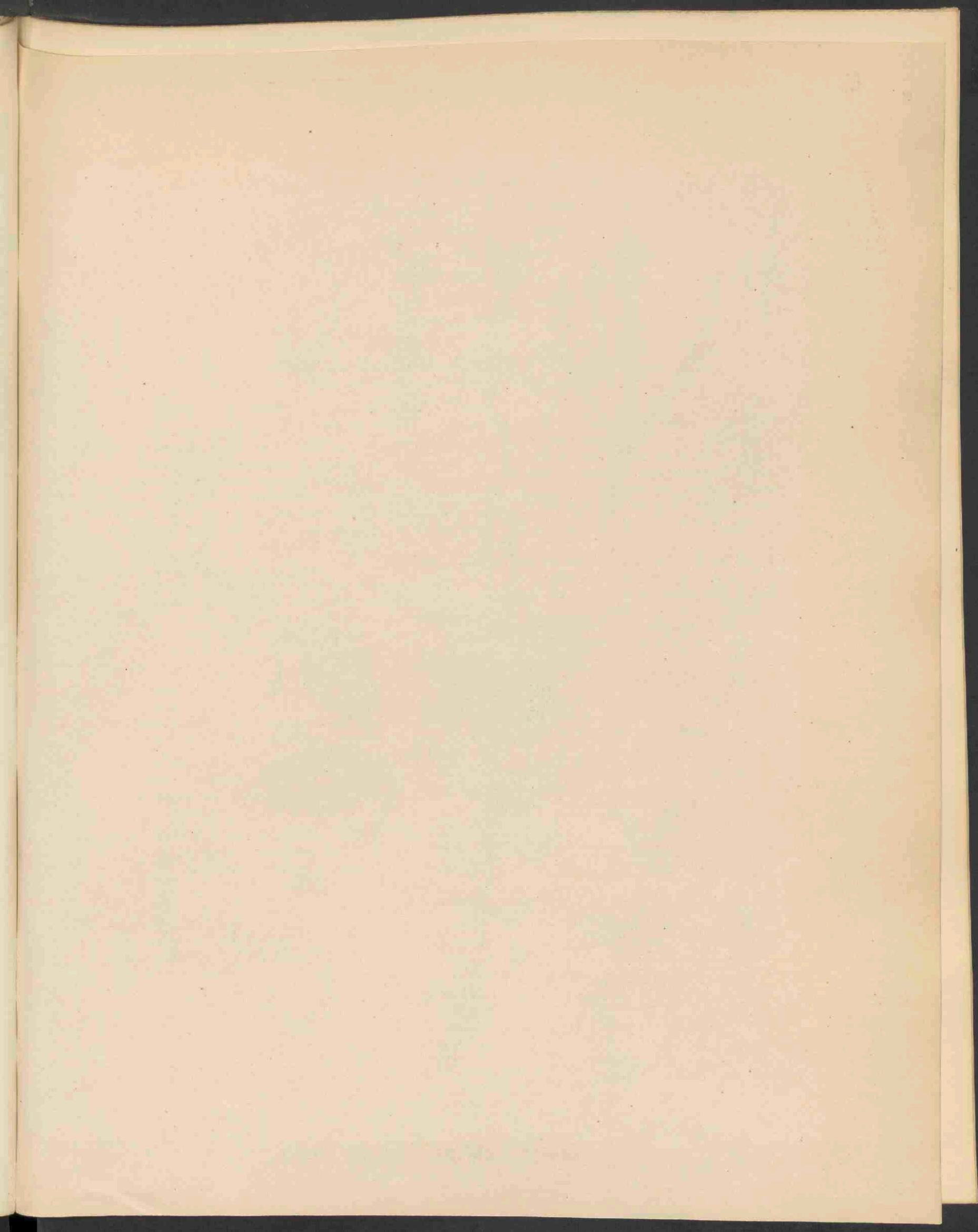
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Id. id.

Cette variété est marquée par les arêtes très courtes et souvent manquantes de ses fleurs.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fleur ; *b. c.* glumes ; *d. e.* glumelles ; *f* graine.

HABITAT. Champs de blé. L'espèce croit dans l'Asie occ., l'Europe sept. et centr.; aussi dans l'Afrique sept. et l'Amérique sept.

PAYS-BAS. Les exemplaires représentés ont été trouvés dans la prov. de Limbourg en Juillet 1883.

1430.

MNIUM AFFINE BLAND 1453.

MNIUM AFFINE Bland.

Aanverwant *Sterremos*.

Hoogduitsch : Verwandtes Astmoos.

Engelsch : Allied Star Moss.

Vruchtjes rijpen : in Mei.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV, Sect. IV. Cryptogamia. Musci.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Foliosae. O. Musci.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XVIII, N°. 1394.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Planta procera longe lateque caespitosa. Folia patula, siccata recurva, caulina infima obovato-circularia, media obovato-oblonga, longe et anguste decurrentia, summa in rosulam conferta, spathulata, perichaetia externa anguste spathulata, interna lanceolata, omnia plus minus subito acuminata vel apiculata, costa excedente late undulata, limbo angusto circumducta, margine acute dentata. Flores dioici masculi, discoidei magni. Fructus ex eodem perichaetio plerumque complures, vaginula cylindrica archegoniis abortivis et paraphysibus numerosissimis circumscissa; capsula pendula oblonga, usque ad perfectum maturitatem glauco-viridis pruinosa dehinc e luteo ferruginea, operculo convexo apiculato croceo. Peristomium externum pallide lutescens, internum aurantium.

Hooge plant, lang en breed zodevormend. Bladen uitgespreid, in droogen staat omgekromd; onderste stengelbladen omgekeerd-eirond-cirkelvormig; middelste omgekeerd-eirond-langwerpig, lang en smal aflopend; bovenste in een rozet saamgedrongen, spatelvormig; buitenste kransbladen smal spatelvormig, binnenste lancetvormig; allen min of meer plotseling toegespitst of gepunt, met uitpuilende rib, breed gegolfd, door een smallen zoom omgeven en met spitsgetanden rand. Bloemen tweehuizig, de mannelijke schijfvormig, groot. Vruchtstelen gewoonlijk meerdere uit elken krans; scheede rolrond, door onvolkomene archegoniën en talrijke paraphysen omringd; urtjes hangend, langwerpig, tot den volkomen staat van rijpheid zeegroen berijpt, daarna geel-roestkleurig; deksel bol, gepunt, saffraangeel. Buitenmond bleek geel, binnenmond oranje.

Deze soort verschilt van *M. cuspidatum* Hedw. door hare hoogere stengels, meerdere vruchtsteelen uit een krans en langere vruchtjes. *Bryum pendulum* Dill. *M. affine* Schwaegr. *M. cuspidatum* β Hedw. *Bryum Polla affinis* Hedw. De verscheidenheid β *elatum* vormt digtere zoden, hoogere stengels en opgerigte uitloopers.

VERKLARING DER AFBELDING: *a.* De plantjes; *b.* var. β . met hoogere stengels en opgerigte uitloopers; *c.* *c.* *c.* bladen; *d.* bladvoet; *e.* bladspits; *f.* inw. kransblad; *g.* mann. plant; *h.* mann. bloemkrans; *i.* archegoniën met paraphysen; *k.* onvolkomen id.; *l.* vrouwel. plant. (vergr.); *m.* *m.* *n.* urtje; *o.* dekseltje; *p.* mondbeslag.

GROEIPLAATS. Algemeen op vochtige weiden.

In Nederland nagenoeg overal verspreid.

De afgebeelde exemplaren ontvingen wij van wijlen Dr. van der Sande Lacoste.

MNIUM AFFINE.

Mnium allié.

Fruits murissent en Mai.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. IV. Cryptogamie Mousses.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Foliacées. O. Mousses.

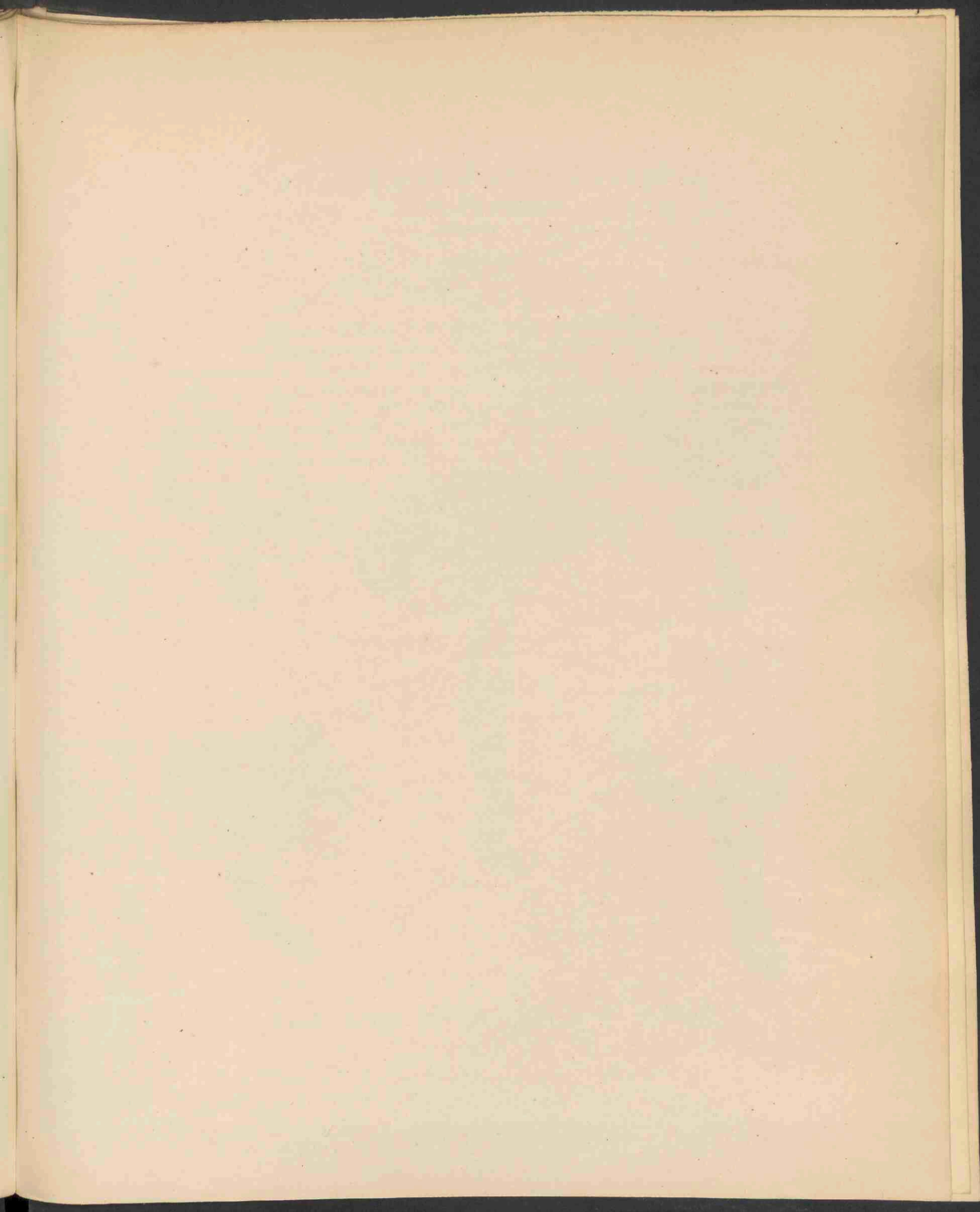
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 1594 Vol. XVIII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Plante élevée, longuement et largement gazonnante. Feuilles étalées recourbées à l'état sec, les caulinaires inférieures obovales-circulaires, les moyennes obovales-oblongues, longuement et étroitement decurrentes, les supérieures en rosette spatulées, les périchétiales externes étroitement spatulées, les internes lancéolées, toutes plus ou moins subitement acuminées ou apiculées, à côte marquée, largement ondulées, entourées d'un limbe étroit, bordées de dents aiguës. Fleurs dioïques, les mâles larges en disque. Fruits ordinairement plusieurs d'un même périchète; vaginule cylindrique, entouré d'archégonas avortis et de paraphyses très nombreux; capsule pendante oblongue, d'abord d'un vert glauque pruiné, puis d'un jaune rouille; opercule convexe apiculé orange. Péristome extérieur d'un jaune pâle, l'intérieur orange.

Se distingue de *M. cuspidatum* Hedw. par les tiges plus hautes, plusieurs fruits du même périchète et les fruits plus larges. *Bryum pendulum* Dill. *Mnium affine* Schwaegr. *M. cuspidatum* β . Hedw. *Bryum Polla affinis* Hedw. La variété β elatum présente des gazons plus touffus, des tiges plus élevées et des rejetons dressés.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* plantes; *b.* var. β . à tige élevée et rejetons dressés; *c. c. c. c.* feuilles; *d.* base de la feuille; *e.* sommet id.; *f.* feuille périchétiale interne; *g.* plante mâle; *h.* périgone, *i.* archégone et paraphyses; *k.* id. incomplet; *l.* plante femelle (gross.); *m. n.* fruit; *o.* couvercle; *p.* péristome.

HABITAT. Prairies humides. Très-commun. Dispersée sur toute la contrée. Les exemplaires représentés nous ont été offerts par feu M. VAN DER SANDE LACOSTE.

1431

AGARICUS MACULATUS ALB-ET SCHW. 1454.

AGARICUS MACULATUS Alb. et Schw.

Gevlekte Plaatzwam.

Aug.—Oct.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel X, N°. 725. Ondergeslacht Collybia.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnosio compacto convexo-plano obtuso laevi glabro, stipite valido ventricoso stricto, deorsum attenuato praemorso-radicato, lamellis liberis confertissimis linearibus albis.

Hoed vleezig, saamgedrongen, bol-vlak, stomp, glad, kaal; steel dik, buikig; gestreept, naar onder dunner, afgeknot-wortelend; lamellen vrij, zeer dicht bijeen, lijnvormig, wit.

De kleur is wit met roode vlekken; de hoed later roodachtig. *A. rubiginosus Schum.* *A. carnosus Sow.*

GROEIPLAATS In dennebosschen. In Nederland gevonden bij Driebergen, Doorn en Rijzenburg, HARTSEN. Apeldoorn, OUDEMANS, en door mij bij Bussum.

De exemplaren op de afbeelding voorgesteld, zijn in Sept. 1889 gevonden bij Apeldoorn, in een dennebosch, groeiende in eene zode van 50—60 stuks tusschen de naalden, door Mej. C. C. OUDEMANS, en door Prof. C. A. J. A. OUDEMANS voor de Flora aangeboden.

AGARICUS MACULATUS Alb. et Schw.

Agaric tacheté.

Août.—Oct.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. O. V. Cryptogamie Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycetes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 725, Vol. X. sous-genre Collybia.

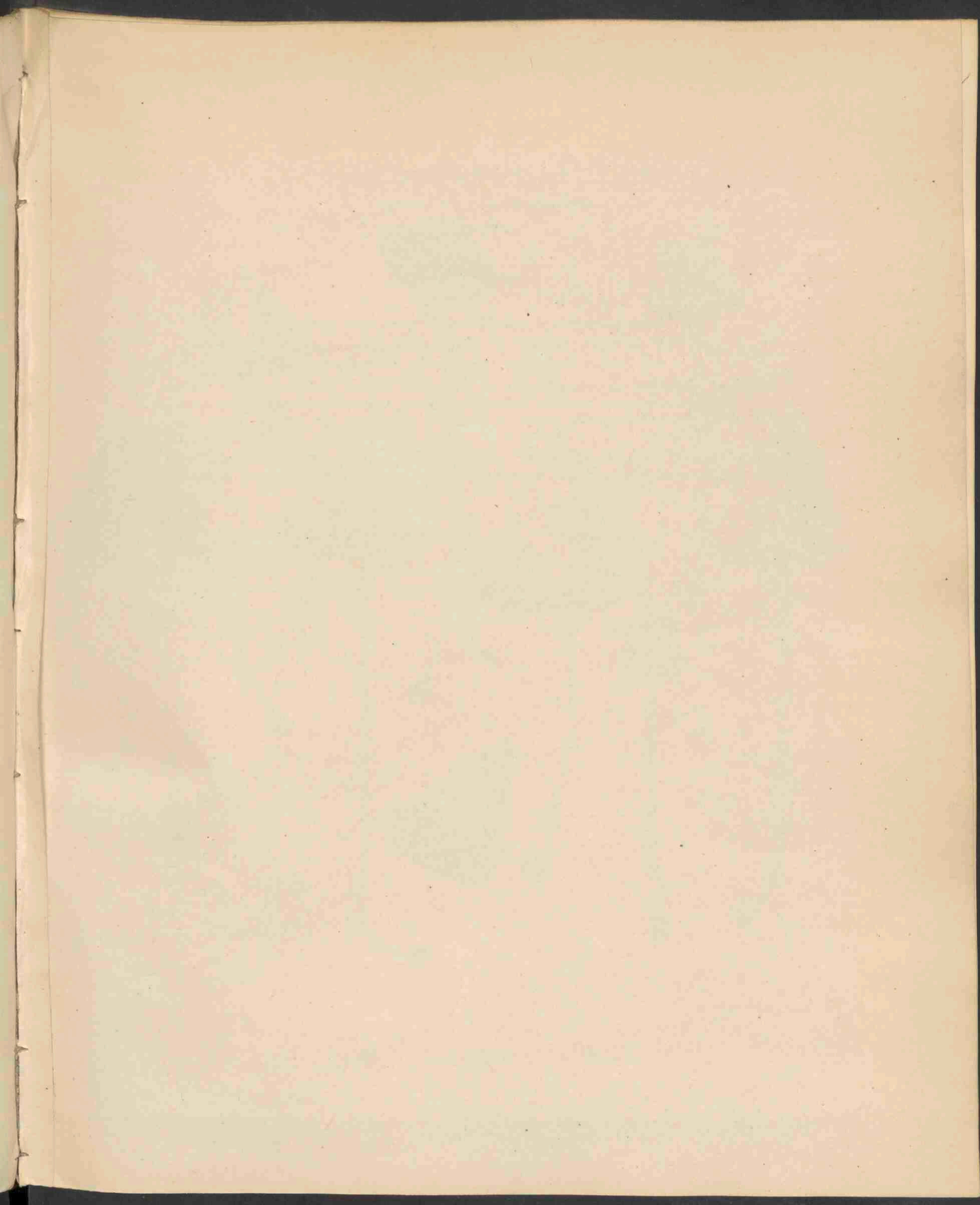
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau charnu, compacte, convexe-plan, obtus, lisse, glabre; stipe ample ventru strié, atténué vers la base, lamelles libres très serrées, linéaires blanches.

La couleur est blanc à tâches rouges, le chapeau prend à la fin une teinte rougeâtre. *A. rubiginosus* Schum. *A. carnosus* Sow.

HABITAT. Bois de pins.

PAYS-BAS. Prov. d'Utrecht et de Gueldre.

Les exemplaires représentés ont été recueillis en Sept 1889 près d'Apeldoorn, dans un bois de pins, formant un gazon de 50—60 ensemble entre les aiguilles, par Mlle C. C. OUDEMANS, fille de M. le Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, qui les a présentés pour la Flore.

1432.

AGARICUS CONOPILEUS FRIES. 1455.

AGARICUS CONOPILEUS Fries.

Kegelvormige Plaatzwam.

Oct.—Nov.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel X, N°. 725. Ondergeslacht Psathyra.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo submembranaceo campanulato laevi glabro, pallescente, stipite procero, sursum attenuato glabro argenteo nitido, lamellis leviter adnexis confertis, fusco-purpurascensibus.

Hoed min of meer vleezig, klokvormig, glad, kaal, steel hoog, glinsterend zilverwit; lamellen ligt aangehecht, opeengedrongen, donkerpurper.

GROEIPLAATS. In moestuinen, bij mesthoopen en in de duinen. Amsterdam, Zuid-Beveland, en door mij in November 1884, veel, op grazigen duingrond onder Overveen. Deze exemplaren hebben voor onze afbeelding gediend.

AGARICUS CONOPILEUS Fries.

Agaric conique.

Oct.—Nov.

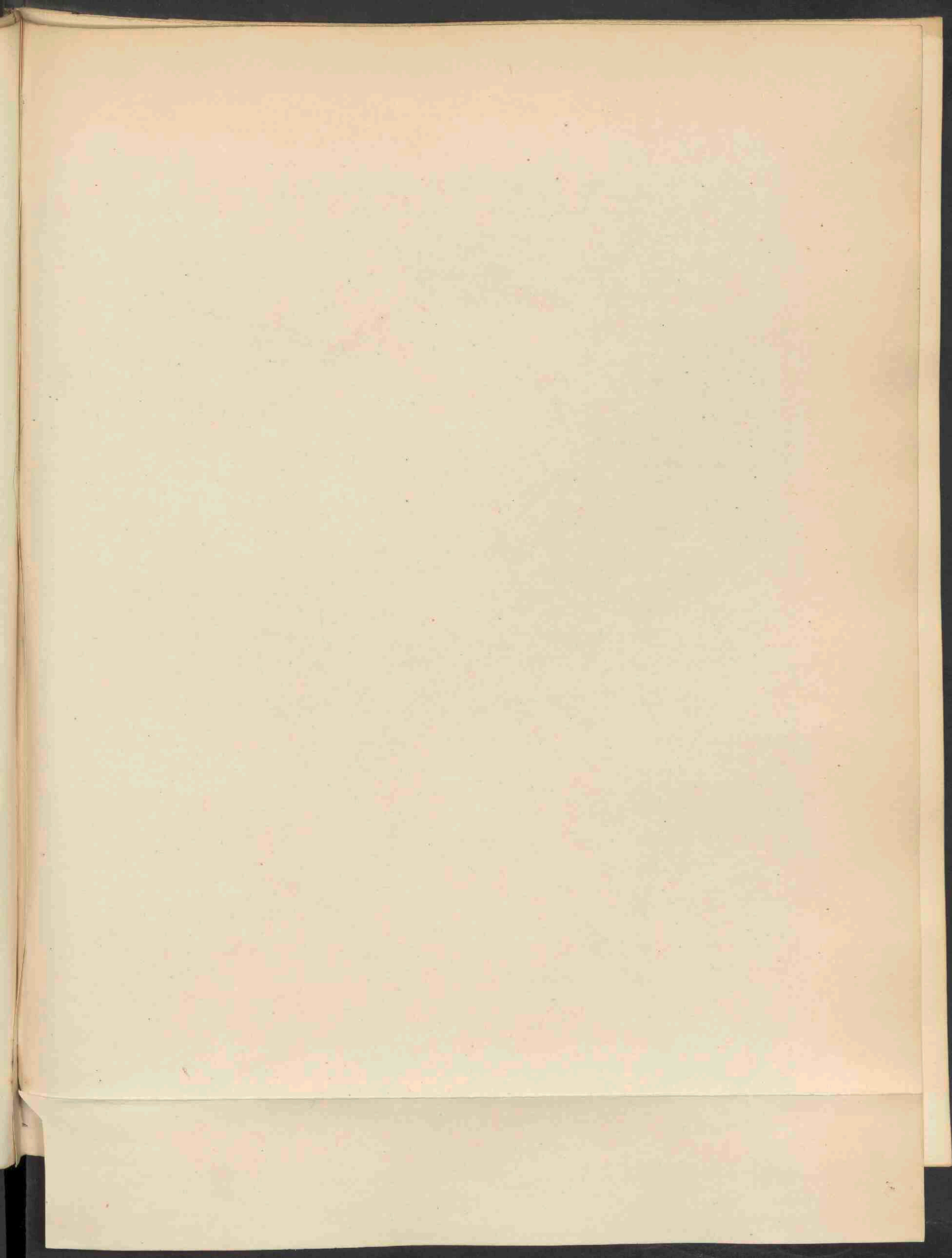
SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV, Sect. V. Cryptogamie Champignons.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. Ord. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 725, Vol. X. Sous-genre Psathyra.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau plus ou moins membraneux campanulé lisse, glabre, d'un jaune pâlisant, stipe élevé, atténué au sommet d'un blanc argenté luisant; lamelles lâchement annexées-serrées, d'un pourpre brunâtre.

HABITAT. Jardins potagers, près des tas de fumier et dans les dunes. Trouvé près d'Amsterdam, en Zélande et par moi-même dans les dunes près de Harlem. Ces exemplaires sont représentés sur notre planche.

1485.

NESLEA PANICULATA DESV. 1456 .

Jan 1891 N. 1 a.

NESLIA PANICULATA Desv.

Pluimvormende Neslia.

Hoogduitsch : Kugeldotter.

Engelsch : Paniced Neslia.

Bloeit : Junij—Julij ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XV. O. I. Tetradynamia Siliculosa.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Cruciferae.

GESLACHTSKENMERKEN: Calyx basi aequalis. Petala integra. Stamina edentula. Silicula subgloboso-compressa coriacea indehiscens biovulata monosperma. Stigma retusum. Semen pendulum. Cotyledones incumbentes. Herba annua pilis ramosis hirsuta, foliis caulinis sagittatis, floribus flavis.

Kelk aan den voet gelijk; kroonbladen gaaf. Helmdraden ongetand. Haultje lederachtig, min of meer bolvormig-saamgedrukt, niet openberstend, met twee eenzadige hokjes. Stempels afgeknot. Zaad hangend. Zaadlobben opliggend. Eenjarige kruiden met vertakte haartjes bekleed; stengelbladen pijlvormig, bloemen geel.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Foliis oblongis lanceolatisque integris vel dentatis, racemis fructiferis elongatis, pedicellis patulis gracilibus silicula triplo longioribus, siliculis transverse latioribus reticulatis, stylo mucronato.

Bladen langwerpig en lancetvormig, gaaf of getand; vruchtdragende trosjes lang; bloemstelen uitstaande, dun, driemaal langer dan de haultjes; haultjes overdwars breeder, netswijs gaderd; stijl kort gepunt.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* vertakte haartjes van den stengel; *b.* haultje; *c.* id. doorsnede.

GROEIPLAATS. Waarschijnlijk inheemsch in Siberië, Rusland en Oostelijk Duitschland en van daar over Europa en een deel van Azië verspreid.

In het Oosten komt zij, volgens BOISSIER, alleen in bouwlanden voor. Westwaarts in Europa evenzoo, zwervend en onstandvastig. In Engeland is zij ingevoerd met het meel voor de distilleerderijen en komt hier en daar toevallig voor.

NEDERLAND. In bouwlanden, zeldzaam. Tot dusver alleen vermeld voor Harderwijk en Nijmegen. Het op de afbeelding voorgestelde exemplaar is in Julij 1890 gevonden bij Ede door den Heer Dr. G. VAN VLOTEN.

NESLIA PANICULATA Desv.

Neslie.

Nom allemand: Kugeldotter.

Nom anglais: Panicked Neslia.

Fleurit: Juin—Juillet. ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XV. O. 1. Tetradynamia Siliculosa.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonnées. O. Crucifères.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Calice égal à la base, pétales entiers, étamines édentées; silicule subglobuleuse, comprimée, coriace, indéhiscente, à deux loges monospermes. Stigmate rétus, graine pendante. Cotylédons incombants. Herbes annuelles, hérissées de poils rameux; feuilles de la tige sagittées; fleurs jaunes.

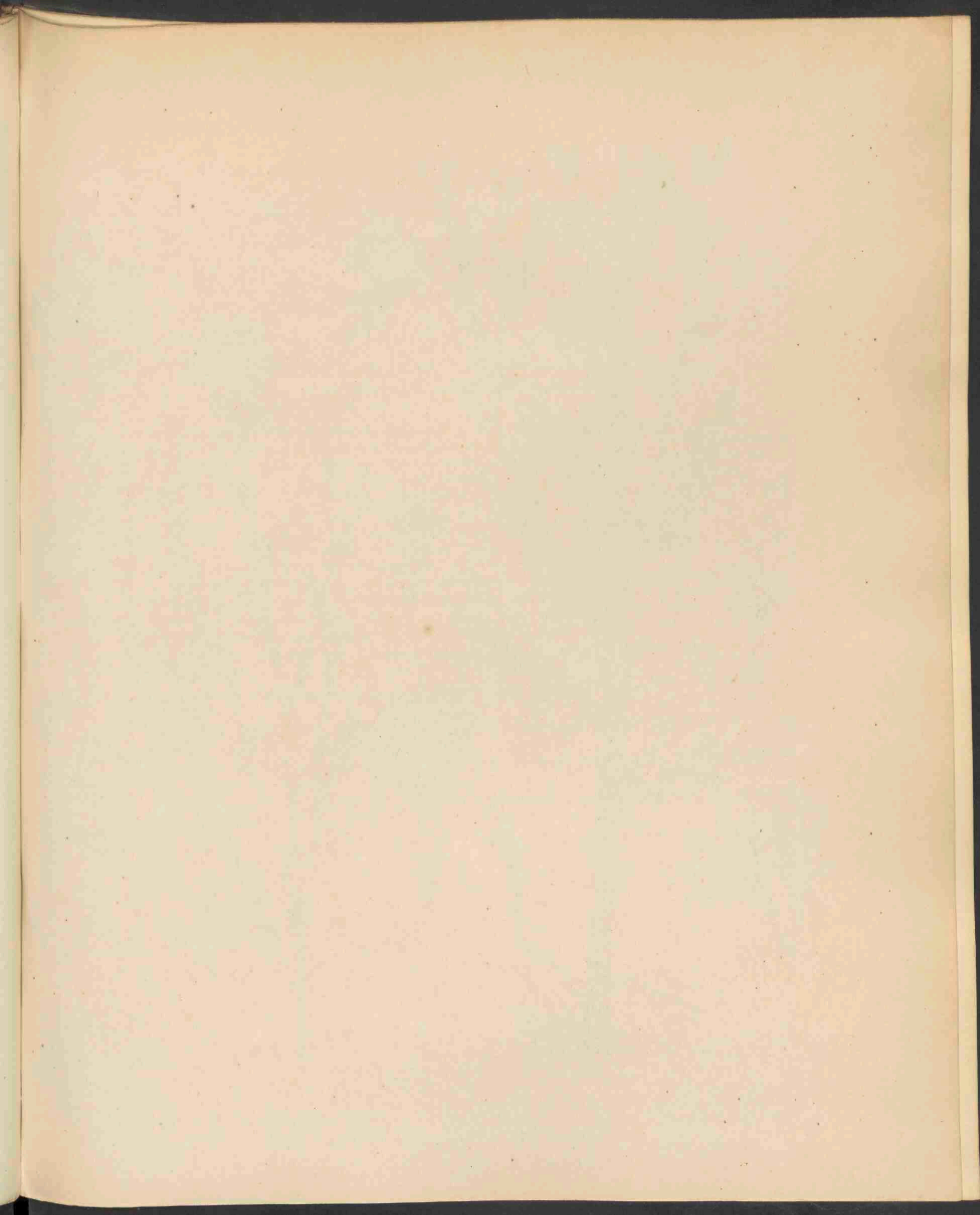
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Feuilles oblongues et lancéolées, entières ou dentées, grappes fructifères allongées, pédicelles étalés, grêles, trois fois plus longs que la silicule; silicules plus larges que longues, réticulées; style mucroné.

EXPLICATION DE LA PLANCHE: *a.* poils rameux de la tige; *b.* silicules; *c.* id. coupe.

HABITAT. Vraisemblablement originaire de la Sibérie, de la Russie et de l'Allemagne orientale et dispersée de là sur l'Europe et une partie de l'Asie. Selon BOISSIER elle ne se trouve dans l'Orient que dans les cultures, de même que dans l'orient de l'Europe, où elle est vagabonde et inconstante. En Angleterre, où elle a été introduite avec la fécule pour les distilleries, elle n'a été observée que casuellement.

PAYS-BAS. Champs de blé rare. Trouvée seulement dans quelques endroits de la province de Gueldre.

L'exemplaire représenté, trouvé en Gueldre en Juillet 1890, nous a été offert par M. G. VAN VLOTEN, Dr. ès-Lettes.

1434.

CENTAUREA JACEA L. 1457.

CENTAUREA JACEA L.

Drooge Centaurie. Knoopkruid. Wammesknoopen.

Hoogduitsch; Gemeine Flockenblume.

Engelsch: Brown Knapweed.

Bloeit: Juni—Aug. 2]

STELSEL VAN LINNÆUS: Cl. XIX. O. III. Syngenesia Polygamia Frustranea.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Compositae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel I, N°. 59.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Caulibus erectis ramosis, foliis oblongo-lanceolatis integris vel sinuatis aut pinnatifidis, superioribus sessilibus oblongo-lanceolatis, capitulis mediocribus ovato-globosis, involucri phyllis appendice scariosa eis latiori centro fusciscenti orbiculata et ovata lobulato-denticulata vel lacera terminatis, intimerum appendicibus concavis, flosculis roseis externis saepius radiantibus, acheniis puberulis calvis.

Stengels opgericht, vertakt; bladen langwerpig-lancetvormig, gaaf of hoekig of vinspletig; de bovenste ongesteeld, langwerpig-lancetvormig; bloemhoofdjes middelmatig groot, eirond-bolvormig; schubben van het omwindsel aan den top met een schilferachtig aanhangsel, breeder dan de schub, in 't midden bruin, schijfrond en eirond, lobbij-getand of ingescheurd; de aanhangsels der binnenste schubben bol; bloempjes rooskleurig, de buitenste dikwijls straalswijs; vruchtjes zachtbehaard zonder kuif.

De afbeelding op pl. 59, Deel I van de *Flora Batava* draagt ten onregte den naam van *Centaurea Jacea* L., maar is klaarblijkelijk *C. nigra* L. Dit is reeds voldoende aangetoond door mijn voorganger, wijlen Dr. J. E. VAN DER TRAPPEN, *Aann. Alg. Reg.* bl. XCI. *C. nigra* is gekenmerkt door de zwarte pluimvormig gewimperde aanhangsels der schubben van het omwindsel en de gekuifde vruchtjes.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.* Bloemhoofdje van boven; *b.* schubje; *c.* schijfbloemen; *d.* randbloem; *e.* vruchtje.

GROEIPLAATS. Drooge heuvels, randen van wegen. Caucasië, Siberië tot den Oeral, geheel Europa, Noord Afrika.

NEDERLAND. Aan wegen en dijken. In den *Prodomus Fl. Bat.* voor verschillende plaatsen in het geheele land opgegeven. Nader onderzoek is echter wenschelijk.

Het op onze afbeelding voorgestelde exemplaar vond ik in Julij 1890 op de helling langs het kanaal der Duinwaterleiding bij Zandvoort.

GEBRUIK. Volgens v. D. TRAPPEN geven de wortels en bladen een hooggele kleur, geschikt voor de ververij van zijde en katoen.

CENTAUREA JACEA L.

Mailons. Tête d'Alouette.

Nom allemand : Gemeine Flockenblume.

Nom anglais : Brown Knapweed.

Fleurit : Juin—Aug. 24.

SYSTÈME DE LINNÉ : Cl. XIX. O. III. Syngenesia Polygamia Frustranea.

SYSTÈME NATUREL : Vasculaires Dicotylédonées. O. Composées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 59, Vol. 1.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Tige dressée rameuse, feuilles oblongues, lancéolées, entières ou sinuées ou pinnatifides, les supérieures sessiles oblongues lancéolées; capitules médiocres ovales-globuleux; écailles de l'involucre terminées par un appendice scarieux plus large qu'elles, brunâtre au centre, orbiculé et ovale, lobulé-denticulé ou lacéré; appendices des écailles intérieures concaves; fleurs roses, les extérieures ordinairement rayonnantes; fruits pubescents, dépourvus d'aigrette.

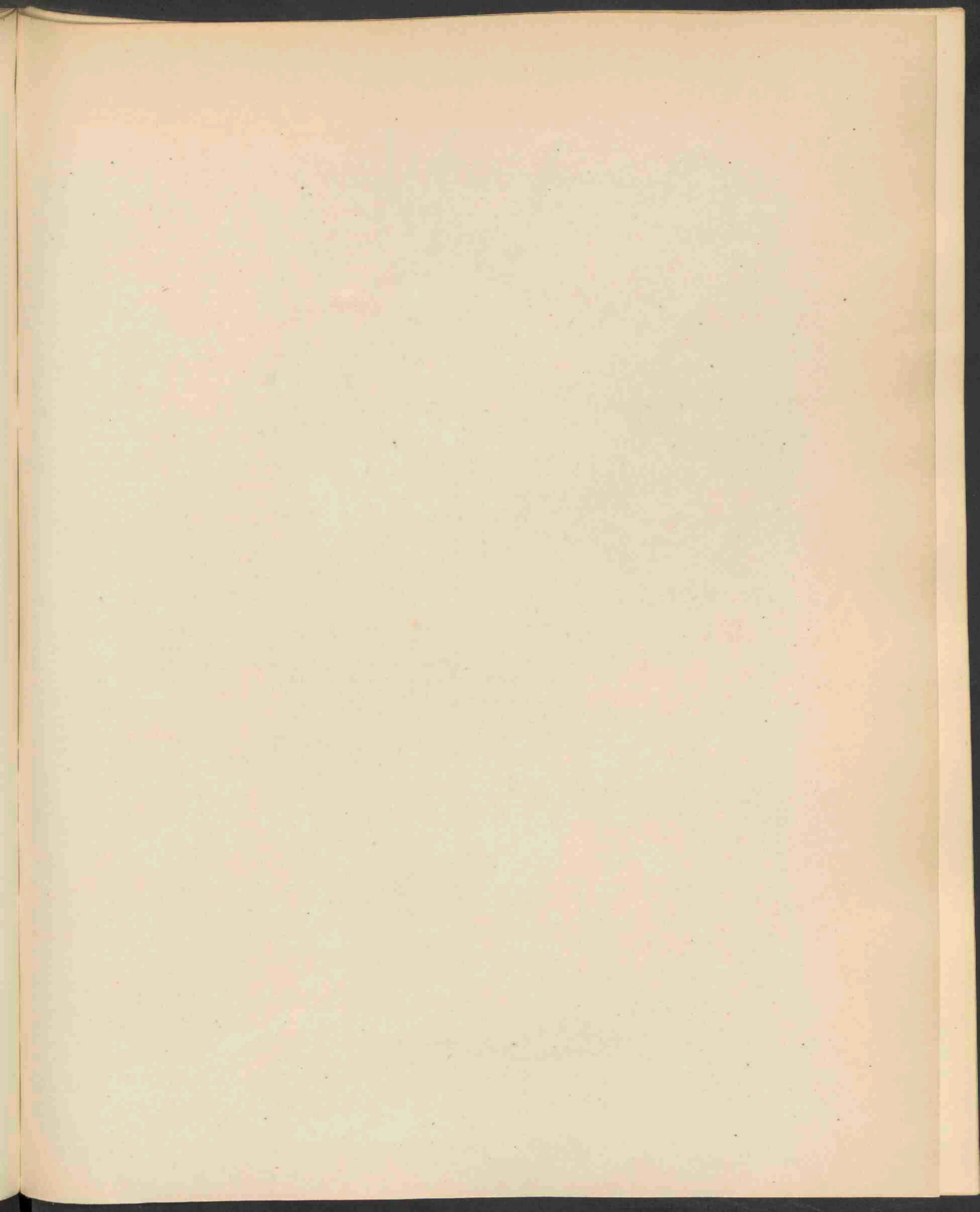
La figure de la planche N. 59 Vol. I porte à tort le nom de *C. Jacea*, mais représente le *C. nigra* L. Mon prédécesseur, feu M. VAN DER TRAPPEN l'a déjà suffisamment démontré dans l'Appendice au Régistre général, p. XCI. Le *C. nigra* se distingue par les appendices plumeux et ciliés et les fruits couronnés par une aigrette de poils.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* capitule vu en dessus; *b.* écaille; *c.* fleurons du centre; *d.* fleurons de la circonférence; *e.* fruit.

HABITAT. Côteaux secs, bords des chemins. Caucasia, Sibérie jusqu'à l'Oural, toute l'Europe, Afrique septentrionale.

PAYS-BAS. Bords des chemins et des digues. L'exemplaire représenté a été trouvé aux bords d'un canal dans les dunes de Zandvoort (prov. de Hollande sept.).

USAGE. Les feuilles et les racines contiennent une matière colorante jaune propre à teindre les tissus de coton et de soie.

1487

CAREX LIGERICA GAIJ . 1458 .

CAREX LIGERICA Gay.

Rietgras van de Loire.

Hoogduitsch: Französische Segge.

Engelsch: French Reed Grass.

Bloeit: Mei—Junij ƒ.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XX. O. III. Monoecia Triandria.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Cyperaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XIII, N°. 961.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Radice longe repente, caulibus gracilibus acutangulis superne scabris, foliis linearibus angustibus, longe acuminatis, planis scabris, spica oblonga spiculis 3—10 ovato-oblongis acutis erectis, inferioribus masculis superioribus femineis, fructibus strictis ovato-ellipticis acuminatis plano-convexis nervosis, margine membranaceo serrulato cinctis, in rostrum bifidum elongatum terminatis, glumis ovato-lanceolatis acuminatis fructum superantibus.

Wortel kruipend, lang; stengels tener, met scherpe kanten, aan den top ruw; bladen lijnvormig smal, lang en spits toeloopend, vlak, ruw; aar langwerpig; aartjes 3—10, eirond-langwerpig, spits, opgericht; de onderste mannelijk, de bovenste vrouwelijk; vruchtjes regtop, eirond-elliptisch, spits toeloopend, aan de eene zijde bol, aan de andere zijde vlak, generfd, met een vliezigen zaagtandigen rand omringd, in een tweespletigen langen snavel uitlopend; kafjes eirond-lancetvormig, spits toeloopend, langer dan de vruchtjes.

Komt het meest overeen met *C. arenaria* L. (*Fl. Bat.* Deel IX, N°. 688), doch verschilt van deze door de meerdere slankheid van alle deelen, de smallere bladen, de dunnere, minder talrijke, donkerbruine aartjes, die aan den voet en niet aan den top mannelijk zijn, en ook door den vliezigen rand om de vruchtjes, die reeds aan den voet begint. Vroeger werd zij dikwijls verward met *C. Schreberi* Schk. (*C. praecox* Schreb.), *C. ligerina* Bor., *C. pseudo-arenaria* Rchb., *C. brizoides* Lefrou., *C. arenaria* Dub.

VERKLARING DER AFBEELDING: a. Aartje; b. vruchtje.

GROEIPLAATS. Zandige streken. Midden-Frankrijk; oevers van de Loire. Ook vermeld voor Noord-Duitschland en Scandinavië. GODRON. Wegens de onzekere opgaven en de verwarring met *C. Schreberi* Schk. is het gebied moeielijk te bepalen. Voor Spanje, Italië en het Oosten vind ik haar niet vermeld.

NEDERLAND. Voor verschillende plaatsen door den *Prod. Flor Bat.* opgegeven; doch volgens Dr. J. D. KOBUS (*Nederl. Carices. N. kruidk. Arch.*, 2e serie IV, p. 474) werkelijk alleen gevonden bij de Hillegommerbeek door wijlen Prof. DE BOER in 1866. Onze afbeelding is naar de door DE BOER gevonden exemplaren genomen.

CAREX LIGERICA Gay.

Carex de la Loire.

Nom allemand : Französische Segge.

Nom anglais : French Reed Grass.

Fleurit : Mai—Juin. 2.

SYSTEME DE LINNÉ. Cl. XX. O. III. Monoecia Triandria.

SYSTEME NATUREL, Vasculaires Monocotylédonées. O. Cypéracées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N° 961, Vol. XIII.

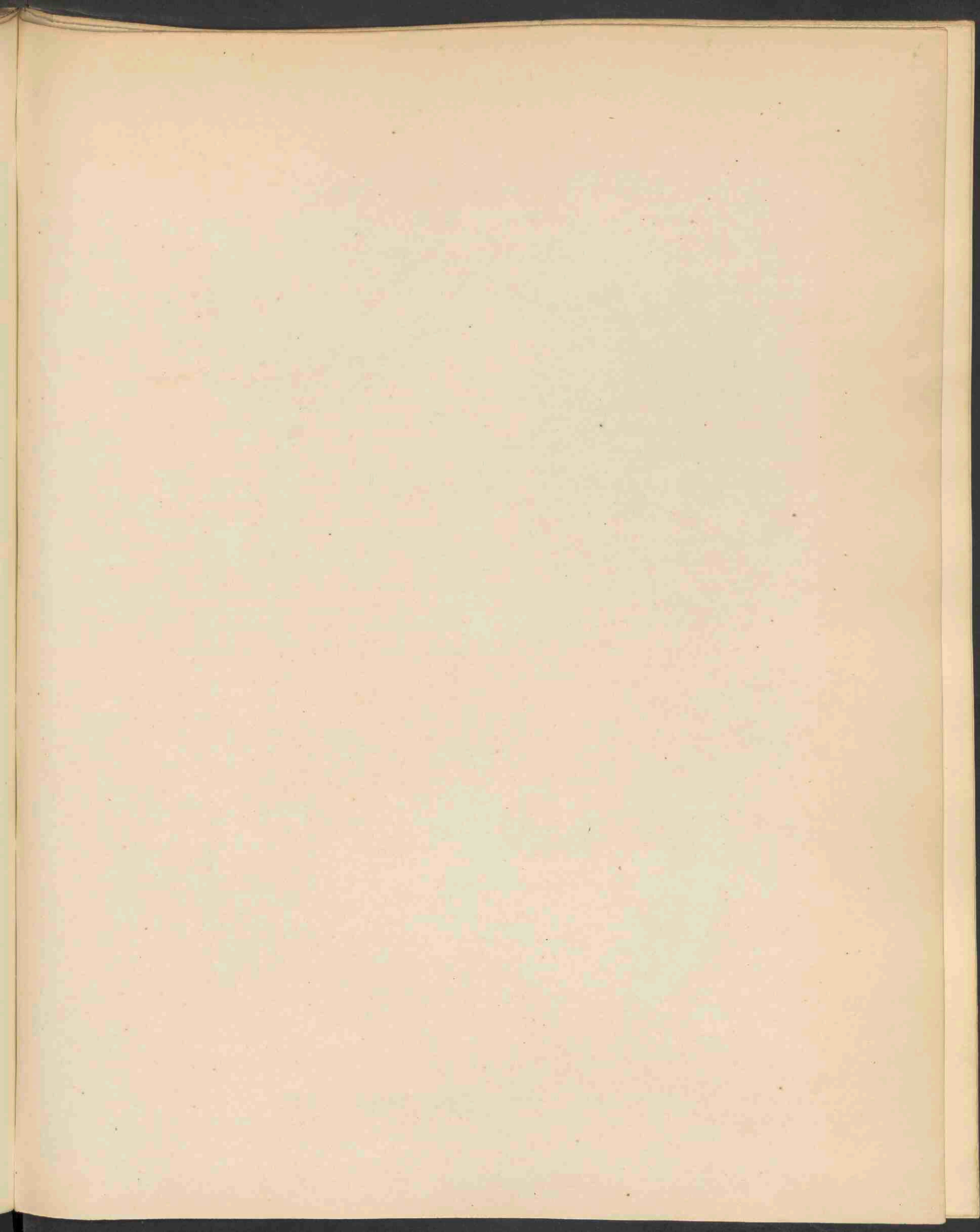
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Racine horizontale, longuement rampante; tige grêle, à angles aigus, rudés au sommet; feuilles linéaires étroites, longuement acuminées, planes, scabres; épi oblong composé de 3—10 épillets ovales-oblongs un peu aigus, dressés, les inférieurs mâles, les supérieurs femelles; capsules stipitées, dressées, ovales elliptiques, acuminées, planes d'un côté, convexes de l'autre, nerveuses, entourées par une bordure membraneuse serrulée et terminée par un bec allongé et bifide, dépassant les écailles, qui sont ovales, lancéolées, acuminées.

Ressemble au *C. arenaria* L. (*Fl. Bat.* N° 688 Vol. IX), mais en diffère par le port plus grêle et plus élancé, les feuilles plus étroites, les épis plus grêles, moins nombreux, brun foncé, à fleurs mâles à la base et par la bordure membraneuse des capsules, qui commence déjà au milieu. Quelquefois confondu avec le *C. Schreberi* Schk. (*C. praecox* Schreb.). *C. Ligerina* Boreau, *C. arenaria* Dub., *C. pseudo-arenaria* Rehb., *C. praecox* Schulz. β *ligerica*.

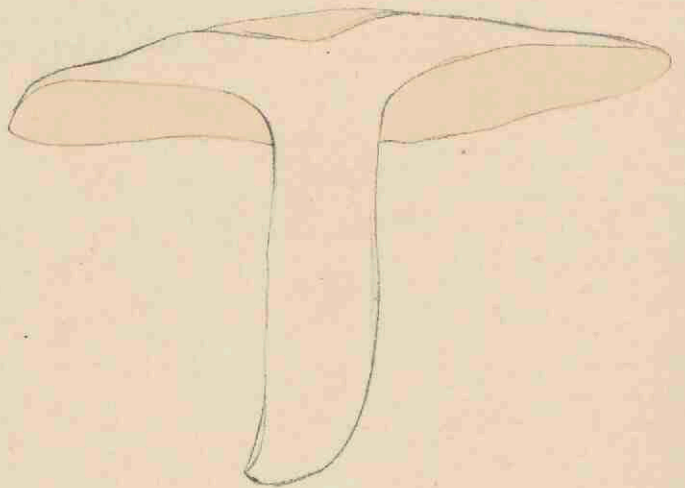
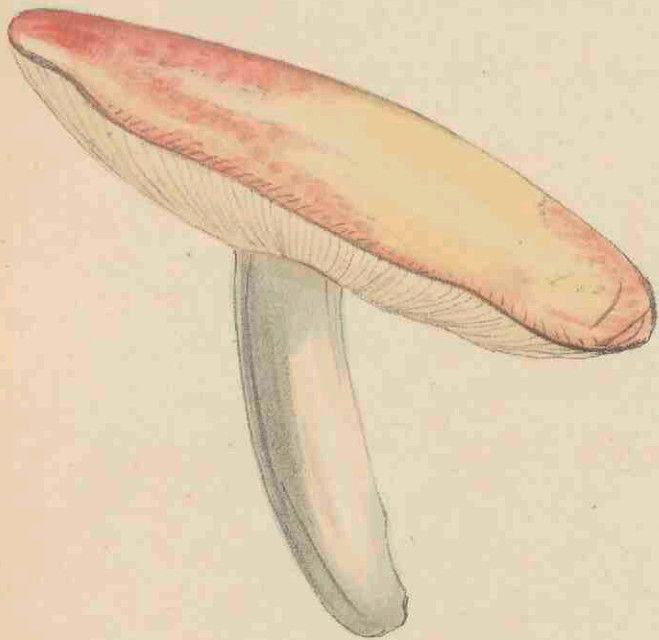
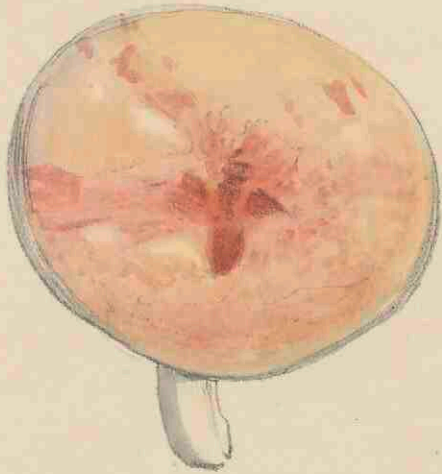
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* épillet; *b.* capsule.

HABITAT. Lieux sablonneux. Centre de la France, bords de la Loire; Allemagne sept., Scandinavie. GODRON. Les données trop incertaines ne permettent pas de tracer son aréal.

PAYS-BAS. Le *Prodr. Fl. Bat.* cite plusieurs endroits où cette espèce aurait été trouvée. Selon M. J. D. KOBUS (*Ned. Kruidk. Archief* 2e sér. IV, p. 474) dans sa Monographie des *Carex* néerlandais, elle n'a été trouvée que dans un seul endroit près de Hillegommerbeek (Hollande méridionale).

1882

RUSSULA RUBRA [DC] FRIES . 1459 .

RUSSULA RUBRA (D. C.) Fries.

Roode Russula.

Hoogduitsch: Rother Taubling.

Engelsch: Red Russula.

Augustus—November.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XVII, N°. 1350.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnosus, rigido e convexo explanato depressove, sicco polito-laevigato, margine patente obtuso exstrio, stipite solido duro valido albo rubroque variante, lamellis obtuse adnatis subconfertis albidis immixtis furcatis dimidiatisque.

Hoed vleezig, stijf, eerst bol, dan vlakker of neergedrukt, in droogen staat glad, met uitstaanden, stompen, niet gestreepten rand; steel vol, hard, stevig, wit en rood, plaatjes stomp aangehecht, min of meer dicht opeen, witachtig, met gevorkte en halve gemengd.

De hoed is gewoonlijk donker menierood, niet glanzig, doch ook dikwijls verbleekend, licht-geelachtig, groevig, met donkere schijf. Het vleesch onder het huidje roodachtig, de plaatjes later geelachtig.

GROEIPLAATS. In bosschen, vooral loofbosschen, ook op opene plaatsen en duinen.

NEDERLAND. Als groeiplaats vind ik alleen Haarlem vermeld. De exemplaren onzer afbeelding verzamelde ik in Aug. 1866 op de duinen van Terschelling, waar zij vrij algemeen was.

EIGENSCHAPPEN. Deze zwam wordt tot de scherpe en vergiftige gerekend.

RUSSULA RUBRA (D. C.) Fries.

Russula rouge.

Nom allemand : Rother Taubling.

Nom anglais : Red Russula.

Été et Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie. Champignons.

SYSTEME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 1350, Vol. XVII.

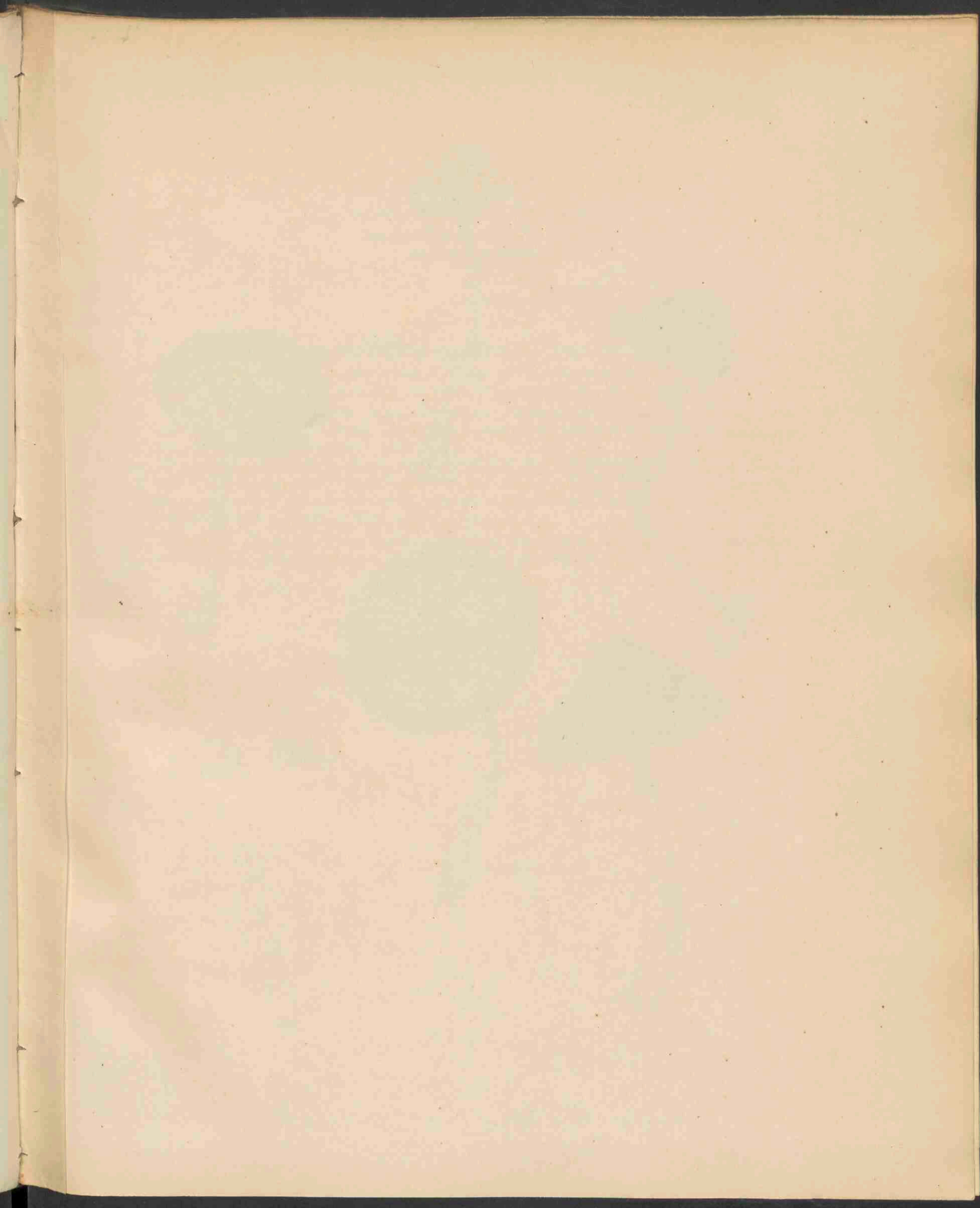
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Chapeau charnu, rigide, d'abord convexe, puis étalé ou déprimé, poli et lisse à l'état sec, à bord étalé et obtus non strié; stipe solide, dur, ferme, blanc et rouge varié; lamelles obtusement adnées, plus ou moins serrées, blanchâtres, entremêlées de lamelles bifurquées et de lamelles incomplètes.

Le chapeau est ordinairement d'un rouge minium, non luisant, mais souvent pâlissant, d'un blanc jaunâtre et rivuleux, à disque obscur. La chair est rougeâtre sous la pellicule; les lamelles sont à la fin d'un jaune pâle.

HABITAT. Bois — surtout les bois à feuilles caduques. Lieux sablonneux ouverts, dunes.

PAYS-BAS. Près de Harlem sur les dunes boisées; dans l'île de Terschelling, assez abondant sur les dunes sablonneuses exposées au soleil. J'ai recueilli les exemplaires de notre planche à Terschelling en Août 1886.

PROPRIÉTÉS. Ce champignon est âcre et vénémeux.

1460
AGARICUS [CORTINARIUS] CINNAMOMEUS FR. 1460 .

AGARICUS (CORTINARIUS) CINNAMOMEUS L.

Kaneelkleurige Plaatzwam.

Hoogduitsch: Zimmtbrauner Blätterschwamm.

Engelsch: Cinnamom coloured Agaric.

September—November.

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel XVII, N°. 1315. Ondergeslacht Cortinarius Dermocybe.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo carnosio tenui obtuso, umbonato, sub-cinnamomeo, fibrillis innatis lutescentibus sericeo squamuloso demum glabrato, stipite e farcto cavo tenui aequali cum carne veloce lutescentibus, lamellis adnatis latis confertis nitidis.

Hoed vleezig dun, stomp, in 't midden bultig, kaneelkleurig, met geelachtige ingewassen vezeltjes, zijdeachtig of schubbig, later kaal; steel eerst gevuld, dan hol, dun, gelijk, evenals het vleesch en de sluijer geelachtig; plaatjes aangehecht, breed, opeengedrongen, glanzend. *Agaricus betulinus Scop.*

GROEIPLAATS. In loofbosschen, eenzaam of in troepjes.

NEDERLAND. Bij Leiden, in 't Westland, Rijzenburg, Baarn. De op onze afbeelding voorgestelde exemplaren vond ik in de bosschen van het Naaldenveld onder Bloemendaal, in Oct. 1884.

16
AGARICUS (CORTINARIUS) CINNAMOMEUS L.

Agaric cannelle.

Nom allemand: Zimmtbrauner Blätterschwamm.

Nom anglais: Cinnamom coloured Agaric.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXXIX. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 1315, Vol. XIII. Sous-genre Cortinarius Dermocybe.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau charnu, mince, obtus, gibbeux au milieu, plus ou moins couleur cannelle, à fibrilles innées jaunâtres, qui présentent une superficie soyeuse ou écailleuse, à la fin glabre; stipe d'abord rempli, puis cave, mince, égal, d'une couleur jaune ainsi que la chair et le voile. *A. betulinus Scop.*

HABITAT. Fréquent dans les bois.

PAYS-BAS, Trouvé en différents endroits. L'exemplaire représenté provient des environs de Harlem,

1938.

ERUCASTRUM POLLICHI SCH ET SP. 1461.

Januar 1891 N. 18

ERUCASTRUM POLLICHII Sch. et Sp.

Pollich's Schijnraket.

Hoogduitsch: Pollich's Rempe.

Engelsch: Pollich's Erucastrum.

Bloeit: April—Sept. 21.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XV. O. II. Tetradynamia Siliquosa.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Cruciferae.

GESLACHTSKENMERKEN: Calyx aperta basi gibbosa, siliqua linearis in rostro brevi terminata; valvulae convexae, nervo unico. Semina in quoque loculo uniserialia ovata vel oblonga, compressa. Cotyledones incumbentes.

Kelk open, aan den voet hultig; hauw lijnvormig, in een korten snavel uitlopend, hauwkleppen bol met eene enkele nerf. Zaden in elk hokje eenrijig, eirond of langwerpig. Zaadlobben opliggend.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Caule erecto angulato sub-pubescente, foliis pinnatisectis segmentis angustis oblongo-linearibus crenulatis, foliorum caulinarum infimis a basi remotis non amplexicaulibus, floribus minoribus ochroleucis, inferioribus bracteatis, bracteis pinnatipartitis laciniis anguste linearibus, sepalis erectis, siliquis patentibus.

Stengel opgericht, hoekig, min of meer zacht behaard; bladen vindeelig, met smalle, langwerpige, lijnvormige, gekartelde lobben; onderste lobben van de stengelbladen aan den voet afstaand, niet stengelomvattend; bloemen klein, vuil geel; de onderste met schutbladen; schutbladen smal, lijnvormig; kelkbladen opgerigt; hauwen uitstaande.

De plant wordt 3—4 voet hoog. *Sisymbrium Erucastrum* Poll. *Erucastrum inodorum* Rohb. *Erysimum Erucastrum* Scop. *Diplotaxis bracteata* Gr. Godr., *Sisymbrium obtusangulum* Roth. *Eruca Erucastrum* Wett. *Brassica Erucastrum* β *ochroleuca* Gaudin.

VERKLARING DER AFBEELDING: a. Bloem; b. b. hauw; c. zaad (vergr.)

GROEIPLAATS. Waarschijnlijk inheemsch in Zuid-Duitschland en de Rijnstreken. In Oostenrijk veel op de alluviale gronden van het Donagebied. In Frankrijk algemeen op zandige velden en ruigten. In noordoostelijk Duitschland en Engeland alleen toevallig aan wegranden en op grazige plaatsen. Ontbreekt in Spanje, Italië, Scandinavië, Rusland en het Oosten.

NEDERLAND. Langs rivieren, op open en bebouwd zandgrond. Bij 's-Hertogenbosch, Werkendam, Delft, langs 't Kanaal tusschen Leiden en Katwijk, bij Vianen, Culenborg, Wijk bij Duurstede, Nijmegen, Erlecom, Lobith, Doesburg en Olst. Het exemplaar der afbeelding, gevonden bij Apeldoorn, is ons door den Heer H. J. Kok ANKERSMIT in Julij 1890 aangeboden.

142

ERUCASTRUM POLLICHII Sch. et Sp.

Erucastre de Pollich.

Nom allemand : Pollich's Rempe.

Nom anglais : Pollich's Erucastrum.

Fleurit : Août—Sept. 21.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XV. O. II. Tetradynamia Siliquosa.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Crucifères.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Calice ouvert gibbeux à la base; silique linéaire terminée par un bec court, à valves convexes, marqués d'une seule côte saillante. Graines ovoïdes ou oblongues, disposées sur un seul rang dans chaque loge.

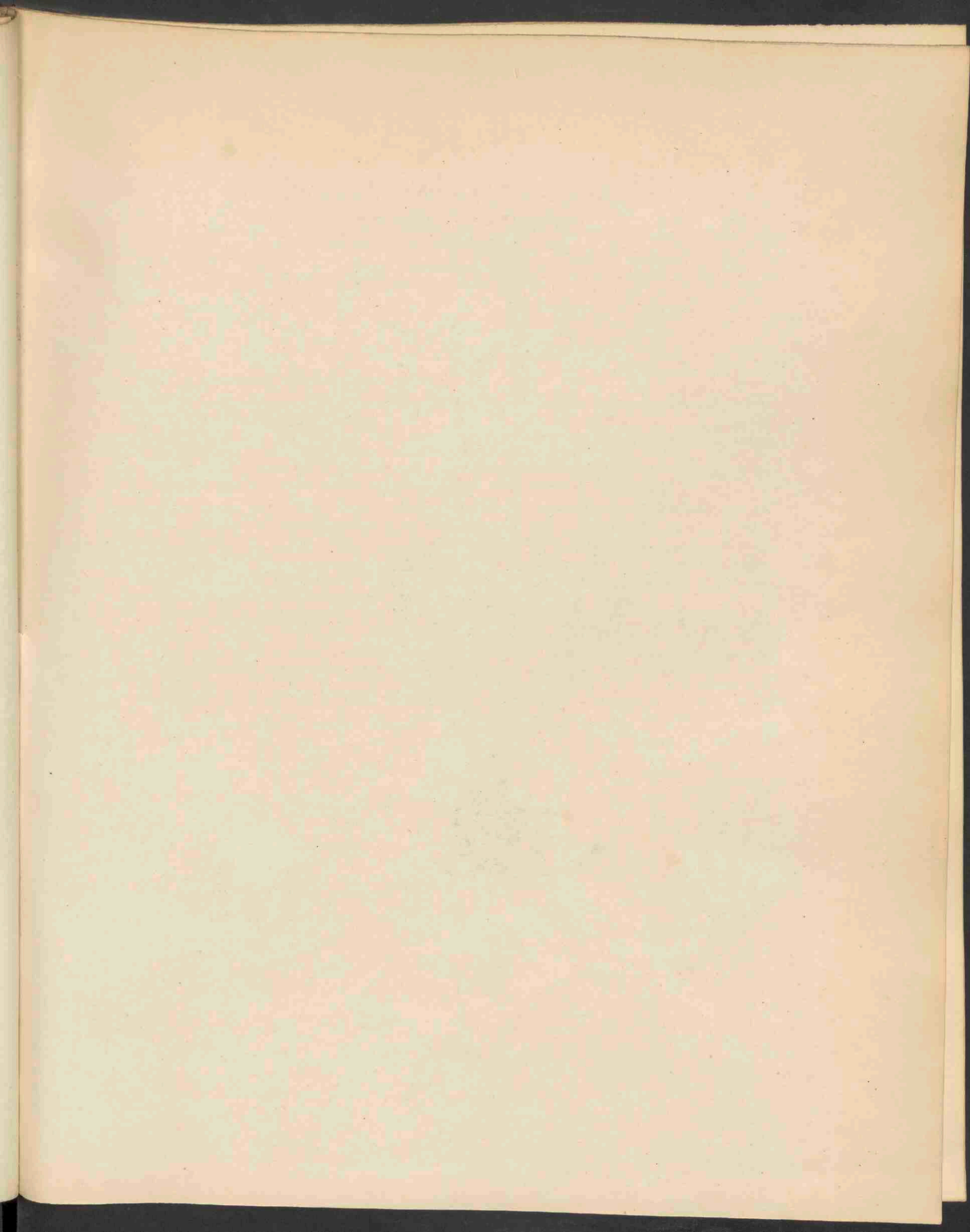
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Tige dressée anguleuse un peu velue; feuilles pinnatiséquées à lobes étroits oblongs-linéaires crénelés; ceux des feuilles supérieures distants de la base, non amplexicaules; fleurs petites, jaune pâle, les inférieures munies de bractées; bractées à lobes étroits linéaires; sépales dressés, siliques étalées.

Plante de 3—4 pieds. *Sisymbrium Erucastrum* Poll. *Erucastrum inodorum* Rehb. *Erysimum Erucastrum* Scop. *Diplotaxis bracteata* Gr. Godr. *Sisymbrium obtusangulum* Roth. *Eruca Erucastrum* Wett. *Brassica Erucastrum* & *ochroleuca* Gaudin.

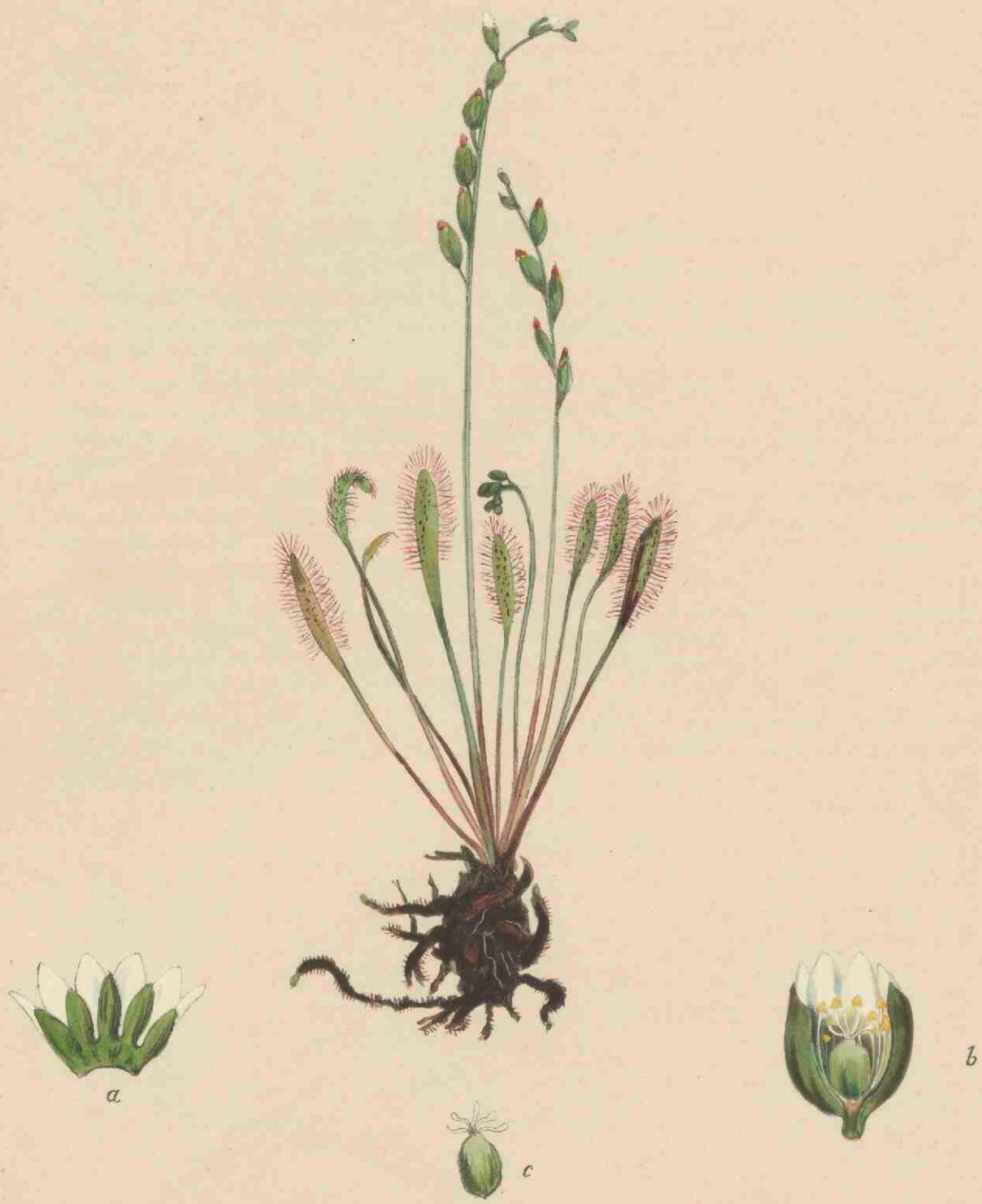
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fleur; *b. b.* silique; *c.* graine (grossie).

HABITAT. Je la crois indigène dans l'Allemagne méridionale et Rhénane. Abondante en Autriche dans les alluvions du Danube. Commune en France dans les champs sablonneux et sur les décombres. Dans le Nord-est de l'Allemagne et en Angleterre elle ne se trouve que casuellement aux bords des chemins et dans les lieux herbus. Manque en Espagne, en Italie, en Scandinavie, en Russie et en Orient.

PAYS-BAS. Bords des rivières, terre sablonneuse. Trouvée dans plusieurs endroits des provinces méridionales. L'exemplaire représenté, trouvé près d'Apeldoorn (Gueldre), nous a été présenté par M. H. J. KOK ANKER-SMIT en Juillet 1890.

1499.

DROSERA LONGIFOLIA L. 1462 .

DROSERA LONGIFOLIA L.

Langbladige Zonnedaauw.

Hoogduitsch: Langblättriger Sonnentau.

Engelsch: Long leaved Sun Dew.

Bloeit: Julij—Aug 2.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel VII, N°. 512*).

SOORTELIJKE KENMERKEN: Foliis erectis, limbo lineari-oblongo in petiolum sensim attenuato, scapo erecto foliis duplo longiore, stigmatibus clavatis.

Bladen opgerigt, met lijn-langwerpige schijf, allengs in een bladsteel versmald; bloemsteel opgerigt, tweemaal langer dan de bladen; stempels knots vormig. *D. anglica Huds.*

Deze soort onderscheidt zich voornamelijk door hare regtopgroeiende bloemstengels. De bloemstengels van *D. intermedia* Hayne zijn aan den voet knievormig gebogen en weinig langer dan de bladen.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* kelk en bloemkroon; *b.* bloem doorsnede; *c.* vruchtbeginsel met de stempels.

GROEIPLAATS. In natte heide- en veenstreken. Rusland, Lap-, Fin- en Koerland; geheel Siberië, Kamtschatka, Noord-Amerika (Canada, Columbia), IJsland, Groot-Brittannië, vooral Schotland; Scandinavië, vooral Noorwegen, zeer algemeen; Noord-Duitschland en Zwitserland; zuidelijk zeldzamer; ontbreekt in Spanje, Turkije en de Levant. De *Drosera*'s zijn noordelijke planten. Zij worden tot in de poolstreken gevonden, maar zijn in het zuiden schaars vertegenwoordigd.

NEDERLAND, Op moerassigen heide- en veengrond, niet algemeen. Bij Oosterbroek onder Eelde (Drenthe); oevers van het Zwarte Meer bij N. Dordrecht (Drenthe); Nijkerkerveen. OUDEMANS. Door den Heer H. J. KOK ANKERSMIT talrijk in het Wisselsche Veen bij Epe, waar het exemplaar voor onze afbeelding door mij is gevonden tijdens het bezoek aldaar door de leden der Ned. Bot. Vereeniging, in Julij 1890.

*) Deel VII, N°. 513, verkeerdelijk *D. longifolia* genoemd, is *D. intermedia* Hayne.

1433

DROSERA LONGIFOLIA L.

Rosolis à feuilles longues.

Nom allemand: Langblättriger Sonnentau.

Nom anglais: Long leaved Sun Dew.

Fleurit: Juillet—Août. 4.

(CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 512, Vol. VII *)

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Feuilles dressées, à limbe linéaire-oblong sensiblement atténué en pétiole; hampe dressée, deux fois plus longue que les feuilles; stigmates en massue. *D. anglica* Huds.

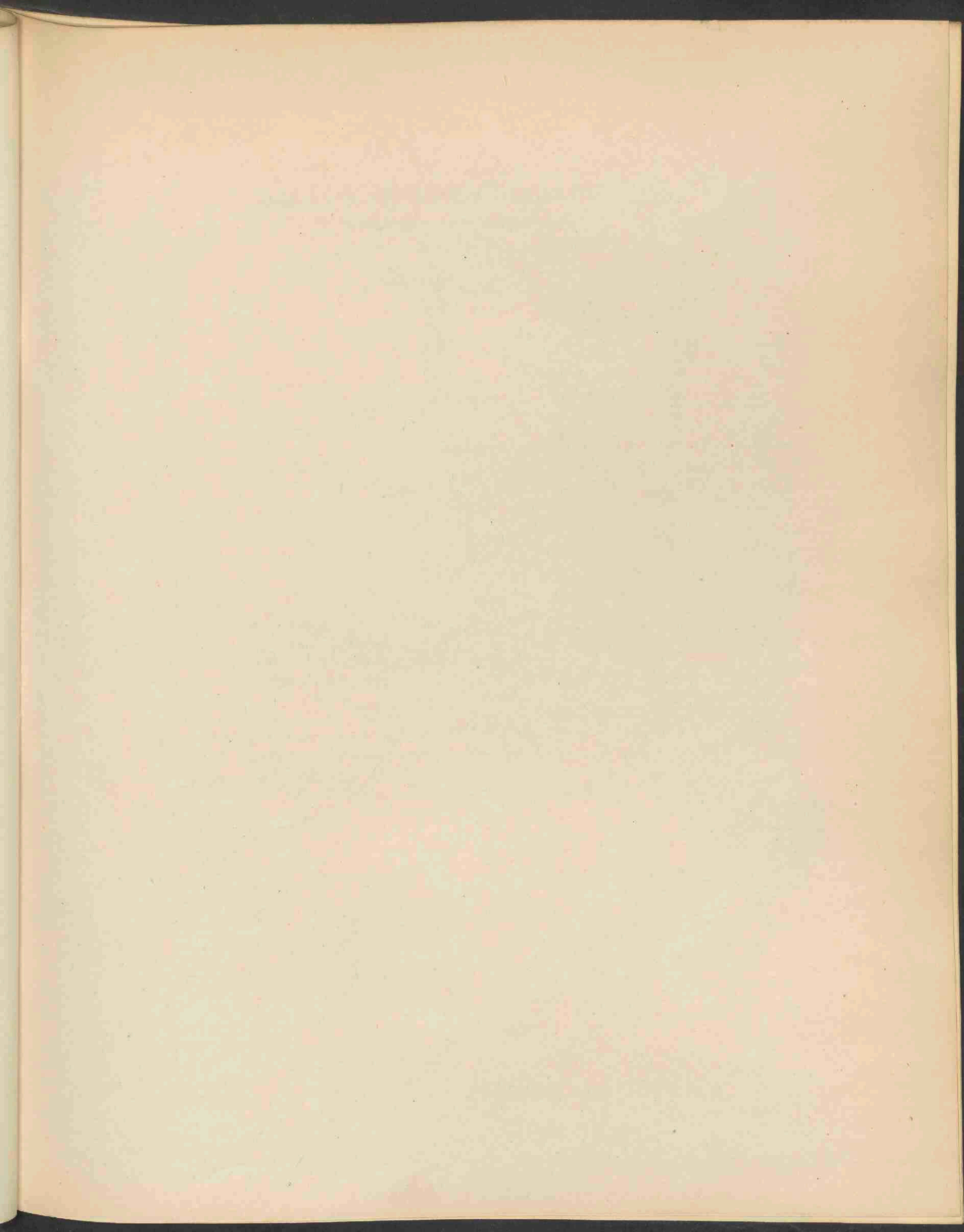
Se distingue par sa hampe dressée et non courbée-ascendante à la base. Celle du *D. intermedia* Hayne est courbée à la base et ne dépasse que peu les feuilles en longueur.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* calice et corolle; *b.* fleur (coupe); *c.* ovaire avec les stigmates.

HABITAT. Lieux tourbeux, marais spongieux. Russie, Laponie, Finlande et Courlande; toute la Sibérie, Kamschatka, Amérique sept. (Canada, Columbia), Islande, Grande Bretagne, surtout en Ecosse, Scandinavie, très commune en Norvège, Allemagne septentr., Suisse. Plus rare vers le Sud; manque en Espagne, en Turquie et au Levant. Les Droseras appartiennent à la Flore boréale. Leur aréal s'étend jusque dans les régions polaires, mais diminue vers le Sud.

PAYS-BAS. Bruyères humides et tourbeuses; mais non partout. Prov. de Drenthe et de Gueldre. Trouvé par M. H. J. KOK ANKERSMIT dans une tourbière près d'Epe (Gueldre), où elle est assez abondante. J'ai cueilli l'exemplaire représenté, dans cette tourbière lors de l'excursion des membres de la Société Néerl. de Botanique en Juillet 1890.

*) La plante figurée sous le No. 513, Vol. VII, sous le nom *D. longifolia*, est *D. intermedia* Hayne.

1840.

POLYGALA DEPRESSA WEND. 1463.

POLYGALA DEPRESSA Wenderoth.

Neergedrukte Kruisbloem.

Hoogduitsch: Niedergedrückte Kreuzblume.

Engelsch: Depressed Milkwort.

Bloeit: Mei—Junij 4.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XVII. O. III. Diadelphia Octandria.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Polygaleae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel III, N°. 198.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Glabra, caulibus floriferis surculisque filiformibus prostratis, foliis caulinis inferioribus surculorumque oppositis obovatis, superioribus alternis longioribus lanceolatis, racemis paucis et laxifloris, evolutione ramuli e folii summi axilla demum sublateralibus, bracteis minutis pedicello brevioribus, alis oblongis ellipticisque coeruleis, sub-quinqueerviis, venis apicem versus arcuato-anastomosantibus, corolla albida alis brevioribus, capsula cordata-cuneata angustissime alata, ali brevioribus.

Onbehaard; bloeiende stengels en uitloopers draadvormig, kruipend; onderste bladen van stengels en uitloopers tegenoverstaand, omgekeerd eirond; de bovenste afwisselend, langer, lancetvormig; bloem weinig- en losbloemig, door de ontwikkeling van een zijtak uit den hoek van het bovenste blad ten laatste min of meer zijdelingsch; schutbladen klein, korter dan de bloemsteel; vleugels der bloemkroon langwerpig en elliptisch, blaauw, meest met 5 nerven; aderen naar den top boogvormig in elkander vloeijend; bloemkroon witachtig, korter dan de vleugels; zaad- doos hart-wigvormig, smal gevleugeld, korter dan de vleugel.

Onderscheidt zich vooral door de schijnbaar zijdelingsche bloeiwijze en de onderste stengelbladen. *P. serpyllifolia* Weib. *P. vulgaris* γ. *depressa* Fries.

VERKLARING DER AFBEELDING: a. bloemkroon; b. zaaddoos met schutbladen en vleugels; c. zaaddoos alleen; d. zaad.

GROEIPLAATS. Heidestrecken. Van Noorwegen en Denemarken over Westelijk-Duitschland, Tirol, Frankrijk, Spanje en Engeland. In Italië zeldzaam. Ontbreekt in Oostelijk-Duitschland, Oostenrijk, Rusland en het Oosten.

NEDERLAND. Op vochtigen heide- en veengrond. Nijkerker veenen en in 't groot Pannegat bij de Bild; heide bij Berg- en Dal, heide bij Wezep (Overijssel); (Friesland en Groningen). *Prod. Fl. Bat.*

Het exemplaar van onze afbeelding is gevonden in Julij 1890 op de heide bij de Koekelt (Eede) door Dr. G. VAN VLOTEN.

POLYGALA DEPRESSA Wenderoth.

Polygala couché.

Nom allemand : Niedergedrückte Kreuzblume.

Nom anglais : Depressed Milkwort.

Fleurit : Mai—Juin. 2-.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XVII. O. III. Diadelphie Octandrie.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Polygalées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le No. 198, Vol. III.

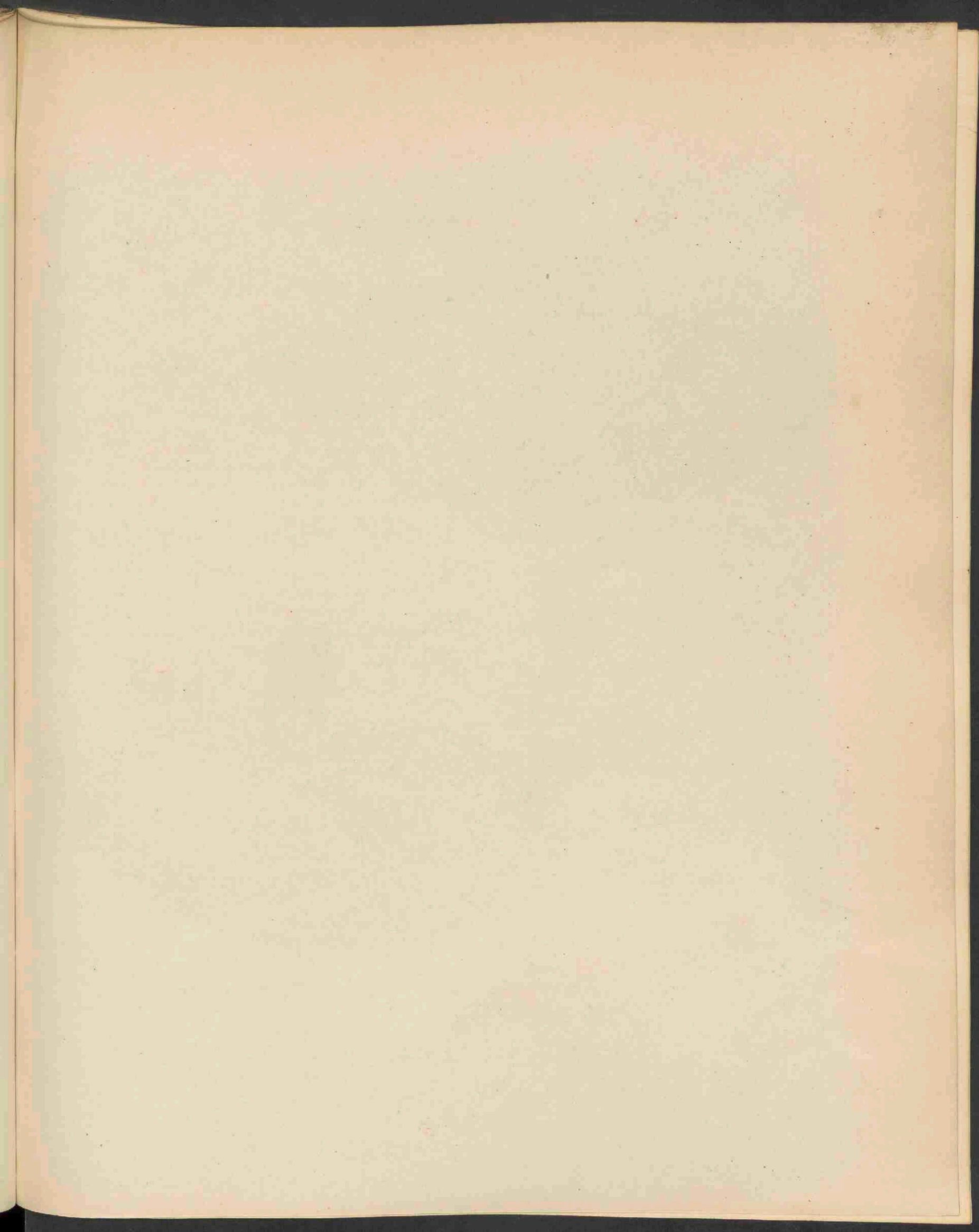
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Plante glabre; tiges fleuries et pousses filiformes couchées; feuilles inférieures de la tige et des pousses opposées obovales; les supérieures alternes, plus longues, lancéolées; fleurs en grappes pauvres et lâches, à la fin plus ou moins latérales par le développement d'un rameau axillaire; bractées petites, plus courtes que le pédicelle; ailes oblongues elliptiques, bleues, à cinq nervures; corolle blanche, plus courte que les ailes; capsule cordée cunéiforme, étroitement ailée, plus courte que l'aile.

Se distingue par l'inflorescence apparemment latérale et par les feuilles inférieures opposées. *P. serpyllifolia* Weib. *P. vulgaris* et *depressa* Fries.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* corolle; *b.* capsule avec les bractées et les ailes; *c.* capsule seule; *d.* graine.

HABITAT. Landes et bruyères. Norvège et Danemark; Allemagne occid., Tirol, France, Espagne, Angleterre. Rare en Italie. Manque dans l'Allemagne et l'Autriche orientale, la Russie et l'Orient.

PAYS-BAS. Bruyères tourbeuses et humides. Trouvée dans plusieurs endroits des provinces orientales. L'exemplaire représenté, trouvé près d'Eede, (Gueldre) a été offert par M. G. VAN VLOTEN, Dr. ès-Lettres, en Juillet 1890.

HYDNUM SUBSQUAMOSUM BATSCH . 1464 .

HYDNUM SUBSQUAMOSUM Batsch.

Groote schubbige Stekelzwam.

Hoogduitsch : Grosser schüppiger Stachelschwamm.

Engelsch : Large scaly Hydnum.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares. Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Hydnei.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XVII, N°. 1430.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnoso convexo plano sub umbilicato fusco-ferrugineo, squamis superficialibus secedentibus fuscis tigrino, stipite valido inaequali, glabro aculeis ex albido fuscescentibus apice albidis.

Hoed vleezig bol-vlak, min of meer genaveld, donker-roestbruin, met oppervlakkige loslatende bruine schubben getijgerd; steel stevig, ongelijk, kaal; stekels eerst witachtig, daarna bruin, van boven wit.

Hydnum badium Pers.

GROEIPLAATS. In dennebosschen.

NEDERLAND. Gevonden bij Renkum en door mijzelven in de Onzalige Bosschen bij de Steeg, in Sept. 1888. Van daar is het exemplaar onzer afbeelding afkomstig.

HYDNUM SUBSQUAMOSUM Batsch.

Grand Hydne écailleux.

Nom allemand : Grosser schüppiger Stachelschwamm.

Nom anglais : Large scaly Hydnum.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie Champignons.

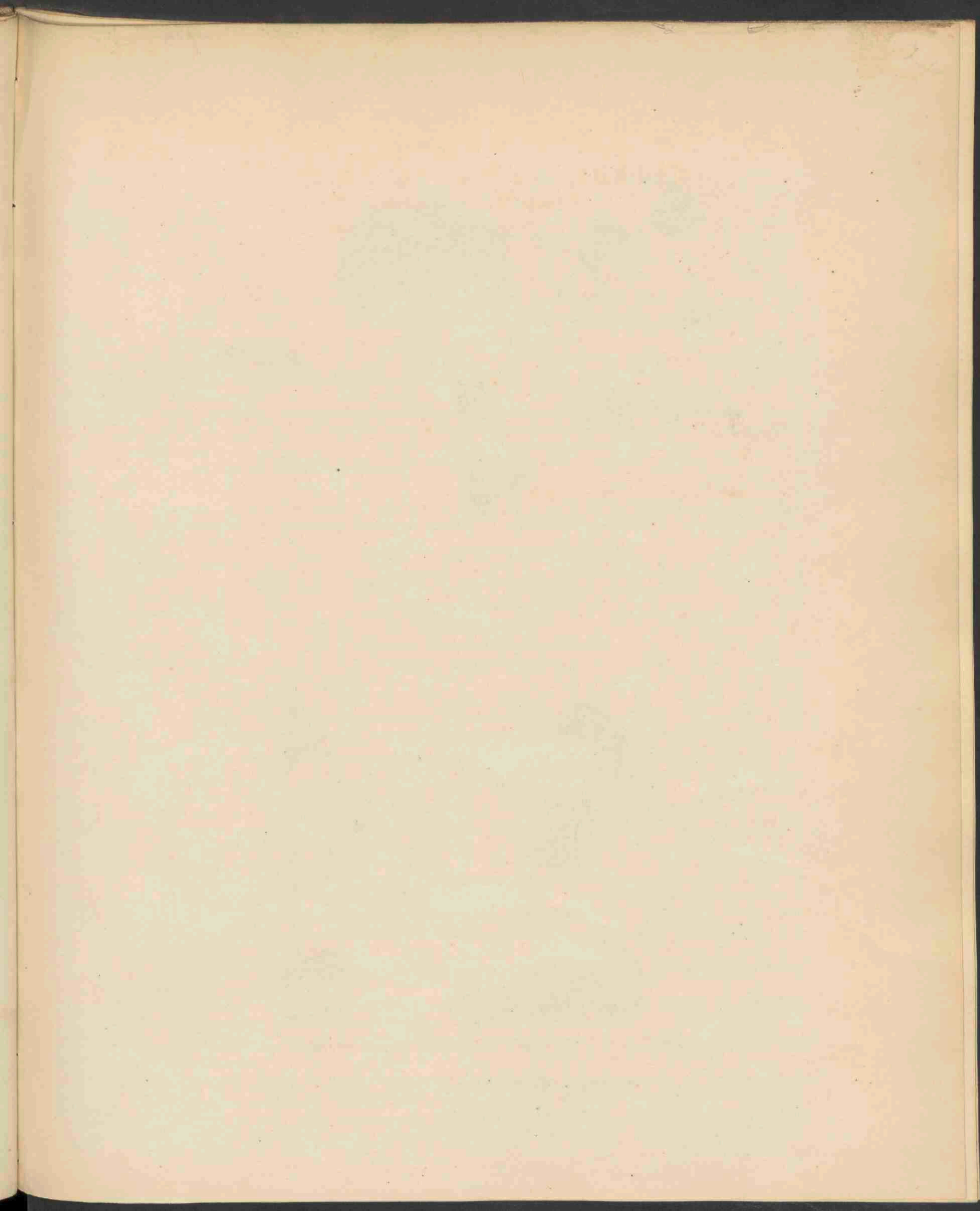
SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Hydnées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le No. 1430, Vol. XVIII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau charnu, d'abord convexe, puis aplati, plus ou moins ombiliqué, d'un brun ferrugineux, couvert d'écailles superficielles séparables brunes; stipe ferme, inégal, glabre; aiguillons d'abord blanchâtres, puis brunâtres à sommets blancs. *Hydnum badium Pers.*

HABITAT. Bois de pins.

PAYS-BAS. Trouvé en plusieurs endroits de la province de Gueldre. J'ai cueilli l'exemplaire représenté en Sept. 1888 dans un bois de pins en Gueldre.

1442.

AGARICUS LUCIFUGUS FRIES . 1465 .

AURICULARIA SAMBUCINA MART . 1465 .

AGARICUS LUCIFUGUS Fries.

Lichtschuwe Plaatzwam.

Hoogduitsch : Lichtscheuer Blätterschwamm.

Engelsch : Light shunning Agaric.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares. Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie Deel X, N°. 725. Ondergeslacht Inocybe.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo subcarnoso, convexo-plano sub-umbonato, adpresse fibrilloso squamuloso; stipite solido firmo aequali pallido glabro, apice subpruinoso, lamellis subliberis confertis planis ex albido-luteo olivaceis.

Hoed iets vleezig, bol-vlak, bultig in 't midden, met aangedrukte vezeltjes of schubjes; steel vol, stevig, gelijk, bleek, kaal, bovenaan berijpt; plaatjes min of meer vrij, dicht bijeen, vlak, eerst wit, daarna geel-olijfkleurig.

De hoed is bruin-olijfkleurig, verbleekend; het vleesch wit.

GROEIPLAATS. In bosschen.

NEDERLAND. Voor het eerst in Nederland gevonden door Mej. C. E. DESTREE, langs een pad in het Haagsche Bosch. De voorgestelde exemplaren zijn door haar ter afbeelding aangeboden in Sept. 1888.

HIRNEOLA AURICULA JUDAE Berk.

(*Auricularia sambucina* Mart).

Judas-ooren.

Hoogduitsch : Judasohr. Hollunderschwamm.

Engelsch : Jew's ear Hirneola.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV. O. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares. Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Tremellini.

GESLACHTSKENMERKEN : Fungi cartilagineo-gelatinosi udi molles. Excipulum cupuliforme, siccum coriaceo-corneum sub diaphanum, humectatum revivescens sed vix tumescens. Hymenium superum discoideum saepe sub-plicato-corrugatum. Basidia bacillaria vel fusioidea, sporae oblongae curvatae.

Kraakbeenig-gelei-achtige zwammen; in vochtigen staat zacht. Vruchtlichaam koepelvormig, in droogen staat leerachtig-boornig, min of meer doorschijnend, door vochtigheid herlevend, maar niet opzwellend. Kiemvlies bovenstandig, schijfvormig, dikwijls min of meer plooiig-gerimpeld. Basidiën bacillus- of spoelvormig. Sporen langwerpig, gekromd.

Dit geslacht, door FRIES afgescheiden van *Auricularia*, is voornamelijk gekenmerkt door den koepel- of oorachtigen vorm en het bovenstandige kiemvlies. *Auricularia* heeft een uitgespreiden Stereum-achtigen vorm en onderstandig kiemvlies. *Hirneola* herleeft door opwekking, doch zwelt niet op; *Auricularia* wordt door vocht gelei-achtig opzwellend en schrompelt droog wordend, in elkaar. Zie de afb. bij BERKELEY, *Outl. of Brit. Fung.* pl. 18.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Concava, flexuosa tenuis, demum nigra, utrinque venoso plicata subtus tomentosa. Sporis reniformibus.

Hol, bochtig, dun, later zwart, buiten en binnen aderig-geplooid, van onder viltig. Sporen niervormig. *Tremella Auricula judae* L. *Auricularia sambucina* Mart. *Exidia Auricula judae* Fr.

GROEIPLAATS. Op takken van vlierboomen; zelden op andere boomen. In N. Amerika ook op doode verrottende takken.

NEDERLAND. Volgens den *Prodr. Flor. Bat.* gevonden bij Leiden en op Z. Beveland. De exemplaren onzer afbeelding, gevonden in het Haagsche Bosch, zijn ons aangeboden door Mej. C. E. DESTREE, in Sept. 1888.

GEBRUIK. De Judas-ooren werden oudtijds wegens hunne eigenschap om gretig water op te zuigen en dit een geruimen tijd vast te houden, uitwendig gebruikt om verkoeling te weeg te brengen. OUDEMANS. *Pharmacognosie.*

AGARICUS LUCIFUGUS Fries.

Agaric lucifuge.

Nom allemand: Lichtscheuer Blätterschwamm.

Nom anglais: Light shunning Agaric.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamie Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 725, Vol. X. Sous-genre Inocybe.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau plus ou moins charnu, convexeplan, plus ou moins bossu au milieu, couvert de fibrilles ou d'écailles apprimées; stipe solide ferme, égal, pâle, glabre, pruneux au sommet; lamelles plus ou moins libres, serrées, planes, d'abord blanchâtres, puis d'un jaune d'olive.

Le chapeau est d'un brun olivâtre pâissant; la chair est blanche.

HABITAT. Bois.

PAYS-BAS. Cette espèce nouvelle pour notre pays a été trouvée dans le Bois de la Haye en Septembre 1888, par Mlle C. E. DESTRÉE, qui nous a offert les exemplaires représentés.

HIRNEOLA AURICULA JUDAE Berk.

Oreille de Judas.

(*Auricularia sambucina* Mart).

Nom allemand: Judasohr. Hollunderschwamm.

Nom anglais: Jew's ear Hirneola.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. O. V. Cryptogamie Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. G. Hyménomycètes. Trib. Tremellinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES Cartilagineux-gélatineux devenant mou par l'action de l'eau. Excipule cupuliforme, coriace cornu à l'état sec, plus ou moins diaphane, se dilatant par l'humectation, mais sans gonflement. Hyménium supère discoïde, souvent plié-ridé. Basides en forme de bacille ou de fuseau. — Spores oblongues-courbées.

Ce genre, séparé par Fries du g. *Auricularia*, est caractérisé par la forme en coupole ou en oreille et par l'hyménium supère. Le g. *Auricularia* présente une forme diffuse, s'approchant du *Stereum*, et son hyménium est infère. Le g. *Hirneola* se dilate par humectation, mais sans gonflement. Le g. *Auricularia* au contraire se gonfle par humectation et se rétrécit en séchant.

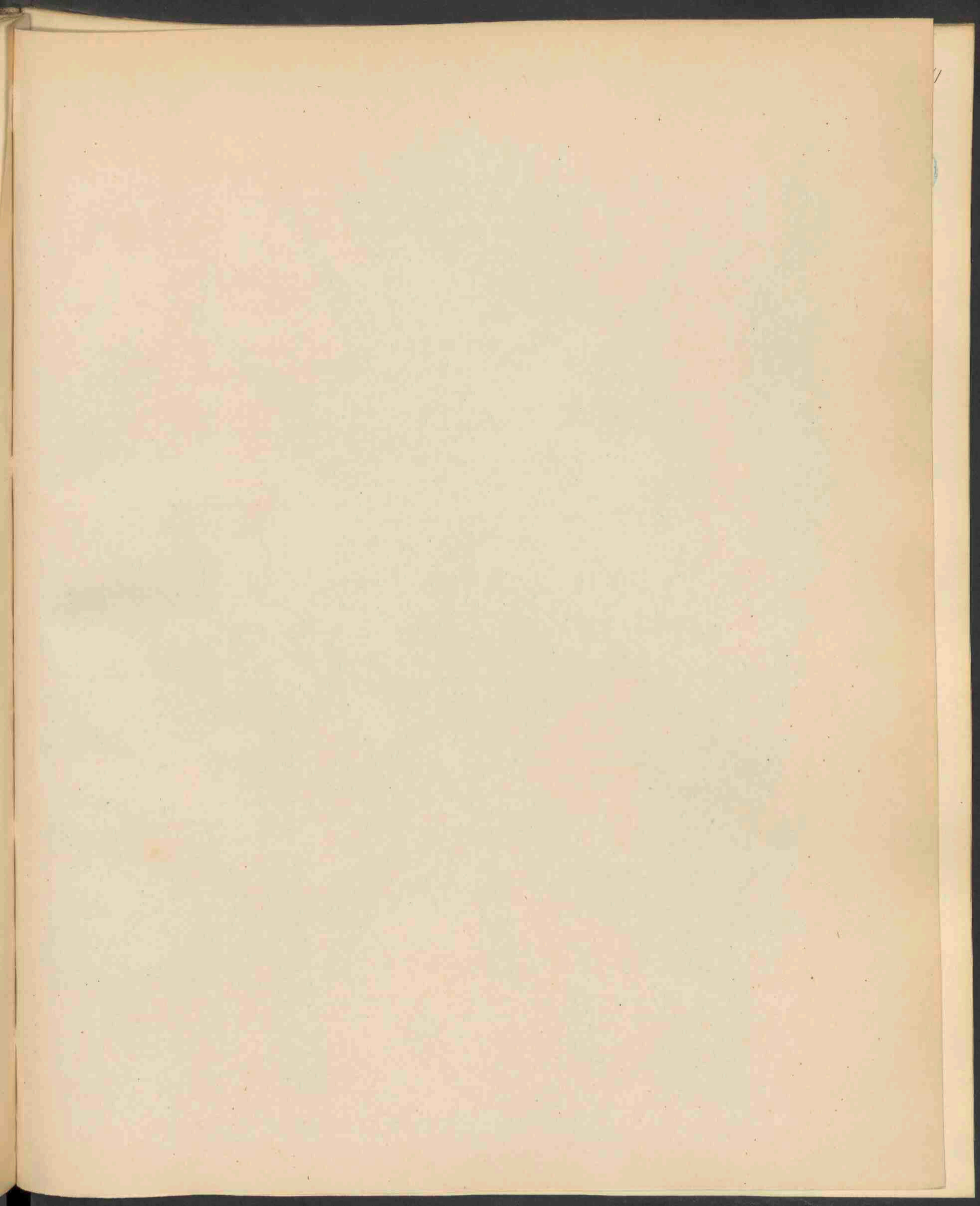
Voyez les fig. de la pl. 18 de BERKELEY *Outl. of Brit. Fungi*.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Concave, flexueux, mince, devenant noirâtre, veineux-plié en dedans et en dehors, feutré en dessous. *Tremella Auricula judae* L. *Auricularia sambucina* Mart. *Exidia Auricula judae* Fr.

HABITAT. Rameaux de sureaux, rarement sur d'autres arbres. Trouvé en Amérique sept. sur des branches mortes et pourrissantes.

PAYS-BAS. Différentes places des prov. de Hollande et Zélande. Les exemplaires de notre planche, trouvés dans le bois de la Haye, nous ont été offerts par Mlle C. E. DESTRÉE en Sept. 1888.

USAGE. Les oreilles de Judas ont été employées jadis en médecine. Leur qualité d'absorber l'eau et de la retenir longtemps les rend propres à rafraîchir extérieurement.

1466

OENOTHERA SPECTABILIS SPACH . 1466 .

(1891) N. 41

ONAGRA SPECTABILIS Spach.
OENOTHERA SPECTABILIS Hort.

Grootbloemige Onagra.

Hoogduitsch : Grossblumige Nachtkerze.

Engelsch : Large flowered Oenothera.

Bloeit : Julij—Aug. ♂.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. VIII, O. I. Octandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL : Vasculares Dicotyledoneae. O. Onagrarieae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel X, N°. 777.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Caule sulcato hirsuto, pilis basi bulbosis adperso, foliis obsolete denticulatis subacutis, inferioribus lanceolatis remote subsinuato-dentatis, floralibus oblongo-lanceolatis, segmentis calycinis tubo petalisque paulo brevioribus, stylo stamina superante. Ovariis capsulisque hirsutis muricatis.

Stengel gevoord, stijfharig, met haardragende kliertjes bezet; bladen flauw getand, min of meer spits toeloopend, de onderste lancetvormig, verwijderd min of meer bogtig getand, de bovenste langwerpig-lancetvormig; kelkverdeelingen weinig korter dan de kelkbuis en kroonbladen; stijl langer dan de meeldraden. Vruchtbeginsel en zaaddoozen stijfharig.

Reeds in 1873 heb ik deze plant, die zich door hare groote bloemen reeds op het eerste gezicht van de *Oe. biennis* L. (*Fl. Bat.*, Deel X N°. 777) onderscheidt, in boschrijk duin bij Overveen gevonden. Ik heb haar toen als de *Oe. Lamarckiana* Ser. gedetermineerd, doch bij nader onderzoek kwam ik tot de overtuiging dat zij de *Oe. Lamarckiana* niet kon zijn. Deze heeft gladde, rolronde, niet gevoorde en bijna onbehaarde stengels, gave bladen, kale vruchtbeginsels, maar onderscheidt zich vooral door de kelkbuizen, die gelijk bij *Oe. biennis* en *Oe. muricata*, veel langer zijn dan de kelkverdeelingen. Bij onze plant zijn de kelkbuizen zelfs korter dan de kelkslippen en dit kenmerk is alleen eigen aan *Oe. spectabilis*. Zie *Spach. Monogr. Onagrearum. Nouv. Annales du Musée* IV. 352.

Bij *Oe. corymbosa* *Curt. Bot. Mag.* t. 1974, door Spach als synoniem genoemd, zijn de kelkbuizen langer dan de kelkslippen.

De afbeelding die onder den naam *Oe. Lamarckiana* voorkomt in de *Illustration Horticole*, 1862, p. 318, komt zeer met onze plant overeen, doch beantwoordt niet aan de daarbij gevoegde beschrijving, die blijkbaar is overgenomen van LAMARCK. Deze heeft een plant beschreven, die onder den naam *Oe. grandiflora* in de tuinen van het Musée d'hist. nat. te Parijs gekweekt was, en later door DE CANDOLLE onder den naam *Oe. Lamarckiana* Ser. in den *Prodomus* III, 47 is opgenomen. Volgens LEMAIRE (*Ill. Hortic. a. b.*) is deze (de echte *Oe. Lamarckiana*) nog in 1829 door DESFONTAINES in genoemde tuinen gezien, doch later niet meer vermeld. — In 1851 zijn echter uit zaden van Texas, ingevoerd door het huis Carter en Co. te Londen, de planten verkregen, waarvan een in de *Illustr. Hortic.* is afgebeeld en die destijds door LINDLEY (naar mijne meening verkeerdelijk) als *Oe. Lamarckiana* zijn gedetermineerd. *Oe. suaveolens* Desf. beschreven in *Boreau, (Flore du Centre de la France)*, en afgebeeld in het *Bot. Register*, dl. XIX, pl. 1604, komt zeer dicht bij onze soort. De synoniemen *Oe. grandiflora* Ait., *Oe. biennis* v. *grandiflora* (zie *Bot. Reg.*) zijn onjuist.

SERENO WATSON. *Revision of the extra Tropical N. Americ. species of the genus Oenothera*, — (*Amer. Acad. of Arts en Sciences, Proceedings* VIII), 1873 p. 579) noemt een aantal vormen, zelfs de *Oe. muricata*, variëteiten van *Oe. biennis*. WATSON heeft echter geen kennis genomen van de door mij reeds genoemde Monographie van Spach, die door zorgvuldige bewerking boven de andere auteurs uitmunt.

In de meeste flora's zijn de verschillende beschrijvingen der *Oenothera*'s tot deze afdeeling behorende,

zeer onbestemd. Die onbestemdheid is ontstaan door te ligtvaardige opgaven van synoniemen en aanhaling van verkeerde afbeeldingen. Naar mijne ondervinding zijn de drie vormen, die ik op onze duinen heb aangetroffen, drie duidelijk ook door den habitus van elkander afwijkende typen: de *Oe. biennis*, de *Oe. muricata*, die ik reeds sedert lange jaren heb aangetroffen, en onze plant, die niet vóór 1873 door mij is gevonden. Alle drie staan op zichzelf en overgangsvormen heb ik niet gezien. Zie hier de voornaamste onderscheidende kenmerken:

Oe. biennis. Stengel rolrond, kaal, min of meer vertakt; bladen getand; bloemen meest in losse uitgespreide trossen; kelkbuis langer dan de kelkslippen; kroonbladen ongeveer 3 cent. lang.

Oe. muricata. Stengel gevoerd, niet of weinig vertakt, klierachtig behaard met roode kliertjes; bladen getand; bloemtros opeengedrongen, dicht bebladerd; kelkbuis langer dan de slippen; kroonbladen zeer kort, niet langer dan 1½ centim.

Oe. spectabilis. Stengel gevoerd, weinig vertakt, klierachtig behaard met roode kliertjes; bladen getand; bloemtros opeengedrongen; weinig bebladerd; kelkbuis korter dan de slippen; kroonbladen groot, 5 centim. en langer; vruchtbeginsels stijfharig.

Vergelijkt men met deze de beschrijving van *Oe. Lamarckiana*, dan blijkt het, dat, al beschouwt men onze plant als eene verscheidenheid, daaraan toch niet de naam van *Lamarckiana* mag worden gegeven. Veeleer zou men haar kunnen brengen tot de *Oe. biennis* var. *hirsutissima* Gray, door WATSON vermeld.

De sterke beharing, de getande bladen en de korte kelkbuizen zijn kenmerken genoeg om onze plant van *Oe. Lamarckiana* te onderscheiden.

De afbeelding in de *Illustration Horticole* vertoont ook eene bijzondere overeenkomst met onze plant door de gave en niet aan den top ingesneden kroonbladen.

VERKLARING DER AFBEELDING: a. zaaddoos; b. zaad.

GROEIPLAATS. Volgens het hierboven meegedeelde, moet onze plant omstreeks 1858 door zaden uit Texas in Engeland zijn ingevoerd en van daar in de tuinen van het vaste land, van waar zij zich in 't wild heeft verspreid.

NEDERLAND. Het op de afbeelding voorgestelde exemplaar is door mij gevonden in Aug. 1873 in een duinboschje achter Overveen. Volgens Prof. HUGO DE VRIES is de *Oe. Lamarckiana* door hem verwilderd aangetroffen op verschillende plaatsen langs de zanderij van Jachtlust, nabij de brug van het Ankeveensche pad in het Gooiland, waar zij omstreeks 1879 is gezaaid, Prof. DE VRIES deelde mij mede dat zij door hem ook was gevonden in het duin tusschen Groot-Bentveld en Zandvoort, achter het boogkanaal van de waterleiding. In Junij 1890 heb ik daar werkelijk een groep grootbloemige *Oenothera*'s gevonden, die ik als de door ons beschrevenen herkende en dus gebracht heb tot *Oe. spectabilis*. Ik vermoed dus dat al de grootbloemige *Oenothera*'s die in ons land zijn aangetroffen, tot onze soort behooren.

Van den opziener in het bovengenoemde duin heb ik vernomen dat de *Oenothera*'s dikwijls worden gezaaid omdat de zaden een voortreffelijk patrijzenvoer zijn, dat ook wel zaad van elders wordt ontvangen om kale plekken te bezaaien, en dat de grootbloemige zich in de laatste jaren meer vertoont. Uit zichzelf komen de *Oenothera*'s gewoonlijk het talrijkst op in braak liggend aardappelland.

ONAGRA SPECTABILIS Spach.
OENOTHERA SPECTABILIS Hort.

Onagre à grandes fleurs. O. brillant.

Nom allemand : Grossblumige Nachkerze.

Nom anglais : Large flowered Oenothera.

Fleurit : Juillet—Août. ♂.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. VIII. O. I. Octandria Mynogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées O. Onagrariées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 777 Vol. X.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Tige sillonnée, hérissée de glandes rouges poilues, feuilles faiblement denticulées, plus ou moins aiguës, les inférieures lancéolées, sinuées, dentées, à dents distantes, les supérieures oblongues-lancéolées; lobes du calice pas plus courts que le tube et la corolle; style dépassant les étamines. Ovaire et fruit hérissés.

Cette plante se distingue à première vue de l'Oe. biennis L. (*Fl. Bat.* N°. 777 Vol. X) par ses grandes fleurs. Je l'ai trouvée déjà en 1873 dans les dunes boisées près de Harlem. J'ai reconnu bientôt qu'elle ne pouvait être identifiée avec l'Oe. Lamarckiana Ser. comme j'avais supposé d'abord. Celle-ci a les tiges lisses, glabres, non sillonnées, les feuilles entières, les ovaires glabres, et une distinction essentielle dans le tube du calice, qui est plus long que ses lobes. Dans notre plante le tube du calice est même plus court que les lobes, caractère qui n'a été signalé que dans l'Oe. spectabilis. Voyez Spach *Monographia Onagr.* *Nouv. Annales du Musée*, IV, 352. XXX. L'Oe. corymbosa Curt. *Bot. Mag.* t. 1974, citée par Spach comme synonyme, a le calice à tube plus long que les lobes.

La planche publiée sous le nom d'Oe. Lamarckiana dans *l'Illustration horticole* 1862, p. 318, s'accorde très bien avec notre plante, mais non pas avec le texte, qui n'est qu'une copie de la description de LAMARCK. La plante des jardins du Musée que LAMARCK a décrite sous le nom d'Oe. grandiflora, a été publiée plus tard par DE CANDOLLE sous le nom d'Oe. Lamarckiana Ser., *Prodr.* IV. 47. Selon LEMAIRE (*Illustration Hortie.* 1862) cette espèce (la vraie Oe. Lamarckiana) a été vue encore de DESFONTAINES dans les jardins du Musée en 1829, mais n'a pas été mentionnée plus tard. Ce n'est qu'en 1858 qu'on a obtenu de graines importées du Texas par la maison Carter & Co. de Londres, les plantes, dont une a servi à la figure de *l'Illustration Horticole*, et que LINDLEY a déterminées (à tort) comme Oe. Lamarckiana. L'Oe. suaveolens Desf. (*Boreau, Centre d. l. Fr.*) figurée dans le *Botanical Register* XIX, pl. 1604, s'approche beaucoup de notre plante. Les synonymes Oe. grandiflora Ait., Oe. biennis ν grandiflora (Bot.-Reg.) sont inexacts.

Selon S. WATSON (*Revision of the extra tropical N. American species of the genus Oenothera* (*Amer. Academy of Arts and Sciences. Proceedings* VIII, 1873, p. 579) plusieurs Oe. à grandes fleurs de cette division, ainsi que l'Oe. muricata ne sont que des variétés d'Oe. biennis. Mais WATSON n'a pas pris note de l'excellente Monographie de SPACH, qui dépasse tous les auteurs en exactitude.

Les notices vagues et insuffisantes de la plupart des flores et l'acceptation trop peu scrupuleuse des synonymes ont beaucoup embrouillé la distinction exacte des diverses [formes de cette division du genre Oe.; mais selon mes observations cette distinction se voit clairement dans les trois formes que j'ai trouvées dans nos dunes, — et qui même dans leur port représentent trois types bien démarqués : l'Oe. biennis et l'Oe. muricata, que j'ai observées depuis de longues années à l'état sauvage, et notre plante, que je n'ai pas trouvée avant 1873. Ces trois types sont indépendants et ne présentent pas de formes transitoires. Voici les caractères principaux :

Oe. biennis. Tige glabre cylindrique, plus ou moins ramifiée; feuilles dentées; fleurs ordinairement en grappes lâches, étalées; tube du calice plus long que les lobes; pétales d'environ 3 cent.

Oe. muricata. Tige sillonnée, peu ou point ramifiée, couverte de glandes rouges hérissées; feuilles dentées, fleurs en grappe dense très feuillée; tube du calice plus long que les lobes; pétales très courts, ne dépassant pas 1½ cent.

Oe. spectabilis. Tige sillonnée, peu ramifiée, couverte de glandes rouges hérissées; fleurs en grappe dense peu feuillée; tube du calice plus court que les lobes; pétales très grands, dépassant souvent 5 cent. Capsules hérissées.

En comparant la dernière avec la description d'*Oe. Lamarckiana*, on voit que, même en considérant notre plante comme une variété, on ne peut la désigner sous ce nom. Dans ce cas on pourrait la rapporter avec plus de droit à l'*Oe. biennis* var. *hirsutissima* Gray. Voyez WATSON l. c.

La ressemblance de notre plante à celle figurée dans l'illustration horticole se prononce encore dans les pétales entiers et non émarginés.

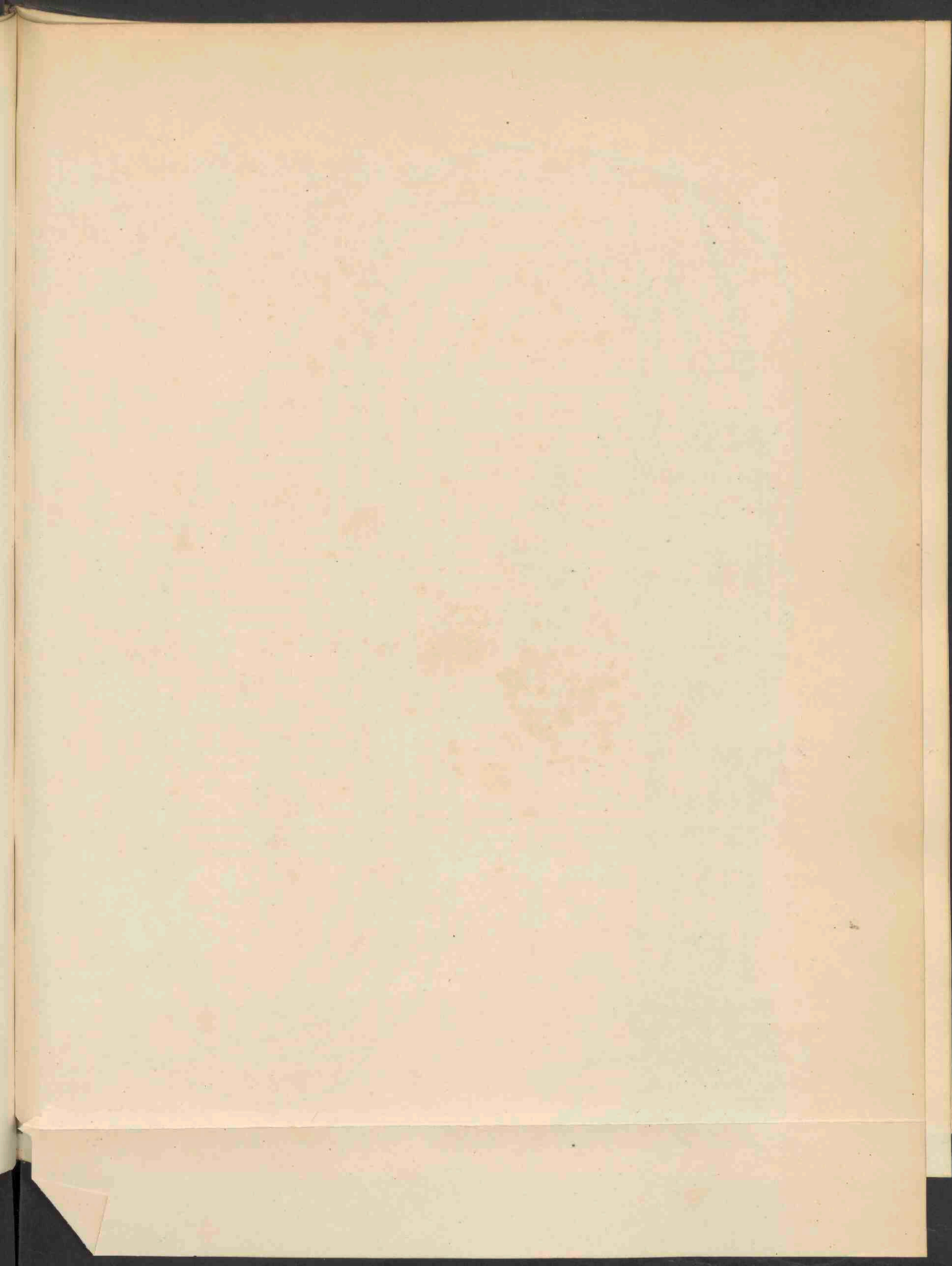
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* capsule; *b.* graine.

HABITAT. Comme il est dit plus haut, il est probable que notre plante a été importée en Angleterre de graines du Texas, et s'est dispersée par la culture dans les jardins du continent, d'où elle s'est enfuie de temps en temps dans les champs et les décombres.

PAYS-BAS. J'ai trouvé l'exemplaire représenté dans les dunes boisées près de Harlem. M. le Prof. HUGO DE VRIES a signalé l'*Oe. Lamarckiana* en différents endroits dans le sud de la province de Nord-hollande et aussi dans les dunes près de Zandvoort. Les individus que j'ai trouvés dans cette dernière localité en 1890 ne diffèrent pas de notre plante. Il me semble que toutes les *Oe.* à grandes fleurs trouvées dans notre contrée doivent être reportées à l'*Oe. spectabilis*.

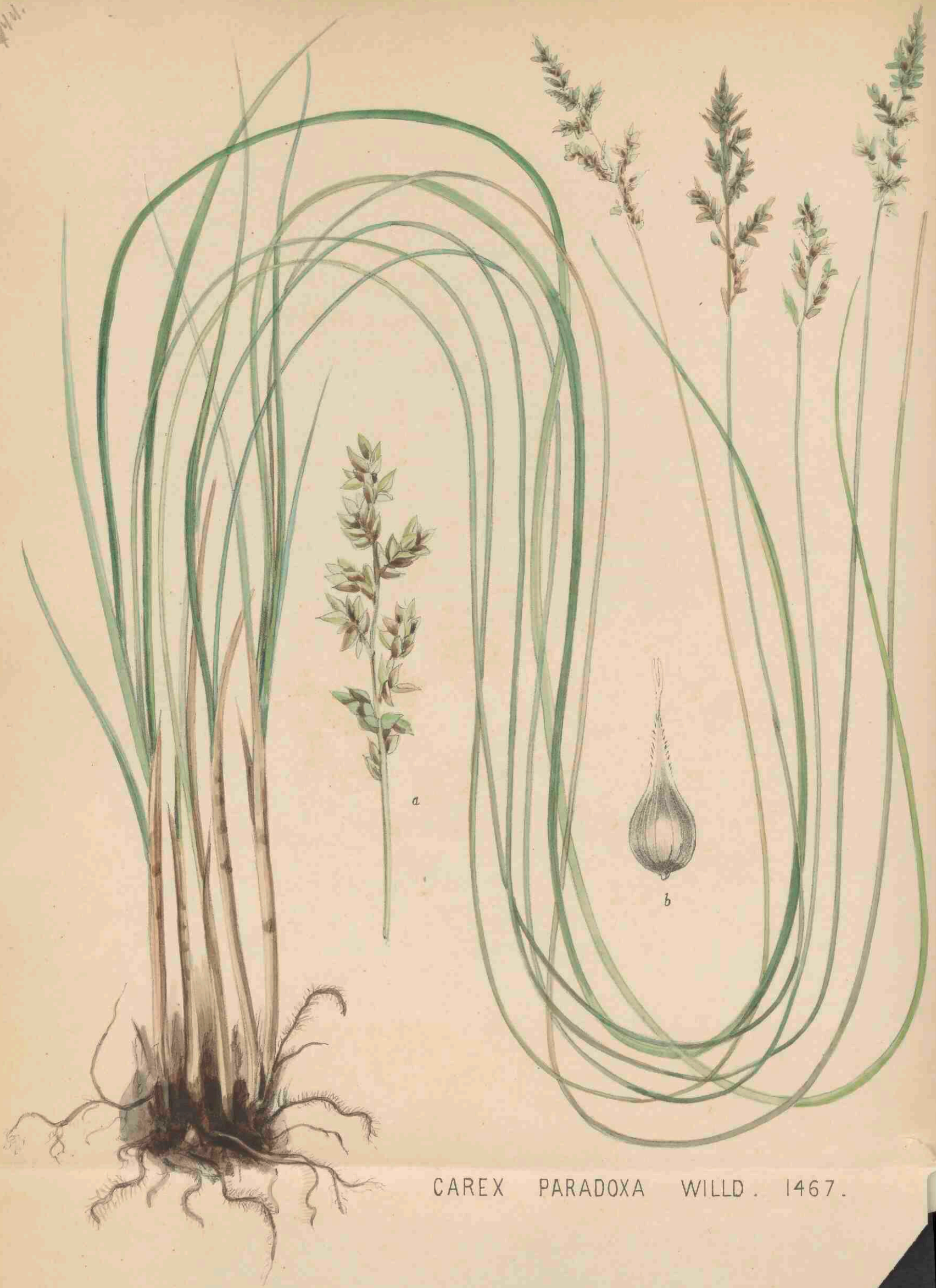
Le garde champêtre dans les dunes près de Zandvoort m'a dit qu'on sème souvent les *Oenothères* parce que les perdrix sont très friandes de leurs graines. On reçoit quelquefois des graines d'ailleurs.

Les *Oe.* à grandes fleurs sont devenues plus fréquentes dans les dernières années. En général les *Oenothères* se lèvent spontanément en grand nombre dans les champs de pommes de terre en friche.

1467.

CAREX PARADOXA WILLD. 1467.

CAREX PARADOXA Willd.

Onregelmatig Rietgras.

Hoogduitsch: Abweichende Segge.

Engelsch: Paradox Reed Grass.

Bloeit: Mei—Juni, 2

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. XX. O. III Monoecia Triandria.

NATUURLIJK STELSEL. Vasculares Monocotyledoneae. G. Cyperaceae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel XIII N°. 961.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Caespitosa radice fibrosa, foliis planis anguste linearibus attenuato-acuminatis, culmos elatos strictos triquetros basi fibris vestitas aequantibus, spiculis pluribus apice masculis paniculum elongatum lanceolatum strictum formantibus, bracteis brevibus, glumis fuscis acuminatis fructu subaequilongis, stigmatibus binis, utriculis parvis gibbo-convexis basi truncato utrinque nervato in rostrum conicum breve bidentatum margine scabrum abruptiuscule acuminatis.

Zodevormend; wortel vezelig; bladen vlak, smal, lijnvormig, allengs spits toeloopend, even lang als de hooge, regt opgroeiende, driekantige, aan den voet met rafelende bladscheeden omgeven stengels; vele bloem-aartjes, die een aan den top mannelijke, lange, lancetvormige, regte pluim vormen, schutbladen kort; kafblaadjes bruin, spits toeloopend, ongeveer even lang als de vruchtjes; twee stempels; vruchtblaasjes klein, bultig gewelfd, ter weerszijde generfd, eenigszins plotseling toegespitst in een kegelvormigen, kort tweetandigen, aan den rand ruwen snavel.

Deze soort onderscheidt zich van de naauw verwante *C. paniculata* L. (*Fl. Bat.* Deel XIII N. 966) door kleine afmeting en door de rafelende bladscheeden aan den voet der stengels; ook zijn hare vruchtblaasjes dof en niet glanzig; meer bolvormig en van meerdere en duidelijker nerven voorzien. Syn. *C. canescens* Host. *C. fulva* Thuill.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a* bloempluim; *b* vruchtblaasje.

GROEIPLAATS. Deze soort groeit noordelijker dan *C. paniculata*, daar hare noordgrens gaat door het midden van Zweden, Noorwegen en Finland tot aan den Oeral. Verder door Noord- en Midden-Europa, behalve Engeland. De zuidelijke groeiplaatsen zijn Midden-Frankrijk, Noord-Italië en de Donau-streken. Buiten Europa in den Caucasus en het Altai-gebied. Zie J. D. KOBUS, *Ned. Carices in Ned. Kruidk. Archief*, 2e serie IV. 495. Volgens WATSON ook in Lapland en in Noord-Amerika. Volgens KOBUS behoort zij overal tot de minder algemeene planten.

NEDERLAND. In 1831 door VAN HALL en later door STRATINGH gevonden bij Eelderwolde, doch verkeerdelijk gedetermineerd als *C. tereniuscula* Good. Later bij Deventer (KOK ANKERSMIT) bij Zutphen (WTTEWAAL).

Onze afbeelding is genomen van het exemplaar door WTTEWAAL gevonden bij Zutphen en aan BUSE gegeven, welk exemplaar thans berust in het herbarium der Ned. Botanische Vereeniging te Leiden.

CAREX PARADOXA Willd.

Carex paradoxal.

Nom allemand : Abweichende Segge.

Nom anglais : Paradox Reed grass.

Fleurit : Mai—Juin 21.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XX. O. III. Monoecie Triandrie.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Cypéracées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 961, Vol. XIII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Gazonnante; racine fibreuse, feuilles planes, étroites linéaires, atténuées-acuminées; tiges élancées dressées, triquètres, pourvues de gaines fibreuses à la base, égalant les feuilles en longueur; épillets mâles au sommet formant un panicule allongé lancéolé dressé; bractées courtes; glumes d'un brun foncé, acuminés, égalant environ les fruits; deux stigmates; capsules petites gibbeuses convexes, tronquées à la base, nerveuses des deux côtés, acuminées dans un bec conique brièvement bidenté à bords scabres.

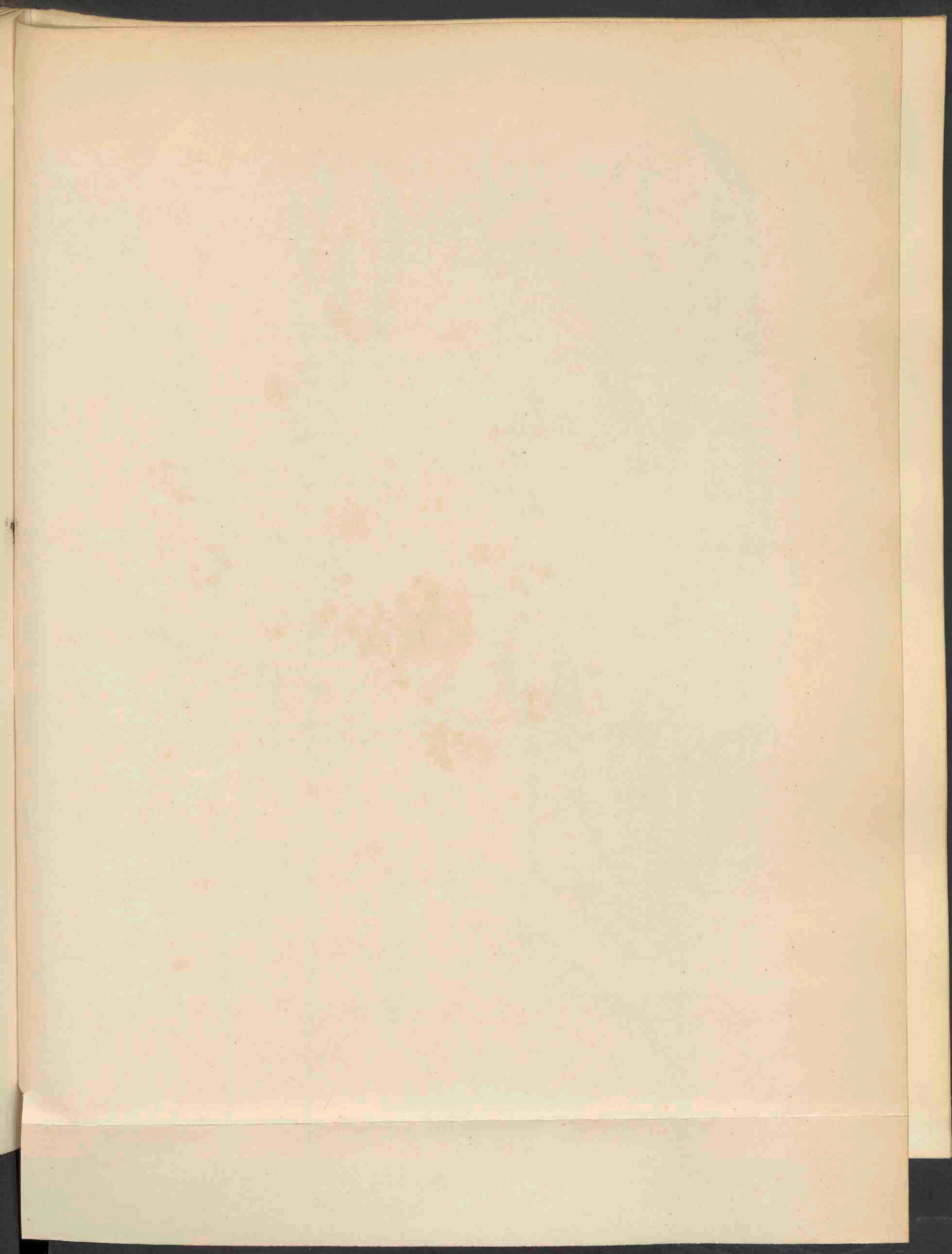
Se distingue de *C. paniculata* L. lequel lui ressemble beaucoup (*Fl. Bat.* N°. 960 Vol. XIII), par les dimensions grandes, par les gaines fibreuses à la base des tiges et par les capsules mates et non luisantes, plus convexes et à nervures plus distinctes. *C. canescens* Hort. *C. fulva* Thuill.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* panicule; *b.* capsule.

HABITAT. Son aréal s'étend plus au Nord que celui de *C. paniculata* L.; sa limite septentrionale traverse le centre de la Suède, de la Norvège et de la Finlande jusqu'à l'Oural. Europe sept. et centr., excepté l'Angleterre. Au sud elle se trouve jusque dans le Midi de la France, le Nord de l'Italie et la région du Danube. En Asie dans le Caucase et l'Altaï. Voyez J. D. KOBUS, *Ned. Kruidkundig Archief*, 2e série IV, 395. Selon WATSON aussi en Laponie et dans l'Amérique sept. Selon le Dr. KOBUS elle n'est nulle part commune.

PAYS-BAS. En 1831 VAN HALL et STRATINGH l'ont trouvée dans la prov. de Groningue, mais rapportée à tort au *C. teretiuscula* Good. Plus tard M. M. KOK ANKERSMIT et WITTEWAAL l'ont trouvée près de Deventer et Zutphen.

L'exemplaire trouvé à Zutphen par M. WITTEWAAL a servi à notre figure.

1848.

BRACHYPODIUM PINNATUM P.B. 1468.

BRACHYPODIUM PINNATUM L.

Gevinde Kortsteel.

Hoogduitsch: Gefiederte Zwenke.

Engelsch: Pinnate Brachypodium.

Bloeit: Junij—Julij 2.

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL. Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel XV N°. 1169.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Radice elongato-repente, culmis erectis rigidis non ramosis, foliis lanceolato-linearibus, planis rigidulis acutis, ligula brevi rotundata, spiculis alternis oblongo- vel lineari-lanceolatis extrorsum saepe arcuatis multifloris in spicam angustam erectam vel subnutantem laxiuscule et distincte dispositis, glumis late lanceolatis sub-inaequalibus acutis mucronatis plurinerviis, glumella plurinervia in aristam rectam rigidam ea breviora abeunte.

Wortel lang, kruipend; meerdere regt opgroeiende, stijve, niet vertakte halmen; bladen lancet-lijnvormig vlak, stijf, spits; bindseltje kort, rond; aartjes afwisselend, langwerpig of lijnvormig-lancetvormig, naar buiten dikwijls boogvormig, veelbloemig in een smalle, opgerigte of iets knikkende aar losjes en tweerijig geplaatst; kelkkafjes breed lancetvormig, eenigszins ongelijk, spits, kortgepunt, veelnervig; kroonkafje veelnervig, in een stijve, rechte naald, korter dan het kafje, uitlopende.

Onderscheidt zich van *B. sylvaticum* R. et S. (*Flor. Bat.* XV, 1169) door den kruipenden wortel, de stijve, meer opgerigte halmen, de lichtgroene kleur, de bloemrijker aartjes en de kortgenaalde bloemen. *B. rupestre* R. S. *B. cespitosum* Hort.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a, b* kelkkafjes; *c, d* kroonkafjes; *e* onvruchtbaar bloempje; *f* vruchtbeginsel met de honigschubjes; *g* honigschubje; *h* vruchtje.

GROEIPLAATS. Steenachtige dorre plaatsen in heuvelachtige landen en bergstreken. Perzië, Caucasië, Syrië, Siberië, geheel Europa, van Scandinavië en Rusland tot Italië, Spanje en Zuid-Frankrijk. Transkaukasië. Noord-Afrika.

NEDERLAND. Bij Baambrugge en op verschillende plaatsen in Limburg. Het afgebeelde exemplaar, gevonden door Dr. J. D. KOBUS, bij Gulpen, op heuvelachtigen grond, in Julij 1885, berust in het Herbarium der Ned. Botanische Vereeniging.

BRACHYPODIUM PINNATUM L.

Brachypode pinné.

Nom allemand : Gefiederte Zwenke.

Nom anglais : Pinnate Brachypodium.

Fleurit : Juin—Juillet 21.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées, O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 1169 Vol. XV.

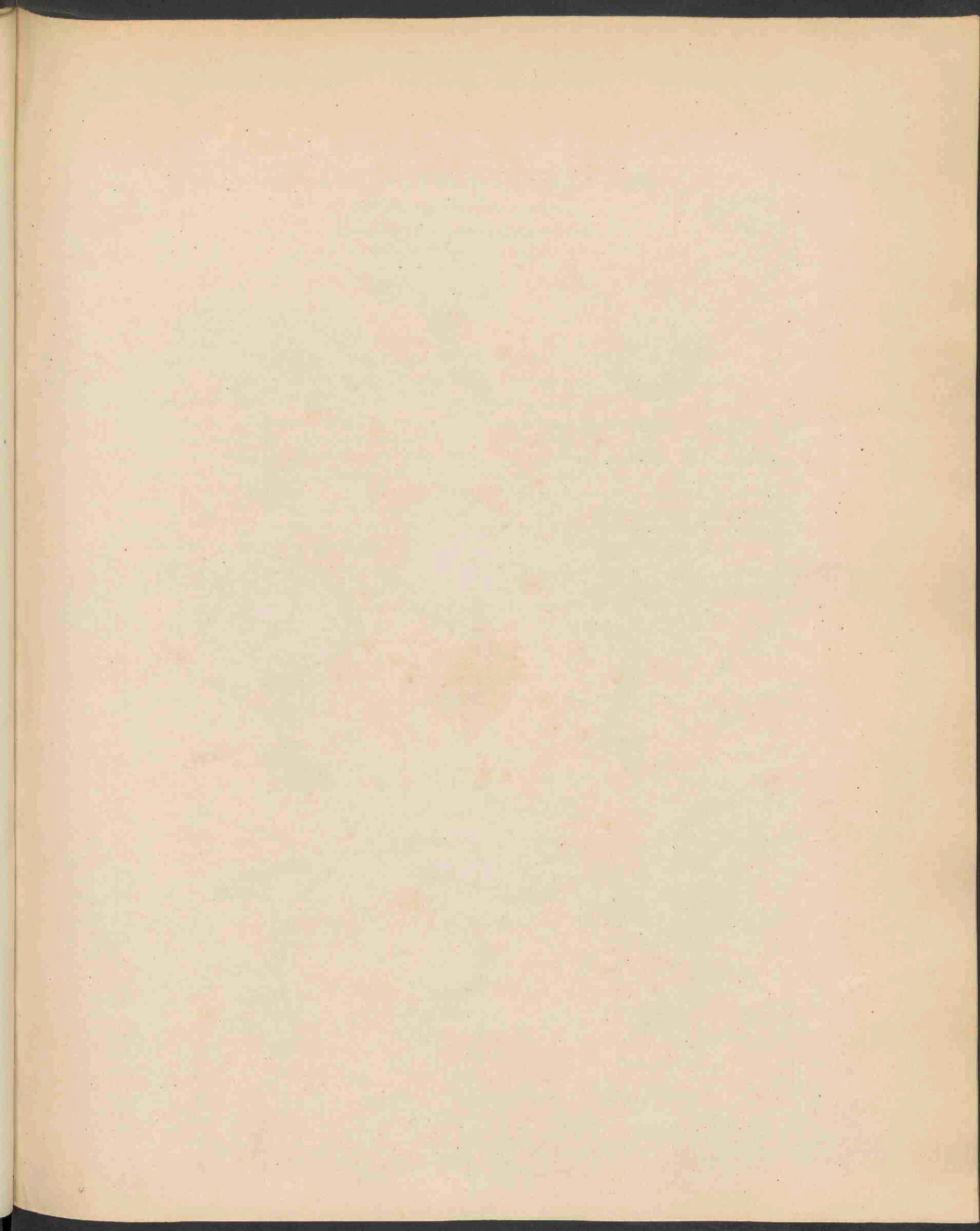
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Racine rampante allongée, tiges droites rigides non rameuses; feuilles lancéolées linéaires planes un peu roides, aiguës; ligule courte, arrondie; épillets alternes oblongs-ou linéaires-lancéolés, souvent arqués en dehors, multiflores, lâchement disposés dans un épi étroit distique, dressé ou un peu penché; glumes longuement lancéolées, plus ou moins inégales, aiguës, mucronées à plusieurs nervures; glumelle à plusieurs nervures, terminée en arête droite, roide, plus courte que la glumelle.

Se distingue du *B. sylvaticum* R. et S. (*Fl. Bat.* Vol. XV, N°. 1169) par la racine rampante, les tiges plus droites, la couleur vert clair et les arêtes plus courtes. *B. rupestre*. *B. cespitosum* Hort.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a b* glumes; *c d* glumelles; *e* fleur stérile; *f* ovaire avec les lodicules; *g* lodicule; *h*. fruit.

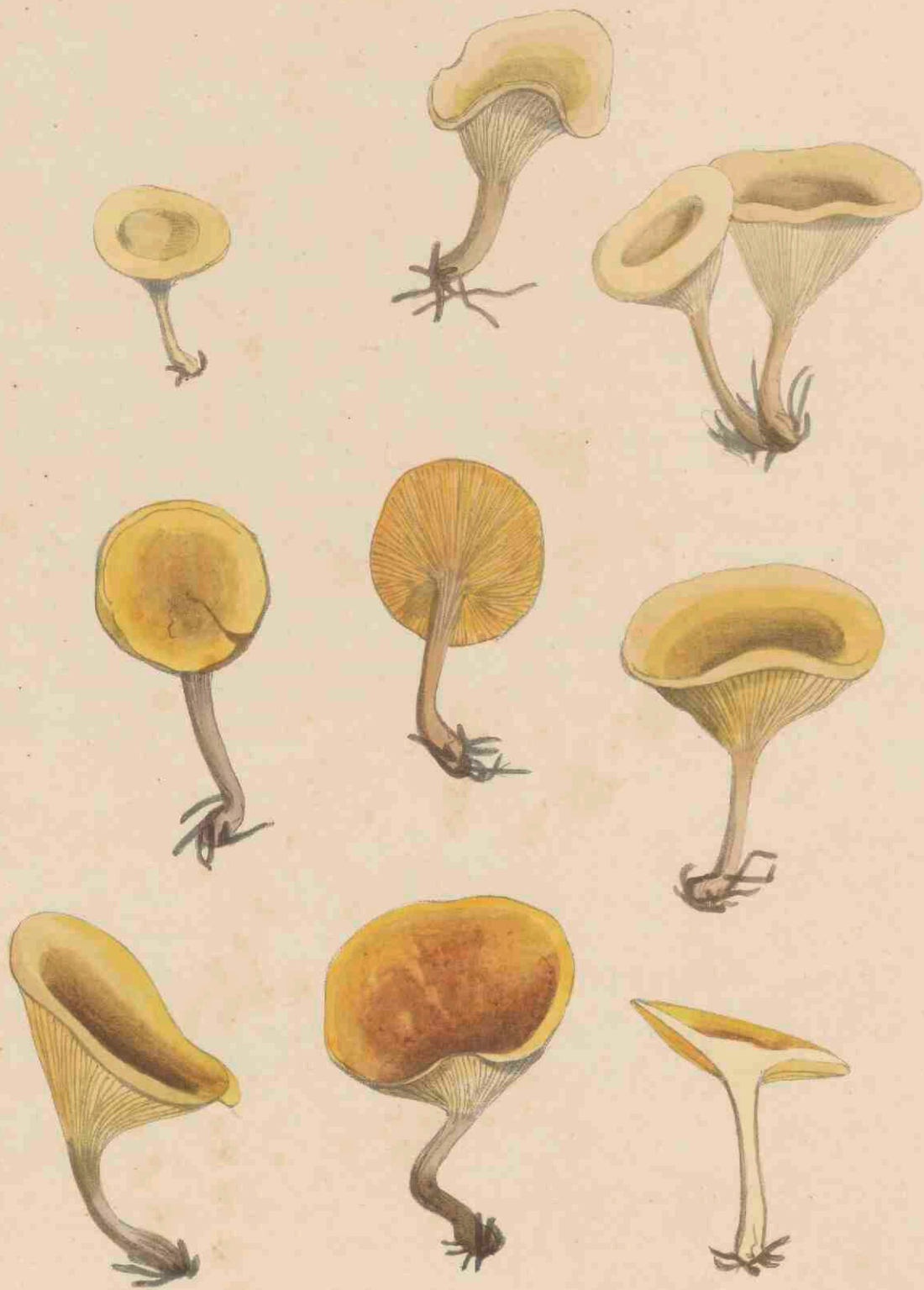
HABITAT. Lieux pierreux et stériles; côteaux et montagnes. Perse, Caucasia, Sibérie, toute l'Europe, de la Scandinavie et de la Russie jusqu'en Italie, en Espagne et dans le Midi de la France. Afrique septentrionale.

PAYS-BAS. Rare dans le Nord, assez commune dans la province de Limbourg. L'exemplaire représenté sur notre planche, trouvé par le Dr. KOBUS à Gulpen (Limbourg), est conservé dans l'Herbier de la Société Néerl. de Botanique à Leide.

14
1846.

AGARICUS SPLENDENS PERS. 1469.

AGARICUS SPLENDENS Pers.

Schitterende Plaatzwam.

Hoogduitsch : Ansehnlicher Blätterschwamm.

Engelsch : Sparkling Agaric.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV, Sect V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. Hymenomyces. O. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel X. N°. 725. Ondergeslacht Clitocybe.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo subcarnoso plano infundibuliforme glabro nitido gilvo-lutescente; stipite solido glabro concolore, lamellis longe decurrentibus confertis simplicibus albis.

Hoed iets vleezig, vlak-trechtersvormig, kaal, glanzig, isabel-geelachtig; steel vast, kaal, gelijkkleurig; plaatjes lang aflopend, opeengedrongen, onverdeeld, wit. *A. gilvus* Auct. non Fries.

Volgens FRIES is deze soort gewoonlijk niet zodevormend, terwijl de *A. inversus* Scop. en *flaccidus* Sow., waarmede zij veel overeenkomst heeft, gewoonlijk zodevormend zijn. — De door mij gevonden exemplaren vormden een groep; één dubbel exemplaar was er bij aanwezig; doch eigenlijk zodevormend waren zij niet.

GROEIPLAATS. In loof- en naaldbossen.

NEDERLAND. De op onze afbeelding voorgestelde exemplaren heb ik gevonden op de plaatsen Lindenheuvel en Duinendaal te Bloemendaal, in Nov. 1889. Zoover ik weet, was deze soort voor Nederland nog niet vermeld.

AGARICUS SPLENDENS Pers.

Agaric brillant.

Nom allemand : Ansehnlicher Blätterschwamm.

Nom anglais : Sparkling Agaric.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. Ord. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

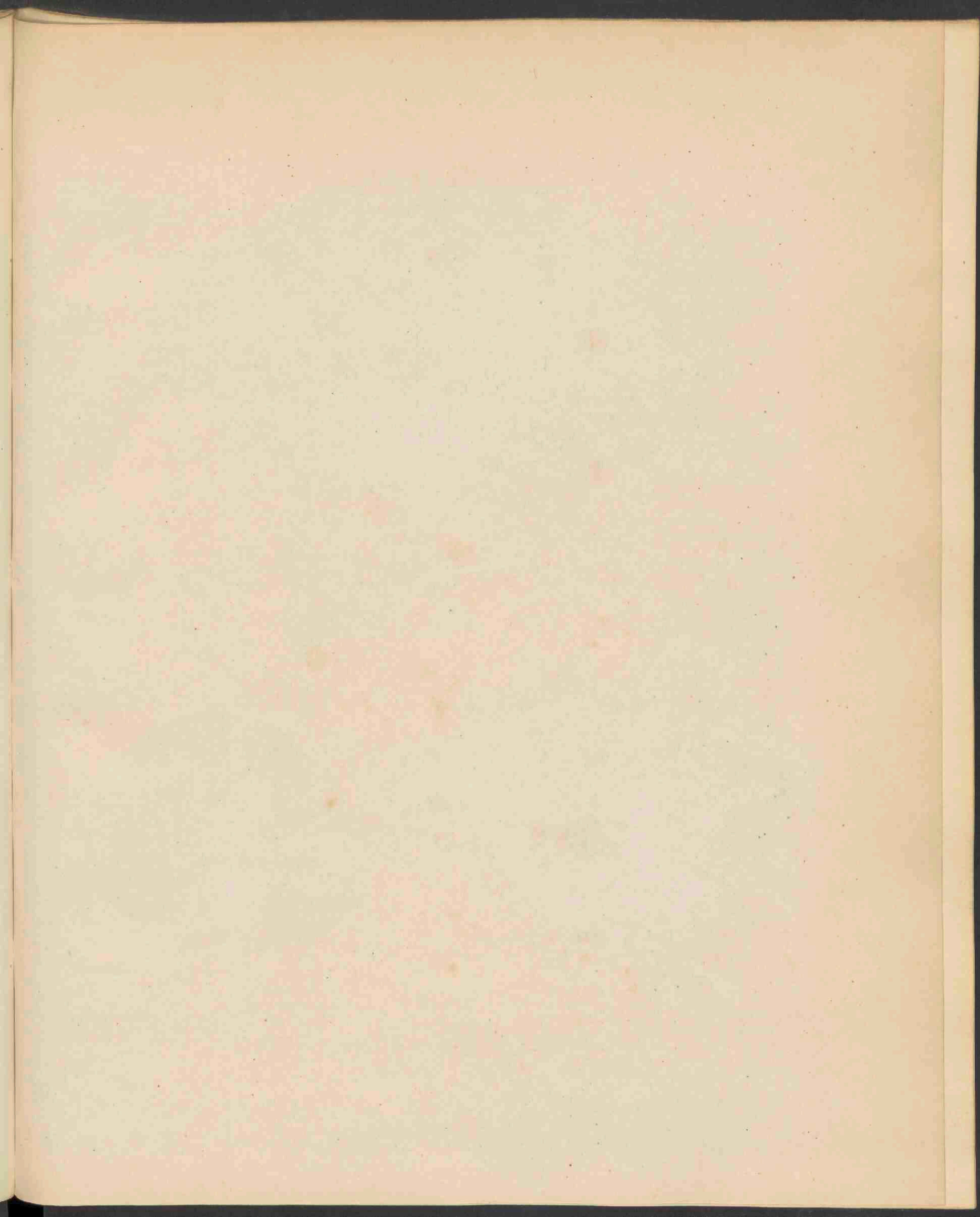
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 725 Vol. X. Sous-genre Clitocybe.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau plus ou moins charnu, en entonnoir aplati, glabre, luisant, d'un jaune grisâtre, stipe solide, glabre, concolore; lamelles longuement décurrentes, rapprochées, simples, blanches.

Selon Fries cette espèce n'est pas gazonnante, tandis que les *A. inversus* Scop. et *A. flaccidus* Sow., qui s'en approchent beaucoup, forment ordinairement des gazons. J'ai trouvé mes exemplaires en groupe, mais pas gazonnants, avec un individu jumelle. — *A. gilvus* Auct. non Fries.

HABITAT. Bois.

PAYS-BAS. J'ai trouvé les exemplaires représentés sur les dunes boisées de Lindenheuvel et Duinendaal près de Bloemendaal (Harlem) en Nov. 1889. L'espèce n'a pas encore été mentionnée comme indigène.

1477

HYDNUM FRAGILE FRIES. 1470.

HYDNUM FRAGILE Fries.

Brooze Stekelzwam.

Hoogduitsch: Gebrechlicher Stachelschwamm.

Engelsch: Fragile Hydnum.

Aug.—October.

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares Mycetes. Cl. Hymenomycetes. O. Hydnei.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel XVI, N°. 1170.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo carnosio fragili inaequali primo pubescente dein glabrato ruguloso cinereo l. testaceo, margine undulato lobatoque, stipite valido inaequali glabro cinerascente, aculeis albido-griseis.

Hoed vleezig, bros, ongelijk, eerst zacht behaard, later kaal en rimpelig, aschgrauw of scherfbruin, met golvenden en gelobden rand; steel stevig, ongelijk, kaal, grijsachtig; stekels wit-grijs.

GROEIPLAATS. In loof- en dennebosschen.

NEDERLAND. Voor 't eerst hier te lande gevonden door Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, in een beukenbosch bij Apeldoorn in 1888.

De voorgestelde exemplaren, bij Apeldoorn verzameld door zijne dochter Mej. C. C. OUDEMANS, den 31 Aug. 1890, zijn door Prof. OUDEMANS aangeboden.

142

HYDNUM FRAGILE Fries.

Nom allemand : Gebrechlicher Stachelschwamm.

Nom anglais : Fragile Hydnum.

Août—Octobre.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie. Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. Cl. Hyménomycètes. O. Hydnées.

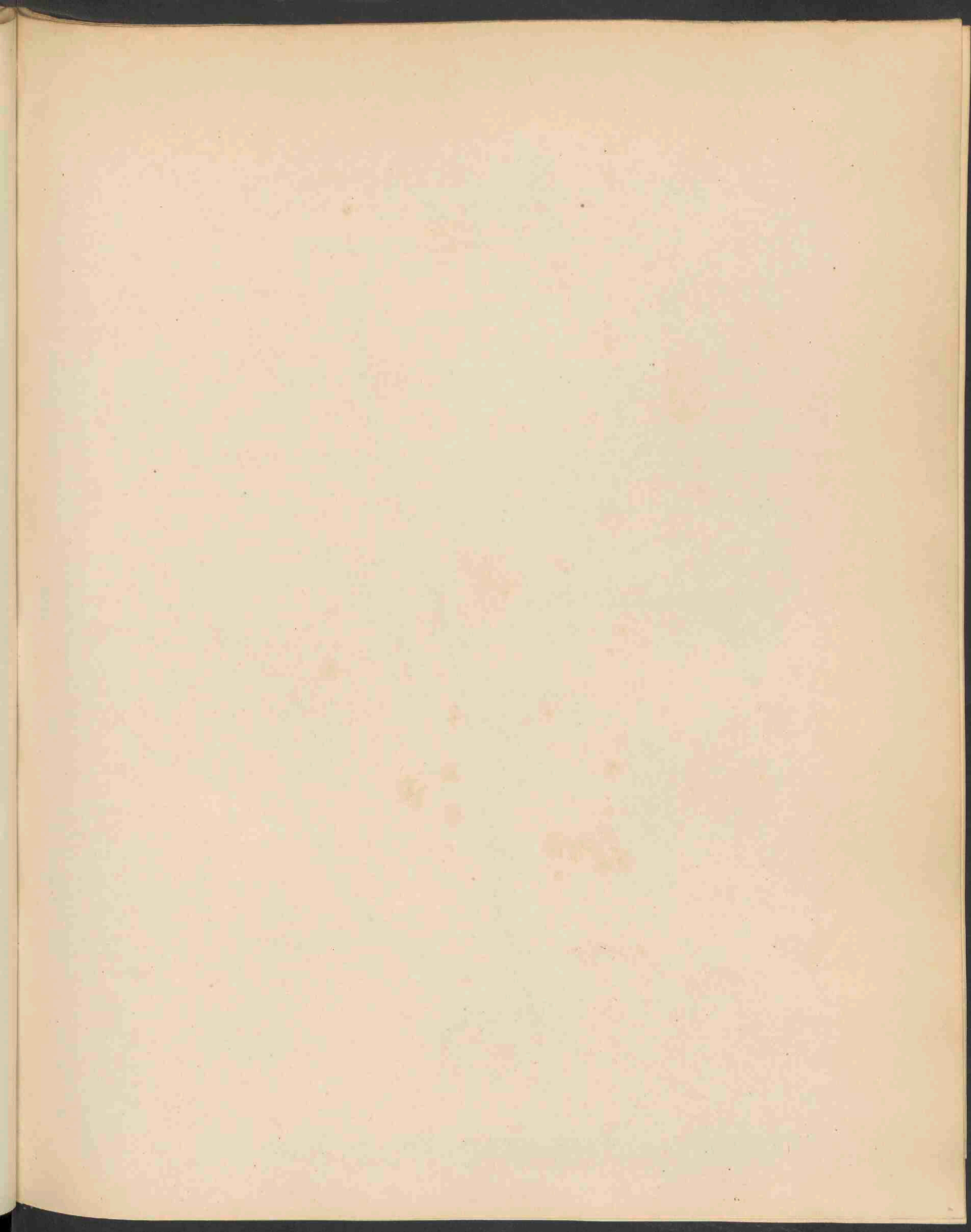
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 1170, Vol. XVI.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau charnu, fragile, inégal, d'abord pubescent, ensuite glabre, ridé, grisâtre ou de couleur terre-cuite, à bord ondulé-lobé; stipe robuste, inégal, glabre, cendré; aiguillons d'un blanc grisâtre.

HABITAT. Bois.

PAYS-BAS. Cette espèce nouvelle pour notre Flore a été trouvée premièrement par M. le Prof. C. A. J. A. OUDEMANS dans un bois de hêtres près d'Apeldoorn (prov. de Gueldre).

Les exemplaires représentés sur notre planche, recueillis à la même place par sa fille Mlle C. C. OUDEMANS, nous ont été offerts par lui en Août 1890.

1471 B

ERIOPHORUM ANGUSTIFOLIUM RTH B VAILLANTII POIT ET TURP. 1471 .

ERIOPHORUM ANGUSTIFOLIUM Roth.

β Vaillantii Poit. et Turp.

Wollegras met kortgesteelde aartjes.

Bloeit: Junij—Aug. 4

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. I. Triandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Cyperaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel I, N°. 32.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Zie id. id.

Deze verscheidenheid is gekenmerkt door de ongesteelde of zeer kort gesteelde aartjes, die schijnbaar een enkele aar vormen. *E. angustifolium β congestum Mert. et Koch. E. Vaillantii Poit. et Turp. fl. Par., tab. 52. E. intermedium Bart. D. C. Flore Française, VI. p. 298.*

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* bloem-aartjes; *b.* steeltje; *c.* afzonderlijk aartje; *d.* bloemschubje (vergr.); *e.* zaad; id. vergroot.

GROEIPLAATS: De soort groeit in veenmoerassen en heeft een zeer uitgestrekt gebied. Geheel Europa tot in het hooge Noorden; Sibirië, IJsland, Groenland en noordelijk Amerika. Zij kan dus gerekend worden tot de circumpolaire flora. — Onze verscheidenheid is hier en daar met de soort gevonden.

NEDERLAND. Het op de afbeelding voorgesteld exemplaar, gevonden bij Nunspeet in Juli 1889, is ons aangeboden door den Heer C. A. G. BEINS aldaar.

ERIOPHORUM ANGUSTIFOLIUM Roth.

β Vaillantii Poit. et Turp.

Linaigrette de Vaillant.

Fleurit: Juillet—Août 2.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. I. Triandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Cypéracées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 32, Vol. I.

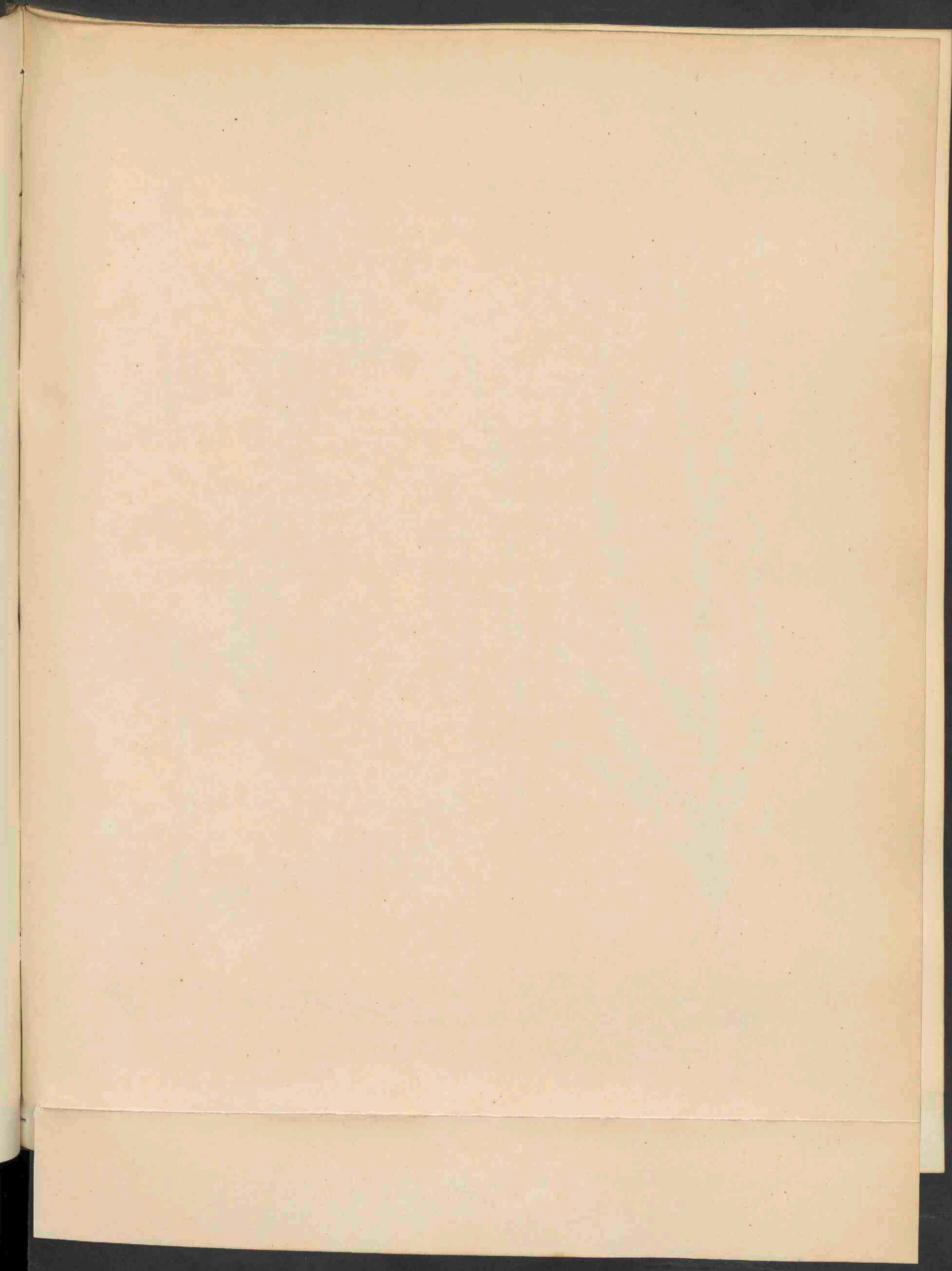
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Voyez id. id.

Cette variété est caractérisée par les épillets à pédicelles très-courts, qui semblent former un seul épi. *E. angustifolium β congestum Mert. et Koch.* *E. Vaillantii Poit. et Turp. Fl. Par., tab. 52.* *E. intermedium Bart., D. C. Flore Française VI p. 298.*

EXPLICATION DE LA PLANCHE: *a.* Epillets; *b.* pédicelles; *c.* épillet séparé; *d.* écaille de la fleur (gross.); *e.* graine; *f.* id. grossie.

HABITAT. L'espèce abonde dans les marais tourbeux de toute l'Europe, de la Sibérie, de l'Islande et de l'Amérique arctique et septentrionale. Elle appartient à la flore circumpolaire. Notre variété a été trouvée çà et là parmi l'espèce.

PAYS-BAS. L'exemplaire représenté trouvé à Nunspeet (prov. de Gueldre), nous a été offert par M. C. A. G. BEINS.

1949

BROMUS INERMIS LEYSS . 1472 .

BROMUS INERMIS LEYSS.

Ongenaalde Dravik.

Hoogduitsch: Grannenlose Trespe.

Engelsch: Awnless Brome grass.

Bloeit: Junij—Julij 4.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel I, N°. 41.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Perennis, rhizomate repente, culmis erectis elatis, foliis glabris late linearibus, margine scabris, ligula brevi, panícula oblonga erecta ramis brevibus erecto-patulis semi-verticillatis, spiculis magnis 7—11 floris lanceolatis imbricatis, glumella inferiora 5—7 nervia apice scariosa subbidentata mutica vel mucronulata, glumella superiora pubescente apice ciliata.

Overblijvend; wortel kruipend; stengels opgericht, hoog; bladen kaal, breed lijnvormig, aan den rand ruw; bindseltje kort; bloempluim langwerpig, opgericht, met korte opgericht-uitgespreide, half kransvormige takken; bloemaartjes groot, lancetvormig, 7—11 bloemig, dakpanswijs geplaatst; onderst kroonkafje 5—7 nervig, aan den top schilferachtig, met twee zeer korte tandjes, ongenaald of met een klein naaldje; bovenst kroonkafje zacht behaard, aan den top gewimperd. *Festuca inermis* D. C. *Schenodorus inermis* P. B. *Festuca speciosa* Schreib. *F. Leysserii* Münch.

VERKLARING DER AFBEELDING: a. de plant verkleind; b. bloemaartje; c. onderst kroonkafje; d. bovenst id.; e. bloem.

Deze soort onderscheidt zich door den kruipenden, uitloopers makenden wortel, de kale bladscheeden en bladen, de opgerigte bloemtakjes en het zeer kort genaalde of ongenaalde onderst kroonkafje.

GROEIPLAATS: In weiden en langs de wegen. Siberië, Kaukasië, midden-Europa tot noordelijk Italië; niet in Scandinavië en Groot-Brittannië. In Noord-Duitschland zeer zeldzaam. In Frankrijk zeldzaam; alleen in het oostelijk gedeelte.

NEDERLAND. Langs en in weilanden. — Volgens OUDEMANS volgt deze plant vooral den loop onzer rivieren en slaat daar in weilanden en langs de wegen op. — Zij is gevonden aan den Waaldijk bij Neerijnen, op de waarden langs de Lek bij Hagestein, aan de Laak bij Rheede, bij Vianen, Utrecht, Ameliswaard, Bommel, Ooische waard, Oosterhoutsche Bosch, bij Nijmegen.

Het afgebeelde exemplaar, gevonden in Juli 1877 op de wallen van Deventer, door den Heer Dr. J. D. KOBUS, berust in het Herbarium der Nederl. Botanische Vereeniging.

BROMUS INERMIS LEYSS.

Brome mutique.

Nom allemand: Grannenlose Trespe.

Nom anglais: Awnless Brome Grass.

Fleurit: Juin—Juillet 21.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 41, Vol. I.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Vivace. Racine rampante, tiges dressées, étalées; feuilles glabres, largement linéaires, rudes sur les bords; ligule courte; panicule oblongue dressée, à rameaux courts, dressés-étalés, demi verticillés; épillets grands, à 7—11 fleurs, lancéolés imbriqués; glumelle inférieure à 5—7 nervures, terminée au sommet par 2 dents très courtes, du milieu desquelles sort une arête courte ou une petite pointe quelquefois nulle; glumelle supérieure pubescente ciliée au sommet.

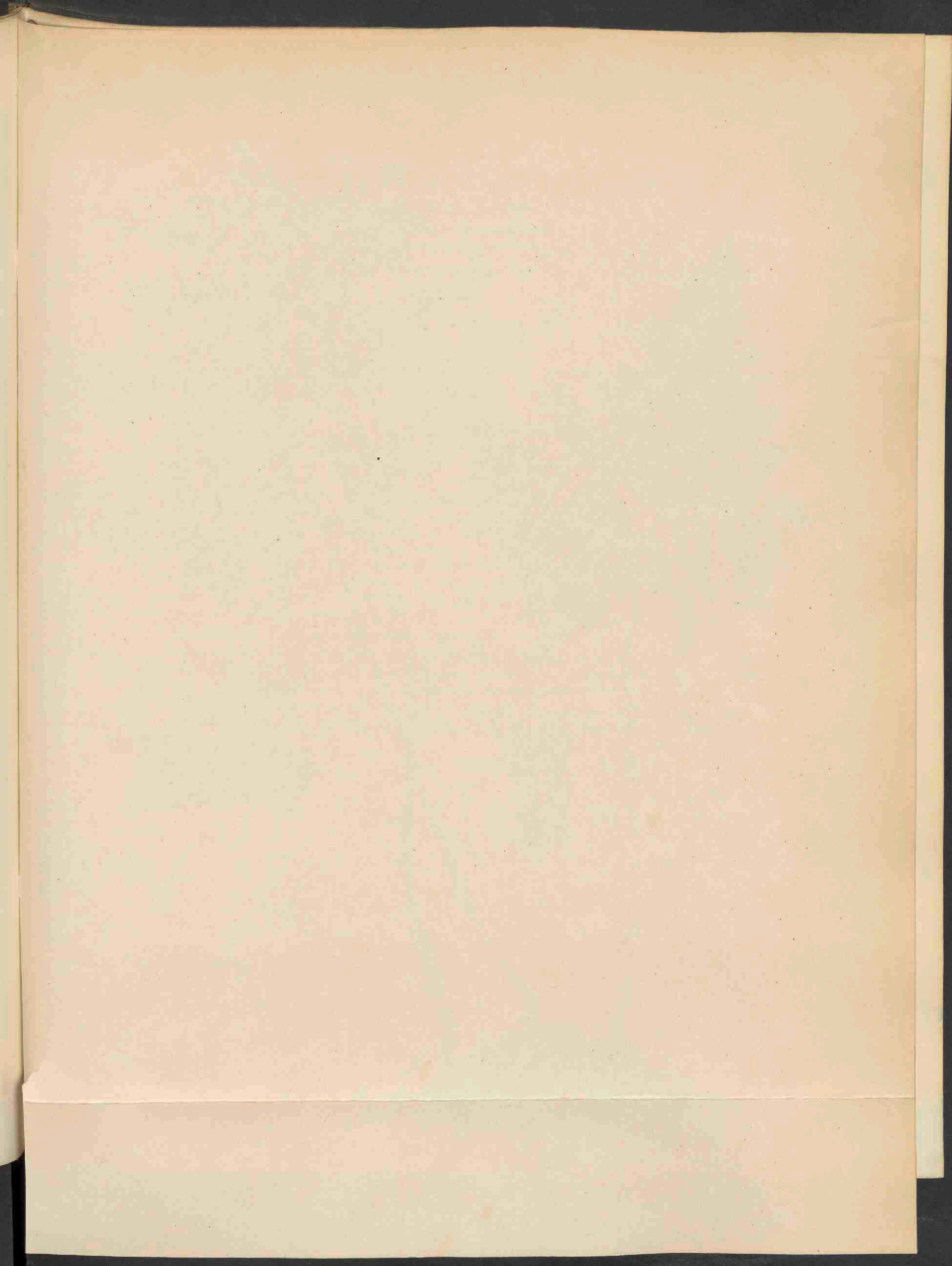
Se distingue par la racine rampante et stolonifère, les gaines et feuilles glabres, les rameaux de la panicule dressés et la glumelle inférieure à arête très courte ou nulle. *Festuca inermis* D. C. *Schenodorus inermis* P. B. *Festuca speciosa* Schreib. *F. Leysserii* Münch.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* la plante; *b.* épillets (gross.); *c.* glumelle inférieure; *d.* glumelle supérieure; *e.* fleur.

HABITAT. Bords des prés, pâturages. Sibérie, Caucasic, Europe centrale, jusque dans le nord de l'Italie. Manque en Scandinavie et dans la Grande Bretagne. Très rare dans l'Allemagne septentrionale. En France seulement dans la partie orientale.

PAYS-BAS. Selon le Prof. OUDEMANS cette espèce suit le cours des grandes rivières. Elle a été trouvée aux bords du Rhin, de la Meuse etc. dans les provinces de Gueldre, de Brabant sept. et d'Utrecht.

L'exemplaire représenté, trouvé par M. le Dr. KOBUS, a été trouvé par lui sur les anciens remparts de la ville de Deventer.

1930.

POLYPODIUM ROBERTIANUM HFFM . 1473

POLYPODIUM ROBERTIANUM Hoffm.

Roberts Varen.

Hoogduitsch : Storchschnabelfarn.

Engelsch : Rigid branched Polypody.

Vruchtjes : in Julij—Aug. 24.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. I. Cryptogamia. Filices.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Foliosae. O. Filices.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XII, N°. 953.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Rhizomate elongato repente, frondibus rectis petiolo longo suffultis glandulosó-pubescentibus, ambitu deltoideo-triangularibus ternato-bipinnatisectis, pinnis infimis pinnatipartitis, pinnulis oblongis obtusis integris vel inferioribus crenatis, soris ad venarum extremitatem prope marginem pinnularum seriatis denique confluentibus.

Wortelstok lang, kruipend; bladen opgericht, met langen bladsteel, klierachtig behaard, in omtrek driehoekig, aan den voet driemaal, aan den top tweemaal gevind, onderste vinbladen vinspletig; verdeelingen langwerpig, stomp, gaaf of de onderste gekarteld; vruchthoepjes op het uiteinde der aderen, bij den rand der bladverdeelingen op rijtjes, later ineenvloeiend.

Verschilt van *P. Dryopteris* L. Fl., Bat. Deel XII N°. 954, door de digte klierachtige beharing der bladstelen en de beide onderste bladveeren, die korter zijn dan het overige gedeelte van het blad. De bladen rieken eenigszins naar het Robbertskruid; van daar de naam. *Polypodium Dryopteris* L. β *calcareum*. *Polypodium calcareum* Sm. *Phegopteris Robertiana* A. Br.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* Vinblad, *b.* stofhoepjes.

GROEIPLAATS. Op drooge rotsige en steenachtige beschaduwde plaatsen. Siberië tot den Altaï; Afghanistan, West-Azië, Turkije, Europa van Noorwegen, Zweden en Rusland tot Midden-Italië en zeldzaam in Spanje. In Noorwegen tot Drontheim, niet hooger dan 1000; in Noord-Amerika met *P. Dryopteris*.

NEDERLAND. — Tot dusver alleen in Limburg gevonden. Bij Meerssen, Valkenburg, Geulhem enz. Het afgebeelde exemplaar, gevonden bij Valkenburg, is ons aangeboden door DR. G. VAN VLOTEN.

POLYPODIUM ROBERTIANUM Hoffm.

Polypode de Robert.

Nom allemand : Storchschnabelfarn.

Nom anglais : Rigid branched Polypody.

Fruits mûrissent en Juillet—Août ☐.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. I. Cryptogamie, Fougères.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Foliacées. O. Fougères.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 953, Vol. XII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Souche rampante allongée; feuilles dressées longuement pétiolées, glanduleuses pubescentes, à contour triangulaire, trois fois ailées à la base et deux fois au sommet; pinnules inférieures pinnatifidées, à lobes oblongs obtus, entiers ou les inférieurs un peu crénelés; groupes de capsules aux extrémités des veines, en lignes marginales, confluentes à la maturité.

Se distingue du *P. Dryopteris* L. (*Fl. Bat.* Vol. XII N°. 958) par les pétioles couverts d'une pubescence glanduleuse, et par les deux pinnules inférieures plus courtes que le reste de la feuille. Son nom est en rapport avec une faible odeur ressemblant à celle du *Geranium Robertianum*. *Polypodium Dryopteris* L. β *calcareum*. — *P. calcareum* Sow. *Phegopteris Robertiana* A. B.

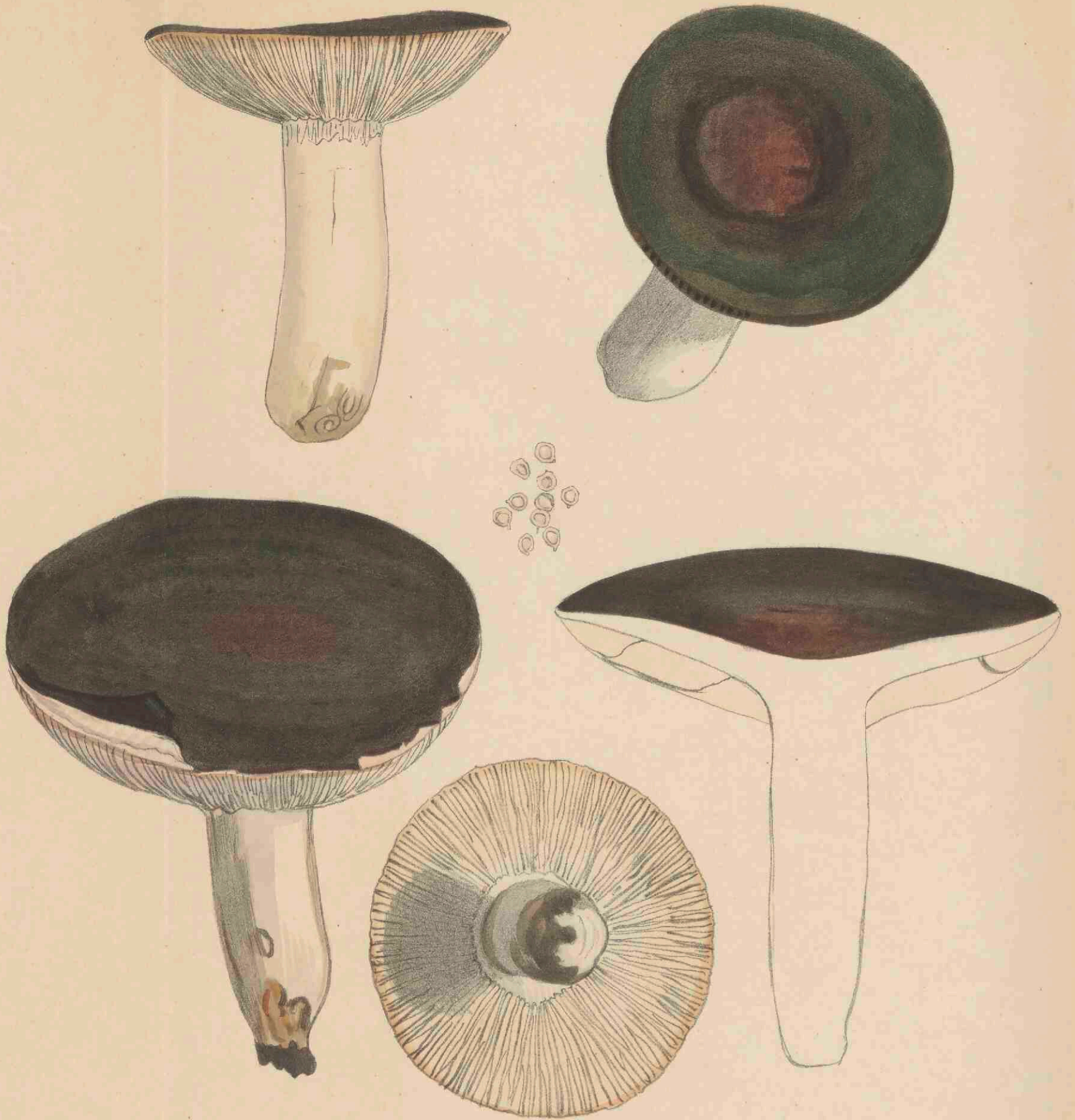
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* pinnule; *b.* capsule.

HABITAT. Lieux secs pierreux, ombragés. Murs et roches calcaires. Sibérie jusqu'à l'Altai, Afghanistan, Asie occidentale, Turquie, Europe, de la Scandinavie et de la Russie jusqu'à l'Italie centrale, Rare en Espagne. En Norvège jusqu'à Drontheim, ne dépassant pas 1000'. — En Amérique avec *P. Dryopteris*.

PAYS-BAS. Prov. de Limbourg, dans la partie méridionale; mais pas ailleurs.

L'exemplaire représenté, trouvé en Limbourg, nous a été offert par M. le Dr. G. VAN VLOTEN.

1541

RUSSULA FURCATA PERS. 1474.

RUSSULA FURCATA Pers.

Russula met gevorkte plaatjes.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect V. Cryptogamia. Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XVII, N°. 1350.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnosus, rigido, e gibbo-plano depresso infundibuliformique, laevi, micore sericello adperso glabratoque, margine laevi acuto; stipite valido, firmo, laevi, deorsum attenuato lamellis adnato-decurrentibus crassiusculis, subdistantibus, furcatis, candidis.

Hoed vleezig, stijf, eerst bultig, vlak, daarna neergedrukt en trechtvormig, glad, met een zijdeachtigen glans besprenkeld; rand glad, scherp; steel dik, vast, glad, naar onderen smaller; lamellen aangehecht-aflopend, dikachtig, min of meer van elkaar verwijderd, vorkig verdeeld, wit.

De kleur van den hoed is gewoonlijk donker of licht groenachtig, of bruinachtig, ook witachtig. *Agaricus virescens* HARZER.

GROEIPLAATS. In schaduwrijke bosschen.

NEDERLAND. De exemplaren op de afbeelding voorgesteld, zijn door mij verzameld in den Haarlemmerhout, den 12den October 1888.

Volgens FRIES is deze soort vergiftig.

RUSSULA FURCATA Pers.

Russula à lamelles fourchues.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie. Champignons.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 1350, Vol XVII.

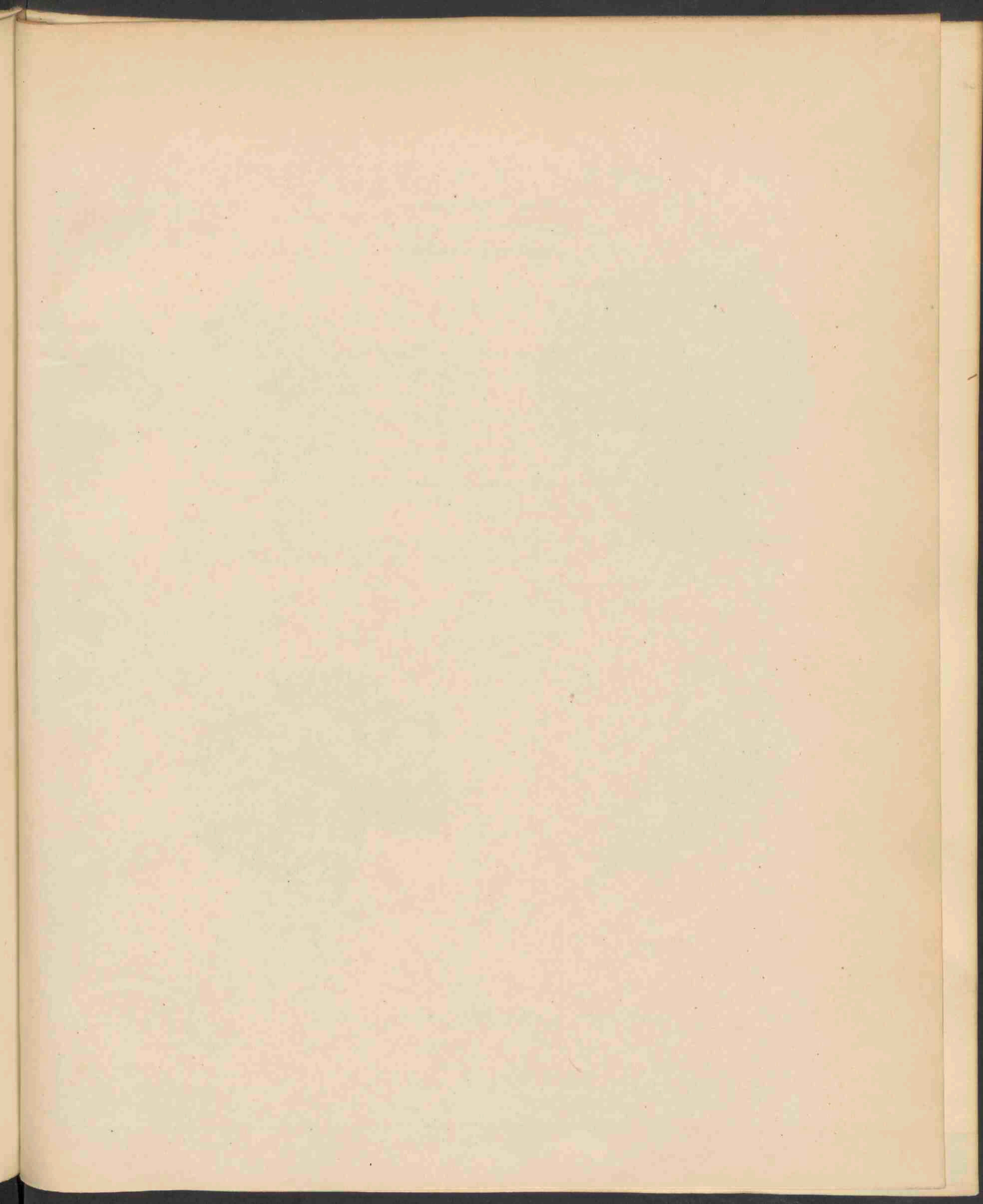
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau charnu, rigide, d'abord gibbeux puis déprimé et en entonnoir, lisse, revêtu d'un éclat soyeux et glabre, à bord lisse, aigu; stipe ferme lisse, atténué vers la base, à lamelles adnées-décurrentes, plus ou moins épaisses, distantes, fourchues, blanchâtres.

La couleur du chapeau est verdâtre ou brunâtre, plus ou moins clair. — *Agaricus virescens* HARZER.

HABITAT: Bois ombragés.

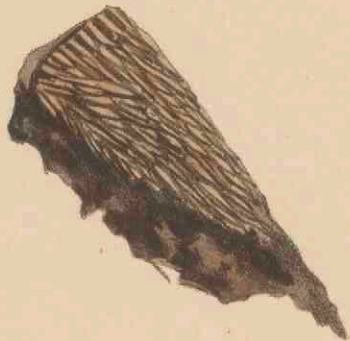
PAYS-BAS. Les exemplaires représentés sur notre planche ont été recueillis par moi dans le Bois de Harlem, en Octobre 1888.

Selon FRIES cette espèce est vénéneuse.

1452

HYDNUM SCABROSUM FRIES . 1475 .

HYDNUM SCABROSUM Fries.

Ruwe Stekelzwam.

Hoogduitsch : Rauher Stachelschwamm.

Engelsch : Scabrous Hydnum.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia. Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares. Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Hydnei.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel XVI, N°. 1170.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo compacto carnoso, primo turbinato dein plano, umbrino-ferrugineo, primo tomentoso, dein floccis in squamulas minutas confertas fasciculatis scabroso; stipite curto, aculeis decurrentibus punctato, cinerascete; aculeis griseo-fuscis apice albidis.

Hoed gedrongen, vleezig, eerst tolvormig, daarna vlak, donker roestkleurig, eerst viltig, daarna ruw door in kleine schubjes saamgewassen bundelvormige vlokjes; steel kort, gestippeld door de afloopende stekeltjes, grijsachtig, stekels grijs-bruin, aan den top witachtig.

GROEIPLAATS: In bosschen.

NEDERLAND. De afgebeelde exemplaren, gevonden door Prof. C. A. J. A. OUDEMANS den 31sten Aug. 1890, op de heide bij Apeldoorn, onder beuken, zijn ons door hem aangeboden.

HYDNUM SCABROSUM Fries.

Hydne rude.

Nom allemand : Rauher Stachelschwamm.

Nom anglais : Scabrous Hydnum.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV, Sect V. Cryptogamie. Champignons.

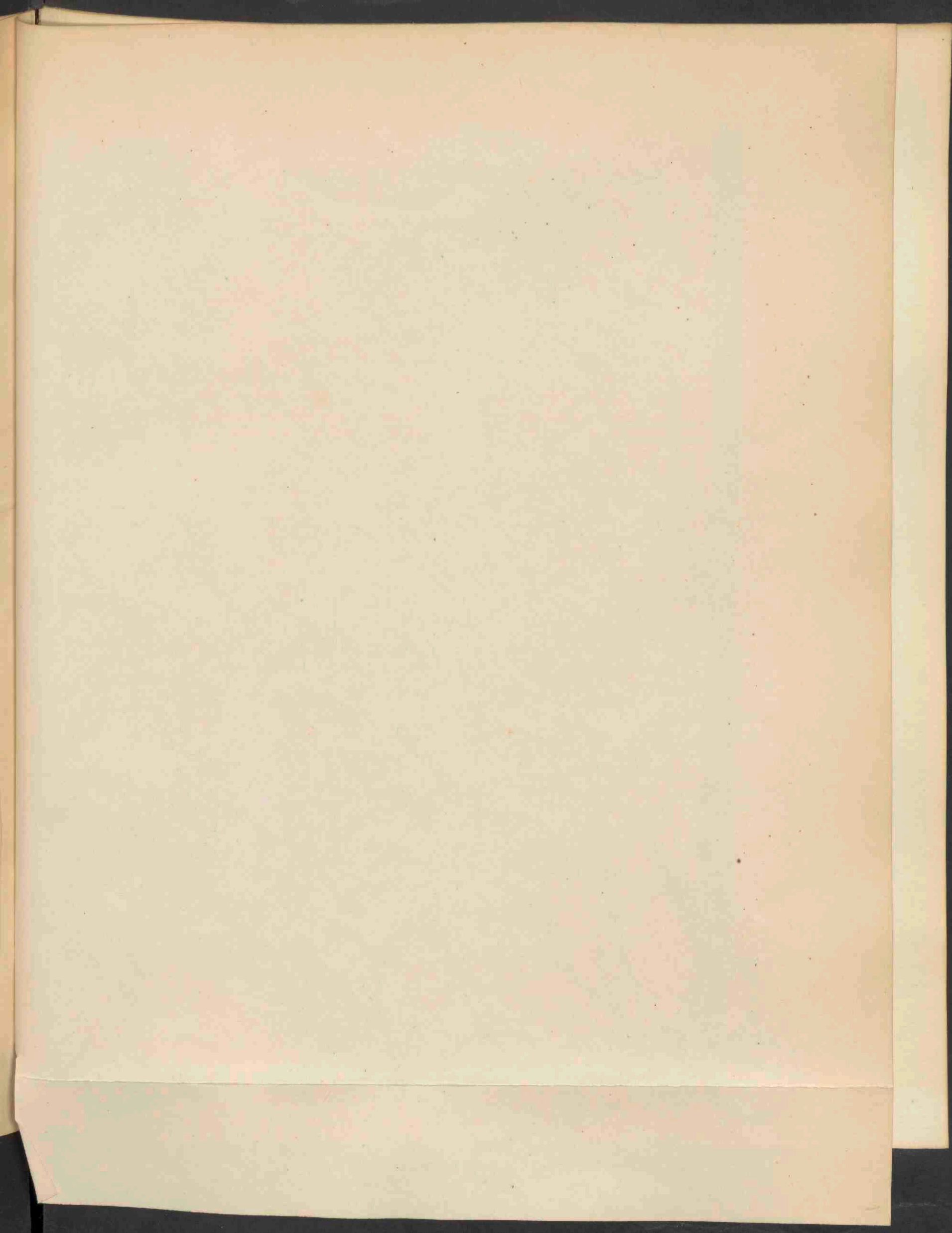
SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. Hyménomycètes. Trib. Hydnées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N°. 1170, Vol XVI.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Chapeau compacte charnu, d'abord turbiné, puis plan, d'un brun foncé ferrugineux, d'abord velu, puis scabreux par des flocons fasciculés en petites écailles; stipe court pointillé par les aiguillons décurrents, grisâtre; aiguillons d'un gris brunâtre, blanchâtres au sommet.

HABITAT : Bois.

PAYS-BAS. Les exemplaires représentés, trouvés par M. le Prof. OUDEMANS, nous ont été offerts par lui en Août 1890.

1453.

THALICTIUM MORISONII GM . 1476 .

Jan 1892 N. 57

THALICTRUM MORISONII Gmel.

Morison's Waterruit.

Hoogduitsch : Morison's Wiesenraute.

Engelsch : Morisons Meadow Rue.

Bloeit : in den Zomer !.

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. XIII. O. V. Polyandria Polygynia.

NATUURLIJK STELSEL. Vasculares. Dicotyledoneae. O. Ranunculaceae.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie Deel V, N. 323.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Radice fibrosa, caule sulcato erecto, foliis bipinnatis, obscure virentibus superne lucidis, subtus pallidis, petiolis stipulatis, segmentis oblongo-cuneatis trifidis rugulosis, panicula ramosa patente, floribus fasciculatis laxis, carpellis minoribus utrinque acutiusculis. —

Wortel vezelig; stengel gevoord, opgericht; bladen dubbel gevind, donker groen, van boven glanzig, onder bleek; bladsteelen met steunblaadjes; blaadjes langwerpig-wigvormig, driespletig, met rimpeltjes; bloempluim vertakt, uitgespreid; bloem in losse bundels; vruchtjes klein, van boven en onder spits. —

Verschilt van *Th. flavum* L. (Fl. Bat. V. N. 323) door den niet kruipenden wortel, den slanken stengel, de kleur en den vorm der bladen, de losse, meer uitgespreide bloempjes en de langwerpig spitse vruchtjes. — Sommige auteurs brengen haar tot *Th. flavum*, anderen beschouwen haar als eene verscheidenheid van deze.

GMELIN beschreef de plant het eerst als *Th. Morisonii* en grondde de soort op de bovengemelde kenmerken. *Flora Badens.* IV, 428: Volgens DE CANDOLLE, *Prodr.* I, heeft *Th. flavum* een vezeligen wortel. — KOCH evenwel geeft haar een kruipenden. Vandaar veel verwarring, ook omdat de oudere auteurs, BAUHIN, MORISON, LINNAEUS, GMELIN, JACQUIN, in hunne opgaven en afbeeldingen zeer onvolledig zijn. Neemt men met KOCH en vele nieuweren een kruipenden wortel aan voor *Th. flavum*, dan kan onze plant als een variëteit met vezeligen wortel beschouwd worden. Als zoodanig is zij beschreven door MUTEL, *Fl. de France* I, p. 7. Zie ook WIRTGEN (*Flora der Rheinprovinz*) C. F. W. MEIJER (*Chlor. Hanov.*) uit het gevoelen dat de wortel het eerste jaar vezelig is en het tweede jaar eerst uitloopers maakt. — SYN. *Thalictrum flavum* β *Morisonii* Mut. *Th. flavum pauperculum* Godr. —

GROEIPLAATS. Vochtige boschgronden. Het gebied van *Th. flavum* L. is zeer uitgebreid. Geheel Siberië en Rusland tot den Caucasus, en geheel Europa, van Lapland en Finland tot Italië, Spanje en Griekenland.

Het gebied van *Th. Morisonii* is moeilijk te bepalen, doch zal wel niet verschillen. —

NEDERLAND. Alleen vermeld als gevonden in het Haagsche Bosch en bij Mellingen. *Prod. Fl. Bat.*

Het op onze afbeelding voorgestelde exemplaar is mij in Juli 1890 aangeboden door Mej. C. E. DESTREÉ te 's Gravenhage. Het is gevonden in het Haagsche Bosch. — Jammer dat de vruchtjes toen nog niet rijp waren en later niet meer gevonden zijn. Onder a. is een vergrootte bloemknop afgebeeld.

THALICTRUM MORISONII Gmel.

Pigamon de Morison.

Nom allemand : Morisons Wiesenraute.

Nom anglais : Morison's Meadow Rue.

Fleurit : en été. 2.

SYSTÈME DE LINNÉ : Cl. XIII. O. V. Polyandria Polygynia.

SYSTÈME NATUREL : Vasculaires Dicotylédonnées. O. Ranunculacées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le No. 323, Vol. V.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Racine fibreuse ; tige sillonnée dressée ; feuilles bipennées d'un vert obscur, luisantes en dessus, pâles en dessous ; pétioles munis de stipules ; segments oblongs-cunéiformes trifides ridés ; panicule rameuse étalée, fleurs en fascicules lâches ; carpelles petites, un peu acuminées au sommet et à la base.

Diffère du *Th. flavum* (*Flor. Bat.*, V, No. 323) par la racine fibreuse non rampante, par la tige plus grêle, par la couleur et la forme des feuilles, par les fascicules plus lâches et plus étalées et par la forme des fruits. Quelques auteurs le rapportent au *Th. flavum* L., d'autres n'y voient qu'une variété de celui-ci.

GMELIN, qui le premier a décrit cette plante sous le nom de *T. Morisonii*, fonda son espèce sur les caractères mentionnés. (*Flor. Badens.* IV, 428). Selon DE CANDOLLE, (*Prodr.* I) le *Th. flavum* a une racine fibreuse. KOCH au contraire attribue à cette espèce une racine rampante. Cette diversion a causé un grand embarras dans la détermination, embarras augmenté encore par les descriptions et les figures des anciens auteurs : BAUHIN, MORISON, LINNÉ, GMELIN, JACQUIN, qui sont loins d'être complètes.

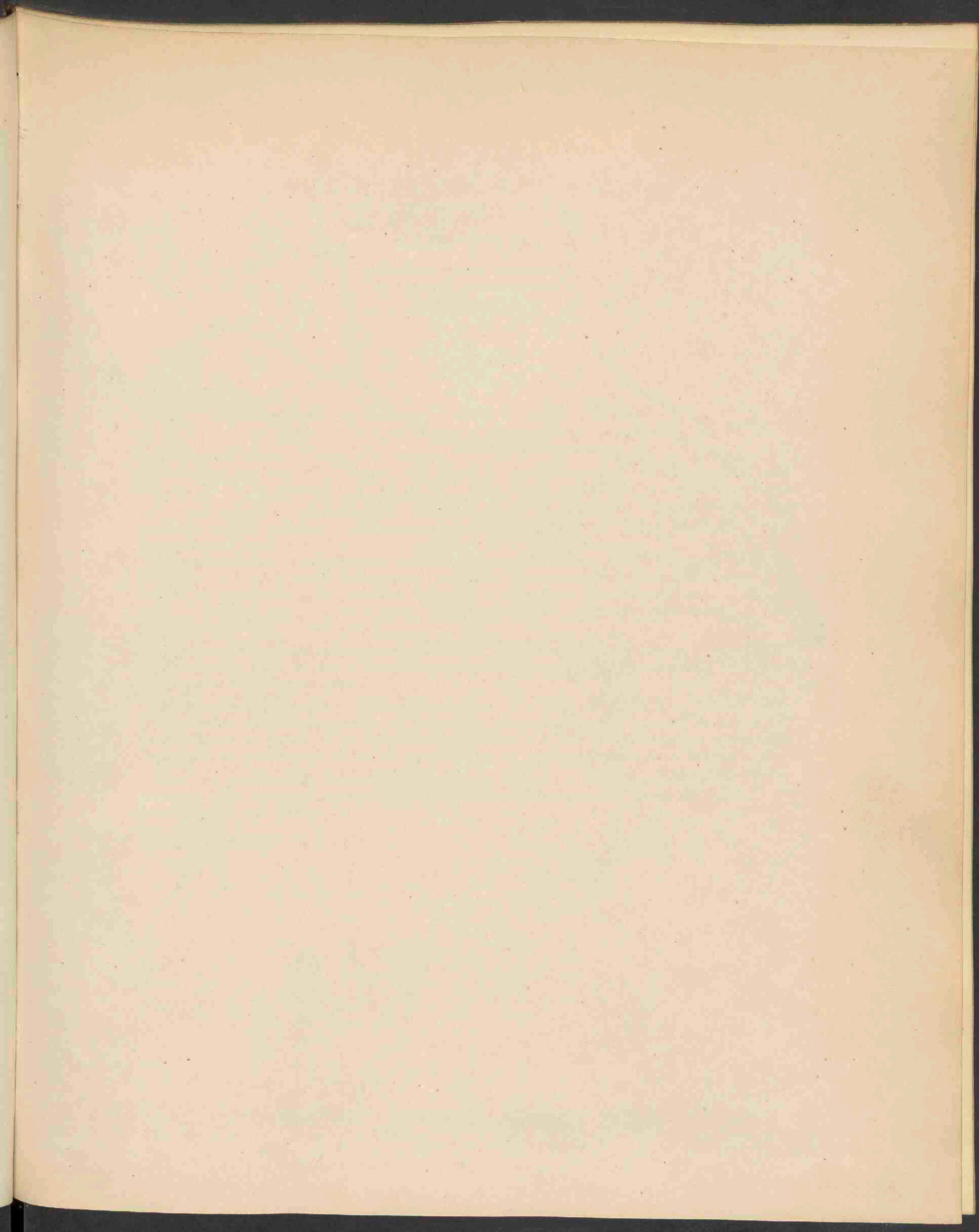
Du point de vue de KOCH notre plante peut être considérée comme une variété de *Th. flavum* à racine fibreuse, telle qu'elle est décrite par MUTEL, *Fl. de France* I, p. 7. Voyez aussi WIRTGEN, *Flora der Rhein-provinz.* C. F. W. MEYER (*Chlor. Hanov.*) suppose que la racine est fibreuse la première année et émet des rejetons dans la seconde. *Syn. Th. rufinerve* Lej. *Th. flavum* β *Morisonii* Mut., *T. flavum* γ *pauperculum* Godr.

HABITAT. Terrains boisés humides. L'aréal du *Th. flavum* est très étendu. Toute la Sibérie et la Russie jusque dans la Caucasic, et toute l'Europe depuis la Laponie et la Finlande jusqu'à la Grèce.

PAYS-BAS. Bois de la Haye. Mellingen (prov. d'Overijssel).

L'exemplaire représenté m'a été présenté en Juillet 1890 par Mlle. C. E. DESTREE à la Haye.

A ce temps les fruits n'avaient pas encore mûris, et plus tard Mlle. DESTREE n'a pu retrouver des exemplaires fructifères. La fig. a représente une fleur encore fermée.

12
1454

JUNCUS SUPINUS MNCH V. FLUITANS . 1477 .

JUNCUS SUPINUS Moench.
V. FLUITANS Lmk.

Vlottende Bloembies.

Hoogduitsch : Flössende Sumpfbinde.

Engelsch : Floating Rush.

Bloeit : Julij-Aug. 4.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. VI, O. I. Hexandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL. Vasculares Monocotyledoneae. Juncaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XIII, No. 1009.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pluricaulis, rhizomate saepe tuberoso-incrassato, caulibus gracilibus erectis adscendentibus vel radicanibus, foliis lineari-setaceis canaliculatis externe obsolete articulatis; floribus nonnullis saepe proliferis vel glomerulis omnia in foliis mutatis, phyllis perigonii subaequilongis ovali-lanceolatis exterioribus acutis, interioribus obtusis, capsula sub-uniloculari obovata trigoni obtusa vel truncata breviter mucronata. —

Veelstengelig; wortel dikwijls knollig verdikt; stengels dun, opgericht, opstijgend of wortelend; bladen lijnvormig, borstelig — aan eene zijde gevoerd, van buiten flauw geled; bloem dikwijls gedeeltelijk of bloemhoofdjes in blaadjes veranderd; bloemdekblaadjes ongeveer even lang, eirond-lancetvormig, de buitenste spits, de binnenste stomp: zaaddoos gewoonlijk omgekeerd, eirond, driekantig, stomp of afgeknot, met een kort puntje. —

De hier afgebeelde verscheidenheid is gekenmerkt door uitgespreide, wortelende of in het water vlottende stengels, smallere bladen en door de bloemen, die niet zelden, somtijds allen, in jonge plantjes overgaan. — *Juncus supinus* Mneh. γ *vivipara* Pelh.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* bloemtak, *b*, *c*, bloem, *d*, vruchtjes met bloemdek; *e*, vruchtjes alleen.

GROEIPLAATS. In moerassen, beekjes en slooten. Deze verscheidenheid groeit evenals de soort, in geheel Europa, behalve in Finland en in Griekenland en Turkije. — In Azië niet gevonden. Ten westen strekt het gebied zich uit tot op de Azoren, de Faröer, IJsland en waarschijnlijk tot in Noord-Amerika. —

NEDERLAND. Op moerassige plaatsen in heidegronden. — Uddelermeer, Wolf hezen, de Bildt, *Prodr., Fl. Bat.*

De exemplaren voorgesteld op onze afbeelding zijn door mij gevonden in een veenplas op Henschoten bij Woudenberg, in Aug. 1890. —

JUNCUS SUPINUS Moench.
V. FLUITANS Lmk.

Jonc flottant.

Nom allemand: Flössende Sumpfbirse.

Nom anglais: Floating Rush.

Fleurit: Juillet—Août 21.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. VI, O. I. Hexandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Juncacées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 1009, Vol. XIII.

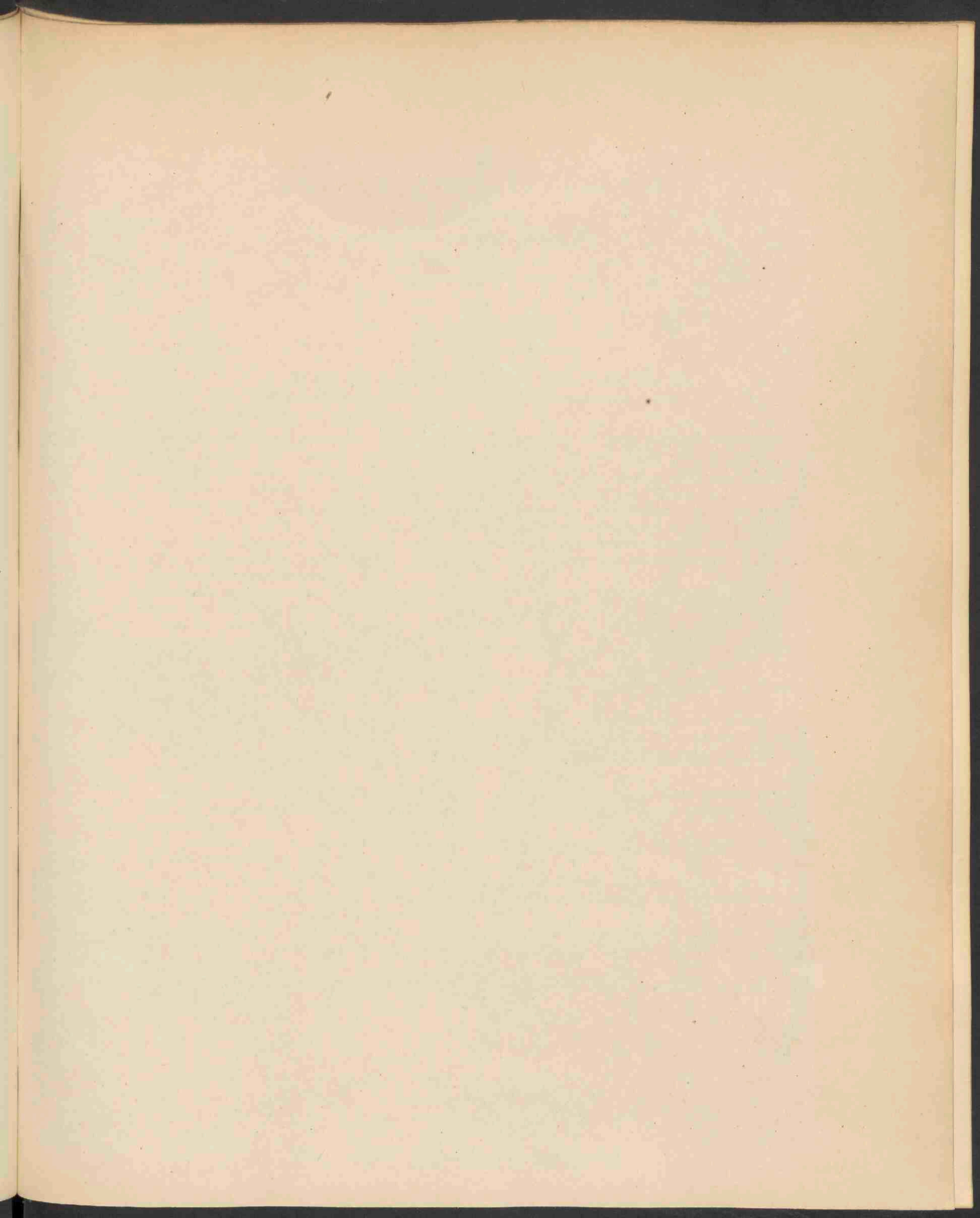
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Plusieurs tiges. Racine souvent renflée en bulbe, tiges grêles dressées, ascendentes ou radicales, feuilles linéaires sétacées, canaliculées, un peu noueuses en dehors; fleurs agglomérées en petits capitules munis de petites bractées à la base, souvent prolifères ou entremêlés de petites feuilles, qui leur donnent l'aspect vivipare; lobes du périanthe plus ou moins égaux, ovales-lancéolés, les extérieurs aigus, les intérieurs obtus; capsule uniloculaire oblongue, obtuse; brièvement mucronée.

Notre variété se distingue par les tiges étalées radicales ou flottantes dans l'eau, les feuilles plus étroites et par les fleurs souvent vivipares. *Juncus supinus* Moench, γ *vivipara* Pelh.

EXPLICATION DE LA PLANCHE: *a.* rameau florifère; *b. c.* fleur; *d.* fruit avec le périanthe, *e.* fruit séparé.

HABITAT. Marais, ruisseaux et fossés. Notre variété ainsi que le type, est répandue sur toute l'Europe excepté la Finlande, la Grèce et la Turquie. Elle n'a pas été trouvée en Asie. Vers l'occident l'aréal s'étend jusqu'aux Açores, les Farøer, l'Islande et vraisemblablement dans l'Amérique septentrionale.

PAYS-BAS. Marais et ruisseaux dans les bruyères. Prov. de Gueldre et d'Utrecht. J'ai trouvé les exemplaires représentés, dans un étang tourbeux près de Woudenberg (prov. d'Utrecht).

LEPTURUS FILIFORMIS TRIN. 1478.

LEPTURUS FILIFORMIS Roth.

Dunstaart.

Hoogduitsch: Fadenförmiger Dünnschwanz.

Engelsch: Hard Grass.

Bloeit: Julij—Aug. ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel VII, N°. 541.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Annuus. Culmis fasciculatis ascendentibus vel diffusis gracillimis saepe elongatis inferne ramosis, foliis linearibus planis demum convolutis, spica elongata gracili recta vel arcuata, spiculis internodio subaequilongis in racheos excavationibus occultatis unifloris, glumis coriaceis aequalibus linearilanceolatis acuminatis 8—5 nerviis flosculum subaequantibus, glumella lanceolata acuminata.

Eenjarig. Stengel bundelsgewijs, opstijgend of uitgespreid, zeer tener, dikwijls lang uit-groeiend, aan den voet vertakt, bladen lijnvormig vlak, later omgerold, bloemaar lang, tener, regt of gebogen; bloemaartjes ongeveer zoo lang als de geledingen, in holten van de spil verborgen, eenbloemig; kelkkafjes lederachtig, gelijk, lijn-lancetvormig, spits toeloopend, 8—5 nervig, ongeveer even lang als het bloempje; kroonkafje lancetvormig, spits toeloopend.

Verschilt van *L. incurvatus* Trin. (*Flor. Bat.* Deel VII N°. 541) door de opgerigte, niet neergebogen bloemaren, door de kortere bladscheeden en door het kortere kelkkafje, dat weinig langer is dan de bloem.

CRÉPIN, (*Notes sur les pl. rares et crit. de la Belg.* IV, 55) acht het nog onuitgemaakt of de *L. incurvatus* van het gebied der Middellandsche Zee werkelijk soortelijk van onze *L. filiformis* verschilt. BOISSIER (*Flora orientalis*) neemt beide soorten aan.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* gedeelte van een bloemaar; *b b.* kelkkafjes, *c c.* kroonkafjes; *d.* stamper met de kroonkafjes.

GROEIPLAATS. Natte zand- en kleigrond, dikwijls bij de zee kust. Griekenland, Egypte, Armenië, Z. Zweden, Denemarken, Groot-Brittannië, Nederland, Noord-Duitschland, West- en Zuid-Frankrijk, Spanje, Italië, Noord-Afrika. Veel bij de kust van de Oost- en Noordzee. Ontbreekt in Midden-Duitschland, Oostenrijk, Rusland en Siberie.

NEDERLAND. Volgens Prof. OUDEMANS (*Flora v. Ned.*) is onze soort de eenige van haar geslacht die hier te lande voorkomt en is het zelfs nog onzeker of er tusschen *L. filiformis* en *L. incurvatus* een soortelijk verschil bestaat.

In dit geval moet ook de plant, beschreven in onze Flora, Deel VII N°. 541, als *Ophiurus incurvatus*, tot onze soort gebracht worden.

In het Herbarium van de Ned. Botanische Vereeniging bevindt zich een ex. door VAN HALL verzameld, dat naar ik vermoed, gediend heeft voor genoemde afbeelding. Dit ex. verschilt in lengte der kelkkafjes niet van het onze, maar alleen door de gekromde stengels.

De groeiplaats van beide vormen komt overeen: Verschillende plaatsen in Zeeland, als Zierikzee, Middeburg; verder bij Katwijk aan Zee, op Texel, Schiermonnikoog, bij Dijkshoek in Friesland, bij Hornhuizen in Groningen.

Het afgebeelde exemplaar is gevonden bij Bergen op Zoom en bevindt zich in het Herbarium der Ned. Bot. Vereeniging.

LEPTURUS FILIFORMIS Roth.

Lepture filiforme.

Nom allemand : Fadenförmiger Dünnschwanz.

Nom anglais : Hard Grass.

Fleurit : Juillet—Août ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le N° 541., Vol. VII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Annuel. Tiges fasciculées ascendentes ou diffuses, très grêles, souvent allongées, ramifiées à la base; feuilles linéaires planes, à la fin enroulées; épi allongé grêle, dressé ou courbé en arc; épillets égalant à peu près les entrenœuds, cachés dans les excavations de l'axe, uniflores; glumes coriaces, égales, linéaires-lancéolées acuminées, à 8—5 nerfs, égales aux fleurs; glumelles lancéolées acuminées.

Se distingue du *L. incurvatus* Trin. (*Flor. Bat.* Vol. VII N° 541) par les épis dressés non recourbés, par les gaines plus courtes et par la glume plus courte, ne dépassant pas la fleur.

CRÉPIN (*Notes sur les plantes rares et critiques de la Belgique*, IV, 55) doute d'une différence spécifique entre notre plante et le *L. incurvatus* de la Flore Méditerranéenne. BOISSIER (*Flora orientalis*) accepte cette différence.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fragment de l'épi; *b. b.* glumes; *c. c.* glumelles; *d.* pistil avec les glumelles.

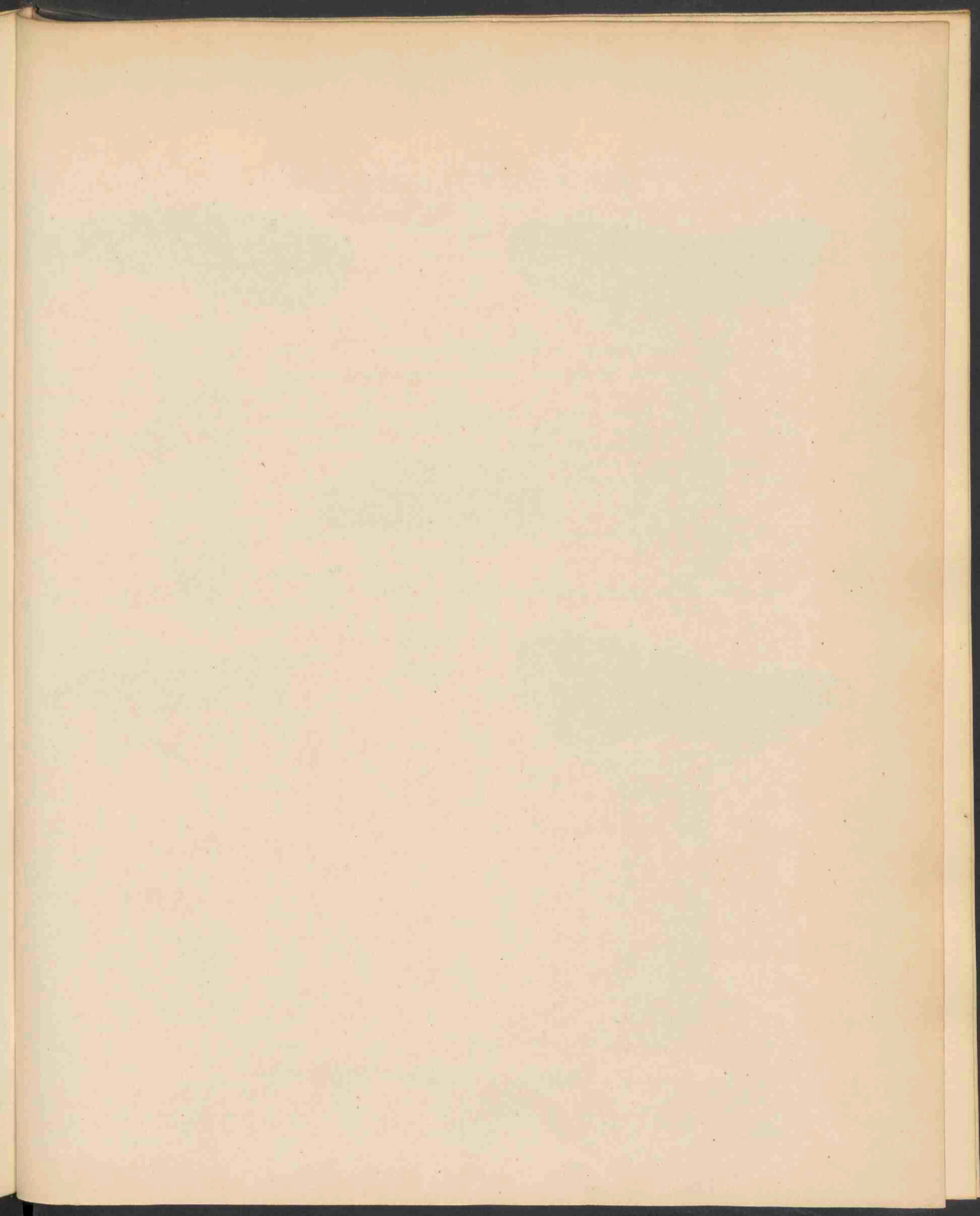
HABITAT. Terres sablonneuses et argileuses près de la mer. Grèce, Egypte, Arménie, Suède mérid., Danemark, Grande Bretagne, Pays-Bas, Allemagne septent., l'Orient et le Midi de la France, Espagne, Italie, Afrique sept. Abondant sur les plages de la Baltique et de la Mer du Nord. Manque dans l'Allemagne centrale, l'Autriche, la Russie et la Sibérie.

PAYS-BAS. M. le Prof. OUDEMANS (*Flora van Nederland*) considère notre espèce comme la seule indigène du genre, et incline à rejeter la différence spécifique entre elle et le *L. incurvatus* de la région Méditerranéenne.

De ce point de vue la plante décrite sous le nom d'*Ophiurus incurvatus*, *Flor. Bat.* VII, 541, devrait être rapportée à notre espèce. Un exemplaire conservé dans l'herbier de la *Soc. Néerl. de Bot.*, et qui a servi vraisemblablement à la figure de cette plante, ne diffère de la notre que par les tiges courbées.

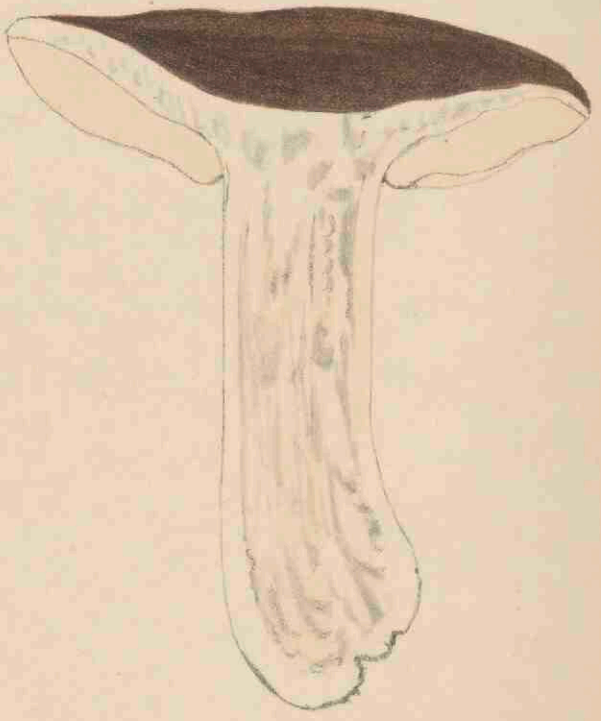
Les deux formes ont le même habitat. Prov. de Zélande, de Brabant sept., de Hollande, de Frise, de Groningue, îles de la Mer du Nord.

L'exemplaire représenté, trouvé à Bergen-op-Zoom, est conservé dans l'herbier de la *Soc. Néerl. de Botanique* à Leide.

1456

RUSSULA INTEGRÁ FRIES. 1479 .

RUSSULA INTEGRA Fries.

Gave Russula.

Hoogduitsch : Gänzer Täubling.

Engelsch ; Entire Russula.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares, Mycetes. Hymenomycetes. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie Deel XVII, No. 1350.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Pileo carnoso expanso depressove, viscoso pelliculoso, decolorante, margine tenui, demum sulcato tuberculosoque, carne alba ; stipite spongioso-farcto, laevi, ventricosi albo ; lamellis sub-liberis, latissimis, aequalibus, (adultis) distantibus, ex albo flavo-pulveraceis.

Hoed vleezig, uitgespreid of met een kleverig huidje bedekt, verkleurend, rand dun, later gevoord en knobbelig ; vleesch wit : steel sponzig, gevuld, glad, buikig, wit, plaatjes min of meer vrij, breed, gelijk, (volwassen) wijd uiteen, eerst wit, daarna lichtgeel poederig.

De hoed is eerst bol, daarna uitgespreid, de kleur bij ons exemplaar is donker violetachtig. Volgens Fries komt deze soort in alle kleuren voor. *Agaricus rubens* Schaeff. *A. alutaceus* Harzer. *A. Russ. cinereo-purea* Krombh.

GROEIPLAATS : In bosschen. —

NEDERLAND. Leiden, Westland, Baarn. De exemplaren der afbeelding zijn door mij verzameld op Belvédère bij Overveen, in Oct. 1889.

RUSSULA INTEGRA Fries.

Russula intègre.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia, Fungi.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. Hyménomycètes. Agaricinées.

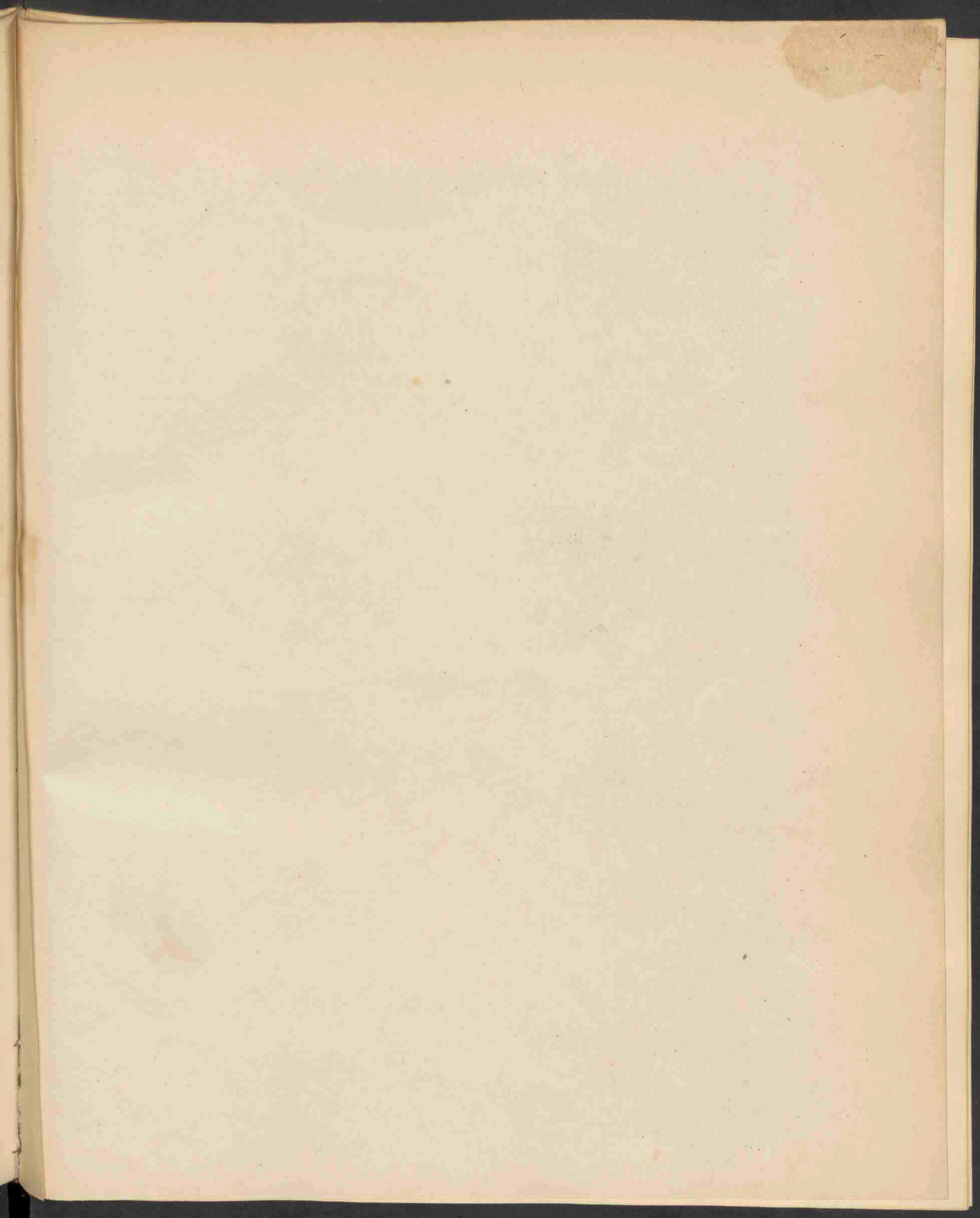
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 1350, Vol. XVII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau charnu, étalé ou déprimé, à pellicule visqueux décolorant; à bord mince, plus tard à sillons tuberculeux; chair blanche; stipe spongieux rempli, lisse, ventru, blanc; lamelles plus ou moins libres, très larges, égales, (les adultes) distantes, d'abord blanches; puis jaunes poudreuses.

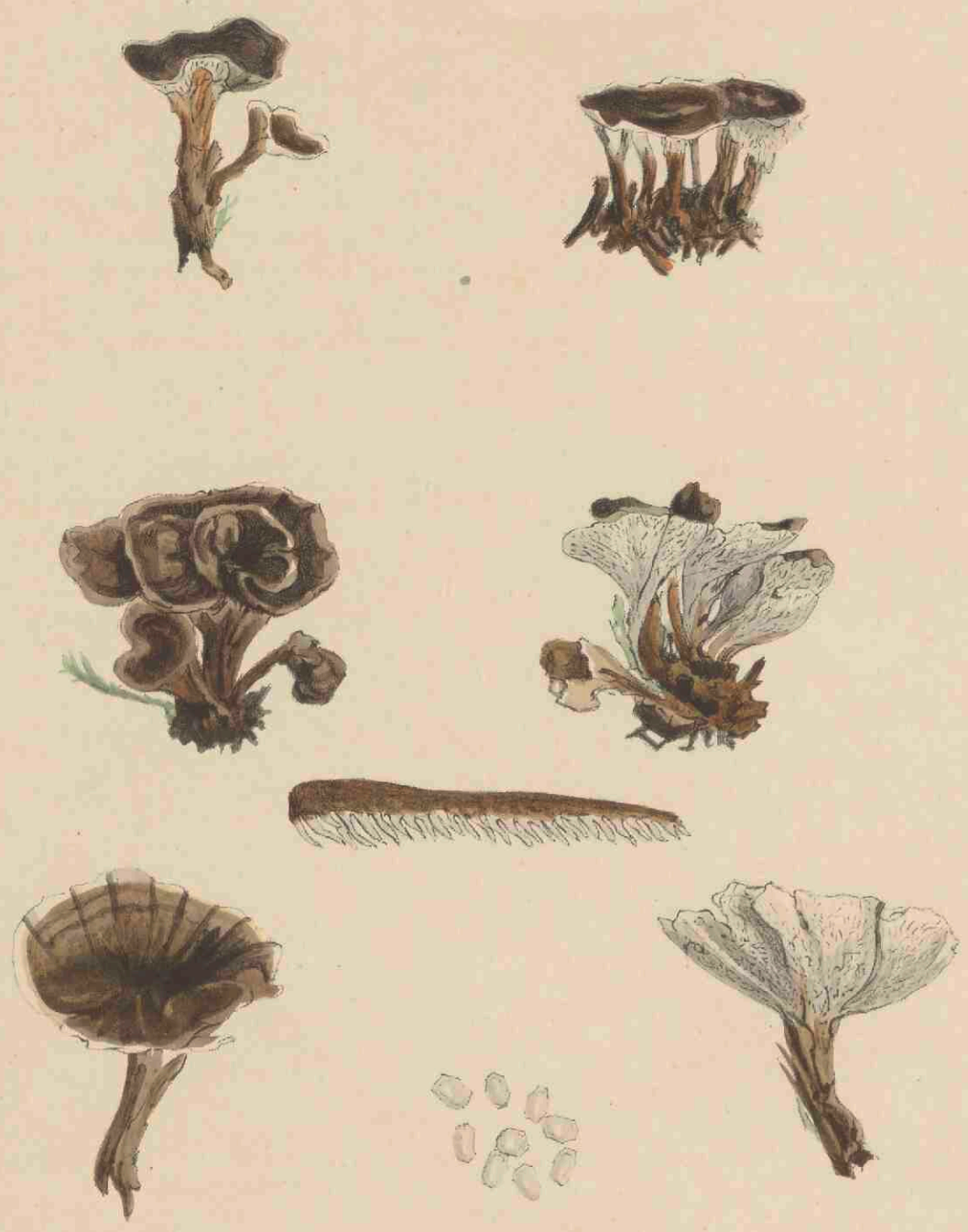
Le chapeau est d'abord convexe, puis étalé. Selon FRIES cette espèce est omnicolore. *Agaricus ruber* Schaeff. *A. alutaceus* Harzer. *A. Russ. cinereo-purpurea* Krombh.

HABITAT. Bois.

PAYS-BAS. Prov. de Hollande. J'ai trouvé les exemplaires représentés dans le parc de Belvédère près d'Overveen (Harlem) en Oct. 1889.

1489

HYDNUM MELALEUCUM FRIES . 1480 .

HYDNUM MELALEUCUM Fries.

Zwart-witte Stekelzwam.

Hoogduitsch : Schwarz-weisser Stachelschwamm.

Engelsch : Black & white Hydnum.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV O. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares Mycetes. Hymenomycetes. Hydnei.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel XVI, N°. 1170.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo coriaceo tenui rigido, irregulari, striato, stipeteque gracili, glabro nigris, disco colliculoso margine aculeisque albis.

Hoed leerachtig, dun, stijf, ongelijk, gestreept, dun, kaal, zwart met gerimpelde schijf, rand en stekeltjes wit; steel dun, zwart. *H. pullum* Schaeff.

GROEIPLAATS. In naaldbosschen.

NEDERLAND. Baarn, Harderwijk, Lochem. De afgebeelde exemplaren zijn door mij verzameld op Wildhoef onder Bloemendaal, in Oct. 1882.

1482

HYDNUM MELALEUCUM Fries.

Hydne noir et blanc.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

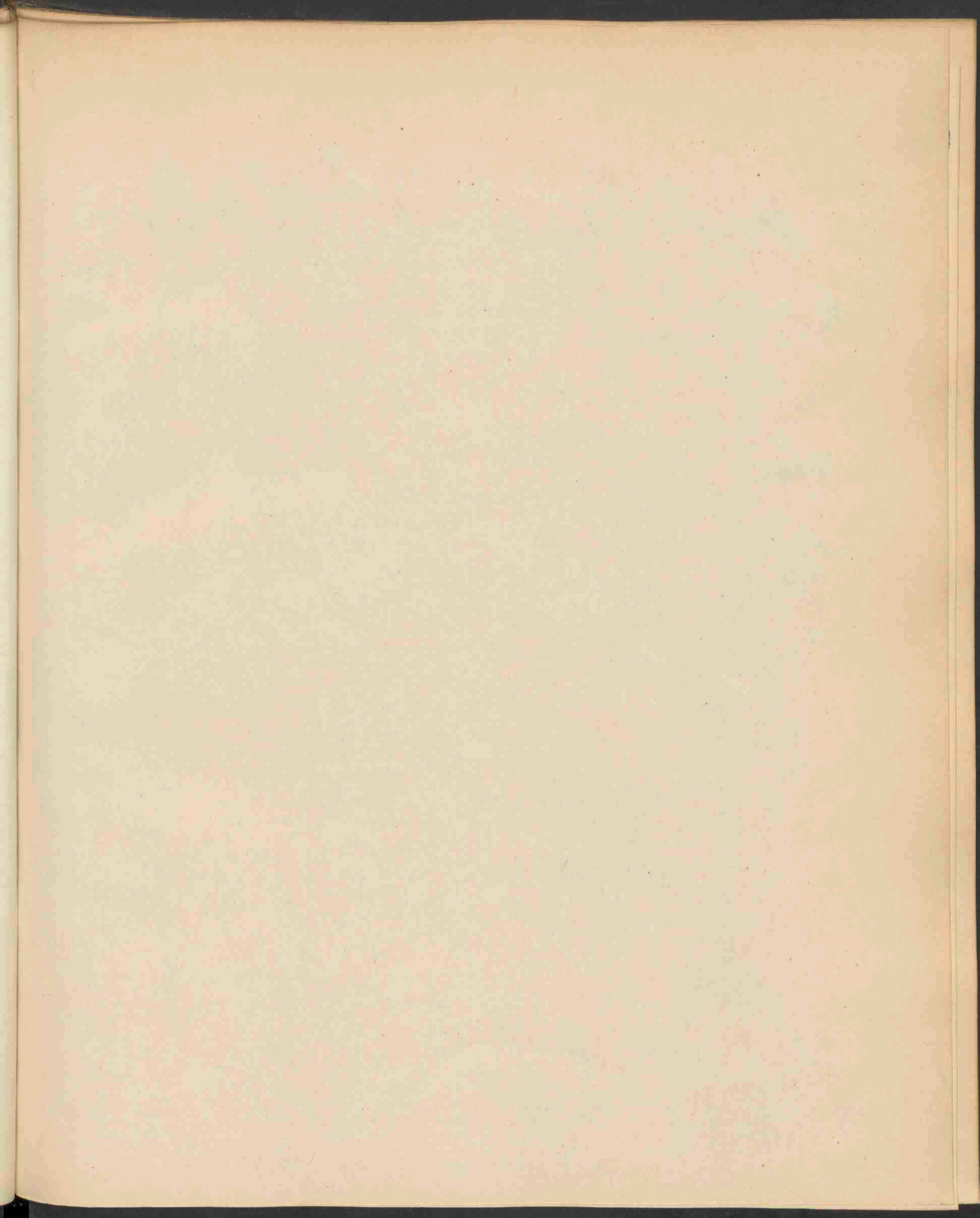
SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. Hyménomycètes. Hydnoées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 1170, Vol XVI.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau coriace, mince rigide, irrégulier, strié, grêle, glabre, noir à disque ridé; bord du chapeau et aiguillons blancs; tige mince, noire *H. Pullum Schaeff.*

HABITAT. Bois de pin.

PAYS-BAS. Prov. de Hollande et de Gueldre. J'ai trouvé les exemplaires dans le parc de Wildhoef près de Bloemendaal (Harlem) en Oct. 1882.

1480

SENECIO ERRATICUS BERTOL . 1481 .

Jan 1892 H. Ja

SENECIO ERRATICUS Bertol.

Zwervend Kruiskruid.

Hoogduitsch : Gespreiztästiger Baldgreis.

Engelsch : Vagabond Groundsel.

Bloeit ; Julij-Aug. ♂

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl XIX O. II. Syngenesia Polygamia Superflua.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Compositae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel XII, No. 950.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Biennis, glabriusculus, radice ovata brevissima dense fibrosa, caule erecto divaricatissime corymboso, foliis inferioribus petiolatis lyratis, segmento terminale ovato e subcordato, caulinis auricula partita semi-amplexicaulibus pinnatipartitis, segmentis dentatis, lateralibus angulo recto patentibus, terminali cuneato-rhombeo, pedunculis patentibus calyculo subdiphylo adpresso brevissimo, involucri phyllis oblongo-rhombeis, acheniis glabris.

Tweejarig, min of meer kaal; wortel eirond, kort, zeer vezelig; stengel opgericht, uitgespreid-tuilvermend; onderste bladen gesteeld, liervormig, met eirond-hartvormige eindlob; stengelbladen met oortjes, den stengel half omvattende, vinspletig, met getande, regthoekig uitstaande verdeelingen, de bovenste wig-ruitvormig; bloemstelen uitgespreid; bijkelk gewoonlijk tweebladig, aangedrukt, zeer kort; blaadjes van het omwindsel langwerpig ruitvormig; nerven van de vruchtjes kaal. *S. aquaticus* Sm. *S. barbareaefolius* Krocke.

Onderscheidt zich van *S. aquaticus* L. (*Flor. Bat.* XII, 956) door zijn kleinere bloemen, door zijn slanke en meer uitgespreide bladstelen en takken, door zijn dunnere donkergroene bladen, waarvan de onderste liervormig zijn, aan den voet hartvormig en aan den top afgerond met een zeer groote eindlob, en door de stengelbladen, die zijdelings met een rechten hoek afstaande lobben hebben, met ruitvormige eindlob.

VERKLARING DER AFBEELDINGEN: Pl. 1481: a. wortel; b. stengelblad; c. schijfbloempje; d. straalbloempje. De fig. ter linkerzijde vertoont verkleind den habitus. Pl. 1482: e. onderst blad; f. bloemtuil; g. omwindsel met bijkelk; h. vruchtje (schijf); i. vruchtje (straal).

GROEIPLAATS: In vochtige weilanden. Klein-Azië, Griekenland, Italië, Donau-gebied, Silezië, Z. en W. Frankrijk, Spanje, Noord-Afrika. Azorische eilanden. In Rusland alleen in de Kaukasische provinciën. In Pommeren zeer algemeen (MARSSON); verder in Zuid-Zweden; maar schaarsch in westelijk Duitschland. Ontbreekt in Engeland en België.

NEDERLAND. Hier en daar, zeldzaam in boschrijke streken. Haagsche bosch, Haarlemmerhout, Aardenhout, Ubbergen en Wamel. *Herbarium Ned. Bot. Vereeniging*. — Door den Heer KOK ANKERSMIT ook aangetroffen bij Apeldoorn, onder houtstapels bij het Kanaal.

De op de afbeeldingen voorgestelde exemplaren ontving ik van den Heer KOK ANKERSMIT in 1889 en 1890.

8

SENECIO ERRATICUS Bertol.

Senecion vagabond.

Nom allemand : Gespreiztästiger Baldgreis.

Nom anglais : Vagabond Groundsel.

Fleurit : Juillet—Août. ♂

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XIX, O. II. Syngenesia Polygamia Superflua.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Composées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 950, Vol. XII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Plante bisannuelle plus ou moins glabre; racine ovale, très courte, très fibreuse; tige dressée à rameaux divergents en corymbe; feuilles inférieures pétiolées lyrées, à lobe terminal ovale cordiforme, les caulinaires embrassant la tige par une oreillette découpée, divisée en lobes inégaux, dentés, les latéraux étalés à angle droit, le terminal cunéiforme-rhomboidal; pédoncules étalés, calicule à deux feuilles, très court, apprimé; folioles de l'involucre oblongues rhomboidales; fruits glabres. Syn. *S. aquaticus* Sm. *S. barbareaefolius* Krockner.

Se distingue du *S. aquaticus* L. (*Fl. Bat.* Vol XII N°. 956) par les fleurs plus petites, par les pétioles et les rameaux plus grêles et plus étalés, par les feuilles plus minces et d'un vert plus foncé, dont les inférieures sont lyrées à lobe terminal très grand, à base en coeur, à sommet arrondi, et par les feuilles caulinaires, dont les segments latéraux sont étalés à angle droit, obovés, oblongs et dentés, le segment terminal rhomboidal.

EXPLICATION DES PLANCHES. No. 1481. *a* racine; *b* feuille caulinaire; *c* fleuron du disque; *d* fleuron du rayon. La figure à gauche représente l'habitus. No. 1482. *e* feuille inférieure, *f* inflorescence; *g* involucre avec le calicule; *h* fruit du disque, *i* fruit du rayon.

HABITAT. Prés humides. Asie-mineure, Grèce, Italie; Région du Danube, Sibérie, France (Midi et Ouest), Espagne, Afrique sept., Iles Açores. En Russie seulement dans les provinces Caucasiennes. Très commun dans la Poméranie. Aussi dans la Suède mérid., mais rare dans l'Allemagne occidentale. Manque en Angleterre et en Belgique.

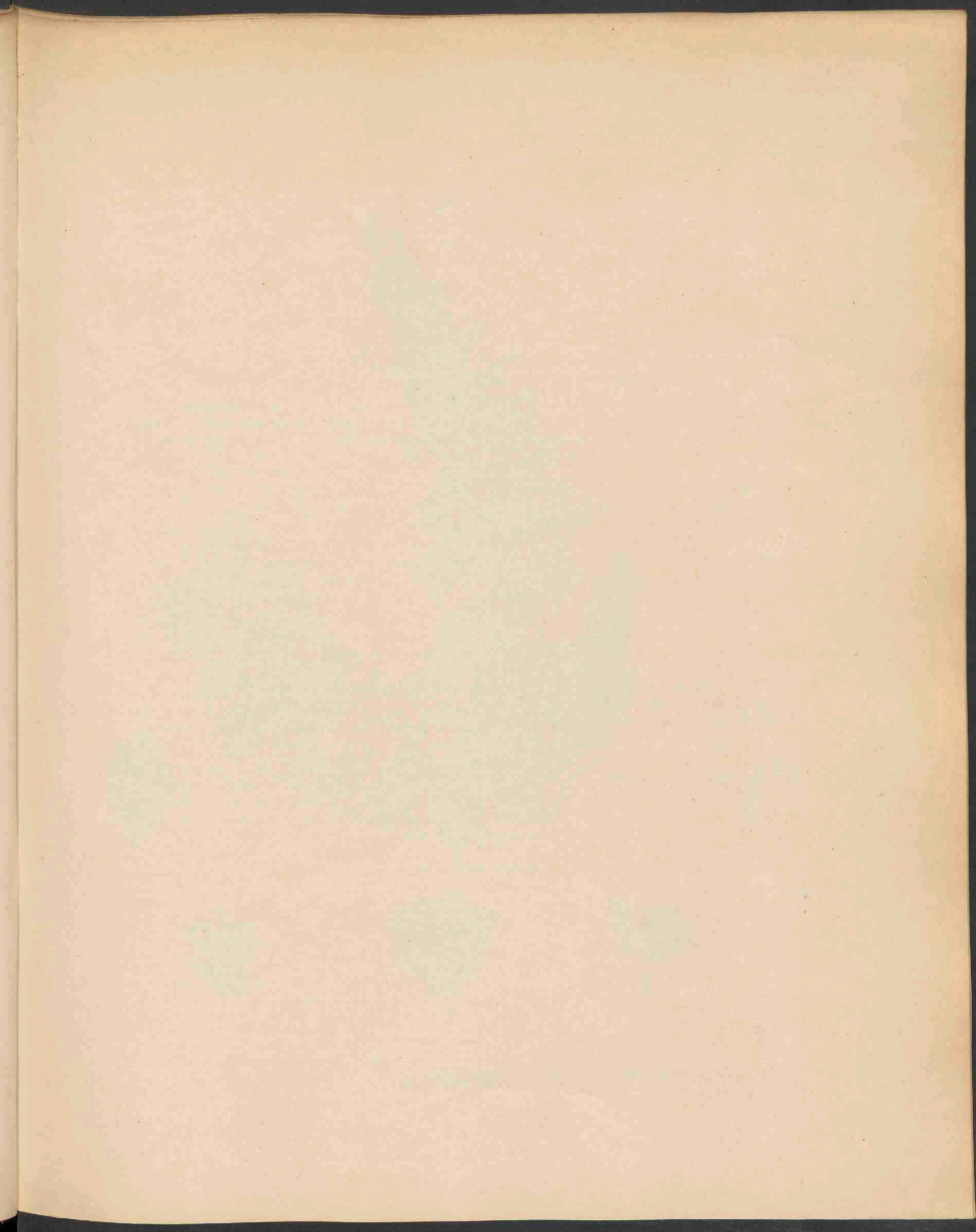
PAYS-BAS. Lieux boisés humides, décombres; rare et vagabond. Trouvé dans les bois de la Haye, de Harlem, près de Nymègue et d'Apeldoorn (Gueldre).

Les exemplaires représentés ont été trouvés près d'Apeldoorn, sur des décombres près du Canal, par M. H. J. KOK ANKERSMIT, qui les a offerts pour notre Flore.

SENECIO ERRATICUS BERTOL. 1482

1460

CERATOPHYLLUM SUBMERSUM L. 1483

CERATOPHYLLUM SUBMERSUM L.

Ongewapend Hoornblad.

Hoogduitsch: Glatter Igellock.

Engelsch: Unarmed Hornwort.

Bloeit: Mei-Juli 2.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXI O. V. Monoecia. Polyandria.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Ceratophylleae.

GESLACHTSKENMERKEN: Herbae perennes submersae ramosissimae rigidae, caule ramisque teretibus nodoso-articulatis. Folia verticillata sessilia exstipulata, di-trichotome multisepta, segmentis filiformibus acutis subserratis. Flores monoici, in axillis foliorum sessiles involucre 10—12 partito cincti sed perigonio carentes. Stamina 10—25, ovarium unicum, stylo subulato apice incurvo, achaenium monospermum, semina exalbuminosa cotyledonibus 4 verticillatis.

Overblijvende, onder water levende planten, vertakt, stijf, met ronde stengel en takken, knoepig geled. Bladen kranswijs, ongesteeld, zonder steunblaadjes, twee- of drievorkig, veelslippig, draadvormig, spits, min of meer zaagvormig getand. Bloemen eenhuizig, ongesteeld, in de oksels der bladen, omkranst door een 10—12 slippig omwindsel, doch zonder bloemdek. Helmknoppen 10—25, één vruchtbeginsel; stijltje priemvormig, aan den top omgebogen. Vrucht eenzadig; zaden zonder kiemwit, met vier kransvormende zaadlobben.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Laete virens, foliis 3—4 plo dichotomis, segmentis setaceis vix denticulatis, fructu non alati breviter mucronato.

Blijgroen; bladen 3—4 maal gevorkt, borstelachtig, niet getand; vruchtje aan den voet zonder doorns, aan den top met een kort puntje.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a* Blad; *b* bloem ♂ en ♀; *c* ♂ bloem; *d* helmknoppen; *e* vruchtje (alles vergroot).

GROEIPLAATS. De Ceratophylleae vormen een dier merkwaardige familiën, waarvan slechts één enkel geslacht, Ceratophyllum, met hoogstens een drietal soorten wordt aangenomen. *C. demersum* heeft een zeer uitgestrekt gebied, dat een groot deel van Azië, Europa en Amerika omvat. Onze soort is alleen beperkt tot Europa.

NEDERLAND. Volgens den *Prodr. Flor. Bat.* bij Katwijk en Rijnsburg, Kampen, Franeker, Z. Beveland, Dordrecht. Bij Harderwijk, BONDAM. — Ik ben echter zeker dat de plant veel algemeener is, doch dat de waarneming door het jaarlijksch schoonhouden van slooten en vaarten verhinderd wordt. — Ik zelf vond de soort talrijk in de omstreken van Haarlem, doch bijna nooit met vruchtjes. In Aug. 1891 werd zij door de leden der *Ned. Botan. Vereeniging* aangetroffen in het Zwanenwater bij Callandsoog. Van daar is het op de plaat voorgestelde vruchtje afkomstig.

Volgens KOCH is onze soort zeldzaam in Duitschland, waar de *C. demersum* talrijk is.

CERATOPHYLLUM SUBMERSUM L.

Cornifle submergé.

Nom allemand: Glatzer Igellock.

Nom anglais: Unarmed Hornwort.

Fleurit: Mai—Juillet. 21.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXI. O. V. Monoecia Polyandria.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Cératophyllées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Plantes herbacées vivaces, submergées, très rameuses, rigides; tiges et rameaux cylindriques noueuses articulées. Feuilles verticillées sessiles, sans stipules, divisées en lobes di- ou tri-chotomes, à segments filiformes aigus plus ou moins dentés. Fleurs monoïques, sessiles dans les aisselles des feuilles, entourées d'un involucre à 10—12 lobes, mais sans périgone. Etamines 10—25; ovaire unique; style subuleux courbé au sommet. Fruit monosperme; graines albimuneuses, à quatre cotylédons verticillés.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Plante d'un vert gai. Feuilles 3 à 4 fois dichotomes, sétacées, presque lisses; fruit petit ovoïde, sans épines à la base, terminé par une petite pointe.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a* feuille; *b* fleur ♂ et ♀; *c* fleur ♂; *d*, anthères; *e* fruit (tout grossi).

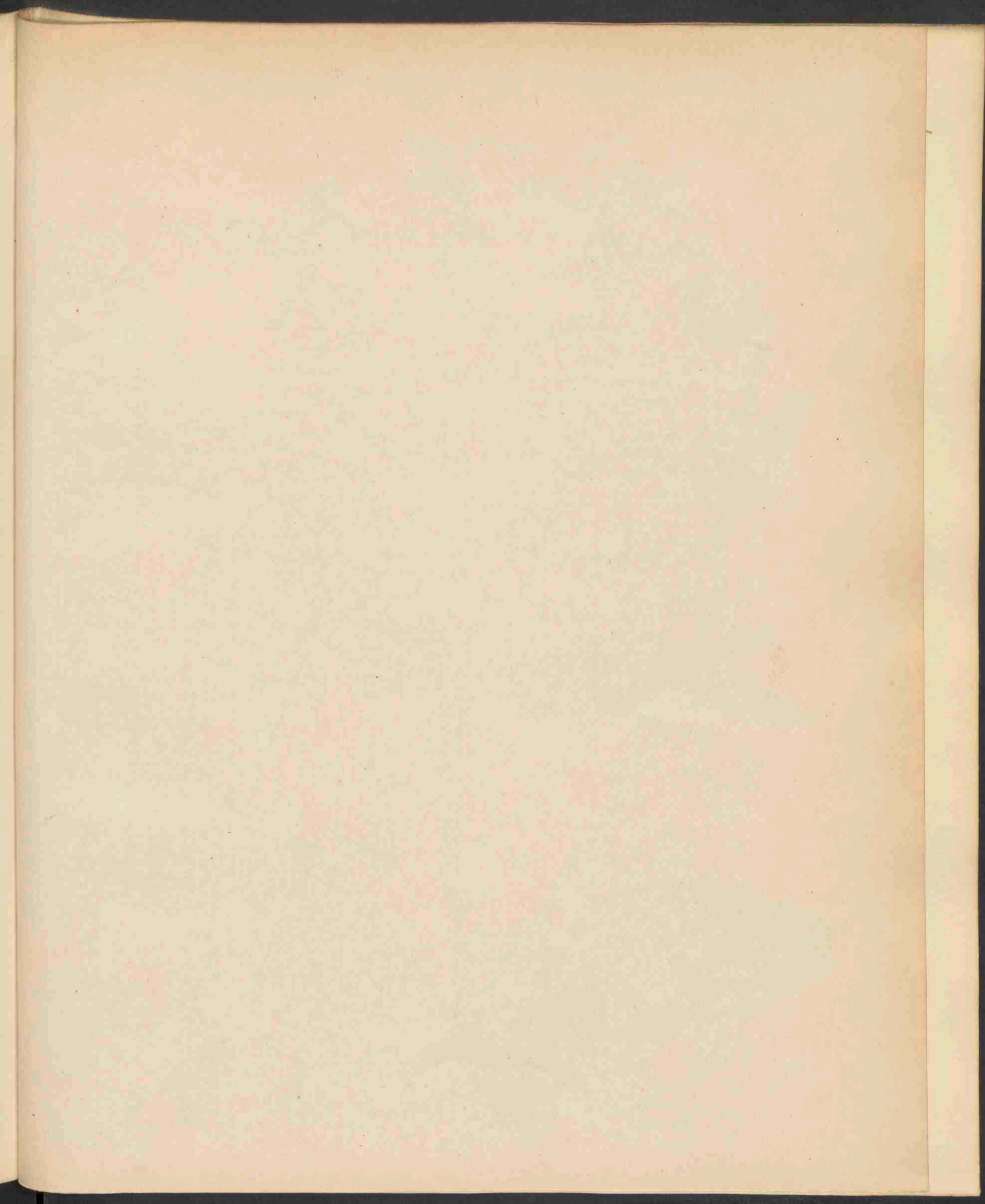
HABITAT. Les Cératophyllées occupent une place remarquable et isolée, ne présentant qu'une seule famille et un seul genre à deux ou trois espèces.

C. demersum occupe un aréal très étendu; dans l'Asie, l'Europe et l'Amérique, Notre plante est exclusivement européenne.

PAYS-BAS. Dispersé en différentes provinces. Je suppose que notre espèce existe assez généralement dans toute la contrée, mais que la difficulté des observations a empêché de la constater. Le nettoyage qui se tient annuellement dans les canaux et fossés est un grand obstacle à une fructification suffisante.

Je l'ai trouvée abondamment dans les environs de Harlem, d'où provient la plante représentée. Le fruit a été trouvé dans un marais des dunes de Callandsoog (Hollande sept.) lors de l'excursion annuelle des membres de la Société Néerl. de Botanique en Août 1891,

Selon KOCH notre espèce est plus rare en Allemagne où le *C. demersum* est plus fréquent.

1461

DIPSACUS PILOSUS L. 1484.

DIPSACUS PILOSUS L.

Harige Kaardebol.

Hoogduitsch : Haarige Kardendistel. Hirtenruthe.

Engelsch : Small Teasel. Shepherds Rod. Shepherds Staff.

Bloeit : Julij-Aug. ♂

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. IV, O. I. Tetrandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Dipsaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel. III, N. 187.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Biennis, aculeato-setulosus, caule erecto, ramoso, foliis dentatis, inferioribus longe petiolatis oblongis acuminatis basi subcordatis, superioribus breviter petiolatis basi cuneata saepe 2 laciniis oblongis auctis, involucris phyllis deflexis capitulo globoso brevioribus, paleis obovatis aristo-cuspidatis setoso-ciliatis rectis.

Tweejarig, borstelachtig-gestekeld; stengel opgericht takkig; bladen getand; de onderste lang gesteeld, langwerpig, spits toeloopend, aan den voet hartvormig, de bovenste kort gesteeld, met wigvormigen voet, dikwijls met twee langwerpige oortjes; omwindselblaadjes neergebogen, korter dan het bolvormig bloemhoofdje; stoppelblaadjes omgekeerd-eirond met naaldachtige spits, borstelig-gewimperd, regt.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* stoppelblaadjes, *b* bloempje.

GROEIPLAATS: In vochtige boschjes, aan heggen enz. Europa, van Denemarken en Z. Zweden tot Noord-Italië, en van noordelijk Spanje tot midden-Rusland. Dus een oorspronkelijk Europeesche plant.

NEDERLAND. Volgens den *Prodr. Fl. Bat.* bij Nijmegen en Elst. Volgens vroegere opgaven ook bij Naarden, Arnhem, Utrecht en Zeist, doch al deze opgaven twijfelachtig. In Limburg op verschillende plaatsen; Epen, Valkenburg.

Het afgebeelde exemplaar, gevonden bij Valkenburg in Limburg, is mij in 1891 aangeboden door Dr. G. VAN VLOTEN.

DIPSACUS PILOSUS L.

Cardère velue.

Nom allemand : Haarige Kardendistel. Hirtenruthe.

Nom anglais : Small Teasel. Shepherds Rod. Shepherds Staff.

Fleurit : Juillet—Août. ♂.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. IV. O. I. Tetrandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Dipsacées.

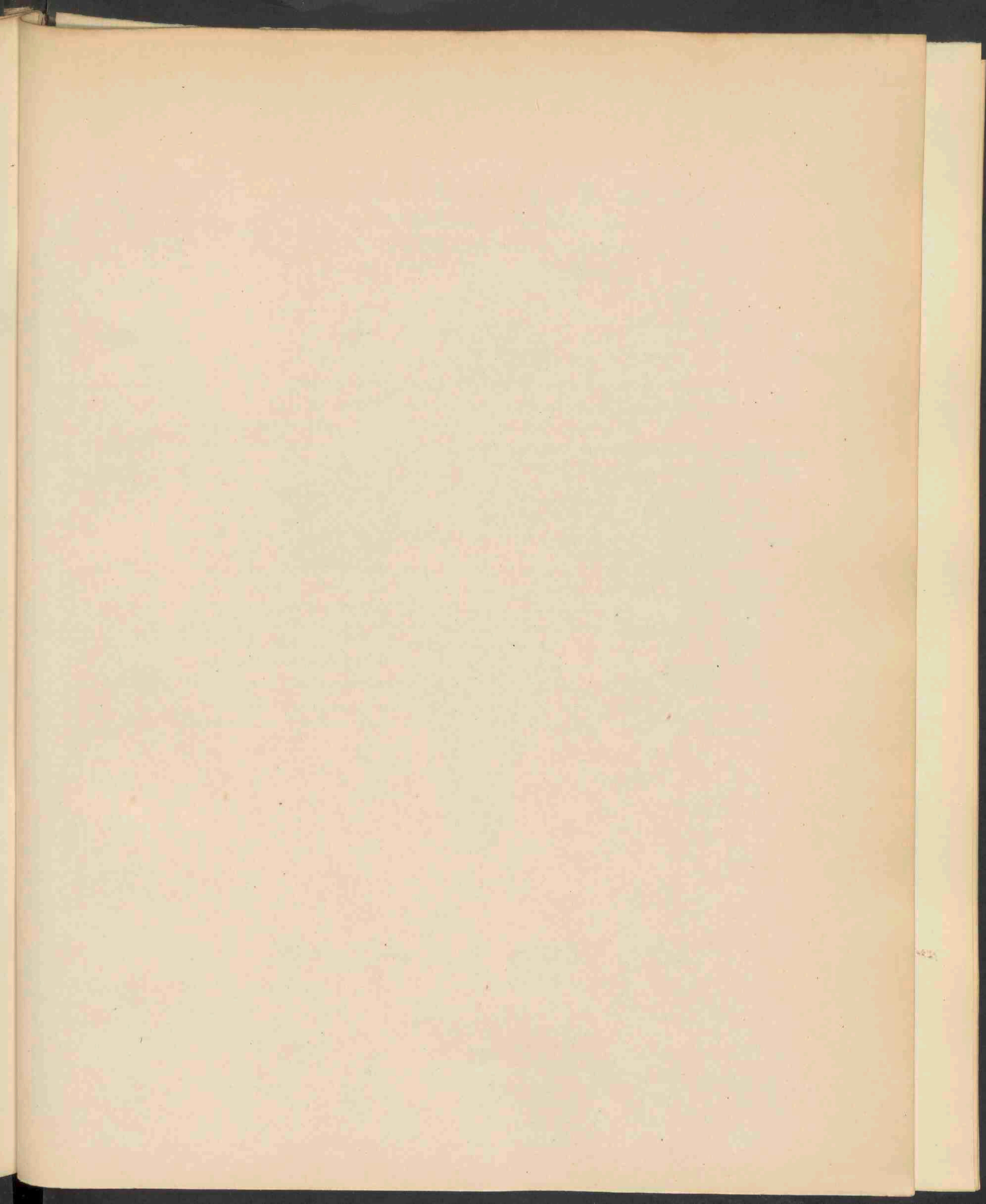
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 487, Vol. III.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Bisannuel, hérissé de petits aiguillons; tige droite, rameuse; feuilles dentées; les inférieures à pétiole allongé, oblongues acuminées, en coeur à la base; les supérieures à pétioles courts, à base en coin, souvent muni de deux oreillettes oblongues; involucre à folioles réfléchies; paillettes droites ob-ovées, prolongées en aiguillon, ciliées; capitules petits, presque globuleux.

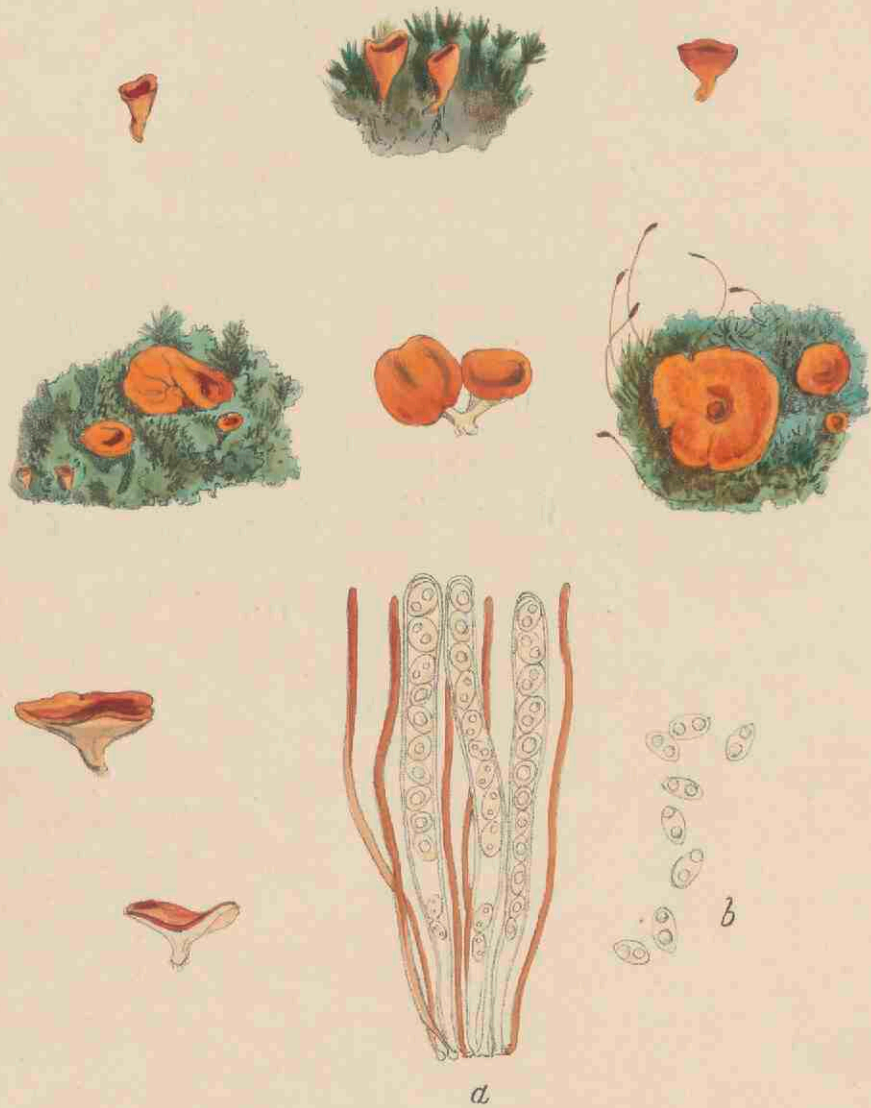
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* paillette; *b.* fleur.

HABITAT. Europe, du Danemark et de la Suède mérid. jusque dans l'Italie sept., et de l'Espagne septent. jusque dans la Russie centrale. Ainsi une espèce d'origine européenne.

PAYS-BAS. Prov. du Limbourg. L'exemplaire représenté trouvé dans le Limbourg, nous a été offert en 1891 par le Dr. G. VAN VLOTEN.

1462.

PEZIZA AURANTIA FLOR. DAN. 1485.

PEZIZA AURANTIA Fl. Dan. Var.

Oranjekleurige Schotelzwam.

Hoogduitsch : Orangelber Becherpilz.

Engelsch : Orange coloured Peziza.

Sept.—Oct.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. V. Ascomycetes.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XIV, No. 1090.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Subsessilis, primo hemisphaerica dein expansa flexuosa irregularis aurantia, extus subpruinosa albida, ascis cylindraceutis, sporidiis ellipsoideis initio levibus dein asperulis biguttulatis hyalinis, paraphysibus claviculatis aurantiis.

Min of meer ongesteeld, eerst half kogelrond dan uitgespreid, heen en weer gebogen, onregelmatig, oranje, inwendig iets berijpt, witachtig; sporeblazen min of meer cilindervormig; sporen elliptisch, in den beginne glad, daarna ruwachtig, met twee dropjes, doorschijnend; paraphysen knotsvormig, oranje.

Deze vorm verschilt van dien, welke is afgebeeld onder No. 1135*b*, deel XV der *Flora Batava*, door zijn mindere grootte, zijn eerst half bolvormige, daarna plat uitgespreide schoteltes en zijn voorkomen op den grond, op mos, meestal in zoodjes groeiende. Hij is zeer waarschijnlijk dezelfde, beschreven door de dames BOMMER en ROUSSEAU in haar *Florule Mycologique des environs de Bruxelles*, Gand 1884, p. 122, als *P. sub-aurantia nov. spec.*

VERKLARING DER AFBEELDING: *a.* sporeblazen; *b.* sporen.

GROEIPLAATS. Dezen vorm vond ik altijd op den grond, op mos, in grazige lanen.

NEDERLAND. In de omstreken van Haarlem, op den grond, in grazige duinlaantjes bij Santpoort, Heemstede enz. Van daar zijn de exemplaren, op onze afbeelding voorkomende, afkomstig.

1462

PEZIZA AURANTIA Flor. Dan. Var.

Pézize orange.

Nom allemand: Orangegelber Becherpilz.

Nom anglais: Orange coloured Peziza.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. O. Ascomycètes.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 1090, Vol. XIV.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Subsessile, d'abord hémisphérique, puis étalé, irrégulier et flexueux, orange, un peu prineux blanchâtre en dehors; asques cylindriques; spores ellipsoïdes, d'abord lisses, puis un peu rudes, biguttulées; paraphyses claviculées oranges.

Cette forme diffère de celle représentée sous le No. 1135b, Vol. XV de notre *Flora Batava*, par sa dimension plus petite, par ses cupules d'abord hémisphériques, puis étalées, et par son habitat sur le sol, croissant parmi la mousse. Elle est probablement la même qui a été décrite par Mmes. BOMMER et ROUSSEAU, *Florule mycologique des environs de Bruxelles*, Gand 1884, p. 122, sous le nom de *P. sub-aurantia nov. spec.*

HABITAT. Sur la terre, sur les gazons moussus légèrement ombragés.

PAYS-BAS. Prairies, vergers, gazons; fréquent sur les dunes boisées de Harlem, d'où proviennent les exemplaires représentés.

AGARICUS SPADICEO-GRISEUS Schaeff.

Bruin-grijze Plaatzwam.

Hoogduitsch : Braungrauer Blätterschwamm.

Engelsch : Brown-grey Agaric.

Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. XXIV, Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel X, No. 725. Ondergeslacht Psathyra.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo submembranaceo, e conico-campanulato expanso subumbonato glabro ad medium striato hygrophano, stipite firmo, sursum attenuato nitido albo, apice striato, lamellis adnexas subconfertis angustis fuscis.

Hoed min of meer vliezig, eerst kegelvormig dan klokvormig uitgespreid, in 't midden iets bultig, glad, tot op het midden gestreept; steel vast, van boven dunner, glanzig wit, aan den top gestreept; plaatjes aangehecht, eenigszins gedrongen, smal. Syn. *A. stipatus* Fl. Dan.

De hoed en de plaatjes zijn paarsachtig bruin.

GROEIPLAATS. Aan en bij boomstammen, zelden op den grond. Min of meer zodevormend, ook alleenstaand.

NEDERLAND. De afgebeelde exemplaren zijn door mij gevonden in het Koningsbosch achter Elswout bij Overveen, in Nov, 1884. Prof. C. A. J. A. OUDEMANS vond de soort in Sept. 1884 bij Putten op de Veluwe. *Ned. Kruidk. Archief*, 2e serie, IV, 216.

AGARICUS SPADICEO-GRISEUS Schaeff.

Agaric brun-gris.

Nom allemand : Braungrauer Blätterschwamm.

Nom anglais : Brown-grey Agaric.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV, Sect. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 725, Vol. X. Sous-genre Psathyra.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau plus ou moins membraneux, d'abord conique puis campanulé, étalé, plus ou moins bossu, glabre, strié jusqu'au milieu, hygrophane; stipe ferme atténué vers le sommet, d'un blanc luisant, strié au sommet; lamelles adnexes, un peu serrées, minces. Syn. *P. stipatus Fl. Dan.*

HABITAT. Ce champignon habite les troncs d'arbres ou leur voisinage immédiat, rarement le sol. Souvent il est trouvé en petits groupes.

PAYS-BAS. J'ai trouvé cette espèce sur les dunes boisées près du parc d'Elswout (Harlem) en Nov. 1884. M. le Prof. C. A. J. A. OUDEMANS l'a trouvée en Sept. de la même année à Putten (prov. de Gueldre).

1463

SALVIA VERTICILLATA L. 1486.

Oct 1892 N. 60

SALVIA VERTICILLATA L.

Kransbloemige Salie.

Hoogduitsch: Quirlblüthige Salbei.

Engelsch: Whorl-flowered Sage.

Bloeit: Julij—Aug. 2.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. II. O. I. Diandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Labiatae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel IV, No. 251.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Viridis, breviter papillari-pubescens, caulibus elatis foliosis superne simplicibus vel paniculatis, foliis late sinuato-crenatis, inferioribus petiolatis ovatis basi late cordatis saepius lyratis, segmentis lateralibus auriculiformibus parvis oblongis, foliis superioribus basi sessili, cordato-amplexicauli ovatis acuminatis, floralibus parvis ellipticis, verticillis 10—20 floris distantibus racemosis, pedicellis calyce aequilongis, calycis nigricantis subbilabiati hirti labio superiore breviter tridentato, inferiore in dentes binos acutos profundius fisso, corollae calyce duplo longioris tubo exserto.

De plant groen met korte klierachtige haartjes; stengels hoog, bebladerd, aan den top onverdeeld of pluimvormig; bladen breed bogtig-gekarteld, de onderste gesteeld, eirond, aan den voet breed hartvormig, dikwijls liervormig, met georde kleine langwerpige zijslippen; bovenste bladen ongesteeld, hartvormig-stengomvattend, eirond, spits toeloopend; bladen bij de bloemtrosjes kleiner, elliptisch; bloemkransen 10—20 bloemig, wijd uit elkaar, getrost; bloemsteeltjes even lang als de kelk; kelk zwartachtig, min of meer tweelippig, behaard; bovenlip kort-drietandig; onderlip diep gespleten in twee spitse tanden. Bloemkroon dubbel zoo lang als de kelk, met uitstekende buis.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.* bloem, *b.* id. van voren, *c.* kelk, *d.* bloemkroon met meeldraden en stamper, *e.* jong vruchtje (alles vergroot).

GROEIPLAATS. Caucasië en Trans-Caucasië, Armenië, Noord-Perzië, Klein-Azië; Midden- en Zuid-Rusland, Donagebied, Dalmatië, Italië, Duitschland, Frankrijk, langs wegranden, misschien half-wild; ook in Noord-Duitschland, België en Rijnpruisen, Denemarken en Z. Zweden aankomeling, van 't oosten naar 't westen zich verspreidend.

NEDERLAND. In de weide over den Ulenpas bij Doesborgh, *Prod. Fl. Bat.* Bij Ruurlo door den Heer J. ENSINK AJz., lid der Nederl. Botanische Vereeniging. Het op de afbeelding voorgestelde exemplaar, afkomstig van Ruurlo, is door den Heer ENSINK in 1891 welwillend beschikbaar gesteld.

SALVIA VERTICILLATA L.

Sauge verticillée.

Nom allemand : Quirlblättrige Salbei.

Nom anglais : Whorl-flowered Sage.

Fleurit : Juillet—Août. ☽.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. II. O. I. Diandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Labiées.

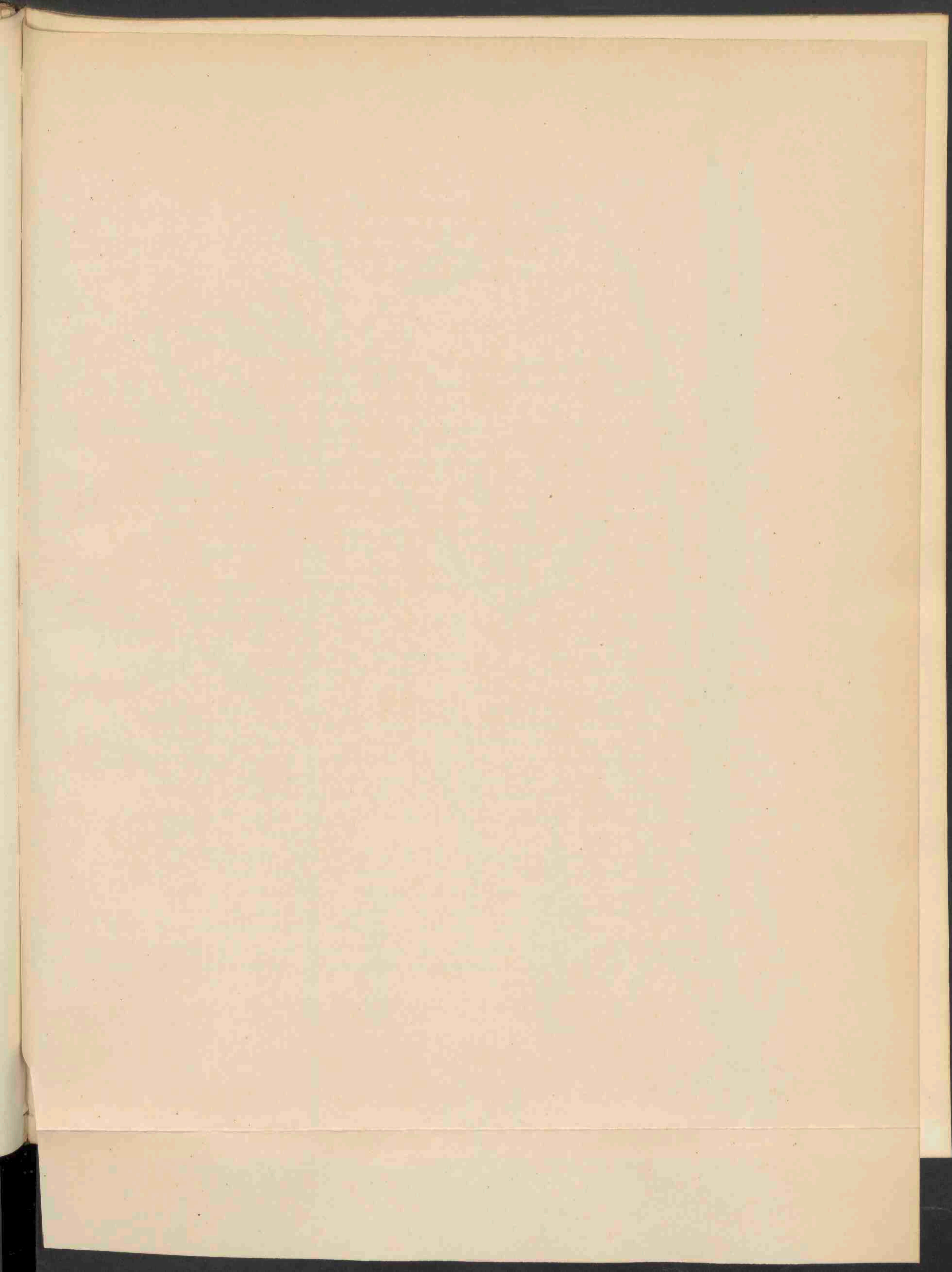
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 251, Vol. IV.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Plante verte pubescente glanduleuse; tiges élancées feuillées, à sommet simple ou paniculé; feuilles largement sinuées-crenelées, les inférieures pétiolées ovales, largement cordiformes à la base, souvent lyrées à segments latéraux en forme d'oreillettes petites oblongues; feuilles supérieures sessiles cordées, ovales, acuminées, embrassant la tige; feuilles florales petites elliptiques; verticilles à 10—20 fleurs en grappes; pédicelles aussi longs que le calyce; calices noirâtres plus ou moins bilabiés, hérissés, à lèvre supérieure brièvement dentée, à lèvre inférieure fendue profondément en deux dents aiguës; corolle deux fois plus longue que le calice, à tube saillant.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fleur; *b.* id. en face; *c.* calice; *d.* corolle avec les étamines et les pistils; *e.* fruit jeune (tout grossi).

HABITAT. Caucasic et Trans-Caucasic, Arménie, Perse sept., Asie mineure; Russie centrale et mérid., Région du Danube, Dalmatie, Italie, Allemagne, France, seulement aux bords des routes, peut-être demi sauvage, comme en Allemagne sept., en Belgique, en Hollande, dans la Prusse Rhénane, le Danemark et la Suède méridionale. Dans ces derniers pays elle se disperse toujours plus vers l'occident.

PAYS-BAS. Dans une prairie près du château d'Ulenpas et près de Ruurlo (Prov. de Gueldre). L'exemplaire représenté nous a été offert par M. J. ENSINK AJz., membre de la Société Néerlandaise de Botanique, en 1891.

111
1464

AVENA ORIENTALIS SCHREB 1487

AVENA ORIENTALIS Schreb.

Troshaver. Poeshaver.

Hoogduitsch : Türkischer Hafer.

Engelsch : Tartarian Oat-Grass.

Bloeit : Julij—Aug. ☉

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel VIII No. 361.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Panicula contracto-subsecunda, spiculis bi-trifloris, glumis acuminatis flosculos superantibus, rachide glabra vel ad flosculi inferioris basi pilosula, flosculo superiore mutico, inferiore aristato, glumella apice denticulata ad medium aristata, arista recta vel flexuosa.

Bloempluim gedrongen, min of meer naar ééne zijde gekeerd; bloempakjes twee-driëbloemig; kelkkafjes spits toeloopend, langer dan de bloempjes; bloemspil kaal of aan den voet van het onderste bloempje iets behaard; bovenst bloempje ongenaald, onderst bloempje genaald; kroonkafje aan den top getand, in het midden genaald; naald regt of gebogen.

Wortel vezelig; stengels 8—9 Dec. hoog, regt, stevig, bebladerd; bladen vlak, breed lijnvormig, spits, ruw, met een kort bindseltje. Verschilt van de gewone haver (*A. sativa* L.) door de naar ééne zijde gewende bloempluim, van *A. strigosa* Schreb. (*Flor. Bat.* Deel XVI, No. 1258) door de gepunte en ongenaalde onderste kroonkafjes.

In de beschrijvingen van deze soort en *A. strigosa* heerscht eenige onzekerheid. Ook hier schijnen overgangen te zijn. Volgens sommige auteurs is de naald bij onze soort niet schroefvormig gewonden. Het is mij echter gebleken dat deze eigenschap bij *A. orientalis*, al is het in mindere mate dan bij *A. strigosa*, somtijds aan den basis voorkomt. Bij onze soort komt ook gewoonlijk behalve de vruchtbare bloempjes, nog een onvruchtbaar bloempje voor, evenals bij *A. strigosa*. En ook de twee naaldvormige punten van het onderst kroonkafje zijn eveneens bij *A. orientalis* als bij *A. strigosa* zichtbaar.

Na vergelijking van verschillende exemplaren uit het Herbarium der *Ned. Bot. Vereeniging* en het Rijks Herbarium, voor mij welwillend door Dr. BOERLAGE beschikbaar gesteld, schijnt mij nog het beste kenmerk, dat bij *A. orientalis* de bloempluim meer vertakt en uitgespreid is en uit elk bloempakje slechts ééne lange naald uitsteekt, terwijl bij *A. strigosa* elk bloempakje gewoonlijk twee lange naalden uitsteken, waardoor deze dan ook meer het eigenaardig borstelige heeft.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.*, *f.* bloempakje; *b.* kelkkafje; *c.* kroonkafje; *d.* naald (vergroot), *e.* meeldraden en stamper.

GROEIPLAATS. Van Centraal Azië en de Indische gebergten (Himalaya en Nilgherries) over West-Azië en Europa; veelal met de gewone Haver gekweekt, somtijds ook verwilderd.

NEDERLAND. Ooysche Waard bij Nijmegen, ABELEVEN. Nieuw- en St. Joosland in Zeeland, door A. WALRAVEN gevonden in Juli 1867. De afbeelding is genomen naar het exemplaar van den Heer WALRAVEN, berustende in het Herb. der *Ned. Bot. Vereeniging*.

GEBRUIK. Deze soort wordt hier en daar gekweekt. Volgens VAN HALL bestaat daarvan eene zwarte verscheidenheid, die iets vroeger tot rijpheid komt.

AVENA ORIENTALIS Schreb.

Avoine d'Orient.

Nom allemand : Türkischer Hafer.

Nom anglais : Tartarian Oat grass.

Fleurit : Juillet—Août. ☉

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. 2. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 361, Vol. VIII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Panicule en forme de grappe unilatérale; épillets bi-triflores, spathelles acuminées, dépassant les fleurs; axe glabre ou dans la fleur inférieure un peu poilu à la base; fleur supérieure mutique, l'inférieure aristée; glumelle inférieure denticulée au sommet, aristée au milieu; arête droite ou flexueuse.

Racine fibreuse; tige droite, robuste, feuillée; feuilles planes largement linéaires aiguës, rudes, à ligule courte. Diffère de l'Avoine ordinaire (*A. sativa* L.) par son panicule unilatérale, et de l'*A. strigosa* SCHREB. (*Fl. Bat.* Vol. XVI N°. 1258) par la glumelle inférieure pointue et sans arête.

Les descriptions de plusieurs auteurs présentent quelques incertitudes à l'égard de notre espèce et d'*A. strigosa* SCHREB. Vraisemblablement il y a des formes transitoires. Selon quelques auteurs l'arête de notre espèce n'est pas tortillée; cependant j'ai constaté ce caractère, quoique moins prononcé, dans l'*A. orientalis*, où l'arête est souvent tortillée à la base. Notre espèce présente aussi souvent avec des fleurs fertiles une troisième fleur stérile, comme l'*A. strigosa*. Et aussi les deux pointes longues et aiguës de la glumelle inférieure se trouvent de même dans les deux espèces.

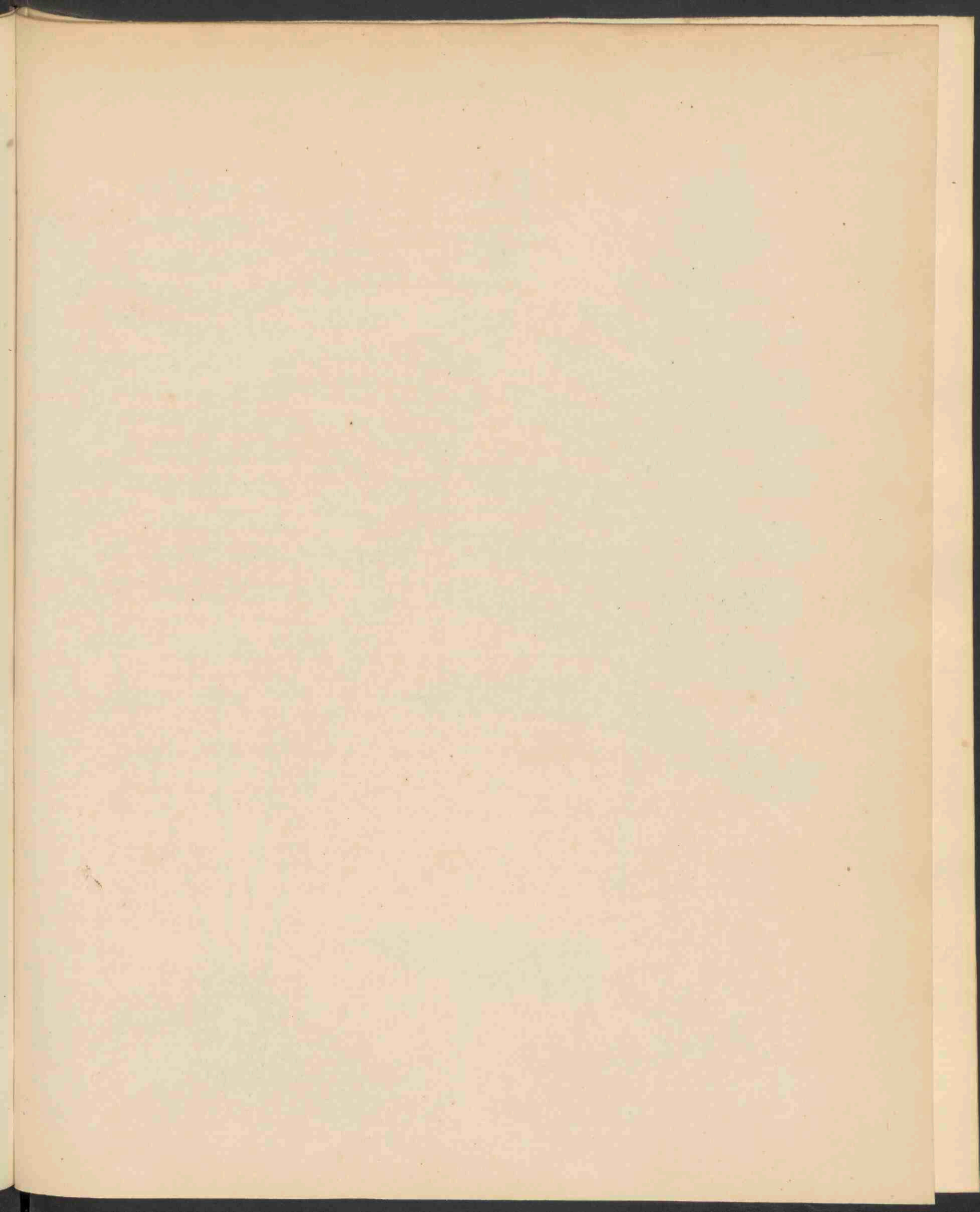
En comparant les exemplaires de l'Herbier de Leide, que M. le conservateur Dr. BOERLAGE a bien voulu mettre à ma disposition, j'ai trouvé l'*A. orientalis* le mieux caractérisé par la panicule plus ramifiée et étalée, et par les épillets ordinairement uni-aristés, tandis que l'*A. strigosa* présente deux arêtes dans chaque épillet.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.*, *f.* épillet; *b.* glume; *c.* glumelle; *d.* arête (grossie); *e.* étamine et pistil.

HABITAT. Cette espèce s'est dispersée de l'Asie centrale et des montagnes de l'Inde (Himalaja et Nilgherris) sur l'Asie occidentale et l'Europe, souvent cultivée avec l'Avoine ordinaire, et aussi hors des cultures.

PAYS-BAS. Trouvée hors des cultures en Gueldre et en Zélande. Le spécimen de la planche, trouvé en Zélande par M. WALRAVEN, est conservé dans l'Herbier de Leide.

USAGE. Cette espèce est cultivée çà et là. On en trouve une variété noire à fructification hâtive.

1465

POLYSTICHUM OREOPTORIS D C. 1488 .

POLYSTICHUM OREOPTERIS D. C.

Bergvaren.

Hoogduitsch : Bergfarn.

Engelsch : Heath Kidney Fern.

Met vruchtjes : Julij—Aug. 21.

STELSEL VAN LINNAEUS Cl. XXIV Sect. I. Cryptogamia. Filices.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares Foliosae. O. Filices.

GESLACHTSKENMERKEN: Sori subrotundi, seriati vel sparsi. Indusium membranaceum subrotundum, puncto centrali et plica depressa affixum reniforme.

Vruchthoepjes min of meer rond, op reeksen of verspreid. Dekvliesje vliezig, in het midden met een ingedrukte plooi aangehecht, niervormig.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Frondibus subtus resinoso-glandulosis ambitu lanceolato-oblongis a medio deorsum decrescentibus pinnatis, pinnis lineari-lanceolatis pinnatipartitis, infimis minimis ambitu triangularibus, pinnulis oblongis acutiuseculis integerrimis repandisve, soris biserialibus sub-approximatis.

Bladen van onder met harsachtige kliertjes bezet, in omtrek lancetvormig-langwerpig, van het midden naar den voet in breedte afnemend gevind; vinblaadjes lijn-lancetvormig vinspletig, de onderste kleiner, driehoekig, met langwerpige, eenigszins spitse, zeer gave of gegolfde slippen; vruchthoepjes tweerijig, min of meer dicht bijeen. *Polystichum montanum* ROTH. *Polypodium Oreopteris* EHRH. *P. montanum* VOGLER. *P. limbospermum* ALLIONI. *P. pteroides* VELL. *Aspidium Oreopteris* SWARTZ. *Lastrea Oreopteris* PRESL.

VERKLARING DER AFBEELDING. a. Vinblad met de vruchthoepjes, vergroot.

GROEIPLAATS. In bosschen. Noord- en Midden-Europa, van Noorwegen, Lapland en Zweden tot Spanje en noordelijk Italie; Donaugebied, Midden-Rusland, eiland Madera.

NEDERLAND. Zeldzaam. Bij Baarn gevonden door J. H. DEDEL, in het park van het Loo door Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, bij Odoorn in Drenthe door Prof W. F. R. SURINGAR en op het Ossenveld bij Apeldoorn door H. J. KOK ANKERSMIT, die ons het op de afbeelding voorgestelde exemplaar heeft aangeboden.

POLYSTICHUM OREOPTERIS D. C.

Polystich oréoptère.

Nom allemand : Bergfarn.

Nom anglais : Heath Kidney Fern.

Fruits mûrissent en Juillet—Août 4.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. I. Cryptogamia Filices.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Foliacées. O. Fougères.

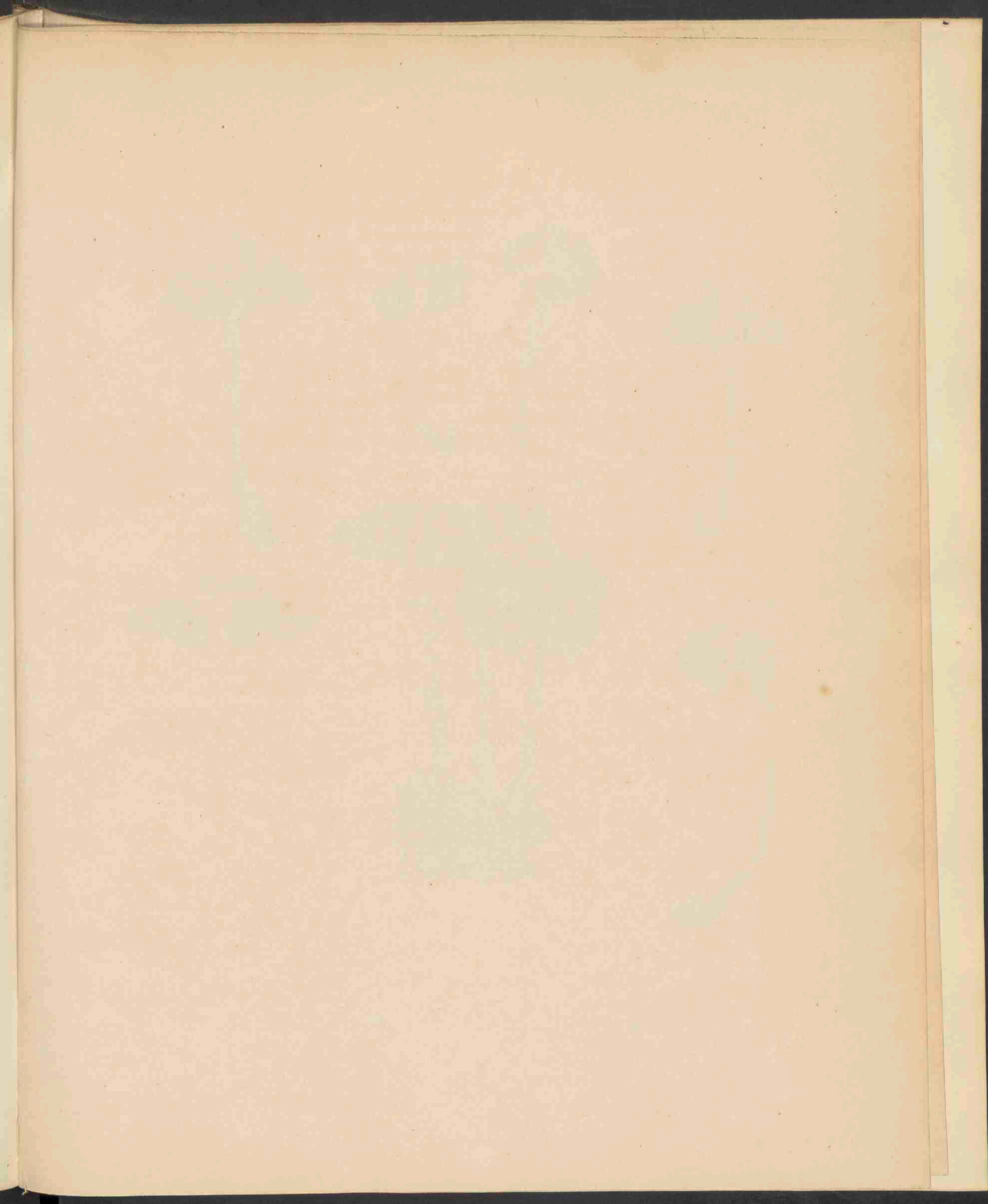
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Capsules disposés en rangs réguliers ou épars, recouverts d'un tégument membraneux arrondi réniforme, fixe par le centre et par un pli enfoncé, s'ouvrant latéralement, mais non par toute la circonférence.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Feuilles parsemées en dessous de petits points résineux glanduleux à contour lancéolé-oblong, atténuées du milieu vers la base, pinnées à lobes linéaires-lancéolés pin-natifidites, les inférieures très petites à contour triangulaire, à lobes oblongs plus ou moins aigus, entiers ou ondulés; groupes de capsules sur deux rangs, plus ou moins rapprochés. *Polystichum montanum* ROTH. *Polypodium Oreopteris* EHRH. *P. montanum* VOGLER. *P. limbospermum* ALLIONI. *P. pteroides* VILL. *Aspidium Oreopteris* SWARTZ. *Lastrea Oreopteris* PRESL.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. a. lobe de feuille avec les capsules (gros).

HABITAT. Bois. Europe sept. et centrale. Norvège, Laponie, Suède jusqu'en Espagne et en Italie sept., région du Danube, Russie centrale, île de Madère.

PAYS-BAS. Rare. Trouvé à Baarn par feu M. DEDEL, au parc du Loo (Gueldre) par M. le Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, à Odoorn (Drenthe) par M. le Prof. W. F. R. SURINGAR et près d'Apeldoorn (Gueldre) par M. H. J. KOK ANKERSMIT, qui nous a offert l'exemplaire représenté sur la planche.

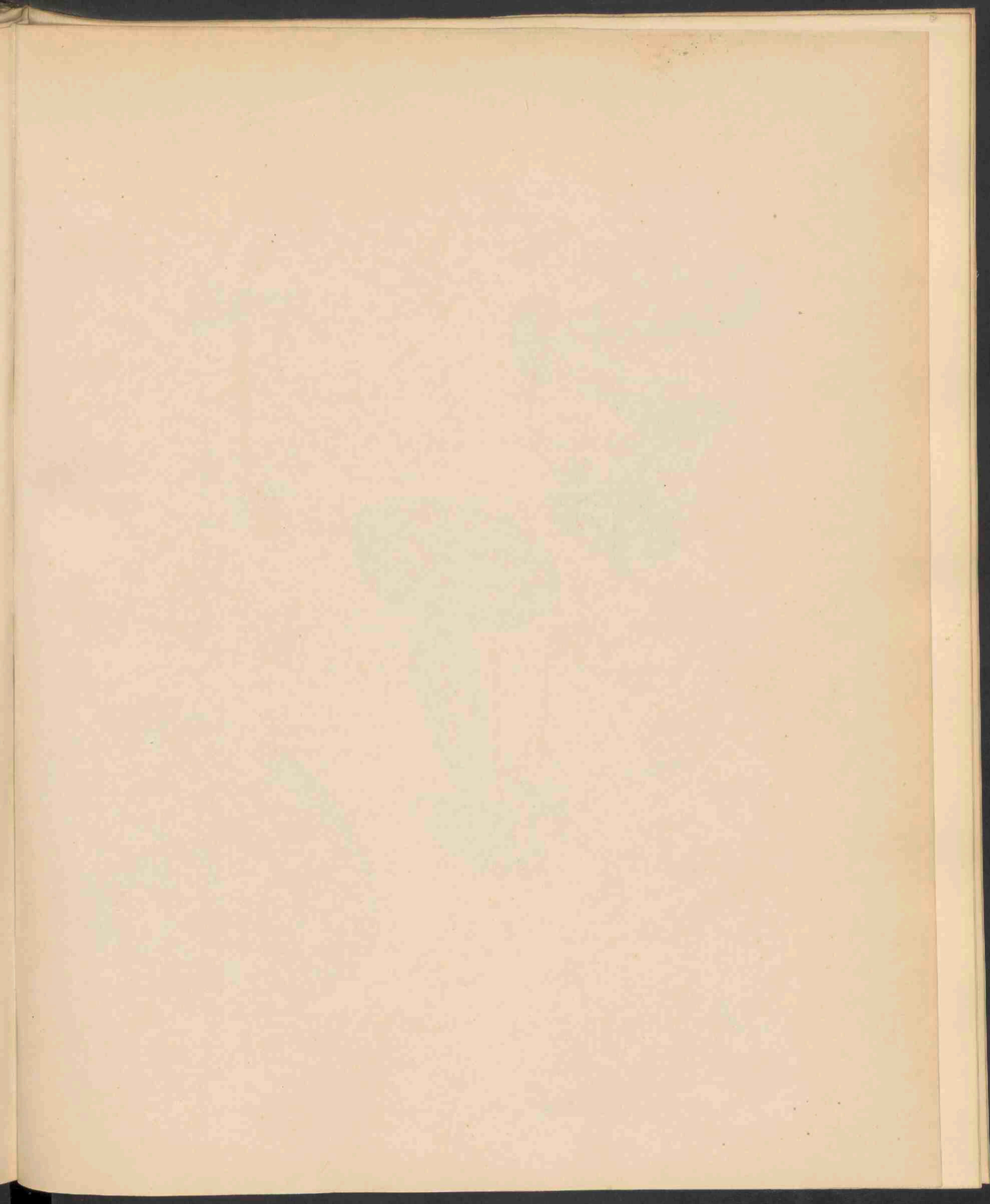

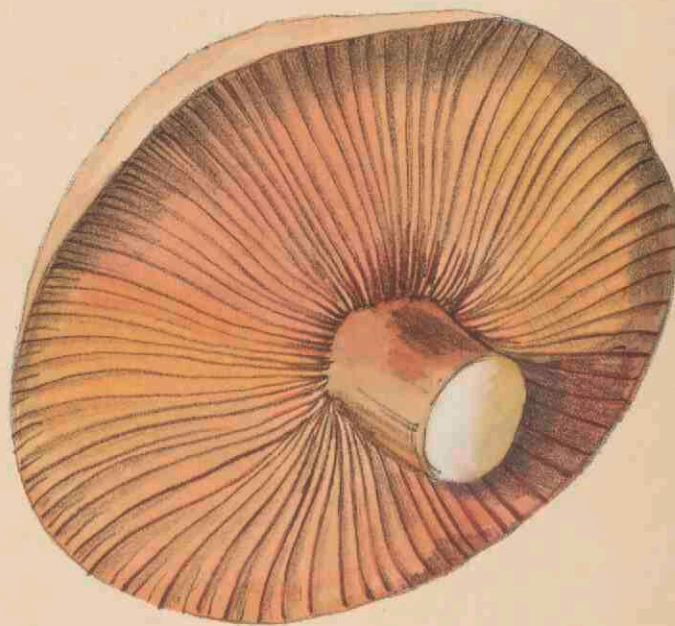
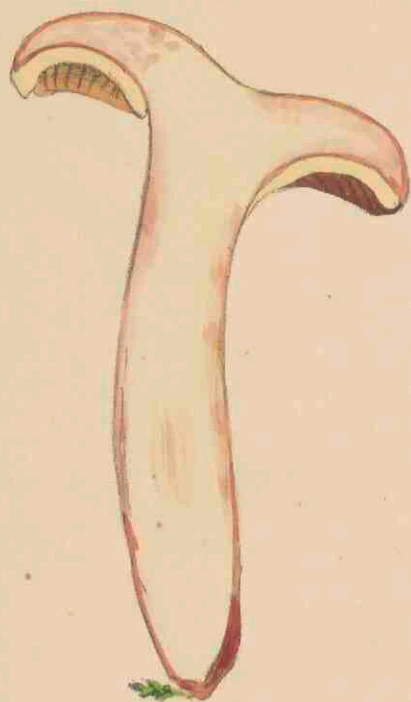
1466

AGARICUS SPADICEO-GRISEUS SCHAEFF. 1489.

1467

LACTARIUS DELICIOSUS FRIES 1490 .

LACTARIUS DELICIOSUS Fries.

Smakelijke Melkzwam.

Hoogduitsch : Schmackhafter Blätterschwamm.

Engelsch : Delicious Lactarius.

Bloeit : Julij—October.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie Deel XI, No. 825.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Pileo carnosio, convexo umbilicato viscido zonato glabro testaceo-aurantio expallente, margine glabro; stipite e faretto cavo, submaculato, lamellis subdecurrentibus crocatis sed expallentibus, vulneratisque virescentibus, lacte aromatico crocato.

Hoed vleezig, bol, genaveld, kleverig, met concentrische kringen getint, kaal, scherfbruin-oranje, verbleekend, met kalen rand; steel eerst gevuld, dan hol, min of meer gevlekt; plaatjes min of meer aflopend, hoog oranje, maar verbleekend en op gewonde plekken groenachtig wordend; melk hoog-oranje geurig.

De hoed komt ook zonder de donkerder kringen voor.

GROEIPLAATS. In cenigszins vochtige dennenbosschen vrij algemeen in Noord-Europa.

NEDERLAND. Bloemendaal, Santpoort, Overveen, Heemstede, — Rijzenburg, Driebergen, Baarn. De afgebeelde exemplaren zijn door mij verzameld op Hartenlust te Bloemendaal, in den nazomer van 1891. Ik ontving toen ook fraaije exemplaren van Dr. T. C. WINKLER te Haarlem.

GEBRUIK. Deze zwam behoort tot onze beste eetbare soorten. Zij is gemakkelijk te herkennen aan haar hoog oranje melksap en aan de kopergroene kleur die de hoed op gewonde en zelfs ligt aangeraakte plekken verkrijgt.

LACTARIUS DELICIOSUS Fries.

Lactaire délicieux.

Nom allemand: Schmackhafter Blätterschwamm.

Nom anglais: Delicious Lactarius.

Automne. Juillet—Octobre.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib.

Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 825, Vol. XI.

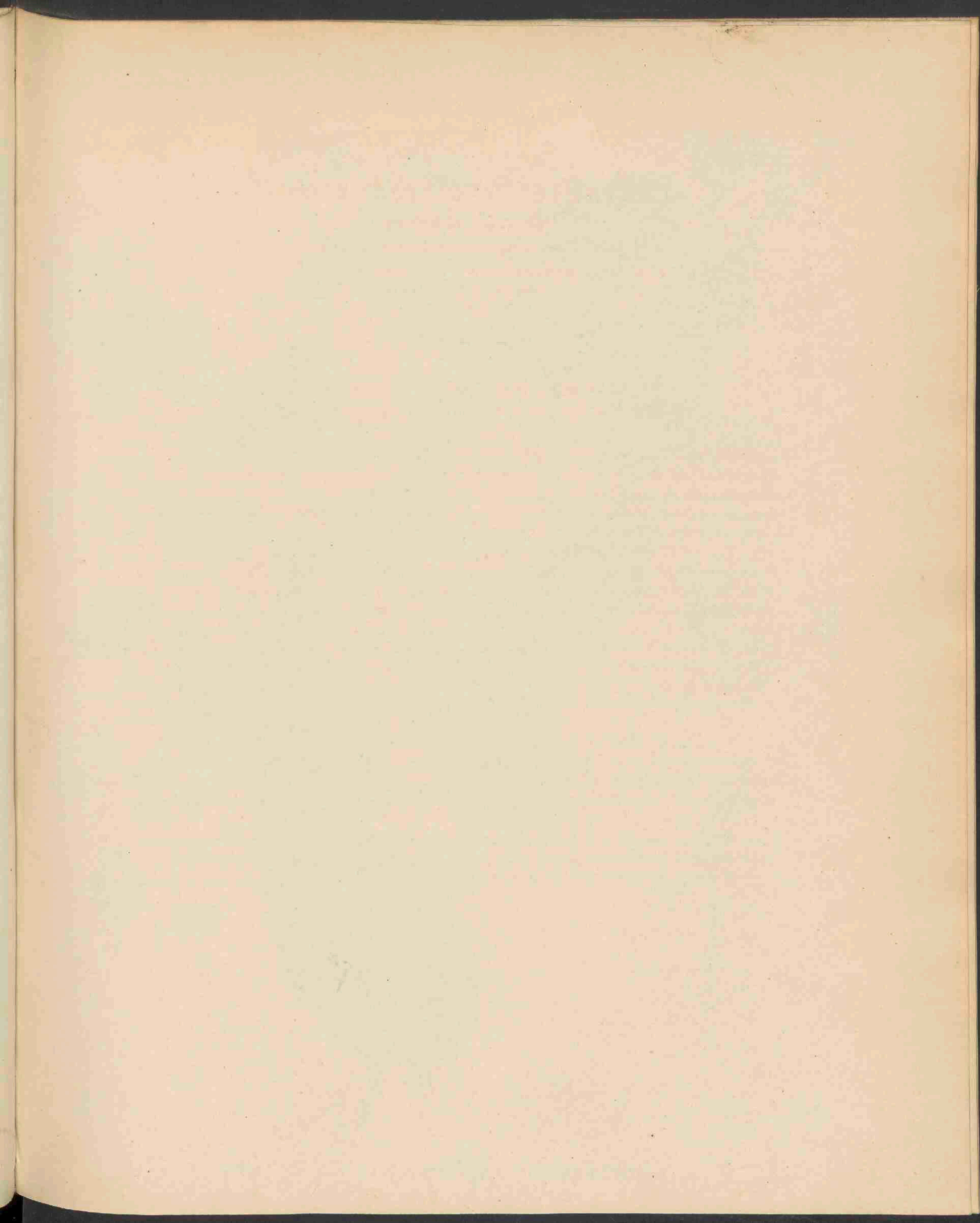
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau charnu, convexe ombiliqué, viscide, zôné, glabre, d'un orange brique pâlisant, à bord glabre; stipe d'abord rempli, puis cave, plus ou moins tacheté; lamelles plus ou moins décurrentes, d'un orange brillant, mais pâlisantes et devenant verdâtres aux endroits touchés ou blessés; lait aromatique, rouge orange.

Le chapeau est souvent sans zones.

HABITAT. Bois de pins un peu humides, assez abondant dans le Nord de l'Europe.

PAYS-BAS. Dunes boisées de la Hollande, collines sablonneuses dans la province d'Utrecht. Les exemplaires représentés ont été rassemblés par moi dans les bois de pin du parc Hartenlust à Bloemendaal près de Harlem, en 1891.

USAGE. Ce champignon est une de nos meilleures espèces comestibles, aisément reconnue à son suc d'un orange brillant, et aux taches vertes causées par les blessures et même par de légers attouchements du chapeau.

BUPLEURUM ROTUNDIFOLIUM L. 1491 .

Oct 1892 N. 19 a

BUPLÉURUM ROTUNDIFOLIUM L.

Rondbladige Doorwas.

Hoogduitsch : Rundblättricher Durchwachs.

Engelsch : Round-leaved Hare's Ear.

Bloeit : Junij—Julij. ☉

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. V. O. II. Pentandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL : Vasculares Dicotyledoneae. O. Umbelliferae.

GESLACHTSKENMERKEN : Calycis dentes obsoleti. Petala subrotunda integra arcte involuta; lacinula lata retusa. Fructus a latere compressus vel subdidymus, stylopodio depresso coronatus. Mericarpia jugis 5, aequalibus, alatis, acutis, filiformibus aut obsoletis. Carpophorum liberum. Albumen antice planiusculum. Flores lutei.

Kelktanden ontbrekende. Kroonbladen min of meer rond, gaaf, sterk naar binnen ingerold, met breede ingedrukte slipjes. Vrucht zijdelings saamgedrukt of min of meer tweebultig, gekroond door den afgeplatten stijlvoet. Halfvruchtjes 5 ribbig; ribben gelijk, gevleugeld, scherp, draadvormig of ontbrekend. Zuiltje vrij; kiemwit van voren eenigszins vlak. Bloemen geel.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Glaeco-virens, caule erecto superne ramoso, foliis inferioribus oblongis basi attenuatis, superioribus ovato-oblongis perfoliatis, umbellis 5 radiatis, involucro nullo; involucelli phyllis 5—7 nerviis floribus duplo longioribus, ovatis acuminatis, demum convergentibus, fructu oblongo laevi, jugis filiformibus.

De plant blauwachtig groen. Stengel opgericht, van boven vertakt; onderste bladen langwerpig, aan den voet versmald, de bovenste eirond-langwerpig, doorgewassen; schermen 5 stralig; geen omwindsel; bladen der omwindseltjes 5—7 nervig, twee maal langer dan de bloemen, eirond, spits toeloopend, later tot elkaar neigend; vrucht langwerpig, glad, met draadvormige ribben. *Bupleurum Wittmanni Stev.*

VERKLARING DER AFBEELDING : *a* omwindseltje; *b* bloempje, *c d* vrucht (vergr.)

GROEIPLAATS. Caucasië, Taurië en Trans-Caucasie, Armenië, noordelijk Perzië. Van daar verspreid naar Europa, waar zij alleen in bouwlanden op kalkgronden voorkomt. Rusland, Z. Scandinavië (zeldzaam), Duitschland, Engeland, Frankrijk, Zwitserland tot midden-Spanje, Noord-Italië en Dalmatië.

NEDERLAND. Korenlanden, zeldzaam. Tot dusver alleen gevonden op den Ulenpas en bij Hunderen, en op het Pothoofd bij Deventer. Het exemplaar onzer afbeelding is ons in Aug. 1889 van laatstgenoemde plaats gezonden door den Heer Dr. J. D. Kobus, lid der Ned. Botanische Vereeniging.

BUPLEURUM ROTUNDIFOLIUM L.

Buplèvre à feuilles arrondies.

Nom allemand : Rundblättriger Durchwachs.

Nom anglais : Round leaved Hare's Ear.

Fleurit : Juin-Juillet. ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. V. O. II. Pentandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Umbellifères.

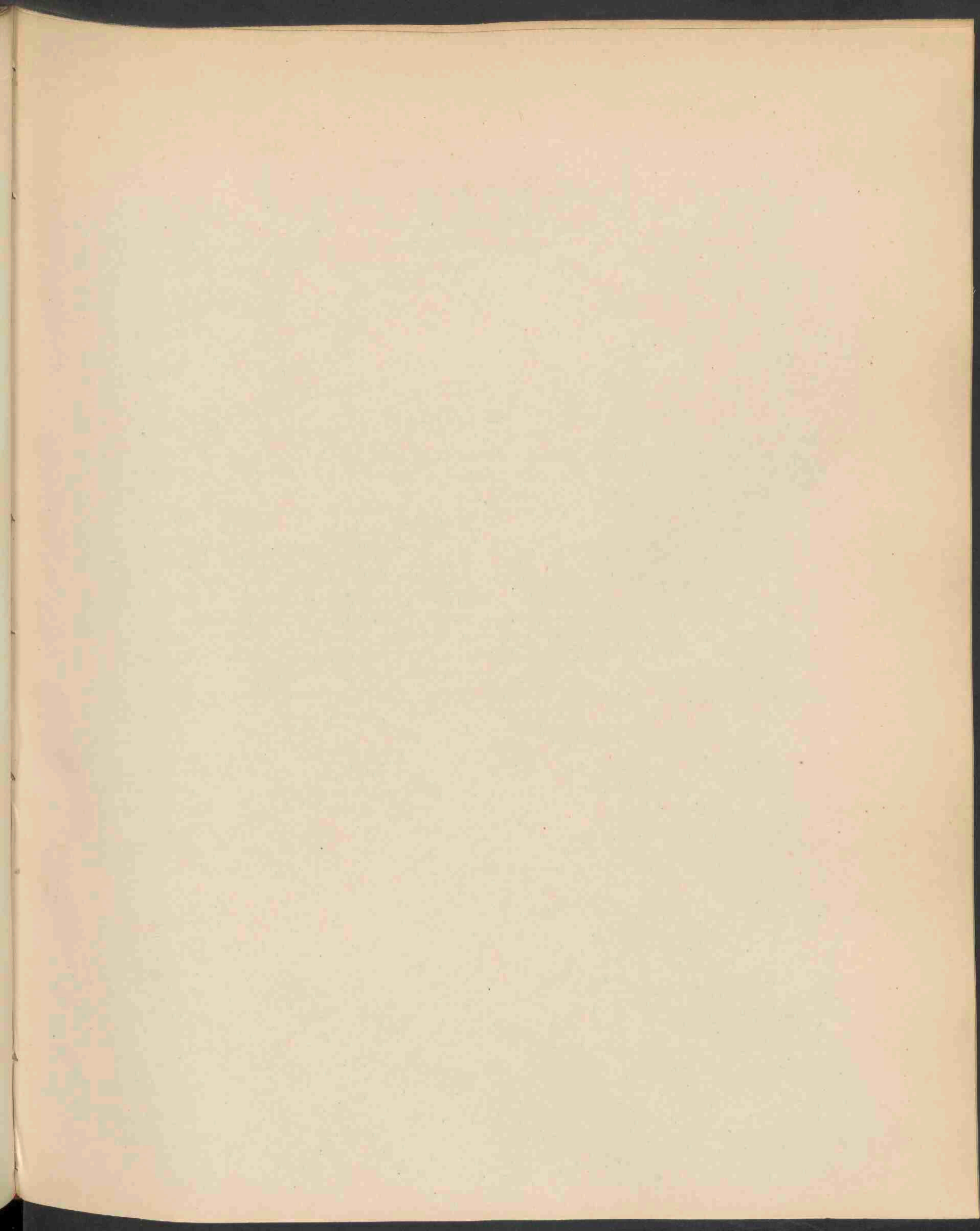
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Bord du calice entier; pétales arrondis entiers, fortement recourbés, à lanières larges rétuses; fruit comprimé sur les côtés, ou plus ou moins didyme, couronné par le stylo-pode aplati; carpelles à 5 côtes égales, ailées, aigues, filiformes ou presque nulles; carpo-phore libre. Albumen aplati par devant. Fleurs jaunes.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Plante d'un vert glauque. Tige droite rameuse au sommet; feuilles inférieures oblongues atténuées à la base, les supérieures ovales oblongues perfoliées; ombelles à 5 rayons; involucre nul; involucelle à folioles à 5—7 nervures, deux fois plus longues que les fleurs, ovales acuminées, redressées ou fermées après l'anthèse; fruit oblong lisse, à côtes filiformes. *Bupleurum Wittmanni Stev.*

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a* involucelle; *b* fleur; *c d* fruit (gros).

HABITAT. Probablement spontanée dans la Caucasic, l'Arménie et dans la Perse septentrionale. Dispersée en Europe, où elle ne croît que dans les champs et les moissons des terrains calcaires. Russie, Scandinavie mérid. (rare), Allemagne, Angleterre, France, Suisse, centre de l'Espagne, Italie septentr. et Dalmatie.

PAYS-BAS. Champs de blé, rare. L'exemplaire représenté, trouvé à Deventer, nous a été offert par M. le Dr. J. D. KOBUS.

1460

AIRA DISCOLOR THUILL. 1492 .

AIRA DISCOLOR Thuill.

Moeras Windhalm.

Hoagduitsch : Sumpf Schmielen.

Engelsch : Marsh Hairgrass.

Bloeit : Aug.—Sept. 2.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel III, N°. 211.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Foliis angustissimis planis vel complicatis, ligula elongata attenuato-acuta, panicula patente ramis inferioribus geminis, articulo superiore et processu rachiolae paleam inferioram dimidiam aequante, palea inferiora apice retusa 4 dentata, dentibus exterioribus majoribus, arista geniculato-torta paleam duplo superante, achaenio ovato.

Bladen zeer smal, vlak of saamgevouwen; bindseltje lang, smal, spits uitlopend; bloempluim uitgespreid; onderste takken gepaard; bovenst leedje en voortzetting van de spil zoo lang als de helft van het onderste kroonkafje; onderst kroonkafje aan den top ingedrukt, viertandig; buitenste tandjes het grootst; naald knievormig-gebogen, gewrongen, twee maal langer dan de kroonkafjes; vrucht eirond.

Verwant aan *A. flexuosa* L. (*Fl. Bat.* III, 211); onderscheidt zich door kussenvormige zoden, door het lange en spitse bindseltje en de kleinere aartjes. — Volgens BOREAU (*Fl. du Centre de la Fr.*) verschilt zij van *A. uliginosa* Weyh., door de ongesteelde tweede bloem van het bloempakje. — De meeste auteurs vereenigen haar echter met *A. uliginosa*. — WIRTGEN (*Flora d. Rhein-Pr.*) houdt haar voor een bastaard van *A. caespitosa* L. en *A. flexuosa* L. Zij bloeit van alle inlandsche grassoorten het laatst.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* bloemtak vergroot; *b* bloempje id.; *c* bloempje met de voortzetting der spil; *d* onderste kroonkafje; *e* stamper; *f* bladspits.

GROEIPLAATS. Op moerassige plaatsen. Midden en Zuidelijk Frankrijk; Spanje, Engeland, Rijnprovincie. Weinig in Noord-Duitschland en Zuid-Skandinavië; ontbreekt in het Oosten, in oostelijk Europa en in Italië. — In Rusland slechts vermeld.

NEDERLAND. Op moerassigen veengrond. Noord-Brabant, heide bij Heumen, Nijkerk, Almelo. OUDEMANS. Het afgebeelde exemplaar, gevonden bij Ruurlo, in 1886, is ons aangeboden door den Heer J. ENSINK AJz. aldaar, lid der Nederl. Botanische Vereeniging.

AIRA DISCOLOR Thuill.

Canche discolor.

Nom allemand : Sumpf Schmielen.

Nom anglais : Marsh Hair Grass.

Fleurit : Août—Sept. 2.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le No. 211, Vol. III.

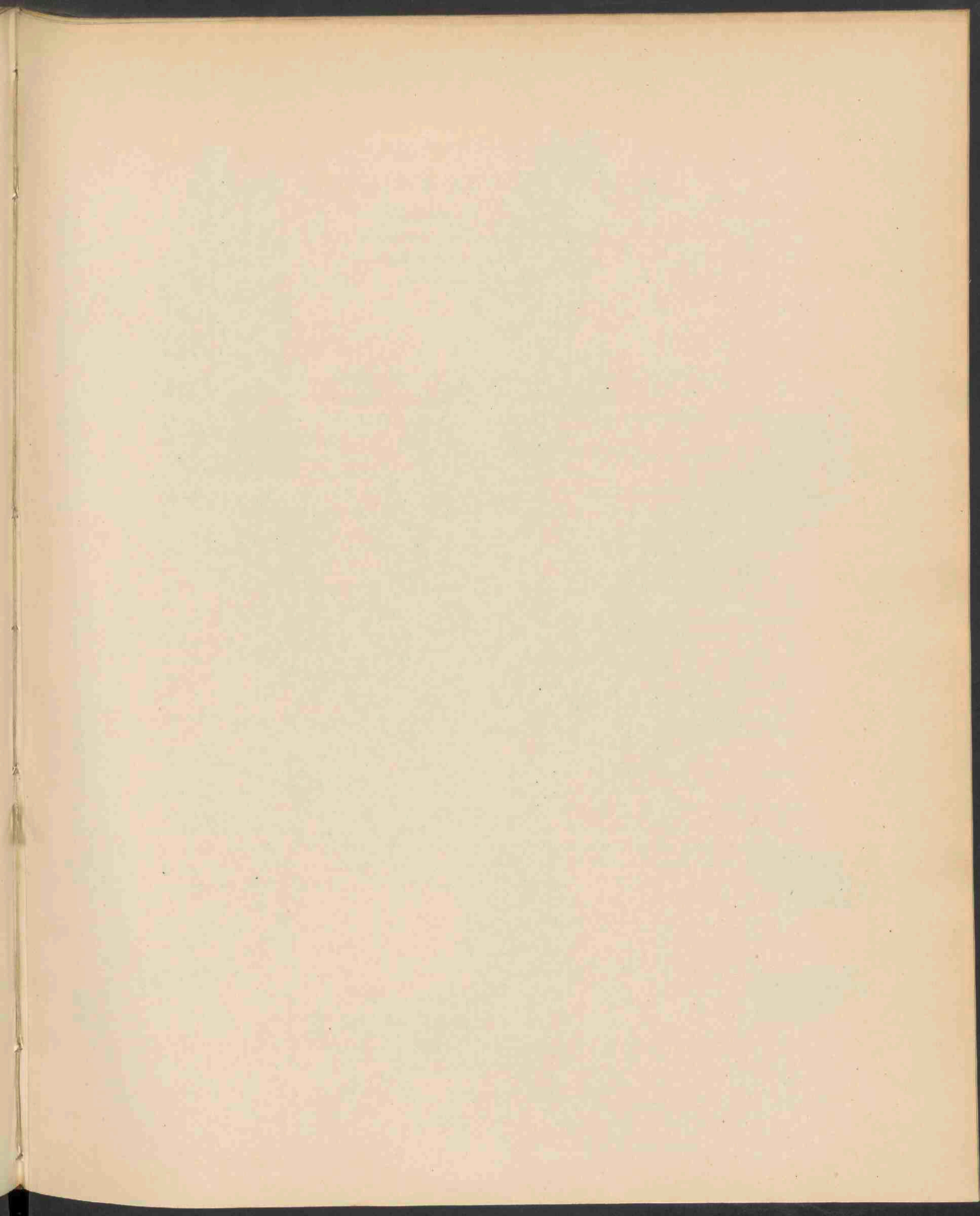
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Feuilles très étroites, planes ou pliées, enroulées ; ligule atténuée aigüe ; panicule étalée à rameaux inférieurs géminés ; l'articulation supérieure et le prolongement de l'axe égalant la moitié de la spathellule inférieure, qui est rétuse au sommet et à 4 dents, dont les extérieures sont plus grandes ; arête géniculée, tortillée, deux fois plus longue que la spathellule ; akène ovale.

Cette espèce s'approche de l'*A. flexuosa* L. (*Fl. Bat.* III, No. 211), mais s'en distingue par ses gazons pulvinés, par la ligule longue et acuminée et par les épillets plus petits. Selon BOREAU (*Fl. du Centre de la Fr.*) elle diffère de l'*A. uliginosa* WEYHE par la fleur seconde de l'épillet, qui est sessile. Cependant la plupart des auteurs la réunit à l'*A. uliginosa*. Selon WIRTGEN elle serait un hybride entre l'*A. caespitosa* et l'*A. uliginosa*. Elle est de toutes les Graminées indigènes la dernière qui fleurit dans le cours de l'année.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* rameau florifère ; *b.* fleur ; *c.* fleur avec le prolongement de l'axe ; *d.* spathellule inférieure ; *e.* pistil ; *f.* sommet de la feuille.

HABITAT. Lieux marécageux. France mérid. et centrale, Espagne, Angleterre, Prusse Rhénane ; rare dans l'Allemagne sept. et dans la Scandinavie mérid. ; manque dans l'Orient, dans l'Europe orientale et en Italie. Mentionnée pour la Russie.

PAYS-BAS. Lieux tourbeux marécageux, assez rare. L'exemplaire représenté, trouvé à Ruurlo (Gueldre), nous a été offert par M. J. ENSINK A.Jz., membre de la Société Néerlandaise de Botanique.

1490

ASPIDIUM ACULEATUM DÖLL . 1493 .

ASPIDIUM ACULEATUM Sw.

Stekelig Schildvaren.

Hoogduitsch : Stacheliches Schildfarn.

Engelsch : Prickley Shield Fern.

Vruchtjes : Julij—Aug.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV, Sect. I. Cryptogamia. Filices.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares Foliosae. O. Filices.

GESLACHTSKENMERKEN: Sori subrotundi, seriati vel sparsi. Indusium membranaceum, orbiculare, peltatum, stipitatum, puncto centrali affixum, circumcirca liberum.

Vruchtknopjes min of meer rond, op rijen of verspreid. Dekvlies vliesachtig, schijfrond, schildvormig, gesteeld, met het middenpunt aangehecht, aan den omtrek vrij.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Rhizomate crasso, dense paleaceo, frondibus petiolo breve crebre paleaceo-rufo suffultis, ambitu oblongo-lanceolatis utrinque attenuatis acutis, subtus paleaceis bipinnatisectis, pinnis lanceolatis acuminatis, pinnulis trapezoidio-rhombeis basi cuneatis, inaequaliter spinuloso-denticulatis, apice aristatis, inferioribus subpedicellatis caeteris confluentibus, soris secus nervum medium bilineatis.

Wortelstok dik, digt met schubjes bedekt; bladen op een korten, digt met rosse schubjes bezetten bladsteel, in omtrek langwerpige lancetvormig, naar boven en onder versmald, spits, van onder schubbig, dubbel vinspletig; vinblaadjes van den 2den rang ruitvormig, aan den voet wigvormig, met ongelijke doornige tandjes, aan den top genaald; de onderste min of meer gesteeld, de overige ineenvloeiend; vruchthoepjes bij de middennerf op twee rijen. — *Polystichum aculeatum* Roth., *P. lobatum* Presl., *P. affine* Presl., *Polypodium aculeatum* L. *Aspidium lobatum* Schkuhr., *A. discretum* Don., *A. affine* Wall.

GROEIPLAATS. In bosschen en op schaduwachtige heuvels, in de meeste gematigde en sub-tropische landen van de wereld. Geheel Europa; zuidelijk op de hoogere bergen; Azië tot Centraal- en West-Azië; Noord- en Zuid-Amerika, Australië.

NEDERLAND. Behalve op den Wageningschen berg is deze soort in Nederland alleen in Limburg gevonden, en wel op den Pietersberg, bij Epen en tusschen Bissen en Mechelen.

Het afgebeelde exemplaar vond ikzelf in Limburg, op den Hussenberg bij Beek, op de excursie van de leden der Ned. Botanische Vereeniging in Juli 1883. Het is een onvruchtbaar exemplaar, overeenkomende met die welke worden vermeld als jonge exemplaren van de verscheidenheid *A. lobatum*, door Dr. CHR. LUERSSEN in RABENHORST, *Kryptogamen-Flora*, *Farnpfl.* bl. 337. — Het vruchtdragend vinblaadje onder a is van een ander exemplaar.

ASPIDIUM ACULEATUM SW.

Aspidion à aiguillons.

Nom allemand : Stacheliches Schildfarn.

Nom anglais : Prickly Shield Fern.

Fruits : en Juillet—Août.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. 1. Cryptogamie. Fougères.

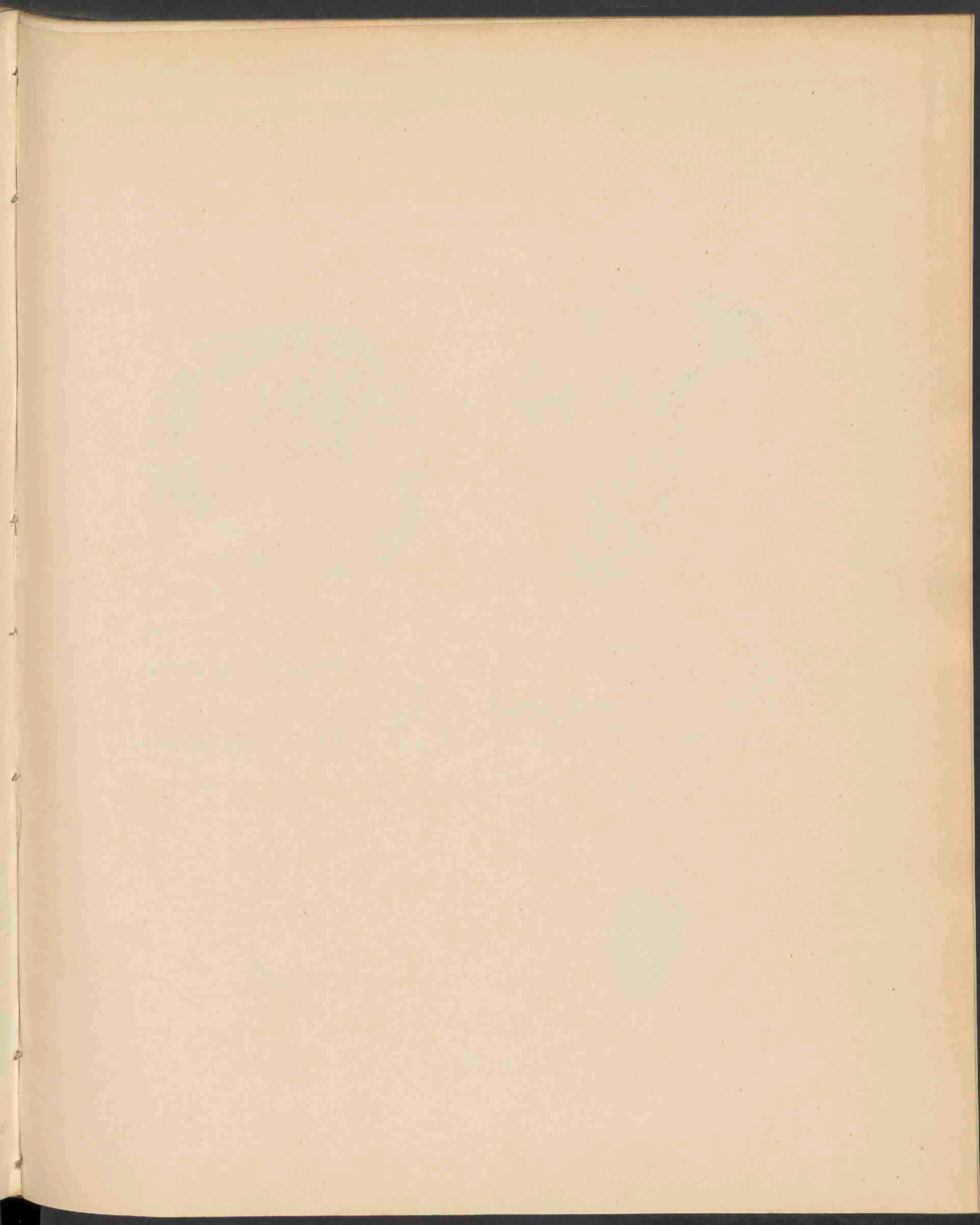
SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Foliacées. O. Fougères.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Capsules groupées en glomérules arrondis, épars ou disposés en séries régulières, recouverts d'un tégument membraneux, orbiculaire pelté; pédicelle fixé par le centre et s'ouvrant par la circonférence.

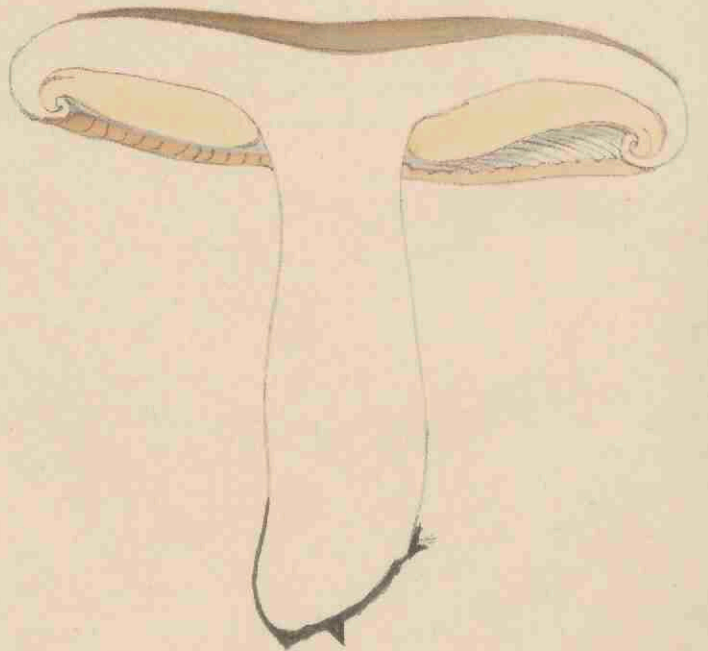
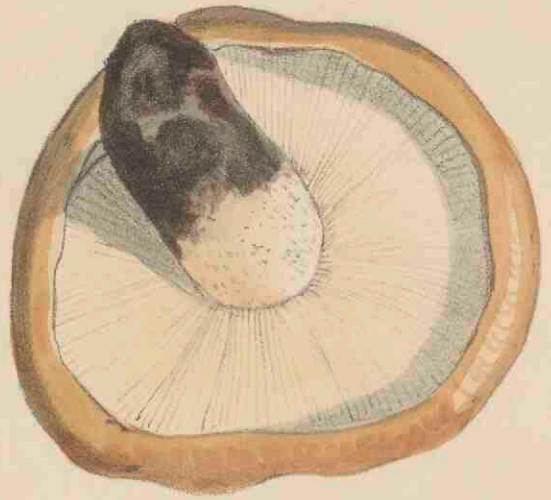
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Rhizome gros; feuilles à pétioles garnis d'écailles membrancuses, à contour oblong-lancéolé, atténuées des deux côtés, aiguës, écailleuses en dessous, bipinnatifides; pinnules lancéolées acuminées; pinnules de 2^d ordre à base en coin trapézoïformes, inégalement bordées de dents épineuses, avec une pointe sétacée au sommet; les inférieures plus ou moins pédicellées, les autres confluentes; capsules sur deux rangs près de la nervure médiane. *Polystichum aculeatum* Roth. *P. lobatum* Presl. *P. affine* Presl. *Polypodium aculeatum* L. *Aspidium lobatum* Schkuhr. *A. discretum* Don. *A. affine* Wall.

HABITAT. Bois, côteaux couverts, dans une grande partie des pays tempérés et sub-tropiques de la terre. Toute l'Europe, vers le Sud sur les hautes montagnes. Asie centrale et occidentale; Amérique, Australie.

PAYS-BAS. Province de Limbourg en plusieurs endroits; une seule fois dans la prov. de Gueldre. J'ai trouvé l'exemplaire représenté en Limbourg en 1883. C'est une plante stérile, probablement un jeune exemplaire d'*A. lobatum*. (Voyez LUERSSEN en RABENHORST *Kryptog. Fl., Farnpfl* p. 337). La pinnule fructifère provient d'un autre exemplaire.

1494

AGARICUS GAMBOSUS FRIES. 1494 .

AGARICUS GAMBOSUS Fries.

Hoef-Paddestoel.

Hoogduitsch : Huf-Blätterschwamm.

Engelsch : Horse-shoe Agaric.

Zomer en herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares, Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Agaricini.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel X, No. 725. Ondergeslacht Tricholoma.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnoso convexo-plano obtuso udo glabro alboflavescente, margine involuto, stipiteque solido valido, lamellis emarginatis dente adnexis ventricosis confertis albidis.

Hoed vleezig, bol-vlak, stomp, vochtig, kaal, geelachtig wit; met binnenwaarts omgerolden rand, evenals de steel vast, zwaar; plaatjes uitgerand, met een tandje aangehecht, buikig, dicht opeen, witachtig. — *A. gambosus* Fr. *a vernalis*, *A. pomonae* Lenz.

Omtrent deze soort van de groep Prunuloideae van het ondergesl. Tricholoma heerscht bij de auteurs eenige verwarring. FRIES noemt den hoed gevlekt en vermeldt den sterk naar binnen omgerolden rand niet; hij verwijst naar de afbeeldingen bij LENZ.: *Nüttl. u. Schädli Schwämme*, p. 41, KROMBHOLTZ pl. 63 fig. 18—22 en BERKELEY, *Outl.* p. 4 f. 5, die alle ongevekt zijn en den omgerolden rand hebben; verder citeert FRIES pl. 284 van SOWERBY *Engl. Fungi* in plaats van pl. 281, die zeer terecht door BERKELEY wordt aangehaald.

De afbeelding bij COOKE, *Ill. Br. Fung.* pl. 63, heeft eenigszins aflopende lamellen; dit is de *A. gambosus* b. *aestivalis*, *A. cerialis* Lasch.

GROEIPLAATS. In weilanden en op grazige plaatsen.

NEDERLAND. Op grazige plaatsen op den St. Pietersberg bij Maastricht gevonden in 1882 door den Heer CLUMPER. Zie *Ned. Kruidk. Archief*, 2e serie IV, bl. 208. — Door mij gevonden op beschaduwden grond in het Schapenduin bij Bloemendaal, in 1886. — Van daar zijn de afgebeelde exemplaren afkomstig.

GEBRUIK. Deze zwam wordt, volgens CLUMPER, bij Maastricht veel opgezocht en gegeten.

AGARICUS GAMBOSUS Fries.

Agaric en fer de cheval.

Nom allemand: Huf Blätterschwamm.

Nom anglais: Horse shoe Agaric.

Été et automne.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib.
Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 725, Vol. X. Sous-genre Tricholoma.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau charnu, convexe-plan, obtus, humide, glabre, blanc-jaunâtre, à bord enroulé en dedans; stipe solide, ferme; lamelles émarginées annexées avec une dent, ventruës, serrées, blanchâtres. *A. pomonae* LENZ. *A. gambosus* FR. *a. vernalis*.

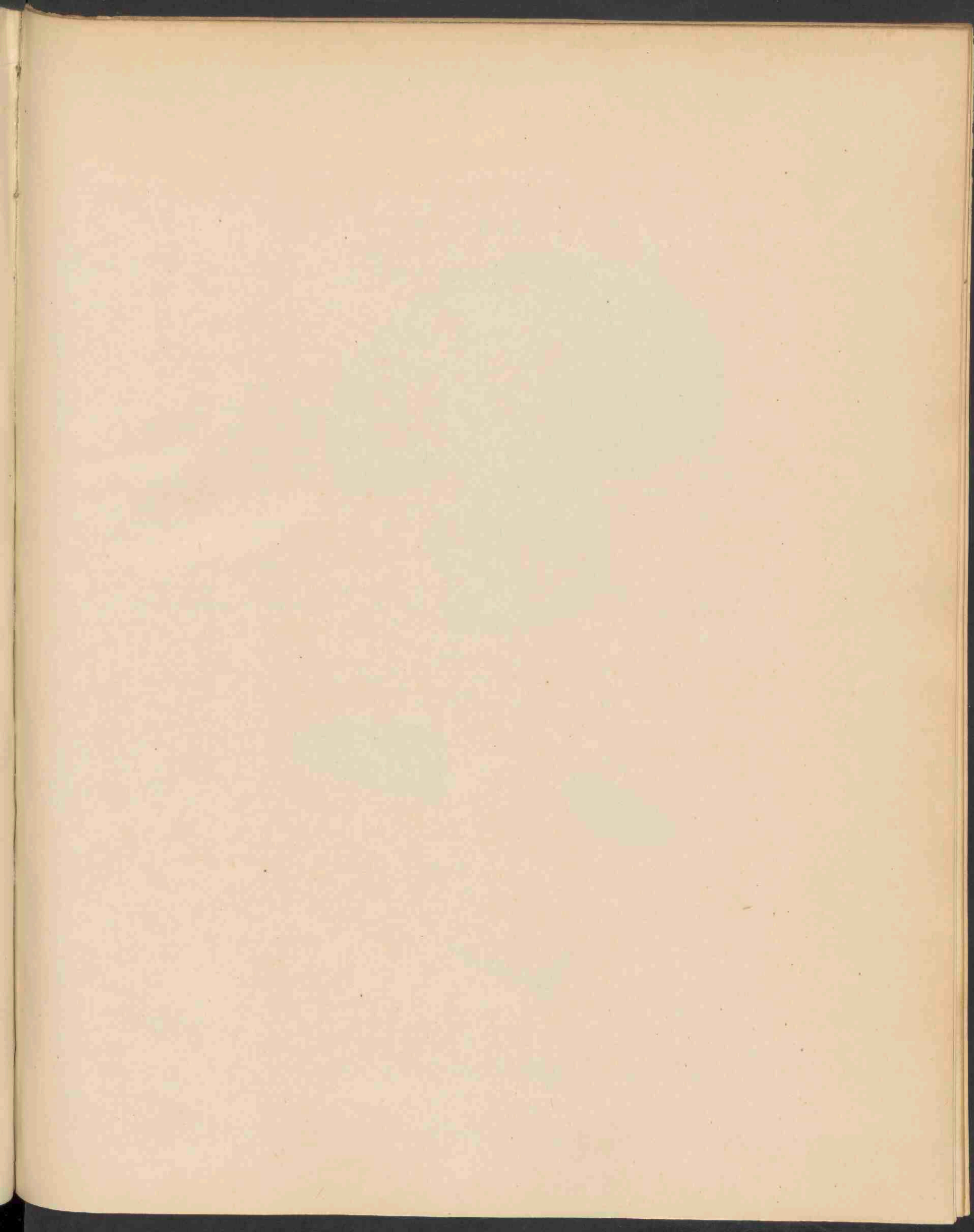
Les auteurs ne sont pas bien d'accord à l'égard de cette espèce du groupe des Prunuloïdées. FRIES dit que le chapeau est tacheté et ensuite rivuleux, et il ne mentionne pas le bord fortement enroulé en dedans. Il cite les planches de LENZ, *Nützl. u. Schädl. Schwämme*, p. 41, de KROMBHOLTZ, pl. 63 fig. 18—22 et de BERKELEY (*Outl. T. 4 f. 5*), qui représentent des chapeaux non tachetés et à bord enroulé. FRIES cite encore la planche 284 de SOWERBY, au lieu de la pl. 281 du même auteur, citée par BERKELEY et avec raison.

La figure de COOKE (*Illustr. of Brit. Fung. pl. 63*) présente des lamelles décurrentes: c'est l'*A. gambosus* b. *aestivalis*, *A. cerialis* LASCH.

HABITAT. Prairies, pelouses.

PAYS-BAS. Pelouses sur la montagne St. Pierre à Maëstricht, trouvé par M. CLUMPER en 1882. J'ai trouvé les exemplaires représentés sur les dunes boisées, dites Schapenduinen, à Bloemendaal près de Harlem en 1886.

USAGE. Cette espèce est comestible.

1492.

BOLETUS IMPOLITUS FRIES . 1495 .

BOLETUS IMPOLITUS Fries.

Plompe Pijpzwam.

Hoogduitsch : Plumper Röhrenpilz.

Engelsch : Impolite Boletus.

Zomer—Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Polyporei.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie deel XII, N°. 936.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Pileo pulvinate dilatato, flocculoso, demum granuloso-rivuloso impolito fulvo brunneo, stipite valido, subbulboso laevi pubescente flavo, tubulis liberis, poris minutis luteis.

Hoed kussenachtig-uitgebreid, vlokkelig, later korrelig-gegroeid, plomp, rosbruin; steel zwaar, min of meer bolvormend, glad, zacht behaard, bleekgeel; buisjes vrij staand met kleine gele openingen. — *B. reticulatus* Schaeff. *B. dulcis* Letell., *B. edulis* Rostk.

Het vleesch is dik, op de doorsnede licht-geelachtig.

GROEIPLAATS. In eikenbosschen.

NEDERLAND. Gevonden in Sept. 1863 door wijlen DR. F. A. HARTSEN, bij Bunnik; door mij op Groenendaal bij Hilversum, in Junij 1887. Het afgebeelde exemplaar is van daar afkomstig.

BOLETUS IMPOLITUS Fries.

Bolet impoli.

Nom allemand : Plumper Röhrenpilz.

Nom anglais : Impolite Boletus.

Été—Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamie. Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Polyporées.

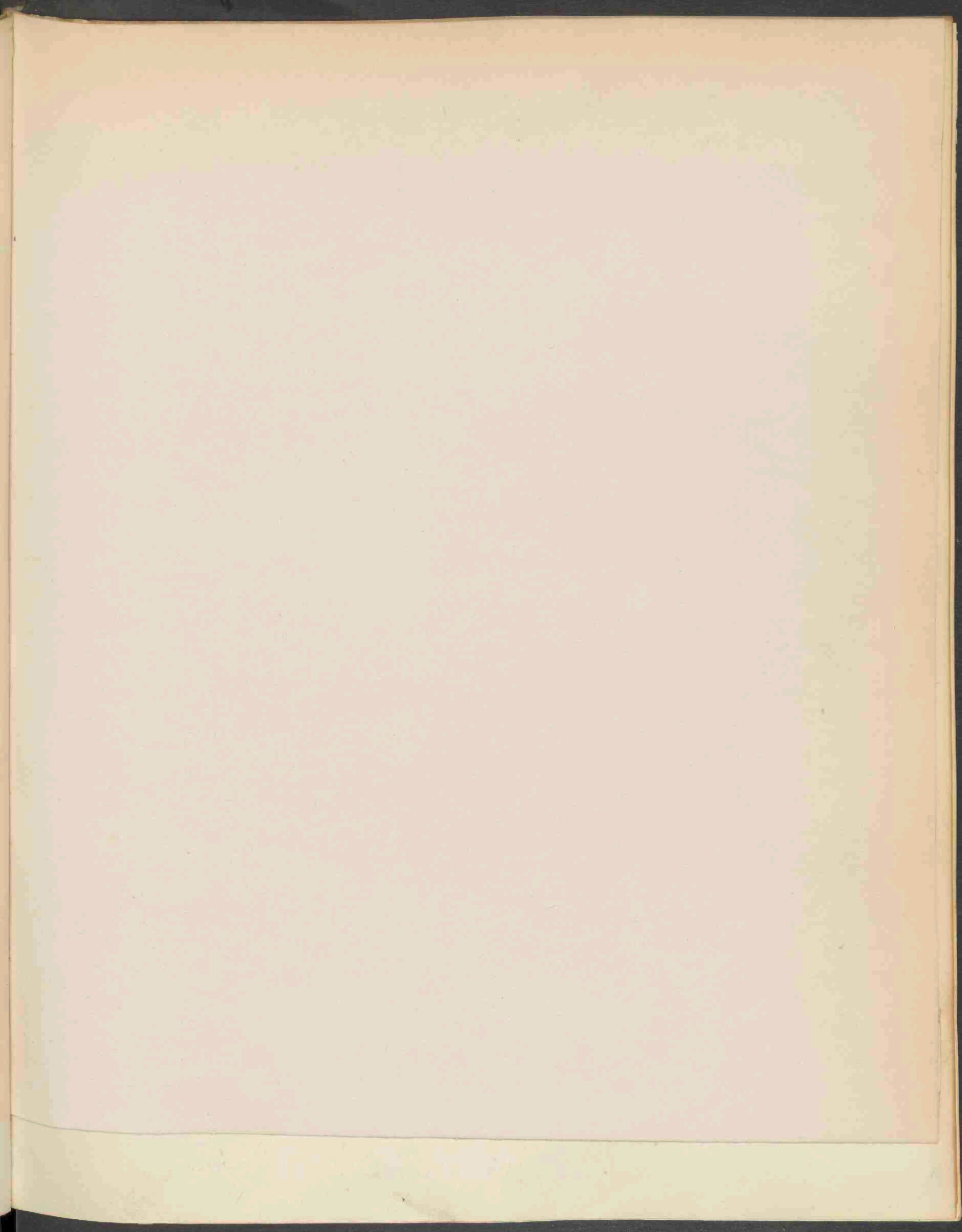
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 936, Vol. XII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau pulviné, dilaté, flocculeux, plus tard granuleux-rivuleux, impoli, d'un brun fauve; stipe ferme, plus ou moins bulbeux, lisse, pubescent, jaune pâle; tubes libres, pores petites jaunes. *B. reticulatus* Schaeff., *B. dulcis* Letell., *B. edulis* Rostk.

La chair est grosse, jaune pâle sur la tranche.

HABITAT. Bois de chênes.

PAYS-BAS. Trouvé par feu le Dr. F. A. HARTSEN (prov. d'Utrecht) et par moi à Hilversum (Hollande sept.) en Juin 1887.

1473

Jan 1893 N° 3

EPILOBIUM ANGUSTIFOLIUM L.

Var. minor.

Smalbladige Bastaardwederik.

Hoogduitsch : Schmalblättriger Weiderich.

Engelsch : Small flowered Rose bay Willow Herb.

Bloeit : Julij—Aug. 4

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. VIII. O. I. Octandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL. Vasculares Dicotyledoneae. O. Onagraceae.

GESLACHTS- EN SOORTELIJKE KENMERKEN. Zie Deel I, N° 7.

Deze verscheidenheid is gekenmerkt door opstijgenden, heesterachtigen, bijna houtigen, vertakten stengel, de kleine korter genagelde bloembladen, wit met een roode streep in het midden, de sterkere beharing van den stijlvoet en den lateren bloei, en onderscheidt zich daardoor van den type. Deze heeft een regt opgaanden, veel dunneren onvertakten stengel en donker rooskleurige, enkele malen ook witte bloemen.

Onze plant is dus wel eigenaardig en komt in houding, kleine bloemen en lateren bloei eenigszins overeen met *E. rosmarinifolia* Haenke, afgebeeld in *Waldstein et Kitaibel, Flora Hung. rar.*, t. 76, die echter smaller bladeren heeft.

Zij is gevonden in een geslagen akkermaalsboschje te Hoenderloo, tijdens de excursie van de leden der Nederl. Botanische Vereeniging, in Augustus 1890, alleenstaande in de nabijheid van talrijke exemplaren van den gewonen vorm. In andere Flora's is zij, zoover ik weet, tot dusver niet vermeld.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.* bloem; *b.* meeldraad; *c* stijl; *d.* id. bij den type.

EPILOBIUM ANGUSTIFOLIUM L.

Var. minor.

Laurier St. Antoine. Osier fleuri à petites fleurs.

Fleurit: Juillet—Août 2.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. VIII, O. I. Octandria Monogynia.

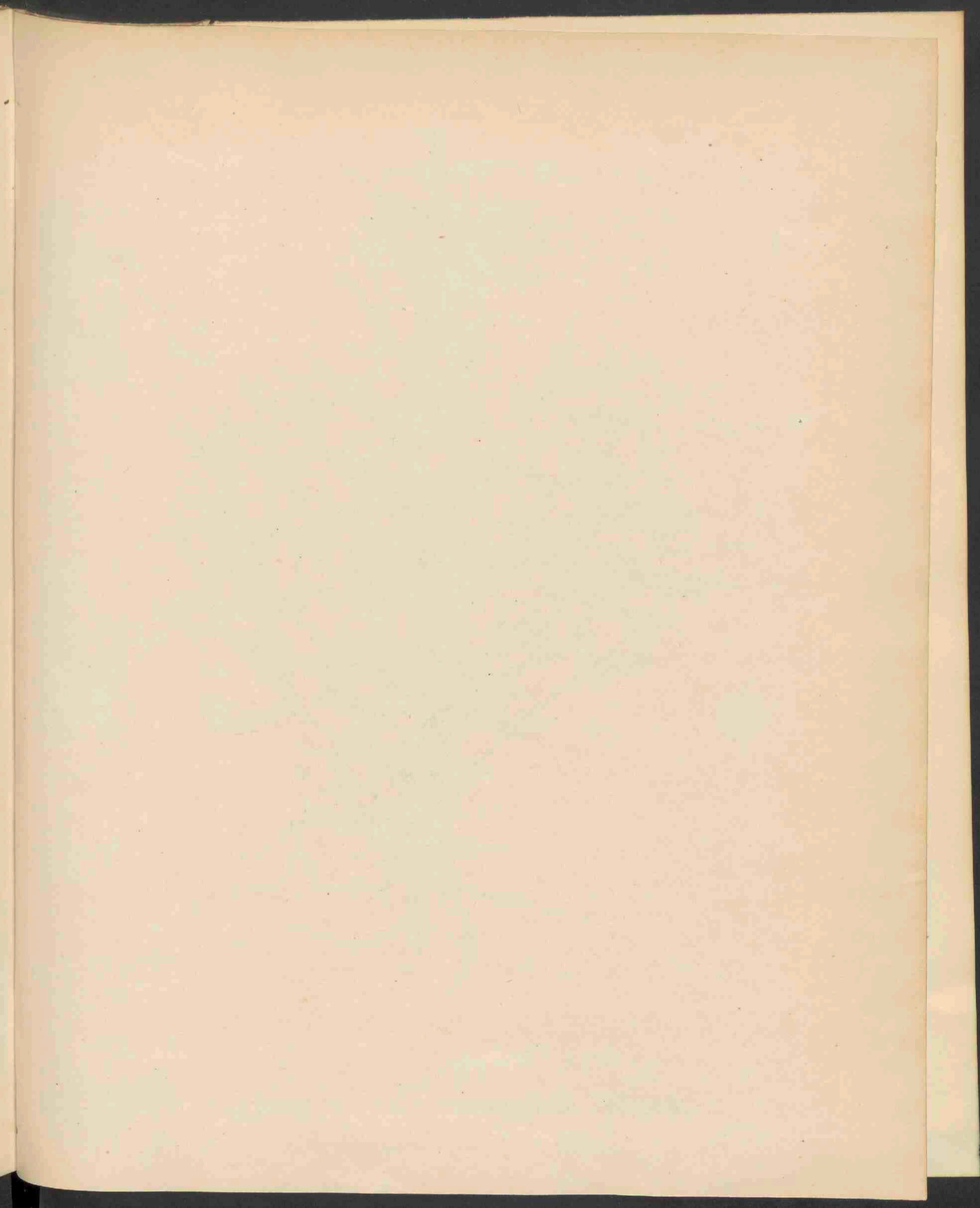
SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Onagrariées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES ET SPÉCIFIQUES. Voyez le No. 7, Vol. I.

Cette variété se distingue du type par la tige ascendente, frutescente ramifiée, presque ligneuse, les pétales petites à onglet plus court, blanches à strie rouge au milieu, par le style plus hérissé et la floraison plus tardive. Dans le type la tige est droite, dressée, non ramifiée, beaucoup plus grêle. Ses fleurs sont d'un rose foncé ou quelquefois blanches.

Notre variété a quelque ressemblance avec l'*E. rosmarinifolium* Haencke (*Waldstein et Kit. Flora Hung. rar.* t. 76) dont les feuilles sont plus étroites. Elle a été trouvée une seule fois dans un taillis récemment coupé près du village de Hoenderloo (prov. de Gueldre) lors de l'excursion des membres de la Soc. Néerl. de Bot. en Août 1890. Il n'y avait qu'un seul exemplaire, tout près de beaucoup d'individus du type. Autant que je le sache elle n'a pas été trouvée ailleurs.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fleur; *b.* étamine; *c.* style; *d.* style dans le type.

1497

VERONICA SCUTELLATA L. VAR. PUBESCENS . 1497 .

VERONICA SCUTELLATA L.

Var pubescens. Koch.

Schildzadige Eerenprijs.

Zacht behaarde verscheidenheid.

Bloeit: Junij—Sept. 4.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. II. O. I. Decandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Scrophularineae.

GESLACHTS- EN SOORTELIJKE KENMERKEN. Zie *Flor. Bat.*, Deel. IV, No. 286.

Deze Variëteit onderscheidt zich van de soort door de zacht behaarde stengels en bladen. *Veronica scutellata* L. β *villosa* Schum. *V. parmularia* Poit. et Turp.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* bloem; *b* vruchtje.

GROEIPLAATS. Op vochtige, moerassige plaatsen, evenals de type.

Het gebied van *V. scutellata* strekt zich uit over het noordelijkst gedeelte van Azië, Amerika en verder over geheel Europa. — Zij wordt in *Boissier's Flora orientalis* niet genoemd.

NEDERLAND. De type is in ons land vrij algemeen. Onze verscheidenheid is gevonden in de Veenen bij Abcoude, bij Wijchen (Gelderland), bij Tubbergen (Overijssel).

Het op onze afbeelding voorgesteld exemplaar, gevonden in een moeras bij Doetinchem, in Juni 1892, is ons aangeboden door den Heer Dr. G. VAN VLOTEN te Leiden.

VERONICA SCUTELLATA L.

Var. pubescens.

Veronique à écusson. Variété pubescente.

Fleurit: Juin—Septembre 4.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. II. O. I. Diandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Scrophularinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES ET SPÉCIFIQUES. Voyez le No. 286, Vol. IV.

Cette variété se distingue du type par les tiges et les feuilles pubescentes. *V. scutellata* β *villosa* Schum. *V. parmularia* Poit et Turp.

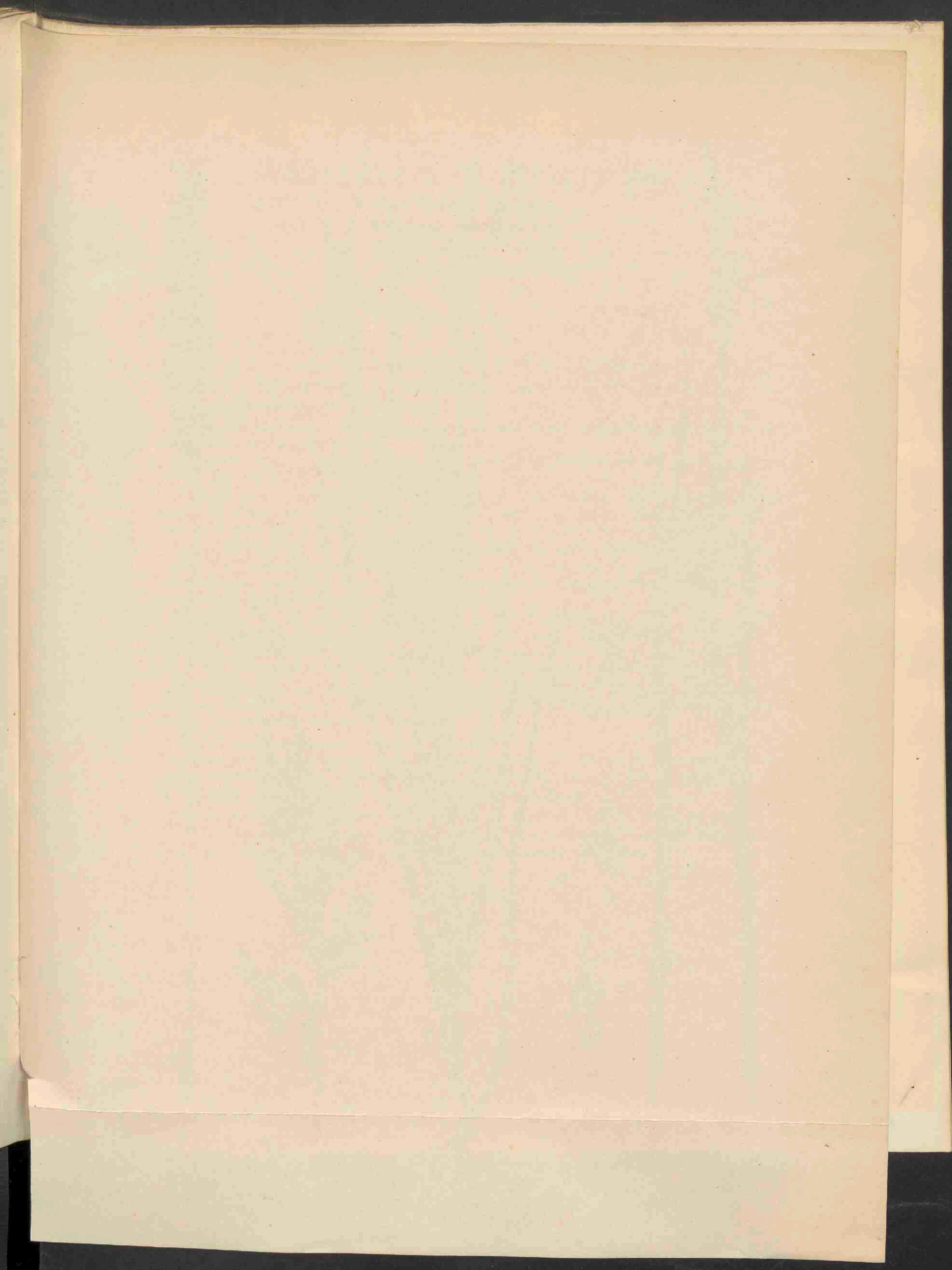
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* fleur; *b.* fruit.

HABITAT. Lieux humides et marécageux comme le type.

L'aréal du *V. scutellata* s'étend sur la partie boréale et arctique de l'Europe, de l'Asie et de l'Amérique et occupe aussi toute l'Europe. Elle n'est pas mentionnée dans le *Flora orientalis* de BOISSIER.

PAYS-BAS. Le type est assez commun. Notre variété a été trouvée dans les provinces de Gueldre, d'Overijssel et de Hollande.

L'exemplaire représenté, trouvé dans un marais près de Doetinchem (Gueldre), nous a été envoyé par M. G. VAN VLOTEN, Dr. en Lit. à Leyde.

1498

CALAMAGROSTIS STRICTA SPR. 1498 .

CALAMAGROSTIS STRICTA Nutt.

Smalbloemig Rietgras.

Hoogduitsch: Steirähriges Rohr.

Engelsch: Narrow Small-reed.

Bloeit: Junij—Julij. 4

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XIII, No. 1032.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Panicula angusta patente stricto-erecta, glumis acutis, pilis flore brevioribus, arista infra medium recta.

Bloempluim smal, uitstaande, opgericht; kelkkafjes spits; haren korter dan de bloem; naald beneden het midden van het onderst kroonkafje, regt.

Wortel kruipend; halmen stijf, rond, gestreept, $1\frac{1}{2}$ —2 voet hoog, glad; bladen lintvormig, spits, vlak; bladscheeden gestreept, glad; tongetje naar buiten staand, stomp. Bloemaar smal, stijf, 3—6 duim lang; bloempakje eenbloemig, met het beginsel eener tweede bloem, glanzig, bruin purperbont; kelkkafjes bijna gelijkvormig; lancetvormig, spits, eennervig, ruw aan de kiel; bovenst kroonkafje driennervig, ruw op de nerven en den rand, aan de spits gespleten; onderst kroonkafje eens zoo klein, bijna doorschijnend, glad, aan de spits uitgerand of getand. Naald ongeveer zoo lang als de kafjes; haartjes korter dan deze.

C. stricta Nutt. *Gen.* I, 47, *Spreng. Syst.* 1, 253, *C. neglecta* Flor. *Wett.* 1, 84. *Arundo neglecta* Ehrh. *Beitr.* 6, 137, *Arundo stricta* Timm. in *Siemssen, Meckl. Mag.* 2, 236, *Brueckner, Neobr.* 14, *Schrad., Germ.* I, 215, *Engl. Bot.* 2160. *Mert. et Koch, Germ.* I, 512, *Sturm, Deutschl. Fl.* VIII, *Flor. Dan.* t. 1803. *Deyeuxia neglecta* Kunth, *Germ.* I, 76. *C. lapponica* Hook.

VERKLARING DER AFBEELDING: a. de plant; b. bloemen, vergroot, c. bloempje; d. id. geopend; e. id. met den aanleg der 2de bloem (links); f. vruchtbeginsel; g. honigschubjes (lodicae); h. kelkkafjes; i. k. onderst kroonkafje met de naald.

GROEIPLAATS. Veenmoerassen, moerassige weiden.

Arctisch en noordelijk gebied in Europa, Azië en Amerika; in Europa niet zuidelijker dan Engeland, Ierland, Nederland, midden-Duitschland en midden-Rusland. Ontbreekt in België, Frankrijk en zuidelijker. De zuidelijkste grens in Duitschland in West-Silezië.

NEDERLAND. Volgens OUDEMANS (*Flora v. Ned.*) alleen gevonden door den Heer van HEYNINGEN bij Meppel en den Heer PIAGET bij Loenen. Het afgebeelde exemplaar, berustende in het Herbarium der *Ned. Bot. Vereeniging*, is afkomstig van eerstgenoemde groeiplaats.

CALAMAGROSTIS STRICTA Nutt.

Calamagrostis dressée.

Fleurit : Juin—Juillet. 4.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 1032, Vol. XIII.

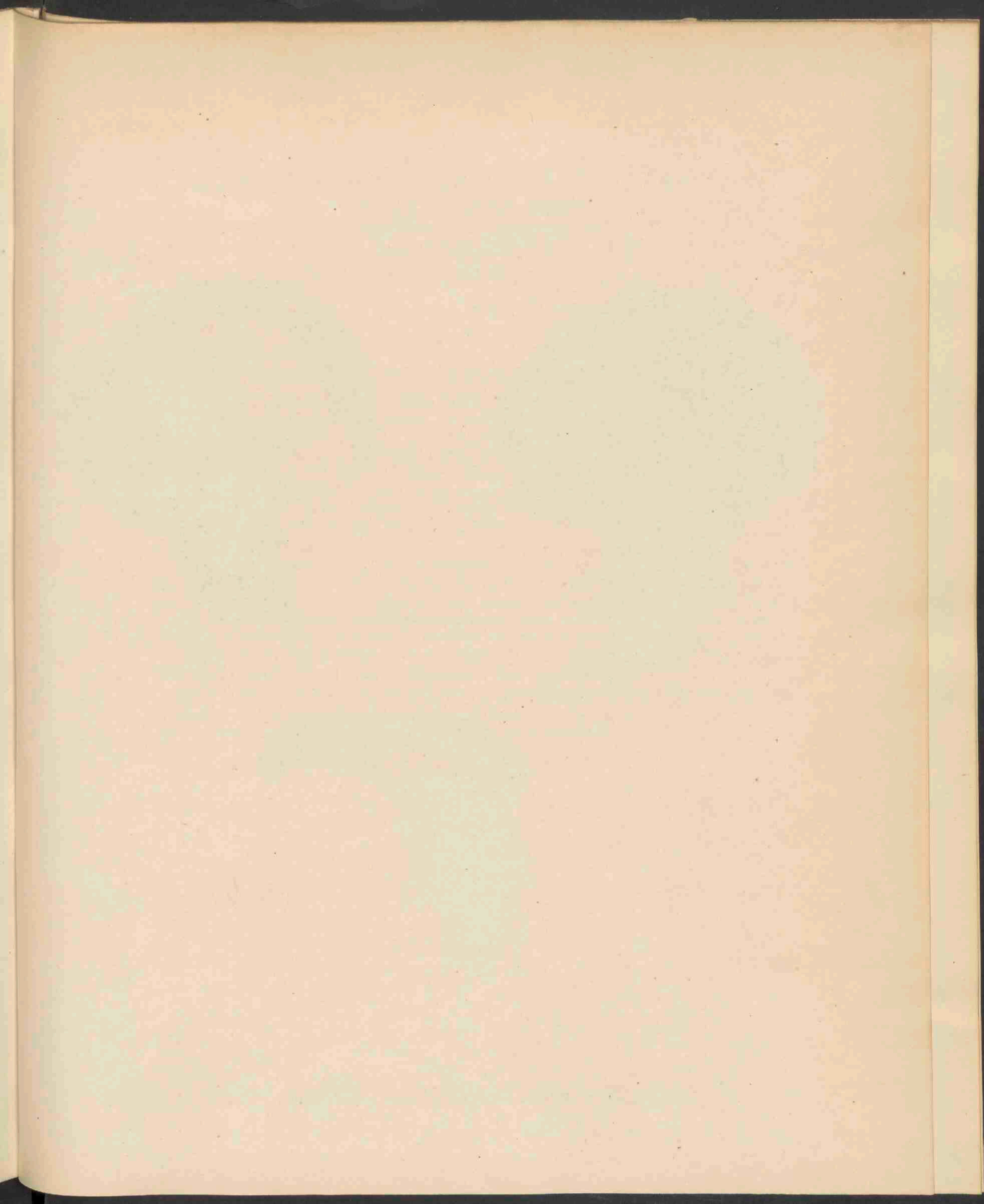
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Panicule étroite-étalée, dressée-roide, glumes aigues; poils plus courts que la fleur; arête droite au-dessus du milieu de la glumelle inférieure.

Racine rampante; tiges roides, cylindriques, striées, hautes de 2 pieds, lisses; feuilles rubanaires, aigues, planes; gaines des feuilles striées lisses; ligule étalée, obtuse. Panicule étroite roide, longue de 3—6 pouces; épillet uniflore avec le rudiment d'une seconde fleur, luisant, d'un pourpre brunâtre; glumes presque égales, lancéolées, aigues, uninerviées, rudes sur la carène; glumelle supérieure trinerviée, rude sur les nervures et le bord, fendue au sommet; glumelle inférieure moitié plus petite, presque hyaline, lisse, émarginée ou denticulée au sommet. Arête égalant environ les glumes, qui dépassent les poils en longueur. *C. stricta* Nutt. *Gen.* 1, 47. *Spreng. Syst.* I 253. *C. neglecta* Flor. Wett I, 84. *Arundo neglecta* Ehrh. *Beitr.* 6, 187. *Arundo stricta* Timm. in *Siemssen, Meckl. Mag.* 2, 236; *Brückner Neobr.*, 14, *Schrad. Germ.* I, 215; *Engl. Bot.* t. 2160; *Mert. et Koch, Germ.* I, 512, *Sturm, Deutschlands Flora* VIII, *Flor. Dan.* t. 1803. *Deyeuxia neglecta* Kunth, *Germ.* I, 76. *C. lapponica* Hook.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* la plante; *b.* panicule (grossie); *c.* fleur; *d.* id. ouverte; *e.* id. avec le rudiment de la 2de fleur (à gauche); *f.* ovaire; *g.* lodicules; *h.* glumes; *i.* *k.* glumelle inférieure avec l'arête.

HABITAT. Marais tourbeux, prairies marécageuses. Région arctique et septentrionale en Europe, Asie et Amérique; en Europe ne dépassant pas au sud l'Angleterre, l'Irlande, les Pays-Bas et la Silésie. Manque en Belgique, en France et dans les pays méridionaux.

PAYS-BAS. Rare et trouvée seulement en deux localités.

1476.

PAXILLUS ATROTOMENTOSUS BATSCH . 1499 .

PAXILLUS ATROTOMENTOSUS Batsch.

Zwart fluweelige Paxillus.

Hoogduitsch : Schwarzfilziger Paxillus.

Engelsch : Dark downy Paxillus.

Julij—Sept.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV O. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN. Hymenophorum cum stipite contiguum decurrens. Lamellae membranaceae, scissiles, subramosae et passim postice anastomosantes, ab hymenophoro discretae et facile secedentes, sporis sordide albis vel ferrugineis. Fungi carnosi, putrescentes, pileo e margine involuto.

Kiemvliesdrager tegen den steel aanliggend, aflopend. Plaatjes vliesachtig, splijtbaar, min of meer vertakt en hier en daar later in elkaar vloeiend, van den kiemvliesdrager onderscheiden en gemakkelijk loslatend. Sporen vuilwit of roestkleurig. Vleezige verrottende zwammen, wier hoed aan den rand is omgerold. Zie ook Deel X, No. 754, waar de andere soort, *P. involutus* onder den naam *Agaricus involutus* is afgebeeld.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Pileo carnoso compacto excentrici gibbo, dein plano-infundibuliformi rivuloso-granuloso ferrugineo, margine tenui involuto, carne alba; stipite solido valido adscendente radicato, tomento denso umbrino-nigrescente velutino; lamellis adnatis confertis basi ramosis, lutescentibus.

Hoed vleezig, gedrongen, uitmiddelpuntig gesteeld, bultig, later vlak-trechtersvormig, droog, korrelig-groevig, roestkleurig, met dunnen omgerolden rand en wit vleesch; steel vol, zwaar, oprijzend, wortelend; met een dicht bruinzwart vilt fluweelachtig bekleed; plaatjes aangehecht, digt opeen, van onder vertakt, geelachtig. *Agaricus atrotomentosus* Batsch. *A. Jacobinus* Scop.

GROEIPLAATS. In naaldbossen, op den grond en op boomstammen, doch gewoonlijk alleenstaand.

NEDERLAND. Overveen, Bloemendaal, de Steeg, Breda.

De afgebeelde exemplaren zijn door mij gevonden onder Bloemendaal.

PAXILLUS ATROTOMENTOSUS Batsch.

Paxille noir-velouté.

Juillet—Septembre.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. O. V. Cryptogamie. Champignons.

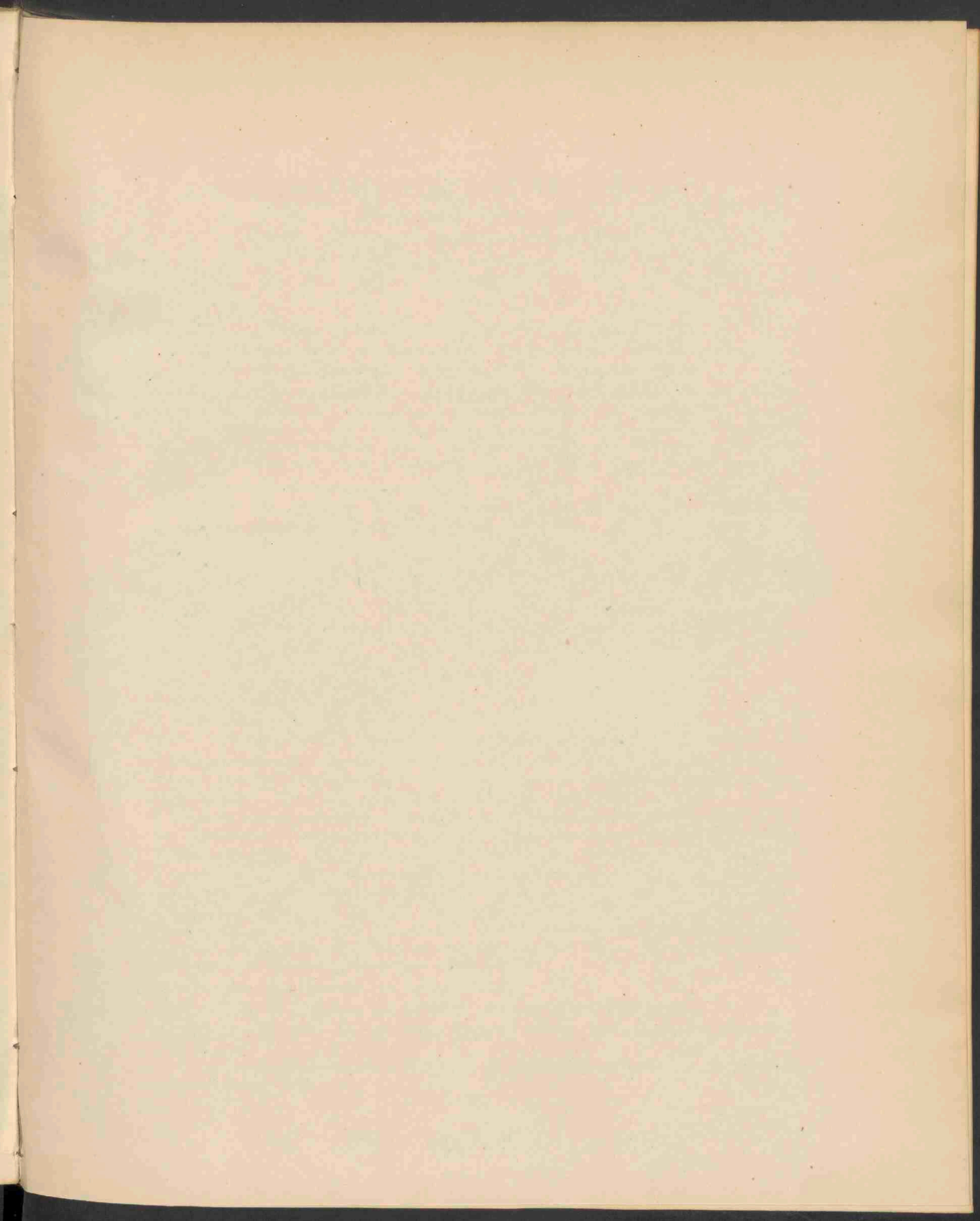
SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Hyménophore contigu au stipe, décurrent. Lamelles membraneuses, facilement à fendre, plus ou moins ramifiées et plus tard s'anastomosant çà et là, distinctes et facilement séparables de l'hyménophore. Spores d'un blanc pâle ou ferrugineuses. Champignons charnus, pourris-sants; chapeau à bord enroulé.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau charnu, compacte, excentrique, bossu, puis aplani en enton-noir, sec, couvert d'une couche granuleuse, à couleur de rouille, à bord mince enroulé, à chair blanche; stipe solide, robuste, ascendant, radicant, couvert d'un tissu dense, velouté, brun noirâtre; lamelles atteignant le stipe, rapprochées, à base ramifiée, jaunâtres. *Agaricus atrotomentosus* Batsch, *A. Jacobinus* Scop.

HABITAT. Bois de pins, sur la terre et les troncs d'arbres, ordinairement isolé.

PAYS-BAS. Trouvé en quelques endroits. Les exemplaires représentés proviennent des environs de Harlem.

1477.

AGARICUS MUSCIGENUS SCHUM. 1500 .

a

a

STEREUM PURPUREUM PERS. 1500 .

AGARICUS MUSCIGENUS Schum.

Moslievende Plaatzwam.

Hoogduitsch : Moos-liebender Blätterschwamm.

Engelsch : Moss-Agaric.

Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenonycetes. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN. Zie Deel X No. 725, Ondergeslacht Collybia.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Candidus, pileo submembranaceo convexo-plano obtuso-laevi, stipite farcto setaceo flaccido flexuoso aequali glabro, lamellis adnatis sub-confertis linearibus.

Wit; hoed eenigzins vliezig, bol-vlak, stomp, glad; steel gevuld, borstelvormig, slap, bogtig, gelijk, kaal; plaatjes aangehecht, min of meer dicht opeengedrongen, lijnvormig. — *Fries Syst. Myc. I. p. 145, Fl. Dan. t. 2023 f. 1; Secretan, No. 957, Weinm. Ross. p. 108. Mich. t. 73 f. 4.*

GROEIPLAATS. Tusschen mos op boomstronken.

NEDERLAND. Bij Amsterdam, Haarlem, Driebergen en op Zuid-Beveland.
De afgebeelde exemplaren zijn verzameld op Elswout bij Overveen.

STEREUM PURPUREUM Pers.

Paarse Hardzwam.

Hoogduitsch : Purpurner Hartschwamm.

Engelsch : Purple Stereum.

Overblijvend.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. O. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Thelephorei.

GESLACHTSKENMERKEN. Hymenium definite inferum, coriaceum, strato intermedio fibrilloso distinctum, laeve immutatum persistens. Sporophora tetraspora; spora minutae subrotundo-ovatae. Fungi coriacei l. lignosi subperennantes subzonati integri forma definiti.

Kiemvlies bepaald onderstandig, lederachtig, met een vezelachtige tusschenlaag, glad, onveranderd standhoudend. Sporedragers viersporig; sporen klein, min of meer rond-ovaal. Lederachtige, houtige overblijvende, min of meer met banden geteekende gave zwammen van bepaalden vorm.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Coriaceo-molle, pileo effuso-reflexo sub-imbricato zonato villosito-tomentoso pallido albidove, hymenio nudo laevi glabro purpurascete.

Lederachtig, zacht; hoed uitgebreid, naar beneden omgebogen, min of meer dakpanachtig, met breede banden geteekend, harig-viltig, bleek of witachtig; kiemvlies naakt, glad, kaal, purperachtig. *Pers. Obs. Myc. 2. p. 92, Thelephora Syst. Myc. 1. p. 440, Weinm. Ross. p. 385. Auricularia reflexa Bull. t. 483. Aur. persistens Sow. t. 388. f. 1.*

VERKLARING DER AFBEELDING: *a/a* Doorsnede (vergr.).

GROEIPLAATS. Op de stammen van loofboomen, overal onder verschillende vormen.

NEDERLAND. Algemeen. Bij Amsterdam, Overveen, Leiden, Westland, Utrecht, Nijmegen en Zuid-Beveland.

De op de afbeelding voorgestelde exemplaren zijn verzameld op berkenstammen, op Elswout bij Overveen, in Nov. 1884.

AGARICUS MUSCIGENUS Schum.

Agaric de la mousse.

Nom allemand : Moos-liebender Blätterschwamm.

Nom anglais : Moss-Agaric.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV Sect. V. Cryptogamie Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 725, Vol X. Sous-genre Collybia.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Blanchâtre; chapeau plus ou moins membraneux, convexe-plan, obtus, lisse; stipe rempli, sétacé, flasque, flexueux, égal, glabre; lamelles atteignant le stipe, plus ou moins rapprochées, linéaires. *Fries. Syst. Myc.* I. p. 145. *Fl. Dan.* t. 2023 f. 1. *Secretan N°. 957.* *Weinm. Ross.* p. 108. *Mich.* [t. 73. f. 4.

HABITAT. Sur la mousse couvrant les troncs d'arbres.

PAYS-BAS. Trouvé en différentes localités. Les exemplaires représentés ont été trouvés dans le parc d'Elswout, près de Harlem.

STEREUM PURPUREUM Pers.

Steréum pourpre.

Pérennant.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie. Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Théléphorées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Hyménium infère, coriace, présentant une couche intermédiaire fibrilleuse distincte, lisse, persistante, immuable; sporophores tétraspores; spores petites, plus ou moins ovales-arrondies. Champignons coriaces ou ligneux, plus ou moins zônés, entiers, à forme définie.

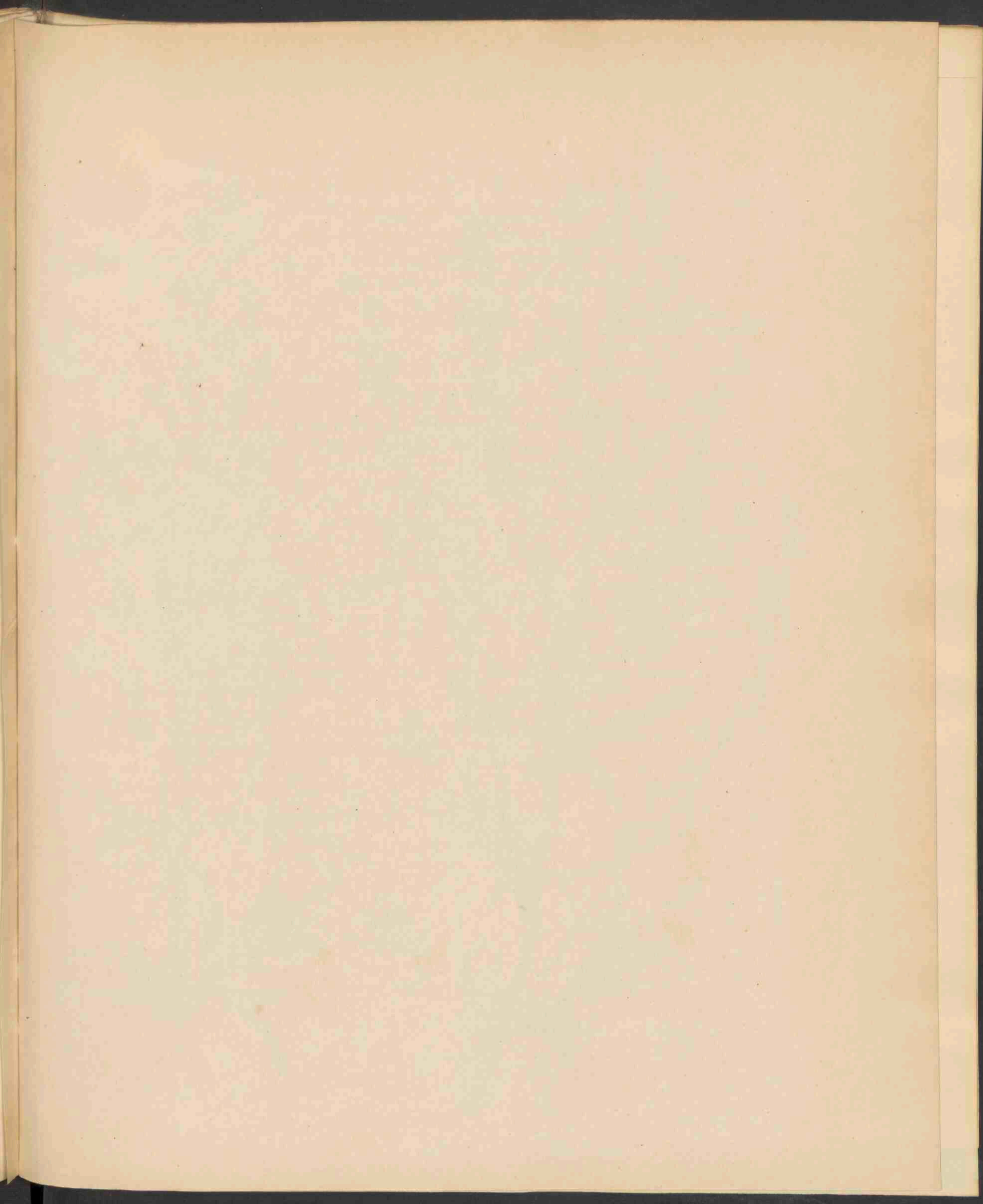
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Coriace-mou. Chapeau étalé-réfléchi, plus ou moins imbriqué, zoné, velutementoux, pâle ou blanchâtre; hyménophore nu, lisse, glabre, pourpré ou lilas. *Pers. Obs. Myc.* 21. p. 72. *Thelephora, Syst. Myc.* I p. 440. *Weinm. Ross.* p. 385. *Auricularia reflexa Bull.* t. 483. *A. persistens Sow.* t. 388 f. 1.

EXPLICATION DE LA PLANCHE a. a. Coupe (gros).

HABITAT. Troncs d'arbres fruitiers, très commun sous des formes variées.

PAYS-BAS. Très commun et trouvé en différentes provinces.

Les individus représentés ont été trouvés dans le parc d'Elswout près de Harlem.

1478

ARTEMISIA VULGARIS L. VAR. 1501.

Jan 1893 N. 3 a

ARTEMISIA VULGARIS L.

Bijvoet. Gemeene Alsem.

Verscheidenheid met geel-witte stengels.

Hoogduitsch: Gemeiner Beyfuss (Weiss).

Engelsch: Mugwort (White).

Bloeit: Aug.—Sept. 2.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XIX. O. II. Syngenesia Polygamia Superflua.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares. Dicotyledoneae. O. Compositae.

GESLACHTS- EN SOORTELIJKE KENMERKEN. Zie Deel V. No. 334.

Reeds in ouden tijd, toen deze plant nog als geneeskrachtig werd verzameld, onderscheidde men daarvan de variëteiten met roode en witte stengels, die ook afzonderlijk in de apotheken werden verkocht als *Artemisia rubra* en *A. alba*. Volgens HAYNE, *Artzney-gewächse* II, 12, heeft TABERNAEMONTANUS het eerst die benamingen ingevoerd. *Dodonaeus Cruydeboek*, ed. 1551, vermeld ook rood en wit Byvoet. Wat de geneeskrachtige eigenschappen betreft, werden beiden gelijk gesteld.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* Verscheidenheid met geel-witte stengels; *b* bloemhoofdje; *c* schijf-bloempje; *d* randbloempje; *e* type met roode stengels.

GROEIPLAATS. De soort groeit op woeste dorre plaatsen, aan randen van wegen, en heeft een zeer uitgestrekt gebied. Geheel Europa, van Lapland tot Napels; noordelijk Azië, Klein-Azië, Perzië; overgebracht in Indië, Java, Noord-Amerika, waar zij zich verspreid heeft van de Poolstreken tot Californië. Ook in Zuid-Afrika. ALPH. DE CANDOLLE.

NEDERLAND. Het afgebeelde exemplaar van de verscheidenheid, gevonden bij Apeldoorn, is in Aug. 1892 aangeboden door den Heer H. J. Kok ANKERSMIT, lid der *Nederl. Botan. Vereeniging*.

ARTEMISIA VULGARIS L.

Armoise commune.

Variété à tiges blanches

Fleurit: Août—Sept. 2.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XIX. O. II. Syngenesia Polygamia Superflua.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Composées.

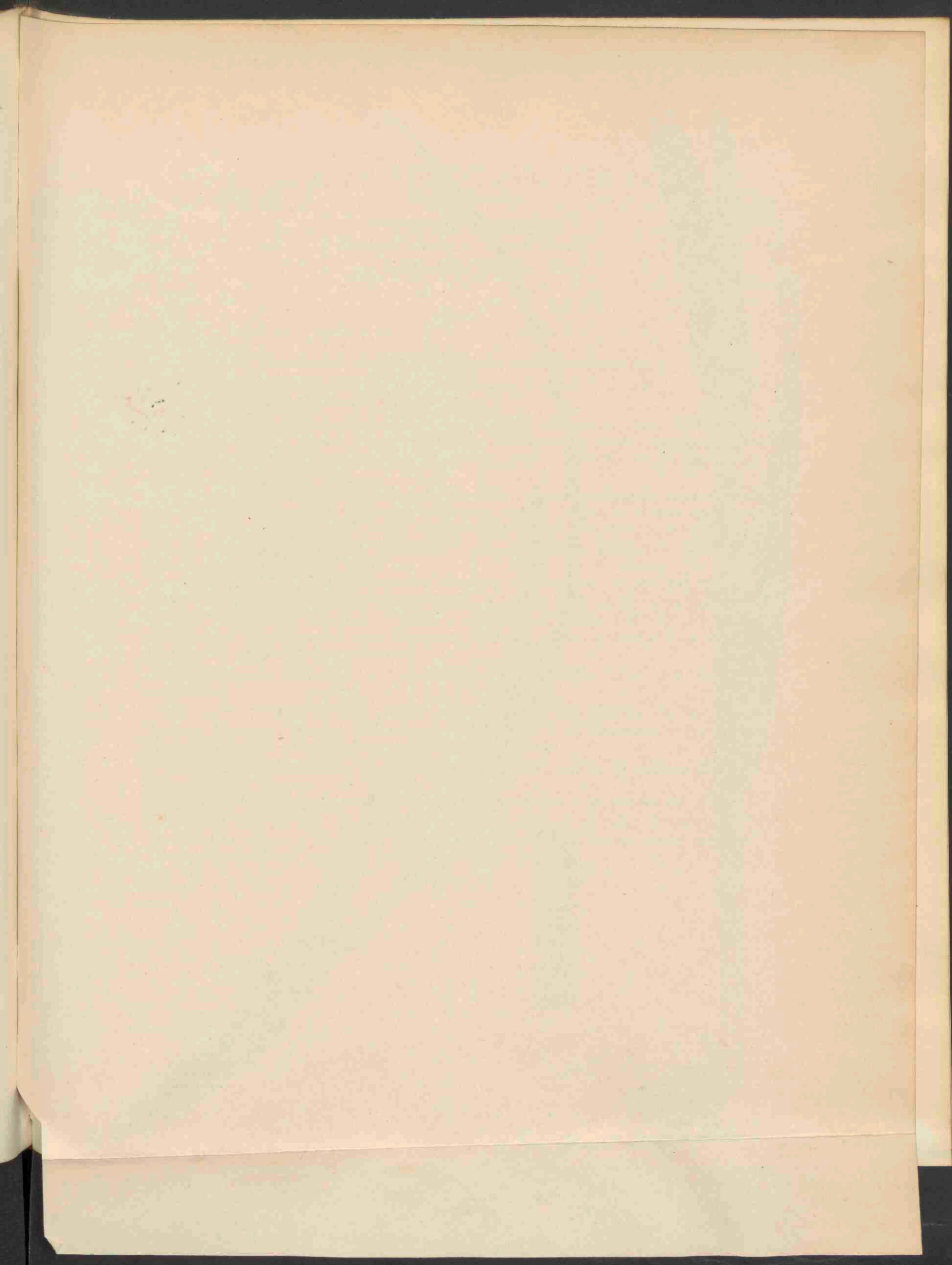
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES et SPÉCIFIQUES. Voyez le No. 334, Vol. V.

Les anciens herboristes, qui recueillait l'Armoise pour l'emploi en médecine, distinguaient deux variétés, l'Armoise rouge et l'Armoise blanche, qui se vendaient séparément dans les pharmacies. Cette distinction a été introduite par TABERNAEMONTANUS. HAYNE, *Artzneygew.* II, 12. Il ne paraît pas qu'on attachait plus de valeur à l'une qu'à l'autre.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a* Variété à tiges blanches; *b* capitule; *c* fleurs du disque; *d* fleuron de la circonférence; *e* type à tiges rouges.

HABITAT. L'aréal du type est très étendu. Tout l'Europe, de la Laponie jusqu'à Naples; Asie septentr., Asie-mineure, Perse, transporté dans l'Inde, à Java, et en Amérique septentr., où elle s'est répandue de la région arctique jusqu'en Californie. Aussi en Afrique méridionale. ALPH. DE CANDOLLE.

PAYS-BAS. Les exemplaires représentés, cueillis près d'Apeldoorn (prov. de Gueldre), m'ont été présentés par M. H. J. KOK ANKERSMIT, membre de la Soc. Néerl. de Botanique.

1479.

ALLIUM SCORODOPRASUM L. 1502.

ALLIUM SCORODOPRASUM L.

Slangenlook.

Hoogduitsch: Schlangen-lauch.

Engelsch: Sand Leek; Spanish Garlic.

Bloeit: Junij—Julij 21.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. VI. O. I. Hexandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Liliaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel II, No. 113.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Bulbo ovato bulbillifero, caule ad medium foliato, foliis linearibus planis margine scabris, spathae valvis ovatis abrupte acuminatis umbella brevioribus, umbella bulbillifera, staminibus perigonio brevioribus alternis tricuspidatis, cuspidate intermedia antherifera filamentum ipso duplo brevior.

Bol eirond, kleine bolletjes voortbrengend; stengel tot het midden bebladerd; bladen lijnvormig vlak met ruwen rand; kleppen der bloemscheede eirond, plotseling versmald tot eene spits en korter dan het bloemscherm; bloemscherm kleine bolletjes voortbrengend; meeldraden korter dan het bloemdek, om de andere driepuntig; de middelste punt van een helmknop voorzien, die de helft korter is dan de meeldraad.

Deze soort onderscheidt zich van de *Allium vineale* L. (*Fl. Bat.* Deel. II, No. 113) voornamelijk door de vlakke, lijnvormige en niet rolronde bladen. — Volgens ALPH. DE CANDOLLE heeft men verondersteld dat zij eene verwilderde variëteit is van het gewone Look, *Allium sativum* L. — Dit verschilt door de aan den rand niet ruwe bladen, de langere en niet beurtelings driepuntige meeldraden en de langer gespitste bloemscheede.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* fragment van het blad (vergr.); *b* bloem; *c d* bloemscherm; *e* meeldraden.

GROEIPLAATS. Volgens SIBTHORP spontaan op Cyprus en andere Grieksche eilanden. Verder in Caucasië, Spanje en Portugal, Midden-Europa, van Engeland en Z. Scandinavië tot Midden-Italië, het Donau-gebied en Midden-Rusland. — In Frankrijk schaarsch.

NEDERLAND. In vochtige weilanden, langs wegen enz. — Uiterwaarden bij Kampen, Zalk, eiland Schouwen.

Het afgebeelde exemplaar is afkomstig uit het bosch van Duinvliet bij Elswout onder Overveen. — In Mei 1892 werd daar door DR. G. VAN VLOTEN en mij een aantal exemplaren gevonden, voor het eerst in deze streek. — Waarschijnlijk zijn deze vroeger, door het maaijen van het gras vóór de ontwikkeling der bloem, steeds aan de aandacht ontsnapt.

ALLIUM SCORODOPRASUM L.

Rocamboles.

Fleurit : Juin—Juillet. 2.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. VI. O. I. Hexandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Liliacées.

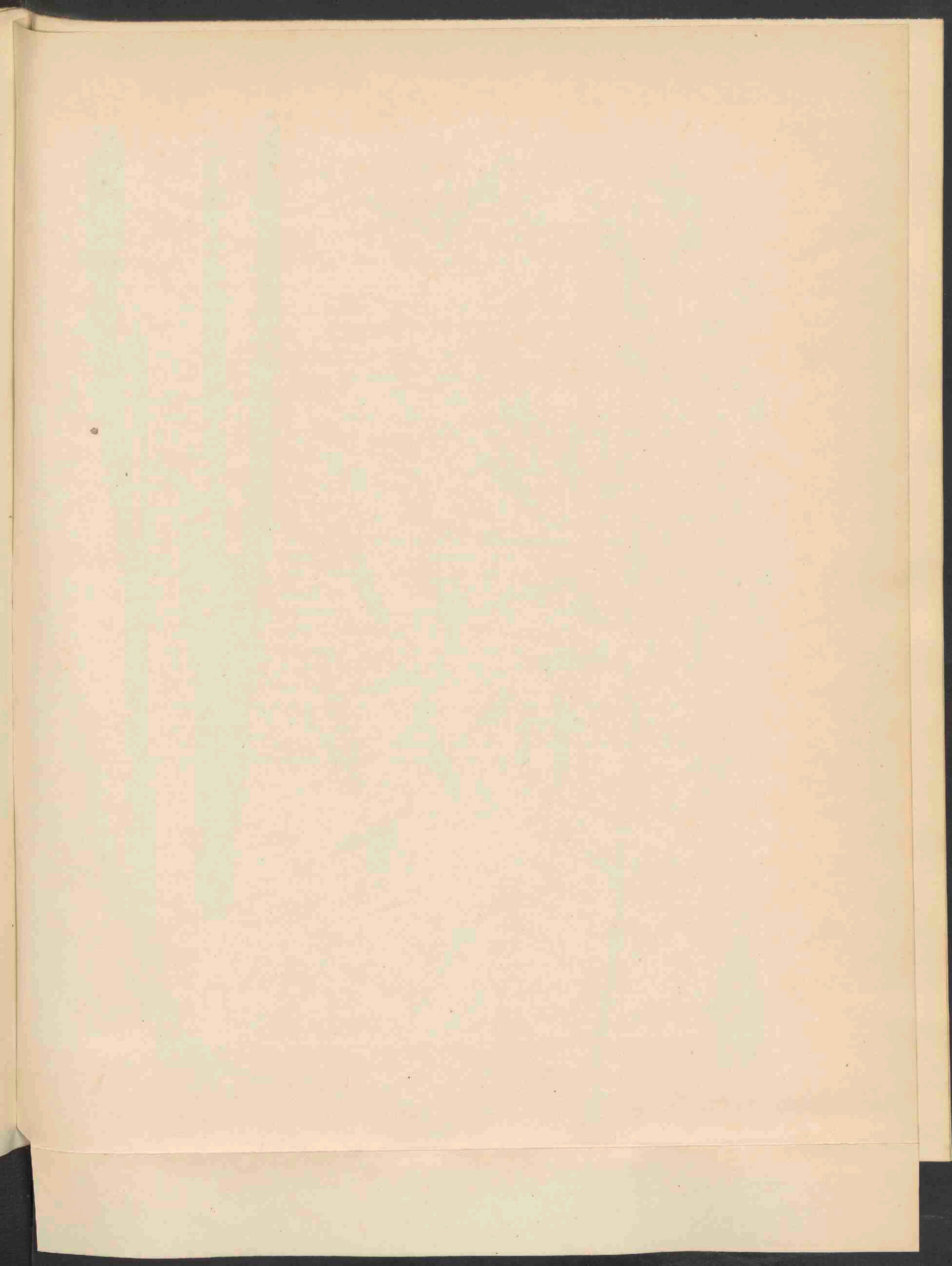
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le N°. 113, Vol. II.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Bulbe ovale produisant des petits bulbilles; tige feuillée jusqu'à moitié; feuilles linéaires planes, à bords scabres; valves de la spathe ovales, abruptement acuminées, plus courtes que le sertule; sertule chargé de bulbilles; étamines plus courtes que le périgone, alternativement trifides; pointe anthérifère des étamines trifides moitié plus courte que son filet.

Se distingue d'*A. vineale* L. (*Fl. Bat.* Vol. II, No. 113) principalement par les feuilles linéaires et non enroulées fistuleuses. Selon ALPH. DE CANDOLLE il a été considéré comme une variété de de l'Ail commun (*A. sativum* L.), qui se distingue par ses feuilles lisses aux bords, par les étamines plus longues et non trifides, et par la spathe longuement acuminée.

HABITAT. Selon SIBTHORP spontané dans les Iles de la Grèce. Caucasic, Espagne, Portugal, Madère, Europe, de l'Angleterre et de la Scandinavie mérid. jusque dans l'Italie centrale, la région du Danube et la Russie centrale.

PAYS-BAS. Prés humides; bords des chemins. Ça et là assez rare. L'exemplaire représenté a été trouvé dans un bois près de Harlem en 1892.

1480.

AVENA HYBRIDA PETERM. 1503.

AVENA HYBRIDA Peterm.

Bastaard-Haver.

Hoogduitsch: Bastard-Hafer.

Engelsch: Hybrid Oat.

Bloeit: Julij—Aug. ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel VIII, No. 561.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Panicula patente, spiculis 2—3 floris flore utroque aristato, glumis floris arista excepta superantibus, palea inferiore glabra vel basi pilis paucis vestita, apice membranaceo-bifida, rachi spiculae fragili pilosa.

Bloempluim uitgespreid; bloempakjes 2—3 bloemig; beide bloempjes genaald; kelkkafjes langer dan de bloemen (naald niet meegerekend); onderst kroonkafje kaal of aan den voet met weinige haartjes bekleed, aan den top vliezig-tweespletig; spil van het bloempakje bros, behaard.

Onderscheidt zich van *A. fatua* L. (*Fl. Bat.* deel VIII, No. 561) door de aanmerkelijk grootere driebloemige aartjes en de kale kroonkafjes. Door vele auteurs aangemerkt als een verscheidenheid van *A. fatua* L. Zie *Ned. Kruidk. Arch.* 1° Ser. II, 118. — *Peterm.* in *Reichenb. Fl. Sax.* p. 17. *Koch Syn.* ed. 2 p. 917. — *A. intermedia* Lindgr. *Bot. Not.* 1841, p. 151. — *A. fatua* L. *β. glabrescens.* *Fl. Danica*, t. 2642.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* bloempakje 3 bloemig; *b* open bloempje met de naald; *c* stamper; *d* kelkkafjes; *e* bovenst kroonkafje; *f* doorsnede id. (ver groot).

GROEIPLAATS. In korenvelden, zeldzaam.

Het gebied van *A. fatua* is zeer uitgestrekt. Geheel Europa, behalve het hooge Noorden; Rusland, Siberië, Centraal-Azië, Caucasië, Algerië.

NEDERLAND. In den *Prodr. Fl. Bat.* vermeld als gevonden door VAN DEN BOSCH op vlasland bij Goes. — Later, in 1877, door Prof. C. A. J. A. OUDEMANS, gevonden in een aardappelland op zandige klei bij Voorst. — Onze afbeelding is genomen naar het exemplaar van PROF. OUDEMANS, bewaard in het Herbarium der Ned. Botanische Vereeniging.

AVENA HYBRIDA Peterm.

Avoine hybride.

Fleurit : Juillet—Août ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ Cl. III. O. II Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 561, Vol VIII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Panicule étalée; épillets à 2—3 fleurs; fleurs à arête; glumes dépassant les fleurs (excepté les arêtes); spathellule inférieure glabre ou un peu poilue à la base, à sommet membraneux, bifide; axe de l'épillet fragile et poilu.

Se distingue de l'*A. fatua* (*Flor. Bat.* No. 561, Vol. VIII) par les épillets bien plus grands à 3 fleurs et par les glumes glabres. Plusieurs auteurs la tiennent pour une variété de l'*A. fatua*. PETERM. en REICHENB. *Fl. Sax.* p. 17. Koch *Syn.* ed. 2, 70—917. *A. intermedia* Lindgr. *Bot. Not.* 1841, p. 151. *A. fatua* L. β *glabrescens.* *Fl. Dan.* t. 2642.

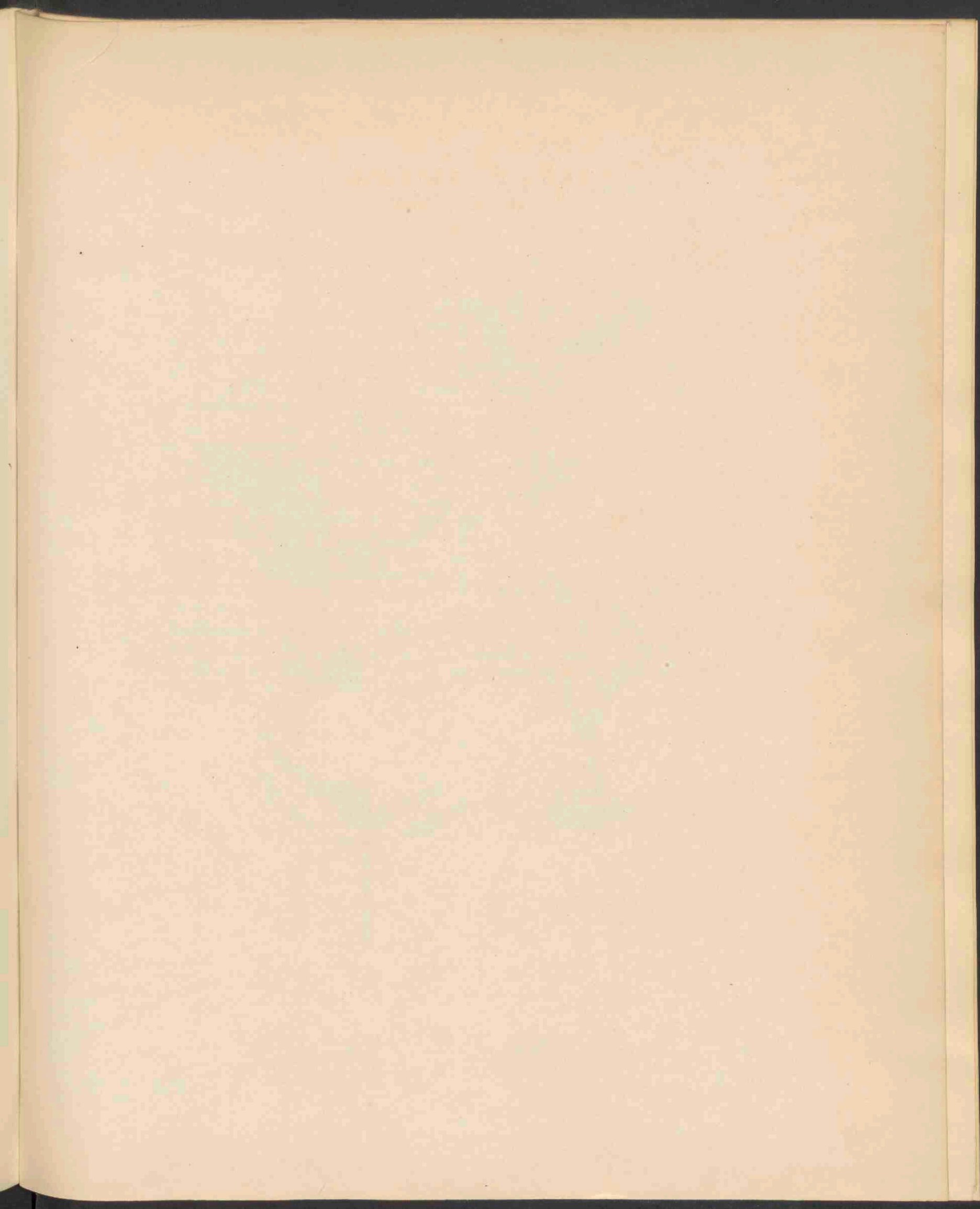
EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a* épillet à 3 fleurs; *b* fleur ouverte avec l'arête; *c* pistil; *d* glumes; *e* spathellule supérieure, *f* id. coupe transversale (grossi).

HABITAT. Moissons: assez rare.

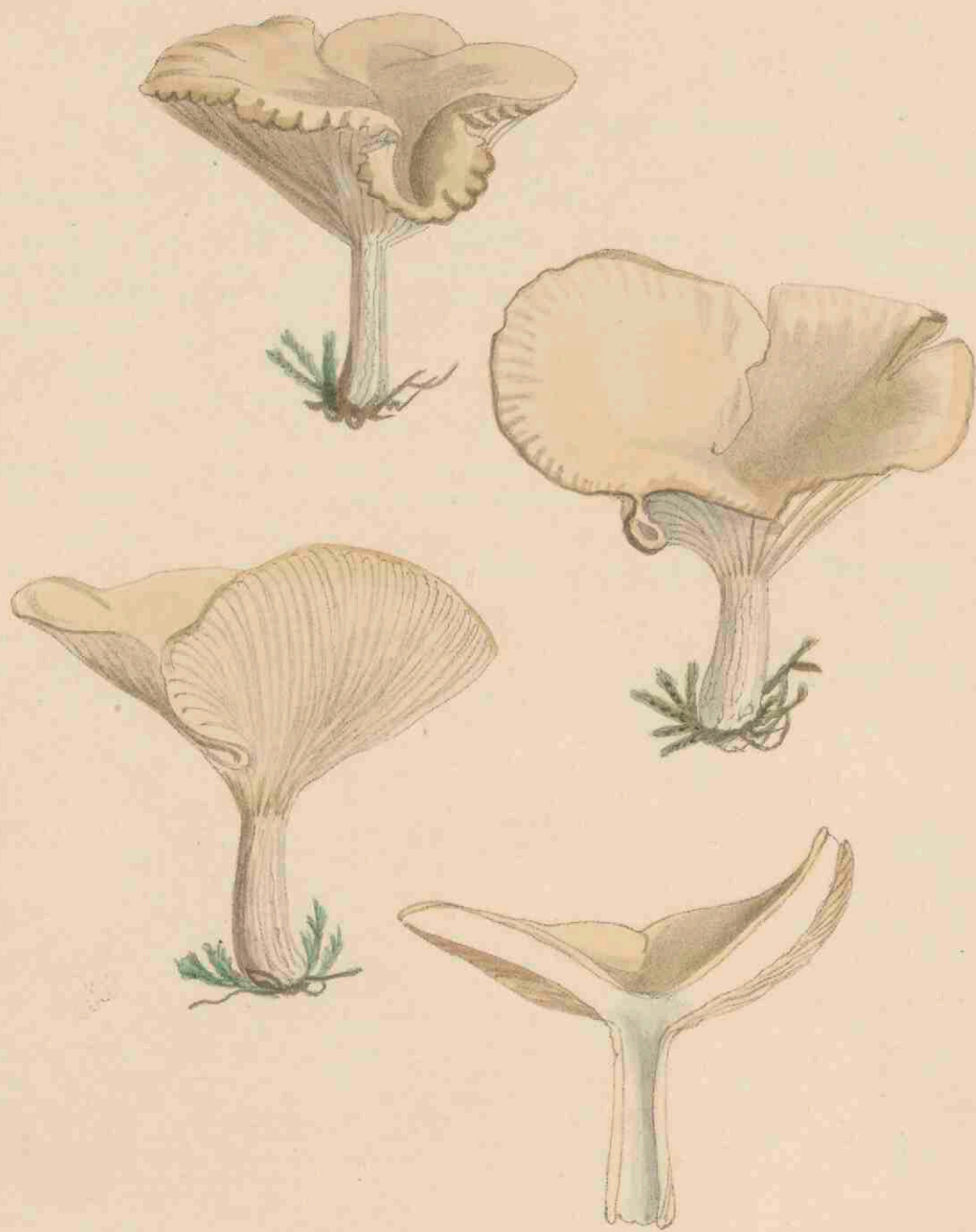
L'Aréal de l'*A. fatua* est très étendu. Toute l'Europe excepté l'extrême Nord. Russie, Sibérie, Asie centrale, Caucasic, Algérie.

PAYS-BAS. Très rare. Prov. de Zélande et de Gueldre.

L'exemplaire représenté trouvé à Voorst, dans un champ cultivé, par M. le Prof. OUDEMANS, est conservé dans l'Herbier de la Société Néerl. de Botanique.

1401

AGARICUS CATINUS FRIES . 1504 .

AGARICUS CATINUS Fries.

Schaalvormige Plaatzwam.

Hoogduitsch : Tellerförmiger Blätterschwamm.

Engelsch : Bowl shaped Clitocybe.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV. O. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie deel X, No. 725. Ondergeslacht Clitocybe.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Alba decolorans ; pileo carnosio tenui e plano infundibuliformi flaccido siccio glabro, stipite farcto elastico tereti sursum sub-attenuato, lamellis decurrentibus subconfertis albis.

Wit, verkleurend ; hoed vleezig, dun, eerst vlak dan trechtvormig, slap, droog kaal ; steel gevuld, veerkrachtig, rond, naar boven min of meer versmald ; plaatjes aflopend, min of meer digt bijeen, wit.

Deze soort is verwant aan *A. flaccidus* Sow. (*Fl. Bat.* XIV. 1044) en *A. infundibuliformis* Schaeff. De hoed is glad, aanvankelijk wit ; de rand, eerst omgebogen, wordt later regt en opstaande, min of meer bogtig uitgesneden ; de kleur wordt alsdan wit-geelachtig, iets glanzig, en als was. Dikwijls is de hoed gelobd. De steel is saamgedrukt, met voren geteekend, wit aan den top, rossig aan den voet, week, zelfs hol. *Secretan, Myc. Suisse*, p. 395, No. 997. *A. gibbus albus* var. *A. Bull.* 286. *Fries, Ic.* 51. *I. d. Hymen.* p. 630. *A. flaccidus v. alba* Fr. *Syst. M. Weinm. Ross* p. 79. *A. suavis* Pers. *M. S.*

GROEIPLAATS. Europa, tusschen beuken- en andere bladen, op den grond.

NEDERLAND. In dennebosschen. Overveen, Honsholredijk, Baarn.

De afgebeelde exemplaren zijn door mij gevonden op Lindenheuvel onder Bloemendaal, den 15den October 1880.

AGARICUS CATINUS Fries.

Clitocybe en écuelle.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. O. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 725, vol. X; sous-genre Clitocybe.

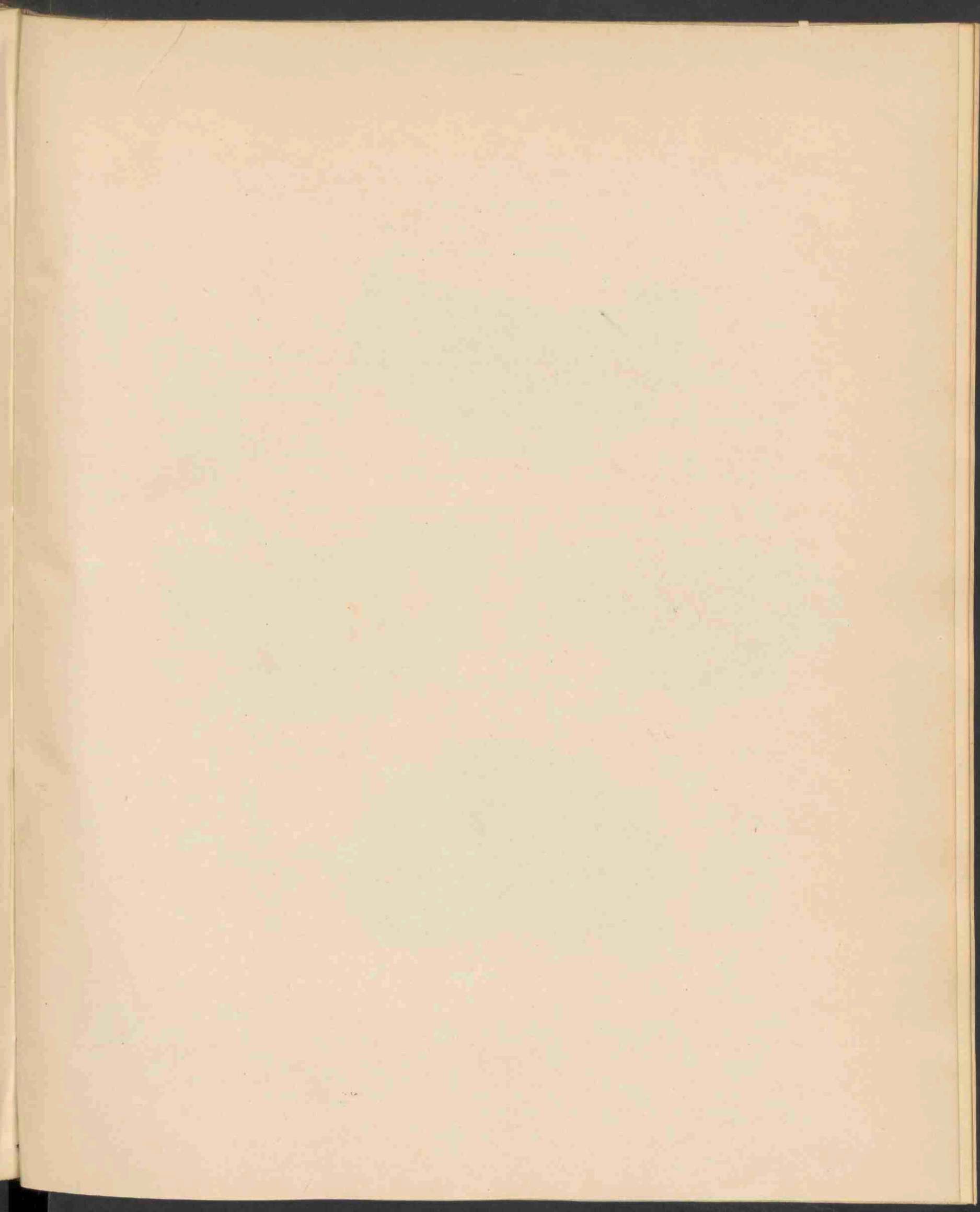
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Blanc, se décolorant; chapeau charnu mince, d'abord plan, puis en forme d'entonnoir, flasque, sec, glabre; stipe rempli, élastique, cylindrique, un peu aminci au sommet, lamelles décurrentes, plus au moins rapprochées, blanches.

Cette espèce est affine à l'A. (Clitocybe) flaccidus (*Fl. Bat.* vol. XIV No. 1044) et l'A. (Clitocybe) infundibuliformis Schaeff. SECRETAN, dans sa *Myc. Suisse*, p. 395, No. 997, en donne la description suivante: Le chapeau est dans l'enfance blanchâtre; les bords premièrement repliés, deviennent droits et enfin relevés, plus ou moins sinueux; il devient blanc jaunâtre un peu luisant comme cire humide. En séchant il paraît d'un blanc plus mat. Il est souvent lobé. Le pied est renflé en trompette, un peu courbé, comprimé, sillonné, blanc au sommet, roussâtre en bas, mollasse, même creux.

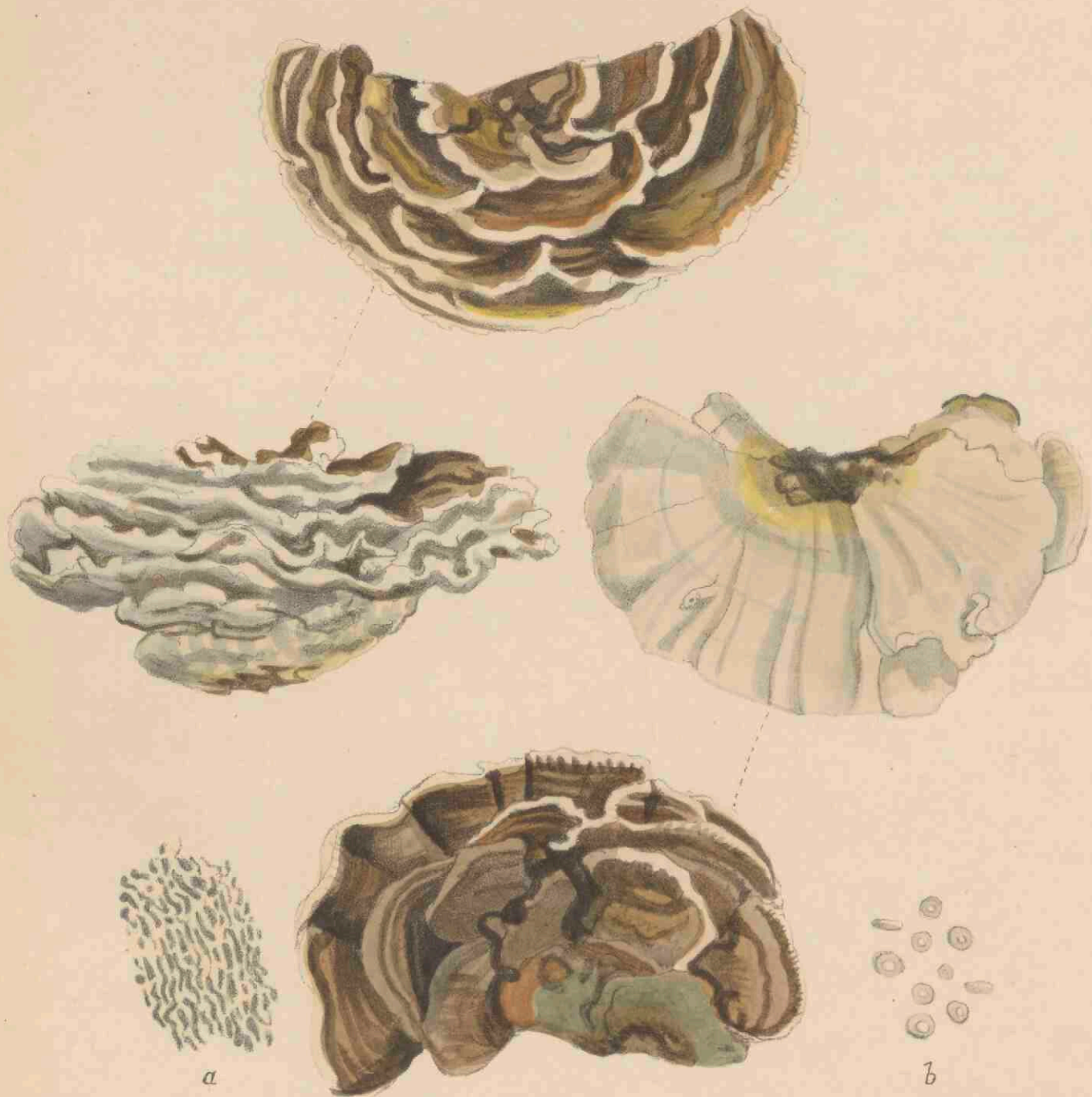
Voyez aussi *Bull.* t. 286. *Fries Ic.* t. 51. *Id. Hymenom.* p. 630. *A. flaccidus v. alba Fries. S. M. Weinmann Ross.* p. 79. *A. suavis Pers M. S.*

HABITAT. Europe, parmi les feuilles de hêtre etc.

PAYS-BAS. Ça et là, prov. de Hollande. J'ai recueilli les exemplaires représentés dans le parc de Lindenheuvel près de Harlem, en Octobre 1880.

1482.

POLYPORUS ZONATUS FRIES . 1505 .

POLYPORUS ZONATUS Fries.

Gekringde Polyporus.

Hoogduitsch : Gezonter Löcherpilz.

Engelsch : Zoned Polyporus.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV. O. V. Cryptogamia. Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Polyporei.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie Deel X, No. 730.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Pileo suberoso-coriaceo convexo margine albicante, poris minutis rotundis angulatisve obtusis albidis.

Hoed kurkachtig-lederachtig, bol, later knobbelig, bochelachtig, min of meer met banden geteekend of geringd, kort viltig, ondoorschijnend, met een witachtigen rand; poriën klein, rond of hoekig, stomp, witachtig.

De kleur van den hoed is meest grauw met witten rand of groenachtig grauw met bruingelen rand, of geelachtig met grauwe banden. Onderscheidt zich van *P. versicolor* vooral door het ontbreken van den zijdeachtigen glans. *Syst. Myc.* I, p. 368. *El.* p. 94. *Weinm. Ross.* p. 322. *Kickx* X p. 231. *Rostk.* t. 44. *Boletus multicolor* *Schaeff.* 269. *B. ochraceus* *Pers. Syn.* p. 539. *Secr. n.* 80, 81. *Batt.* 35 B. *Fl. Dan.* 2028 f. 2.

VERKLARING DER AFBEELDING : *a* Poriën, *b* sporen.

GROEIPLAATS. Op levende en doode boomstammen, op palen enz.

NEDERLAND. Vermeld als gevonden bij Leiden, Naaldwijk en Haarlem; doch voorzeker veel algemeener door het geheele land.

De hier afgebeelde exemplaren zijn door mij verzameld op Lindenheuvel te Bloemendaal, in November 1886.

POLYPORUS ZONATUS Fries.

Polypore zôné.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. O. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes Trib. Polyporées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 730, Vol. X.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau subéreux-coriace, convexe, à la fin tuberculeux et bosselé, plus ou moins zôné, velu, opaque, à bords blanchâtres; pores petites, rondes, anguleuses, obtuses, blanchâtres.

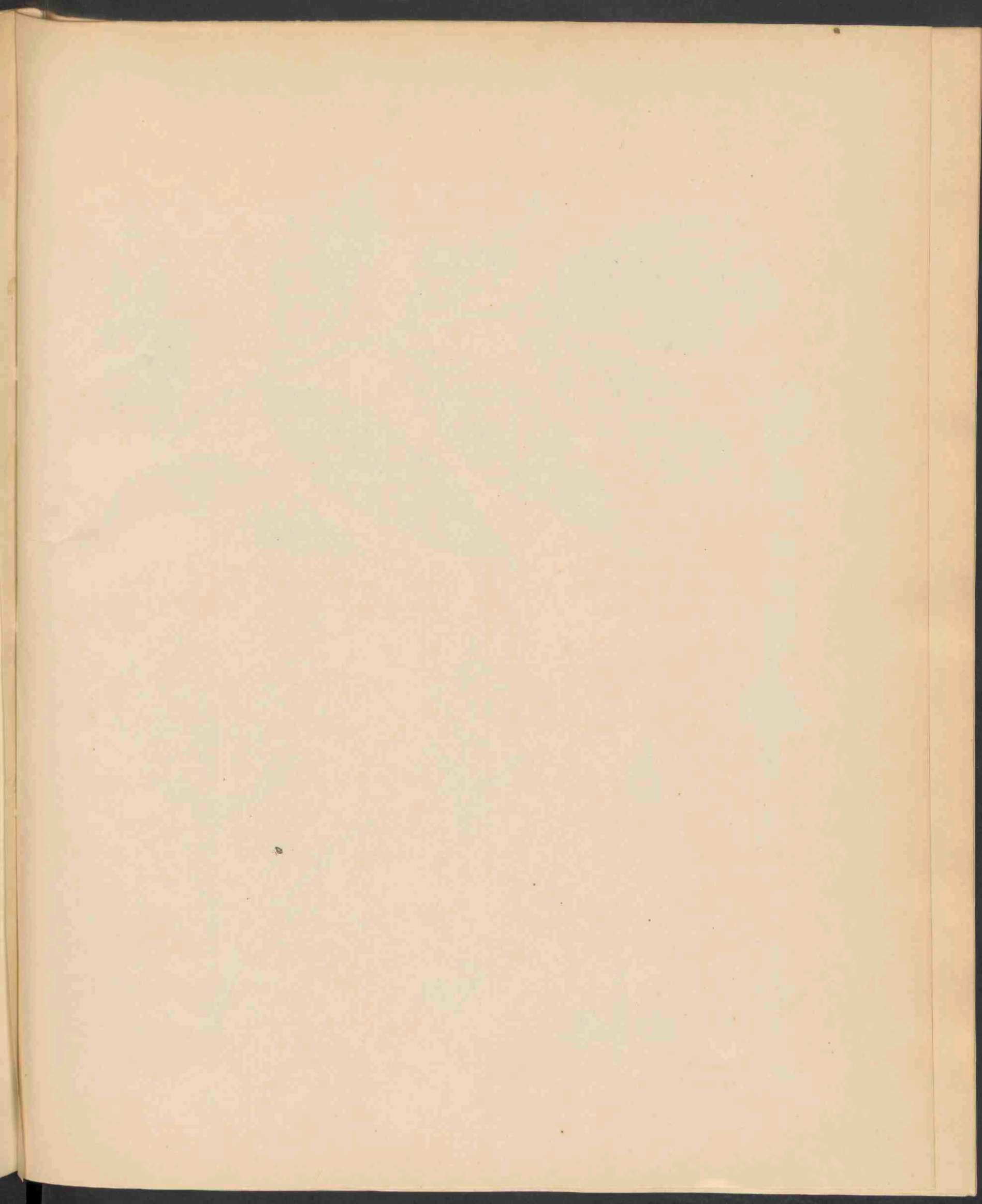
La couleur du chapeau est ordinairement grisâtre bordé de blanc, ou gris verdâtre à bord jaune brunâtre, ou jaunâtre à zones grises. Elle se distingue du *P. versicolor* en premier lieu par l'absence du reflet satiné. *Syst. Myc.* I, p. 368, *El.* p. 94. *Weinm. Ross.* p. 322; *Kickx* p. 231; *Rostk.* t. 44. *Boletus multicolor* *Schaeff.* t. 269. *B. ochraceus* *Pers. Syn.* p. 539. *Secr.* No. 80, 81. *Batt.* t. 35 *B. Fl. Dan.* t. 2028 f. 2.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a* Pores; *h* spores.

HABITAT. Troncs d'arbres vivants et morts, pieux etc.

PAYS-BAS. Recueilli çà et là, mais sans doute assez commun partout.

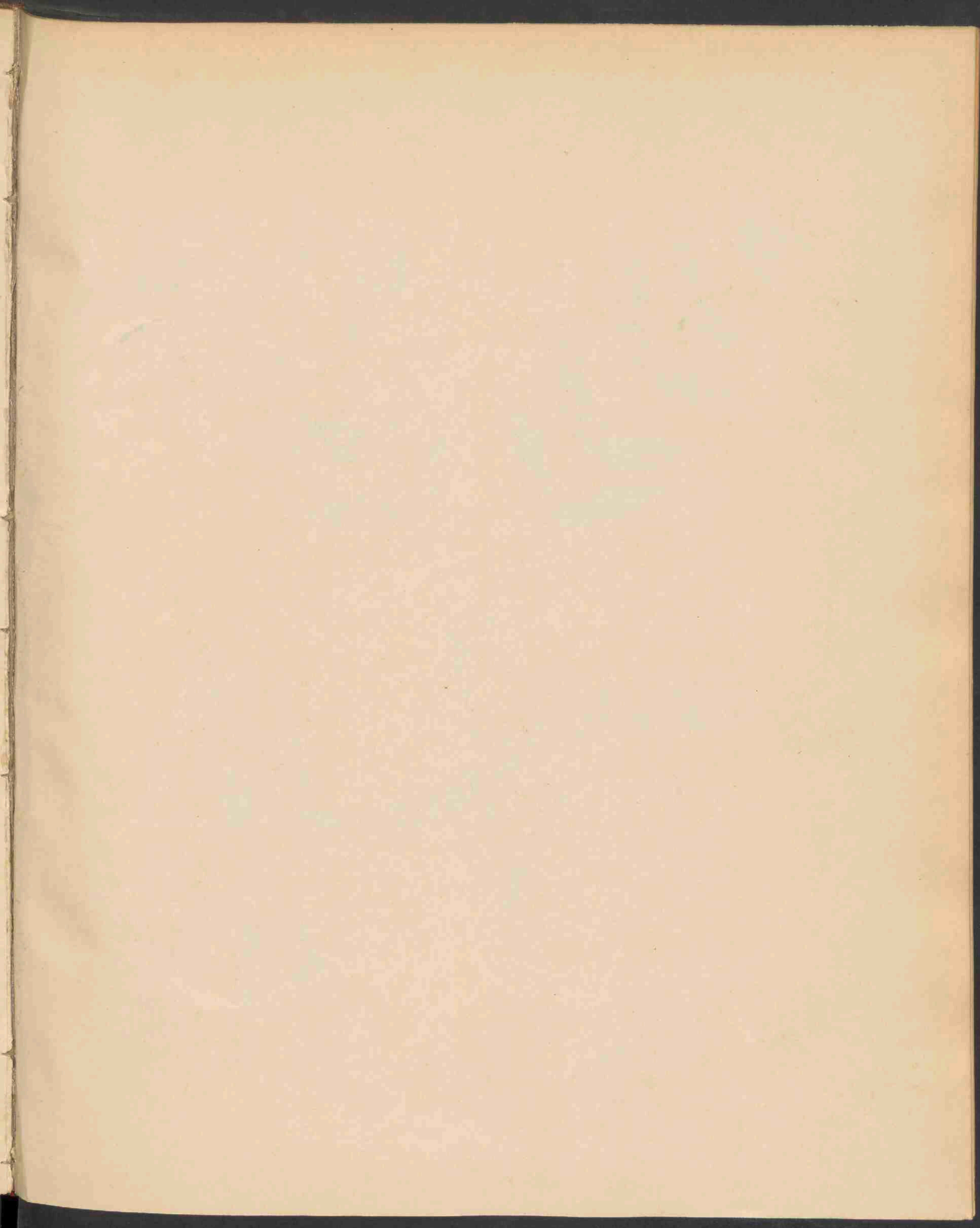
Les exemplaires représentés ont été recueillis à Lindenheuvel près de Harlem en Novembre 1886.

1409.

FRAXINUS EXCELSIOR L. 1506

1400
1404

FRAXINUS EXCELSIOR L. 1507 .

Oct 1893 N. 20

FRAVINUS EXCELSIOR L.

Gewone Esch.

Hoogduitsch : Gemeine Esche. Edel-Esche.

Engelsch : Common Ash Tree.

Bloeit : April—Mei. †

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIII. O. II. Polygamia Dioecia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Oleaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Flores polygami vel dioeci. Calyx 4fidus vel nullus. Petala 4 binatim basi cohaerentia vel nulla. Ovarium biloculare loculis uniovulatis, stylus brevis, samara ovato-oblonga compressa, monosperma. Arborea vel arbusculae.

Bloemen veeltelig of tweehuizig. Kelk vierspletig of ontbrekend. Kroonbladen 4, tweetallig, aan den voet samenhangend of ontbrekend. Vruchtbeginsel tweehokkig met eenzadige hokjes; stijltje kort; vleugelvrucht eivond-langwerpig, saamgedrukt, eenzadig. Boomen of heesters.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Arborea, gemmis nigris, cortice laevi cinereo-viridi, foliis oppositis 4—6 jugis, foliolis subsessilibus lanceolato-oblongis serratis acuminatis glabris, floribus nudis polygamis in racemos breves ad ramorum apicem approximatis erectos dein pendulos dispositis, samaris ellipticis apice obtusis vel rarius retusis.

Boom met gladde, grijsgroene schors en zwarte knoppen; bladen tegenoverstaand, 4—6 jukig; blaadjes min of meer ongesteeld, lancetvormig-langwerpig, zaagvormig getand, spits toeloo- pend, kaal; bloemen zonder kelk en bloemkroon, veeltelig, in korte trossen aan de toppen der takjes dicht open, eerst opgericht, dan hangend; vleugelvruchten elliptisch, aan de spits stomp of zeldzamer afgeknot.

VERKLARING DER AFBEELDINGEN: Pl. 1506, *a*, *b*, *c* bloeiende takken, *d* meeldraden, *e* id. en stamper, *f* stamper; pl. 1507, *g* vruchttak, *h* vruchtje, *i* id. dwarsdoorsnede, *k* habitus.

GROEIPLAATS. In bosschen op vochtigen bodem. Het gebied van den Esch strekt zich uit over Europa, van Schotland 58° N.B., Noorwegen 63°, Rusland 60—61°, tot Midden-Spanje, Midden-Italië, Dalmatië, Griekenland en tot den Caucasus. In de Alpenstreek tot 3500 voet. Ontbreekt in noordelijk Azië.

NEDERLAND. Algemeen op vochtige en zware gronden. Ofschoon de Esch thans alleen aangeplant gevonden wordt, is hij ongetwijfeld voorheen in de Nederlandsche bosschen wild geweest.

De esschen worden veelal tot hakhout gebruikt en leveren uitmuntende slieten, staken, palen, springstokken, polsen enz. Het hout is taai en vast, dikwijls fraai gevamd. De zwaardere boomen geven uitmuntend timmerhout; ook voor wagenmakers is het zeer bruikbaar. Uit den bast kan men een blauwachtige of zwarte kleur verkrijgen. Als opgaande boomen zijn zij zeer geschikt om door hunne wortels wallen, dijken en rijwegen zamen te houden.

FRAXINUS EXCELSIOR L.

Frêne élevé.

Fleurit: Avril—Mai. ♀

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIII. O. II. Polygamia Dioecia.

SYSTÈME NATUREL: Vasculaires Dicotylédonées. O. Oléacées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Fleurs polygames ou dioïques. Calice à 4 divisions ou nul. Pétales 4, binés, cohérents à la base ou nuls. Ovaire biloculaire à loges uniovulées. Style court. Fruit ovale-oblong, comprimé et prolongé en aile, monosperme. Arbres ou arbustes.

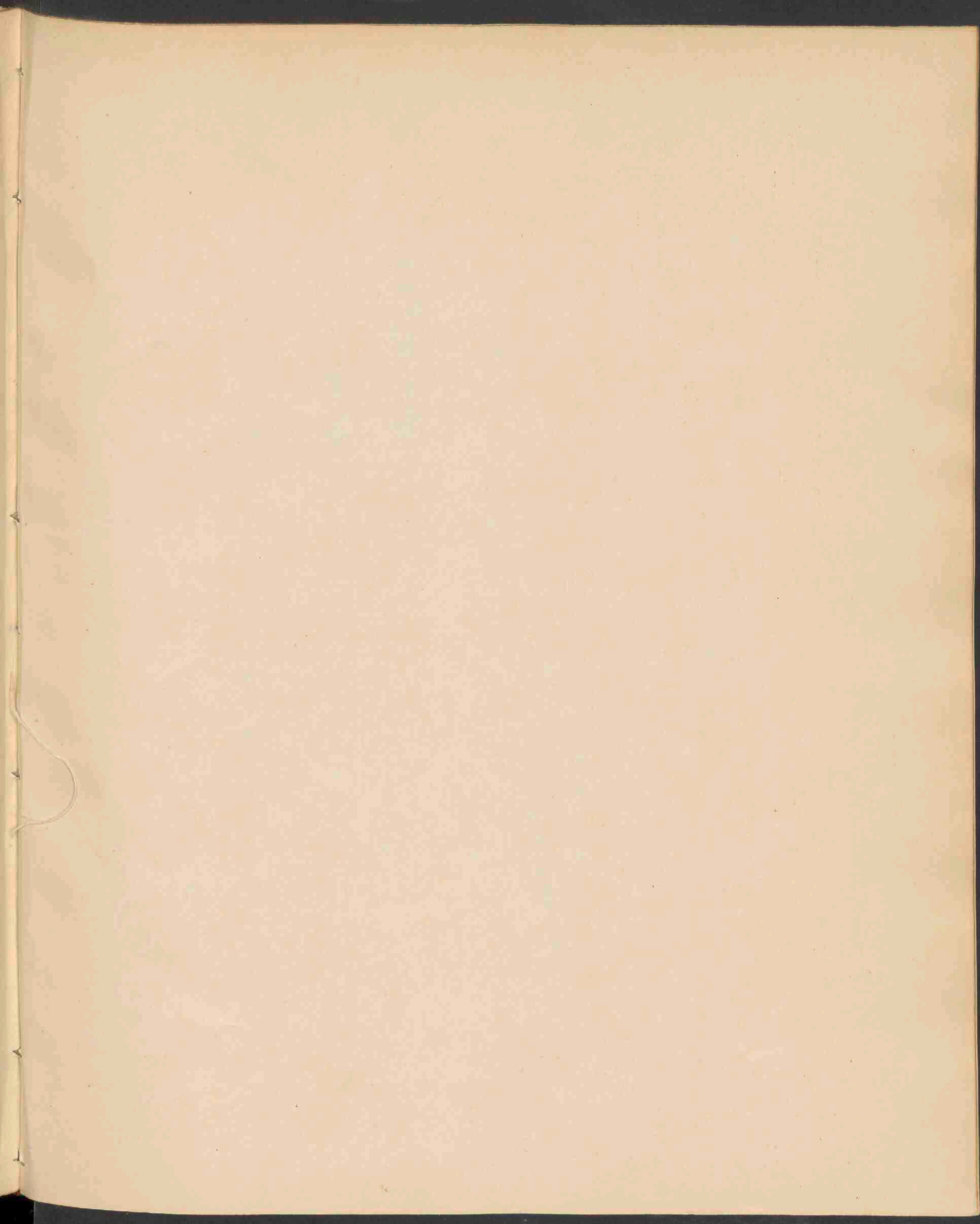
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Arbre élevé à écorce lisse, grisâtre, à bourgeons noirs; feuilles opposées à 4—6 paires de folioles, avec impaire; folioles presque sessiles, lanceolées, oblongues, serrulées, acuminées, glabres; fleurs polygames rapprochées en grappes courtes au sommet des rameaux, dressées, puis pendantes, sans calices et corolles; capsules elliptiques, obtuses au sommet ou plus rarement rétuses.

EXPLICATION DES PLANCHES: Pl. 1506: *a*, *b*, *c* rameaux fleuris; *a* d'un individu jeune, *b* d'un arbre plus âgé; *d* anthères; *e* id. avec le pistil; *f* pistil; pl. 1507: *g* rameau fructifère; *h* fruit; *i* id. coupe transversale; *k* port de l'arbre.

HABITAT. Bois frais. L'aire du Frêne s'étend en Europe de l'Ecosse à 58°, de la Norvège à 63°, dans la Russie à 60°—61°, jusqu'au centre de l'Espagne et de l'Italie, la Dalmatie, la Grèce jusqu'au Caucase. Dans la région Alpine à une élévation de 3500 pieds. Manque dans l'Asie septentrionale.

PAYS-BAS. Assez commun dans les terrains frais et lourds; cultivé, mais sans doute spontané dans les anciens temps.

USAGE. Les nombreuses applications du bois de frêne sont assez connues.

1408

TRITICUM PYCNANTHUM (GODR) 1508.

TRITICUM PYCNANTHUM Godr. et Gren.

Digtbloemig Tarwegras:

Hoogduitsch: Gedrängtblumiger Weizen.

Engelsch: Dense flowered Wheat Grass.

Bloeit: Juni—Juli. 4

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Monocotyledoneae. O. Gramineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel IV, N°. 266.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Rhizomate repente, culmis strictis rigidis fasciculatis, foliis strictis glaucoviridis apice involutis fere subulatis, nervis prominentibus approximatis punctis acutis scabris, spica densa erecta rigida subtetragona, rachi scabra tenace, spiculis approximatis erectis ovatis oblongis compressis, internodiis duplo longioribus, 5—7 floris, glumis spicula dimidio brevioribus, aequalibus obtusis vel obtuse-mucronatis carinatis albis, 5—7 nerviis, nervis contiguis apicem attingentibus, palea inferiora obtusa vel truncata apice breviter mucronulata, palea superiora ciliata.

Wortelstok kruipend; halmen opgericht, stijf, in bundels groeiend; bladen blauwachtig groen, opgericht, aan den top ingerold, met een bijna elsvormige punt, van boven op de sterk uitkomende, digt bijeenstaande nerven door scherpe puntjes ruw; aar vol, stijf, opgericht, min of meer vierkant, met ruwe taaije spil; aartjes digt bijeen, opgericht, eirond-langwerpig saangedrukt, twee maal langer dan de geledingen, 5—7 bloemig; kelkkafjes de helft korter dan het aartje, gelijk, stomp of stomp met een kort puntje, kielvormig, 5—7 nervig; nerven tot den top doorlopend; onderst kroonkafje stomp of afgeknot, aan den top met een kort puntje; bovenst kroonkafje gewimperd.

Deze soort onderscheidt zich door zijn stompe, kort gepunte, tot den top generfde kelkkafjes en door zijn bijna vierkante, digtbloemige aren. Hij komt het digtst bij *T. glaucum* R. et S., die echter geen bundelwijs groeiende halmen en veel schraler aren heeft, en bij *T. acutum* D. C. (*Fl. Bat.* 1448), die door zijn spitse kafblaadjes en langere geledingen is gekenmerkt. *Godr. Not. Fl. Montp.* p. 17. *T. glaucum Brébiss. Fl. Norm. ed. 2.* p. 320. (*non Desf. nec D. C.*) *Soleir. ex. sicc.* n°. 131. *Agropyrum pycnanthum Bor.*

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* aartje, *b* onderst kelkkafje, *c* bovenst kelk., *d*. kelk. zijdelingsch, *e* onderst kroonk., *f* bovenst kroonk., *g* doorsnede van het aartje.

GROEIPLAATS. Frankrijk, zandige zeekusten bij de Middell. Zee en den Atlant. Oceaen; Corsica.

NEDERLAND. De afgebeelde ex. zijn door Mej. BERTHA OGTEROP en mij gevonden langs den dijk tusschen Middelburg en Nieuwland, op 8 Aug. 1892. Deze exemplaren komen overeen met de in het Leidsch Herbarium bewaarde exemplaren van BALANSA.

Elders in ons land is zij tot dusver nog niet gevonden.

TRITICUM PYCNANTHUM Godr. et Gren.

Agropyre à fleurs denses.

Fleurit: Juin—Juillet. 4

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. III. O. II. Triandria Digynia.

SYSTÈME NATUREL: Vasculaires Monocotylédonées. O. Graminées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 266, Vol. IV.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Souche rampante; tiges roides dressées, fasciculées; feuilles d'un vert glauque, dressées, à nervures saillantes, rapprochées, chargées d'un rang d'aspérités, à pointe enroulée presque subulée; épi roide dense, subtétragone, à axe rude non cassant; épillets rapprochés, dressés, ovales oblongs, comprimés, deux fois plus longs que les entrenoeuds, à 5—7 fleurs; glumes la moitié plus courts que l'épillet, égales, obtuses ou mucronulées, carinées, blanches, à 5—7 nervures contigues, qui atteignent leur sommet; spathellule inférieure obtuse ou tronquée, avec un mucron court au sommet; spathellule supérieure ciliée.

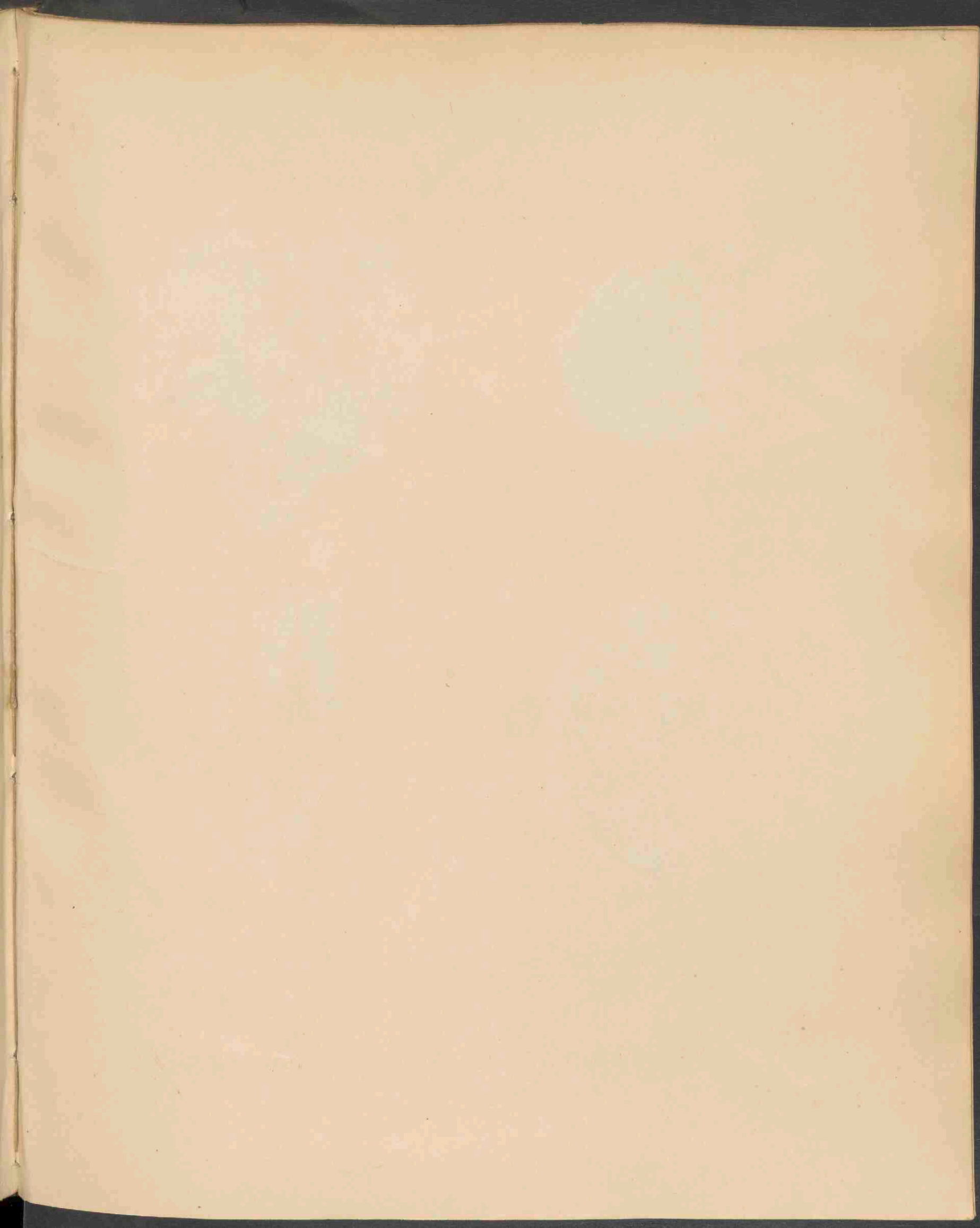
Cette espèce se distingue par ses glumes obtuses mucronulées avec leurs nervures atteignant le sommet, et par ses épis denses presque tétragones. Elle s'approche du *T. glaucum* R. et S., qui a des tiges non fasciculées et des épis beaucoup plus grêles, et du *T. acutum* D. C. (*Fl. Bat.* No. 1448 vol. XIX), qui diffère par les glumes plus aigues et les entrenoeuds plus longs. *Godr. Not. Fl. Monsp.* p. 17. *T. glaucum* Bréb. *Fl. Norm. ed. 2* p. 320, (*non Desf. nec D. C.*) *Soleir. ex. sicc.* No. 131.

EXPLICATION DE LA PLANCHE: *a* épillet; *b* glume inférieur; *e* id. supér.; *d* glume de côté; *e* spathellule infér., *f* id. supér.; *g* coupe transversale de l'épillet.

HABITAT. Sables maritimes de la Méditerranée et de l'Océan; France, Corse.

PAYS-BAS. Les exemplaires représentés ont été trouvés par Mlle BERTHA OGTEROP et moi, près de la digue entre Middelbourg en Nieuwland (prov. de Zélande), en Août 1892. J'ai constaté l'identité de ces exemplaires avec les spécimen de BALANSA, trouvés dans le Midi et conservés à l'Herbier de Leide.

Jusqu'ici l'espèce n'a pas été trouvée ailleurs.

1406.

AGARICUS AURIVELLUS BATSCH. 1509.

AGARICUS AURIVELLUS Batsch.

Goudvlammige Plaatzwam.

Hoogduitsch : Goldflammiger Blätterschwamm.

Engelsch : Gold flamed Agaric.

October—November.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes.

Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel X, N°. 725. Ondergeslacht Pholiota.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnosus, e campanulato convexo, squamis adpressis obscurioribus variegato, subviscido; stipite farcto, subaequali, curvato, squamulis adpressis floccosis fusco-ferrugineis adperso, annulo subdistante; lamellis sinuato-adfixis, ex albo stramineoque ferrugineo-umbrinis.

Hoed vleezig, eerst klokvormig dan bol, met aangedrukte donkerder schubben gevariëerd, min of meer kleverig; steel gevuld, min of meer gelijk, gebogen, met aangedrukte vlokkige roestbruine schubjes geteekend; ring min of meer afstaande; plaatjes bogtig aangehecht, eerst witachtig bleekgeel, dan roestkleurig.

Batsch. 115. *Fr. Obs.* 2 p. 17. *Weinm.* p. 197. *Alb. et Schwein.*, N°. 148. *Saund. et Sm.* t. 9. *Kickx* p. 164.

GROEIPLAATS. Aan stammen van loofboomen. Haarlemmerhout, Westland, Zuid-Beveland. Door Prof. OUDEMANS bij Apeldoorn.

De afgebeelde exemplaren vond ik in October 1892 op een boomstam op Mariëndaal bij Arnhem.

AGARICUS AURIVELLUS Batsch.
Agaric flamboyant.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. Sect. V, Cryptogamie. Champignons.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

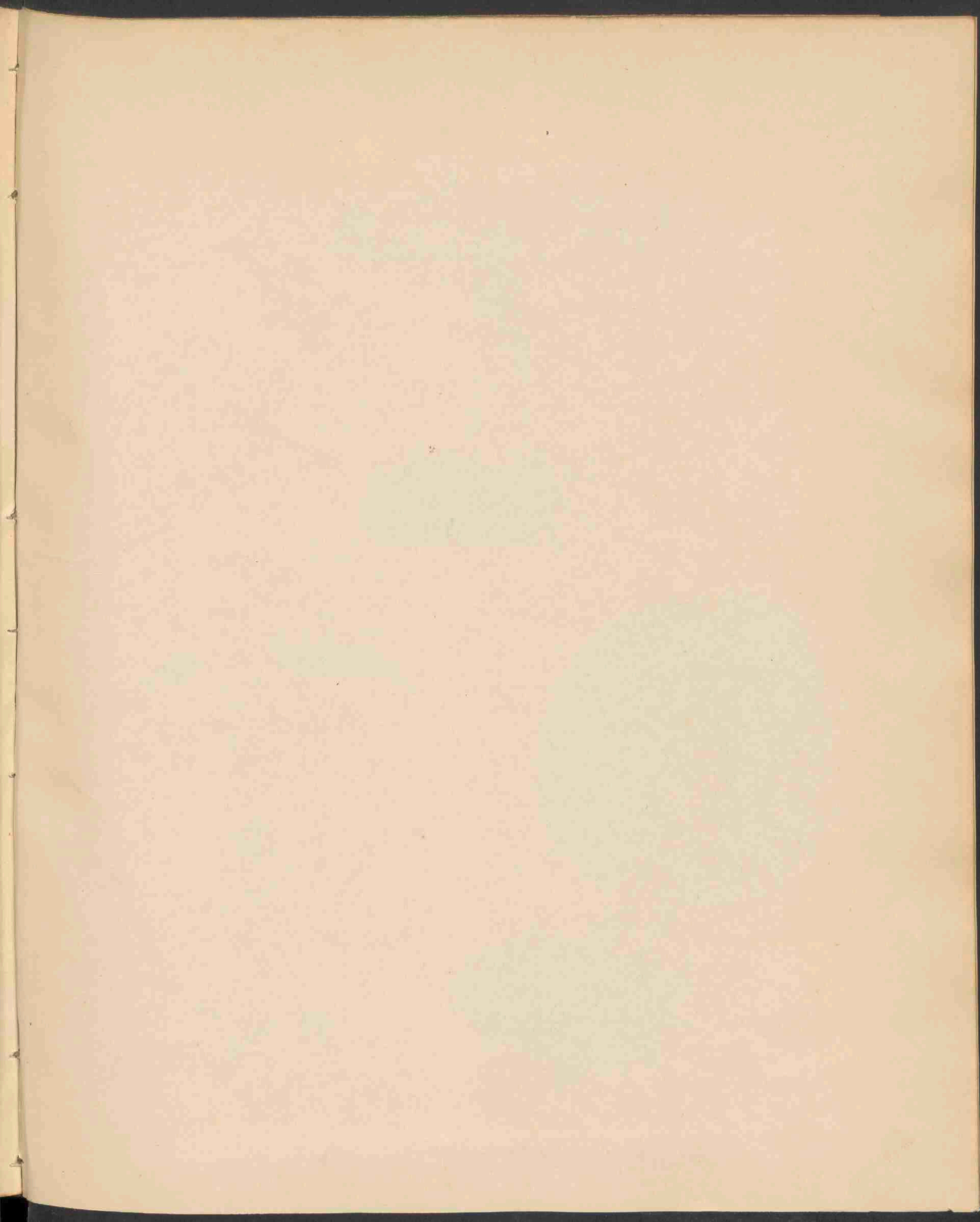
CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Voyez le No. 725, Vol. X. Sous-genre Pholiota.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Chapeau charnu, campanulé, puis convexe, varié d'écaillés apprimées d'un brun foncé, plus ou moins viscide; stipe rempli, plus ou moins égal, courbé, aspergé de petites écaillés apprimées floconneuses d'un brun roussâtre; anneau plus ou moins distant; lamelles sinuées-attachées, d'abord blanches, puis d'un brun ferrugineux. *Batsch 115, Fr. Obs. 2, p. 17. Weinm. p. 197. Alb. et Schw. No. 418, Saund. et Sm. t. 9, Kickx p. 164.*

HABITAT. Sur les troncs d'arbres.

PAYS-BAS. Trouvé dans les prov. de Hollande, Zélande et Gueldre.

J'ai recueilli les exemplaires représentés sur un tronc d'arbre près d'Arnhem (Gueldre) en Oct. 1892.

1407

CORTINARIUS ARMILLATUS FRIES, 1510.

CORTINARIUS (AGARICUS) ARMILLATUS Fries.

Armband-Plaatzwam.

Hoogduitsch: Geschmückter Blätterschwamm.

Engelsch: Bracelet-Cortinarius.

Aug.—Oct.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomycetes. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel XVII, N°. 1315.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo e campanulato expanso, mox innato-fibrilloso squamosoque, lacero, testaceo rubro, margine tenui; stipito solido, elongato, basi clavato, fibrilloso, pallido rufescente, velo rubro-zonato eingulato; lamellis adfixis, perlatis, distantibus, e pallide obscure cinnamomeis.

Hoed eerst klokvormig, dan uitgespreid, spoedig met korte aangedrukte vezeltjes en schubjes bekleed, ten laatste gescheurd, steenrood. Steel vol, lang, aan den voet knotsvormig gezwollen, vezelig, bleekrood, rondom met roode banden omgord; plaatjes aangehecht, zeer breed, wijd uit elkaar, eerst bleek, daarna donker kaneelkleurig.

Deze zwam is vooral gekenmerkt door de onregelmatig bogtige roode banden of ringen die den steel omgorden. Dit kenmerk bestaat ook bij de *C. haematochelis* (*Agaricus aimatochelis* van BULLIARD), en FRIES beschouwde in zijn *Syst. Myc.* beiden als synoniem. Later evenwel (*Epicr.* p. 295 en 302) heeft hij ze als afzonderlijke soorten aangenomen; doch in zijn *Hym. europ.* p. 378, erkent hij toch dat hij over het verschil getwijfeld heeft en dit heeft aangenomen op gezag van BERKELEY. Het onderscheid wordt voornamelijk gegrond op de plaatjes (verwijderd bij *C. armillatus*, dicht opeen bij *C. haematochelis*), op den steel (aan den voet knotsvormig gezwollen bij *C. arm.*, alleen verdikt bij *C. haematoch.*), op het aanwezig zijn van meerdere roode ringen rondom den steel bij *C. armill.* en slechts één bij *C. haematoch.*, en op den hoed, die bij *C. haematoch.* bogchelig is.

Op deze gronden heeft ook Prof. C. A. J. A. OUDEMANS in zijn jongste werk: *Révision des Champignons trouvés dans les Pays-Bas*, deel I. p. 265 en 276, een soortelijk onderscheid aangenomen; en hij heeft het voorregt gehad, exemplaren van beiden te kunnen vergelijken.

De afbeelding bij BULLIARD t. 527 f. 1 geeft weinig zekerheid; evenmin die in COOKE's *Illustrations* t. 802 en 803, die beiden verwijderde plaatjes vertoonen. In COOKE's *Handbook* wordt *C. haematochelis* niet vermeld. COSTATIN en DUFOUR in hun handboek brengen beiden terug tot *C. haematochelis*. SACCARDO, *Syll.* V. 952, houdt zich aan FRIES.

Zie verder FRIES, *Syst. Myc.* 1. 214; BERKL. et BR. N°. 1354. BERKL. *Outl.* p. 192. FRIES, *Obs.* 2. p. 61, WEINM. p. 148.

GROEIPLAATS. In bosschen.

NEDERLAND. Gevonden door Prof. OUDEMANS in 1889, bij Apeldoorn, onder berken, en in 1891 op beschaduwden heigrond in het Soerensche Bosch.

De afgebeelde exemplaren zijn door mij gevonden in Oct. 1892, op den Hemelschen Berg bij Oosterbeek.

10

CORTINARIUS (AGARICUS) ARMILLATUS Fries.

Cortinaire-Bracelet.

Août—Octobre.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamie. Champignons.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 1315, vol. XVII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau campanulé-étalé, bientôt présentant des fibrilles ou des squames apprimées, à la fin fendillé, rouge brique. Stipe plein allongé, renflé en massue à la base, fibrilleux, strié, roux-pâle, ceint de bandes ou zones d'un rouge cinabre; lamelles affixes, très-larges, espacées, d'abord cannelle clair, à la fin obscures.

Ce champignon est caractérisé par les zones concentriques irrégulièrement sinueuses de couleur rouge-cinabre, qui entourent le stipe. Ce caractère appartient aussi au *C. haematochelis* (*Agaricus aimatochelis* de BULLIARD), considéré comme synonyme par FRIES dans son *Syst. Myc.* I. p. 214. Plus tard FRIES a accepté une différence spécifique (*Epicr.* p. 295 et 302), mais dans la 2de édition (*Hym. eur.* p. 378) il reconnaît d'avoir douté et accepté la différence sur l'autorité de BERKELEY. Cette différence est basée sur les lamelles (distantes dans *C. armillatus*, serrées dans *C. haematoch.*), sur le stipe (renflé en massue dans *C. armill.*, seulement épaissi à la base dans *C. haem.*), sur la présence des ceintures rouges (plusieurs chez *C. armill.*, un seul dans *C. haemat.*), sur le chapeau bosselé chez le dernier.

Les mêmes différences ont été acceptées par M. le Prof. C. A. J. A. OUDEMANS dans sa *Révision des Champignons des Pays-Bas*, récemment publiée, vol. I. p. 265 et 276.

M. OUDEMANS a eu l'avantage de trouver des exemplaires des deux formes et de pouvoir constater leur différence.

Les figures de BULLIARD (t. 527 f. 1) et de COOKE (*Ill. Brit. Fungi* t. 802 et 803) donnent peu de certitude. Dans son *Handbook* COOKE n'a pas mentionné le *C. haematochelis*. COSTATIN et DUFOUR dans leur *Nouvelle Flore des Champ.* les considèrent comme synonymes et reportent tous les deux à *C. haematochelis*; SACCARDO, *Syll.* V, p. 952, se conforme à FRIES. Voyez encore *Berkl. et Br.* No. 1354, *Berk. Outl.* p. 192, *Fries. Obs.* 2 p. 61, *Weinm.* p. 148.

HABITAT. Bois.

PAYS-BAS. Trouvé près d'Apeldoorn (prov. de Gueldre) par M. OUDEMANS, et par moi à Oosterbeek dans la même province. Les exemplaires représentés ont été recueillis à Oosterbeek en Oct. 1892.

14000

RUBUS DISCOLOR WHE ET NEES. 1511

Oct 1893 N. 211 a

RUBUS DISCOLOR W. et Nees.

Tweekleurige Braambes.

Hoogduitsch: Verschiedenfarbige Brombeere.

Engelsch: Two-coloured Bramble.

Bloeit: Julij—Aug. 5

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XI. O. III. Icosandria Polygynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae O. Rosaceae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie deel IV, N°. 288.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Caulibus arcuato-decumbentibus angulato-canaliculatis, aculeis numerosis validis aduncis, foliis praeter infima saepius quinata, ternatis coriaceis supra glabris vel paucè puberulis, pallide virentibus, subtus canis, foliolis ovatis vel acutis, terminali saepius abrupte acuminata, racemi terminali compacto elongato, ramulis adpresse tomentosiss divaricatis, sepalis tomentosiss ovatis breviter acuminatis, tandem reflexis, petalis late obovatis corrugatis roseis, fructibus atris.

Stengels gebogen-nederliggend met kantig-uitgegroeide takken; stekels talrijk, frisch, kromhakig; bladen drietallig, behalve het onderste, dat meestal vijftallig is, lederachtig, van boven kaal of schraal zacht behaard, bleek groen, van onder grijs wit; blaadjes eirond of schijfrond, spits toeloopend, dikwijls stomp, het eindelingsche dikwijls plotseling spits toeloopend; bladsteel van boven vlak-hol; bloemtros eindelingsch, gedrongen, lang; takjes aangedrukt behaard, uiteenwijkend; kelkbladen viltig, eirond, kort toegespitst, eindelijk naar beneden gebogen; kroonbladen breed omgekeerd-eirond, gerimpeld, rooskleurig; vruchten zwart.

R. fruticosus Smith Brit. *R. sanctus* Schreb. *R. amoenus* Portensch. *R. Dalmaticus* Guss. *R. sanguinalis* Friv.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* bloem; *b* blad; *c*. id. onderst; *d* stuk van een bladloot met onderst blad; *e* vruchttros.

GROEIPLAATS. In heggen en aan de randen van wegen. Midden- en Zuid-Europa, West-Azië, Noord-Afrika, Canarische eilanden.

NEDERLAND. In Zeeland in verschillende streken, vooral op Walcheren, waar zij zeer talrijk is. Schouwen, Goes, Breskens. *Prodr. Fl. Bat.*

Het exemplaar op onze afbeelding voorgesteld, gevonden op Walcheren, is ons aangeboden door Mej. BERTHA OGTEROP te Middelburg, in 1892.

RUBUS DISCOLOR W. et Nees.

Ronce discoloré

Fleurit: Juillet—Août. †

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XII. O. III. Icosandria Polygynia.

SYSTÈME NATUREL: Vasculaires Dycotylédonées. O. Rosacées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 288. Vol. IV.

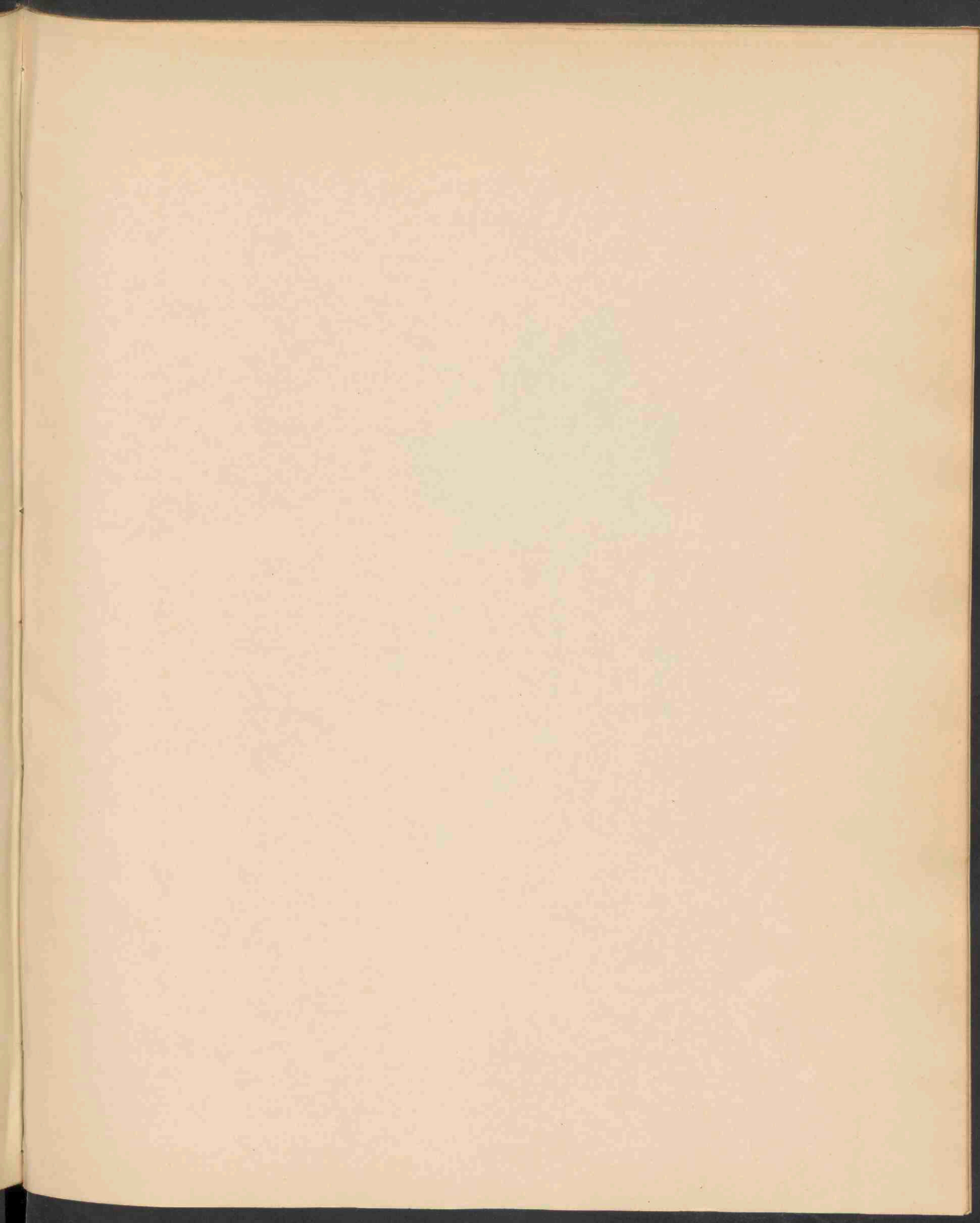
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Tiges arquées décombantes, anguleuses, canaliculées, à aiguillons nombreux, forts, crochus, rougeâtres à la base; feuilles, excepté l'inférieure très souvent quinée, ternées, coriaces glabres, ou un peu pubescentes en dessus, d'un vert pâle, blanchâtres en dessous; folioles ovales aiguës, la terminale très souvent abruptement acuminée; panicule terminale compacte, allongée, à rameaux couverts de poils apprimés, divergents, portant de petites grappes; sépales tomenteux, ovales, brièvement acuminés, réfléchis après l'anthèse; pétales larges obovales, ridées, roses; fruits noirs à carpelles nombreuses. *R. fruticosus* Smith Brit. *R. sanctus* Schreb. *R. amoenus* Portensch. *R. Dalmaticus* Gass. *R. sanguinalis* Friv.

EXPLICATION DE LA PLANCHE: *a* fleur; *b* feuille, *c* id. inférieure; *d* fragment d'un bourgeon stérile avec la feuille inférieure; *e* panicule fructifère.

HABITAT. Haies, bords des routes. Europe centrale et méridionale; Asie occidentale, Afrique sept., Iles Canaries.

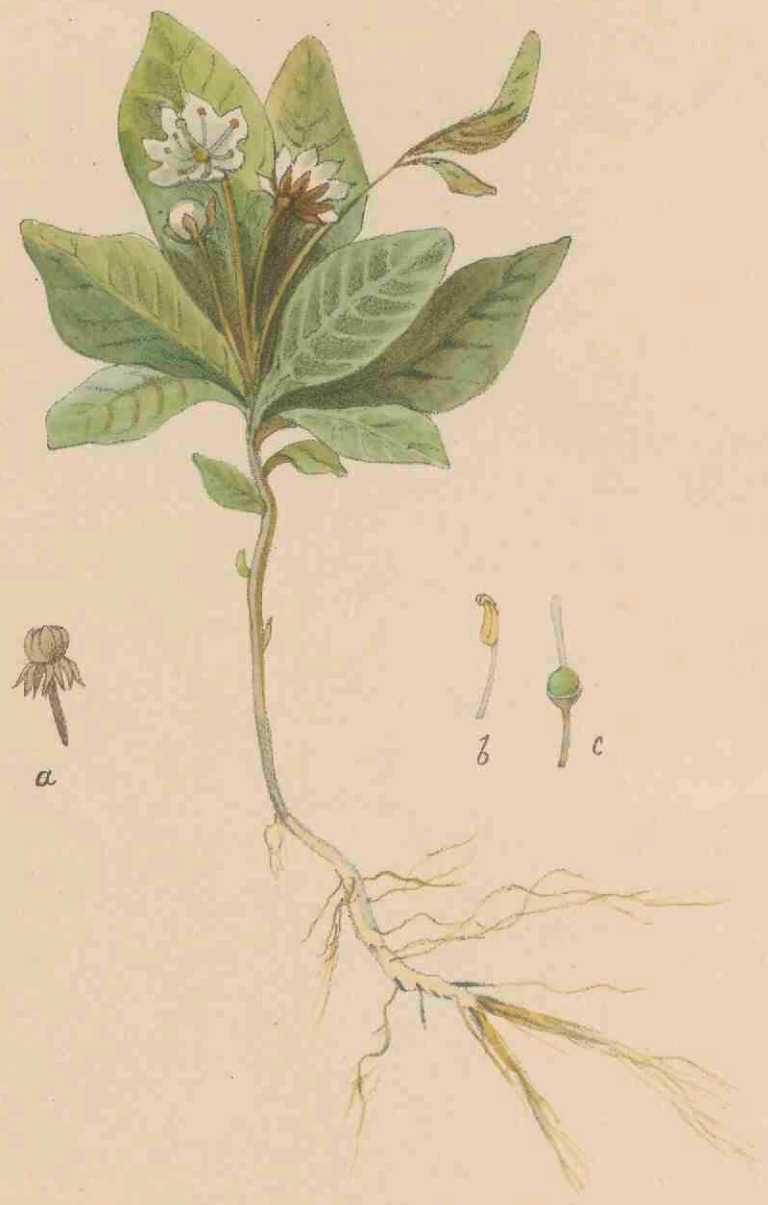
PAYS-BAS. Province de Zélande en plusieurs districts, surtout dans l'île de Walcheren, où elle est très abondante.

L'exemplaire représenté, trouvé dans Walcheren, nous a été offert par Mlle. BERTHA OGTEROP à Middelbourg, en 1892.

1489

TRIENTALIS EUROPAEA L. 1512.

TRIENTALIS EUROPAEA L.

Zevenster.

Hoogduitsch : Europäischer Siebenstern.

Engelsch : Oval-leaved Wintergreen.

Bloeit : Mei—Junij. 2

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. VII. O. I. Heptandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL : Vasculares Dicotyledoneae. O. Primulaceae.

GESLACHTSKENMERKEN : Calyx profunde 5—9 partitus. Corolla rotata 4—9 partita. Staminae 5—9; antherae defloratae revolutae. Capsula 5—9 valvis, valvis denique revolutis.

Kelk diep 5—9 deelig. Bloemkroon radvormig 4—9 deelig; meeldraden 5—9; helmknoppen na den bloei teruggedroefd. Zaaddoos 5—9 kleppig; kleppen later naar buiten omgedraafd.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Foliis verticillato-congestis ovali-lanceolatis integerrimis, pedunculis longis unifloris.

Bladen kransachtig opeengehoopt, eirond-lancetvormig, gaaf; bloemstelen lang, eenbloemig.

De wortelstok is dun en kruipend; de stengel is van onder kaal. De bloemen zijn wit of roodachtig. De zaden zijn zwart, gestippeld en door een wit netvliesje omgeven, waardoor ze zilvergrijs schijnen.

VERKLARING DER AFBEELDING : *a* Bloem met den kelk, *b* meeldraad, *c* stamper.

GROEIPLAATS. In wouden, vooral in naaldbossen. Geheel Arctisch Europa en Azië, Kamschatka, de Aleuten, in Noord-Amerika en IJsland, Skandinavië, Rusland, Duitschland, België, Engeland en Schotland. Ontbreekt in Spanje, Italië en geheel Zuid-Europa. Zij behoort dus tot de noordelijke circumpolaire planten.

NEDERLAND. Zeldzaam. In het Staphorstse bosch bij Meppel; in een bosch bij ter Apel in Westwoldingerland; Beekhuizen bij Velp. (*Prodr. Flor. Bat.*)

Het afgebeelde exemplaar is gevonden bij Beekhuizen, door Mej. BERTHA OGTEROP te Middelburg.

TRIENTALIS EUROPAEA L.

Fleurit : Mai—Juin. 24

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. VII. O. I. Heptandria Monogynia.

SYSTÈME NATUREL: Vasculaires Dicotylédonées. O. Primulacées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Calice à 5—9 divisions profondes. Corolle rotacée à 4—9 divisions; étamines 5—9; anthères déflorées enroulées. Capsule à 5—9 valves, qui s'enroulent plus tard; graines entourées d'un cuticule aréolé lâche.

CARACTÈRES SPECIFIQUES: Feuilles rapprochées en verticille, ovales-lancéolées, très entières; pédoncules longs, uniflores.

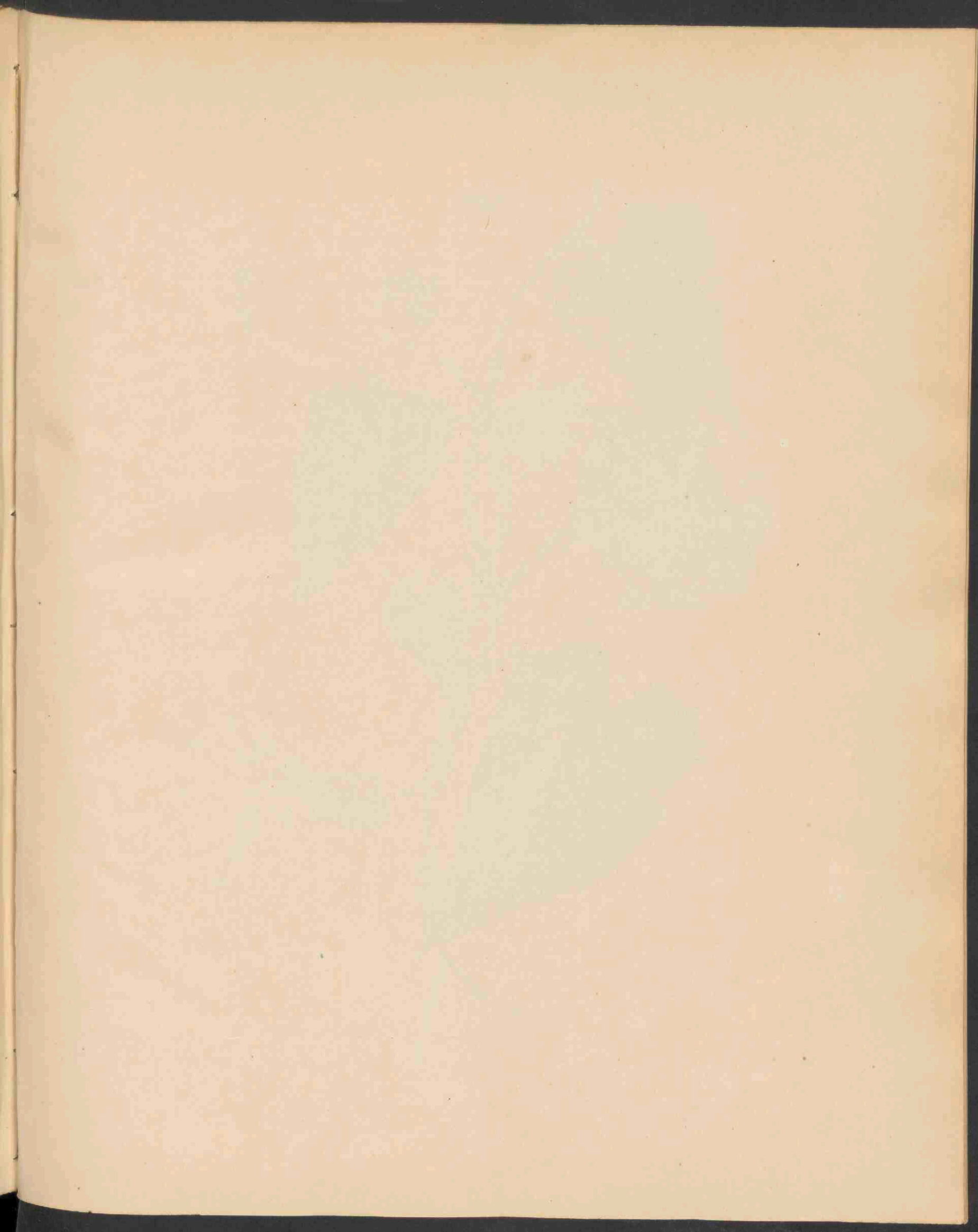
Rhizome mince, rampant; tige glabre à la base; fleurs blanches ou rougeâtres. Graines noires ponctuées, entourées d'un cuticule, qui leur donne une couleur gris argenté.

EXPLICATION DE LA PLANCHE: *a* fleur avec le calice; *b* étamine; *c*. pistil.

HABITAT. Forêts et bois, surtout dans les bois de Conifères. Région Arctique de l'Europe et de l'Asie, Kamschatka, îles Aleutes, Amérique sept., et dans l'Islande, la Scandinavie et la Russie. Trouvée aussi dans l'Allemagne septentr., la Belgique, l'Angleterre et l'Ecosse. Manque en France, en Espagne, en Italie et dans tout le Midi de l'Europe. Elle appartient donc aux plantes endémiques de la région arctique et septentrionale.

PAYS-BAS. Très rare et trouvé seulement en quelques endroits des provinces orientales.

L'exemplaire représenté, trouvé près de Beekhuizen (prov. de Gueldre), nous a été offert par Mlle, BERTHA OGTEROP.

1490.

CONVOLVULUS SEPIUM L VAR SYLVESTRIS. 1513.

CONVOLVULUS SEPIUM L.

Var. sylvestris.

Haagwinde, verscheidenheid.

Hoogduitsch: Zaanwinde, varietät.

Engelsch: Great Bind Weed, variety.

Bloeit: Junij—Sept. 21

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. V. O. I. Pentandria Monogynia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Convolvulaceae.

GESLACHTS- en SOORTELIJKE KENMERKEN: Zie *Flora Batava*, deel III, N°. 202.

Omtrent deze verscheidenheid wordt door Prof. W. F. R. SURINGAR, in het *Nederlandsch Kruidkundig Archief*, 2^e serie, deel 6, bl. 82, het volgende medegedeeld:

Deze vorm onderscheidt zich door de bijzonder groote bloemkroon en de wijdere stompe schutbladen. Hij komt vrij veel voor in de kustlanden der Middellandsche Zee, van den Levant tot en met Italië. In Frankrijk is hij echter nog niet gezien. KOCH merkt in zijn *Taschenbuch* op dat de verschillen met *C. sepium* L. niet constant zijn, en ook BOISSIER vindt ze als soortsverschillen nauwelijks voldoende. Niettegenstaande dat is het treffend dezen zuidelijken vorm, zonder tusschenstations in onze zeeduinen weder te vinden. De bloem is lichtrood, hetgeen bij *C. sepium* meer voorkomt, maar voor *C. sylvestris* niet wordt opgegeven. *C. sylvestris* W., *C. sylvatica* W. K.

VERKLARING DER AFBEELDING: *a* Meeldraden en stamper; *b* id. uitgespreid.

GROEIPLAATS. Het exemplaar onzer afbeelding, gevonden bij Noordwijk, is ons aangeboden door den Heer Dr. G. VAN VLOTEN in 1892.

CONVOLVULUS SEPIUM L.

Var. sylvestris.

Liseron des haies. Variété.

Fleurit: Juin—Sept. 2.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. V. O. 1. Pentandria Monogynia.

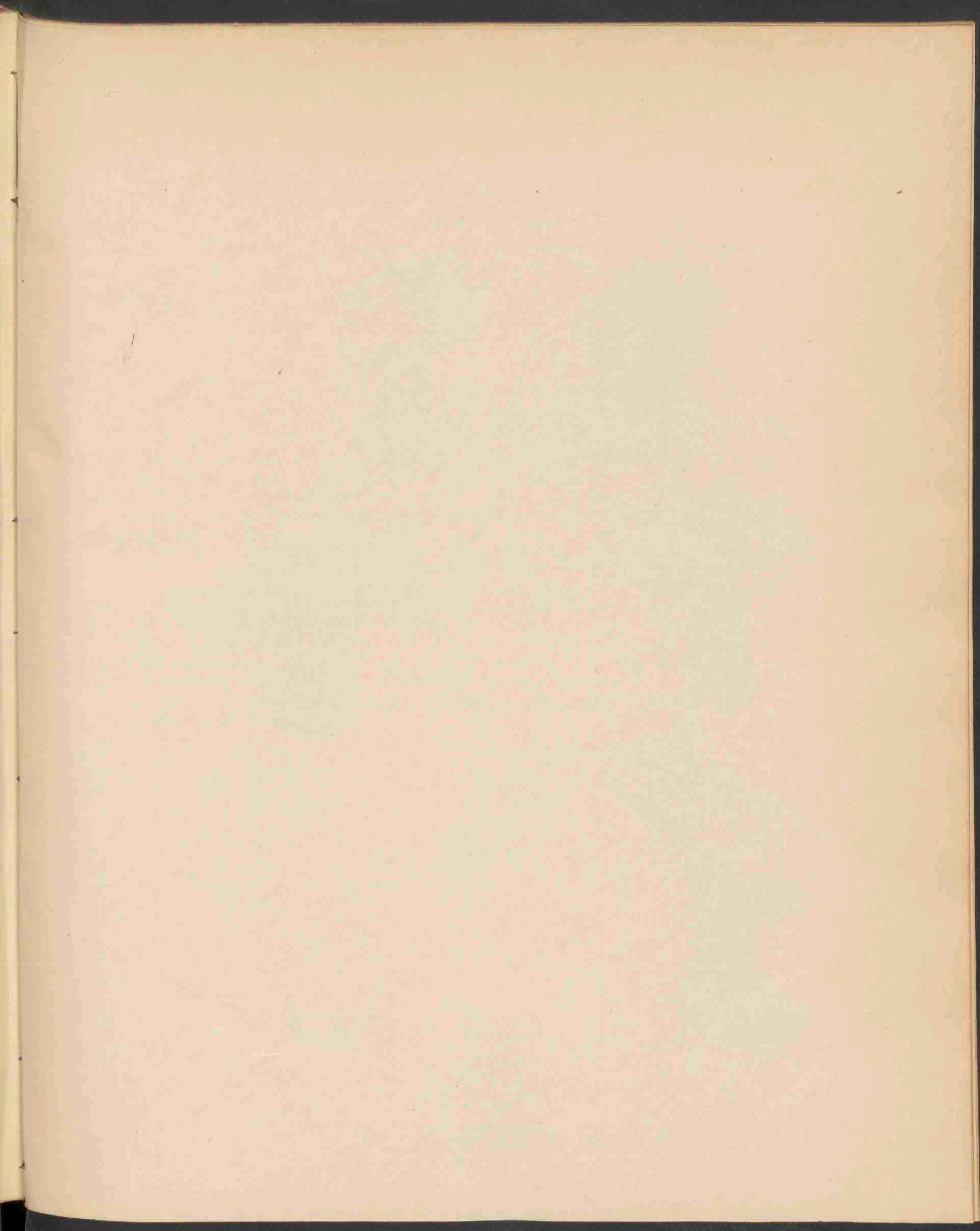
SYSTÈME NATUREL: Vasculaires Dicotylédonées. O. Convolvulacées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES et SPÉCIFIQUES. Voyez le No. 202, Vol. III.

M. le Prof. W. F. R. SURINGAR, dans le *Kruidkundig Archief*, série 2, Vol. VI, p. 82, a fixé l'attention sur cette variété, qui se distingue du type par les fleurs plus grandes et les bractées obtuses et plus élargies. Elle est assez fréquente dans la région Méditerranéenne, mais n'a pas encore été trouvée en France. Selon KOCH et BOISSIER les différences avec le type ne sont pas constantes. Toutefois sa présence dans les dunes maritimes de la Hollande, sans stations intermédiaires, est assez remarquable. Les fleurs sont d'un rose clair, ce qui n'est pas rare dans le type, mais n'a pas encore été constaté pour le *C. sylvestris*. — *C. sylvestris* W., *C. sylvatica* W. C.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a* étamine et pistil; *b* id. étalés.

HABITAT. L'exemplaire représenté, trouvé à Noordwijk, nous a été offert en 1892 par M. le Dr. G. VAN VLOTEN.

1491

AGARICUS ANSERINUS. 1514.

AGARICUS ANSERINUS Fl. Bat.

Ganzen-Paddestoel.

Hoogduitsch : Gansen-Blätterschwamm.

Engelsch : Goose Agaric.

Oct.—Nov.

STELSEL VAN LINNAEUS : Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL : Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN : Zie deel X, No. 725. Ondergeslacht Tricholoma.

SOORTELIJKE KENMERKEN : Pileo e compacto molli, convexo-plano obtuso glabro udo, margine primo involuto, stipite solido subbulboso, lamellis emarginatis confertis.

Hoed eerst gedrongen, week, daarna bol-vlak, stomp, kaal, vochtig, met aanvankelijk ingerolden rand; steel vast, min of meer bolvormig; plaatjes uitgerand, dicht bijeenstaand. (*Agaricus personatus* var. *anserina*, Berkeley, *Outl.* t. 5 f. 1. ?)

Deze soort kenmerkt zich door den geheel kalen hoed en steel. De hoed en de plaatjes zijn wit, de steel is fraai violet. — Sedert zeven jaren heb ik haar altijd op dezelfde plaats gevonden en vroeger gedetermineerd als *A. personatus* var. *anserina*. Zie BERKELEY t. a. p. Bij herhaald onderzoek is mij gebleken dat zij niet tot *A. personatus* kan behooren, daar deze volgens FRIES een in de jeugd ingerolden viltigen rand en een viltigen steel moet hebben. Eer zou ik haar brengen tot *A. nudus* (Fl. Bat. XIX. 1450), die echter in houding afwijkt en onder dennen groeit. De sporen hebben een roze-achtige tint, die ook bij de sporen van *A. nudus* voorkomt. Na lang twijfelen heb ik beter geoordeeld, haar als een afzonderlijke soort te beschouwen.

GROEIPLAATS. Sedert 1886 vond ik haar elk najaar op dezelfde plaats, onder iepen, op het gazon voor het Paviljoen te Haarlem.

AGARICUS ANSERINUS Fl. Bat.

Agaric Anserin.

Oct.—Nov.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

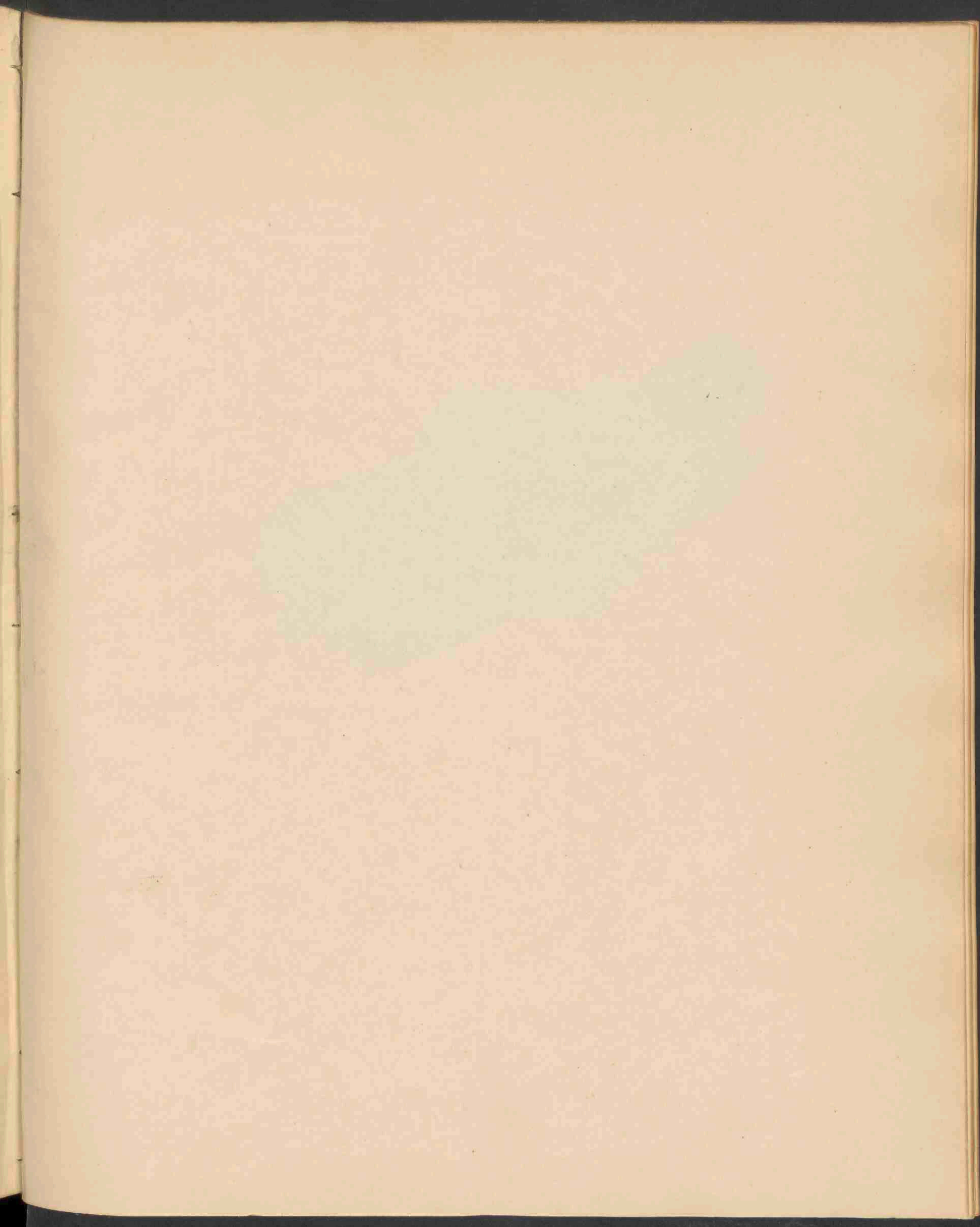
SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le N°. 725, Vol. X. Sous-genre Tricholoma.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau compacte, mou, puis convexe-applani, obtus, glabre, humide, à bord enroulé dans la jeunesse; stipe solide, plus ou moins bulbeux; lamelles émarginées rapprochées.

Cette espèce est caractérisée par le chapeau et le stipe entièrement glabres. Le chapeau et les lamelles sont d'un blanc mat, le stipe est toujours d'un beau violet. D'abord je l'ai déterminée comme *A. personatus* var *anserina* BERKELEY, *Oull.* t. 5 f. 1. Plus tard j'ai été convaincu qu'elle ne peut être reportée à l'*A. personatus*, qui selon FRIES, présente dans sa jeunesse un bord enroulé *velu* et un stipe *velu*. Je serais plutôt incliné à la reporter à l'*A. nudus* (*Fl. Bat.* XIX. 1450), quoique celui-ci diffère dans son port et dans l'habitat. Les spores ont une nuance rose-clair, que j'ai trouvée aussi dans celles de l'*A. nudus*. Après tout j'ai jugé préférable de lui assigner le titre d'espèce.

HABITAT. Depuis l'année 1886, je la retrouve chaque automne à la même localité, dans un gazon ombragé d'ormes, près de l'Avenue du Bois de Harlem.

1492.

TREMELLA FOLIACEA PERS. 1515 .

TREMELLA FOLIACEA Pers.

Bladachtige Trilzwam.

Hoogduitsch : Blattartiger Gallertpilz.

Engelsch : Foliaceous Tremella.

Herfst en Winter.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXV. Sect. V. Cryptogamia. Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Tremellinei.

GESLACHTSKENMERKEN: Fungi gelatinosi distenti tremuli immarginati, sporophoris globosis quadripartitis.

Gelei-achtig uitgespreide, trillende zwammen zonder randen; basidiën bolrond, vierdeelig. Volgens Prof. OUDEMANS, *Rev. des Champ. des Pays-Bas*, is onze soort gebracht onder het geslacht *Ulocolla*.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Caespitosa laevis undulata cinnamomeo-carnea, basi plicata.

De zwam vormt een gladde, golvende, kaneel-vleeschkleurige, aan den voet geplooidde zode. *Pers. Obs.* 2 p. 89. *Myc. Eur.* t. p. 101. *Syst. Myc.* II. p. 212. *Berkh. Outl.* p. 287. *Kickx*, p. 117. *Bull.* t. 406 f. A. *T. succina* Pers. l. c. p. 101. *T. ferruginea* Engl. *Bot.* t. 1452. *Ulocolla foliacea* Bref.

VERKLARING DER AFBEELDING: a basidiën.

GROEIPLAATS. Op oude tronken van dennen en sparren, zeldzamer van berken enz. Op palen en planken.

NEDERLAND. Vermeld voor het Westland en Utrecht. Het op de afbeelding voorgestelde exemplaar vond ik in het najaar 1892 op een paal van een schering bij Duinvliet onder Overveen.

TREMELLA FOLIACEA Pers.

Trémelle foliacée.

Automne et hiver.

SYSTÈME DE LINNÉ: Cl. XXIV. Sect. V. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL: Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Trémellinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES. Champignons gélatineux, irrégulièrement plissés, immarginés; basides globuleux, se prolongeant en quatre divisions. Récemment notre espèce a été séparée du genre Tremella et réunie au g. Ulocolla. Voyez OUDEMANS, *Revision des Champignons des Pays-Bas*.

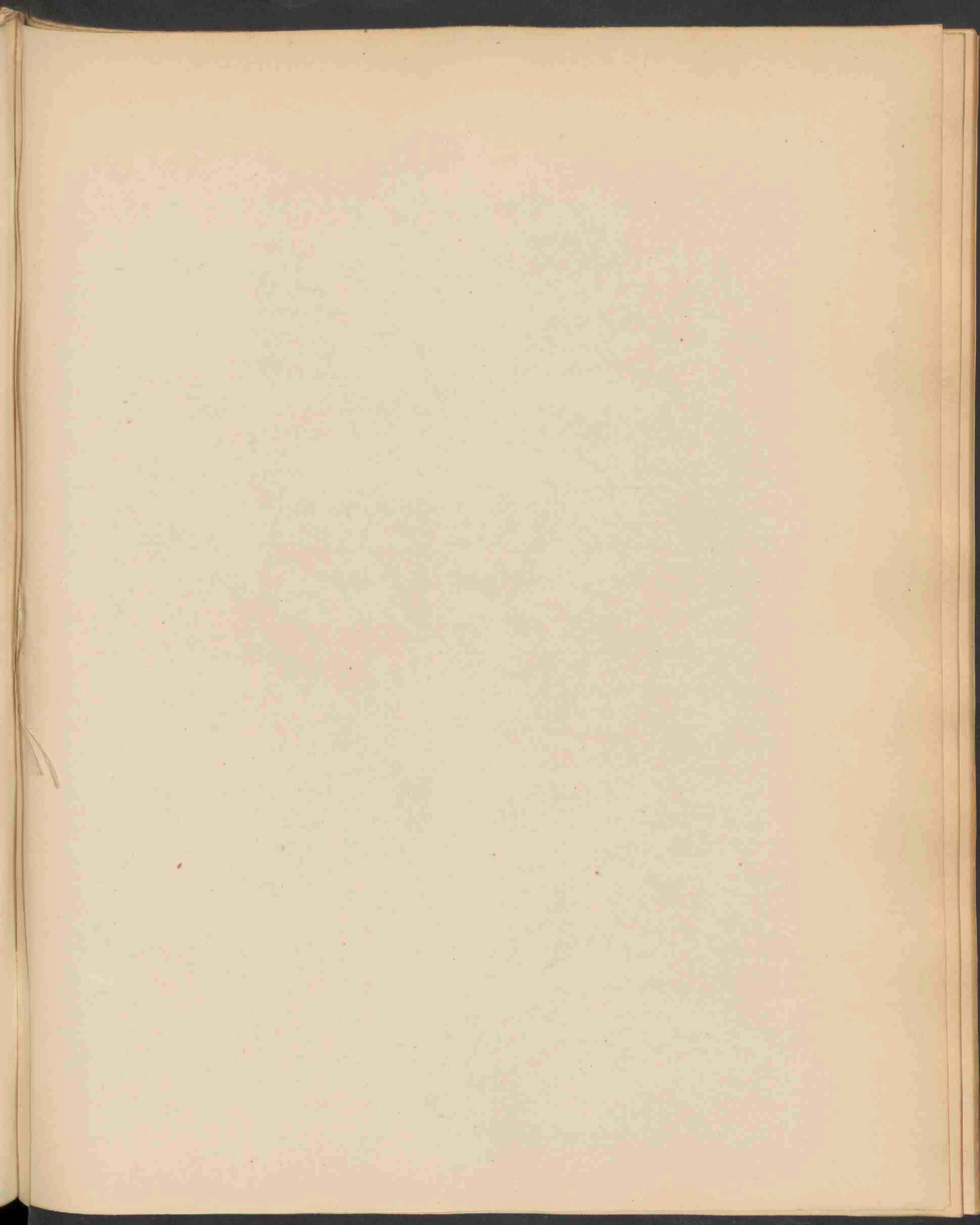
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES. Etendu en gazon lisse ondulé plissé à la base, d'une couleur cannelle incarnat. Pers. *Obs.* 2 p. 98. *Myc. Eur.* 1 p. 101; *Syst. Myc.* II p. 212; *Berkeley Outl.* p. 287, *Kickx* p. 117, *Bull.* t. 406 f. A. *T. succina* Pers. l. c. p. 101. *T. ferruginea* Engl. *Bot.* t. 1452, *Ulocolla foliacea* Bref.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a* basides.

HABITAT. Vieux troncs de pins et de sapins; plus rarement sur les bouleaux etc. Aussi sur le vieux bois.

PAYS-BAS. Westland, Utrecht. *Prodr. Flor. Bat.*

J'ai trouvé l'exemplaire représenté sur un vieux poteau près de Harlem, en Novembre 1892.

1493.

ERYSIMUM CANESCENS ROTH. 1516.

ERYSIMUM CANESCENS Roth.

Grijsgroene Steenraket.

Hoogduitsch : Graugrüner Hederich.

Engelsch : Alpine Hedge Mustard.

Bloeit : Mei—Julij 2.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XV. O. II. Tetradynamia Siliquosa.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Cruciferae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel III, No. 212.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Canescens, caulibus superne ramosis, foliis lineari-lanceolatis integris, axillis fasciculiferis, floribus medioeribus, pedicellis calycem subaequantibus, siliquis longis ascendentibus subcurvatis ad angulos glabriusculis, stylo attenuato siliquae latitudine breviori, stigmatibus in crassato retuso.

Grijsharig; stengels bovenaan vertakt; bladen lijn-lancetvormig, gaaf, met kleine bladsteelbundeltjes in de oksels; bloemen middelmatig groot; bloemstelen ongeveer even lang als de kelk; hauwen lang, opstijgend, iets gekromd en kaal op de hoeken; stijl naar boven smaller, korter dan de breedte der hauw; stempel dik, ingedrukt.

De wortel brengt behalve de bloeiende stengels onvruchtbare bladbundeltjes voort; de stengel is 1—3 voet hoog, meestal vertakt. De bloemsteel is zoo lang als de kelk en veel korter dan de hauw. De hauw is vierkantig, dun, slank, zacht behaard, dikker dan de schuin opstijgende bloemsteel; de zaden zijn ongeveugeld. *E. diffusum* Ehrh. *Cheiranthus erysimoides* Jacq. non *L. Ch. alpinus* Jacq.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.* Bloem (vergr.); *b.* kroonbladen; *c.* hauw; *d.* fragment van het blad (vergr.)

GROEIPLAATS. In dorre streken. Italië, Spanje, Zuid- en Oost-Duitschland, Hongarije, Zuid- en Aziatisch Rusland. Armenië. Veelvuldig in de woestijn bij den Araxes. Ontbreekt in het westen van Europa, in Engeland, Frankrijk, België en westelijk Duitschland.

NEDERLAND. Deze in Duitschland zeldzame en in Nederland tot dusver nog niet gevonden plant is ontdekt op het Pothoofd bij Deventer door den Heer H. J. Kok ANKERSMIT, lid der Nederl. Botan. Vereeniging, in Juni 1893. Het afgebeelde exemplaar door hem aangeboden, is van daar afkomstig.

ERYSIMUM CANESCENS Roth.

Vélar grisâtre.

Fleurit : Mai—Juillet 2.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XV. O. II. Tetradynamia Siliquosa.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Monocotylédonées. Ord. Crucifères.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES : Voyez le No. 212, Vol. III.

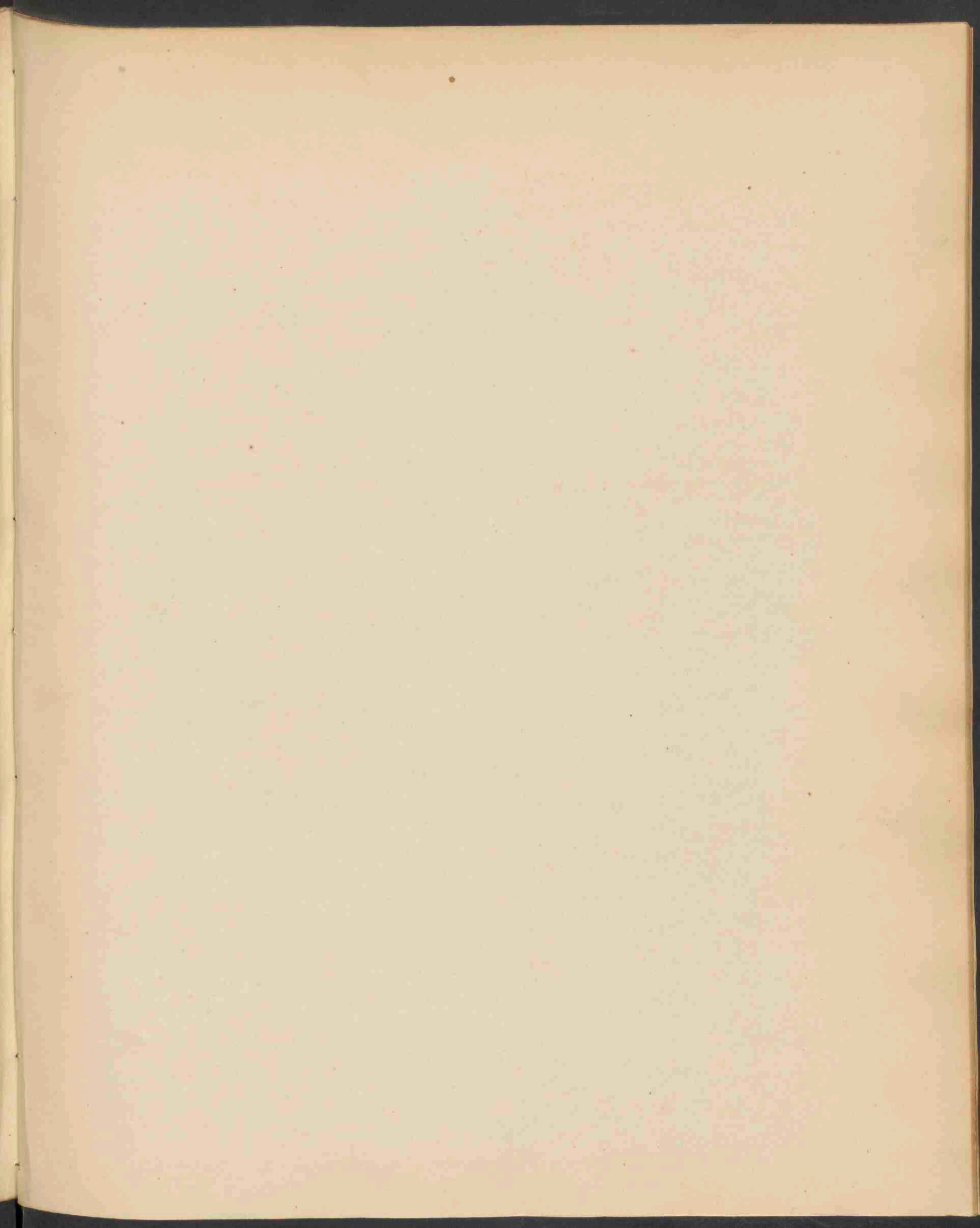
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES : Plante grisâtre. Tiges ramifiées au sommet ; feuilles linéaires lancéolées entières, à petits fascicules dans les aisselles ; fleurs moyennes ; pédicelles égalant plus ou moins le calice ; siliques longues ascendantes plus ou moins courbées, glabres aux angles ; style atténué, plus court que la largeur de la silique ; stigmate épais, rétus.

La racine produit avec les tiges florifères des fascicules de feuilles stériles ; la tige s'élève de 1—3 pieds. La silique est quadrangulaire, mince, grêle, pubescente, plus épaisse que le pédoncule obliquement ascendant ; les graines sont sans a les. *E. diffusum* Ehrh. *Cheiranthus erysimoides* Jacq. non *L. Ch. alpinus* Jacq.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* Fleur grossie ; *b.* pétales ; *c.* silique ; *d.* partie de la feuille (grossie).

HABITAT. Lieux arides, incultes. Italie, Espagne, Allemagne mérid. et orientale, Hongrie, Russie mérid. et Asiatique, Arménie ; très abondant dans le désert de l'Araxe. Manque dans l'ouest de l'Europe, en Angleterre, France, Belgique et dans l'Allemagne occidentale.

PAYS-BAS. Cette espèce, rare en Allemagne et nouvelle pour les Pays-Bas, a été découverte par M. H. J. KOK ANKERSMIT, membre de la Société Néerl. de Bot., près de Deventer en 1893. Nous devons à sa bienveillance l'exemplaire représenté.

1492

HALIMUS PEDUNCULATUS WALLR. 1517.

HALIMUS PEDUNCULATUS Wallr.

Gesteelde Zeeporcelein.

Hoogduitsch: Stielfrüchtige Keilmelde.

Engelsch: Tall Shrubby Orache.

Bloeit: Aug.—Sept. ☉.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIII. O. I. Polygamia Monoecia.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Chenopodeae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XVII, No. 1341.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Annuus, lepidoto-canescens. Caule pumilo erecto flexuoso ramoso, foliis alternis integerrimis carnosulis subpetiolatis oblongis vel lanceolato-spathulatis obtusis, glomerulis paucifloris in racemos breves dispositis, perigonis fructiferis longe pedunculatis, obverse triangularibus obtuse et divaricatim bilobis denticulo interjecto.

Eenjarig, fraai grijsgroen; stengel laag, opgerigt, heen en weer gebogen, vertakt; bladen afwisselend, gaaf, eenigszins vleezig, min of meer gesteeld, langwerpig of lancet-spatelvormig, stomp; bloemhoopjes schraalbloemig, in korte trosjes geplaatst; vruchtkelken lang-gesteeld, omgekeerd driehoekig, met twee stompe wijduitstaande lobben en een tandje in het midden. *Diotris atriplicoides* M. B. *Obione pedunculata* Mocq. *Atriplex pedunculata* L.

VERKLARING DER AFBEELDING. 1. Vruchttakje; 2. vruchtkelk.

GROEIPLAATS. Ziltige grond en zeestrecken. Zuid-Siberië, Zuid- en Midden Rusland, Noord-Duitschland, Denemarken, Z. Zweden, Engeland, Frankrijk, Nederland.

NEDERLAND, Zuid-Beveland, Walcheren, Terschelling.

Het afgebeelde exemplaar, gevonden aan de kust van Zeeuwsch Vlaanderen door den Heer A. WALRAVEN, lid der Nederl. Botanische Vereeniging, berust in het Herbarium dier Vereeniging te Leiden.

HALIMUS PEDUNCULATUS Walls.

Pourpier de Mer.

Fleurit: Août—Sept. ☉.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIII. O. I. Polygamia Monoccia.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Chénopodées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 1341, Vol. XVII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Annuel, d'un gris argenté; tige naine dressée, flexueuse rameuse, feuilles alternes, entières, un peu charnues, plus ou moins pétiolées, oblongues ou lancéolées-spathulées obtuses; glomérules à peu de fleurs, disposées en grappes courtes; calices fructifères longuement pédicellés, triangulaires, obtus, à deux lobes divergents, avec une dent au milieu.

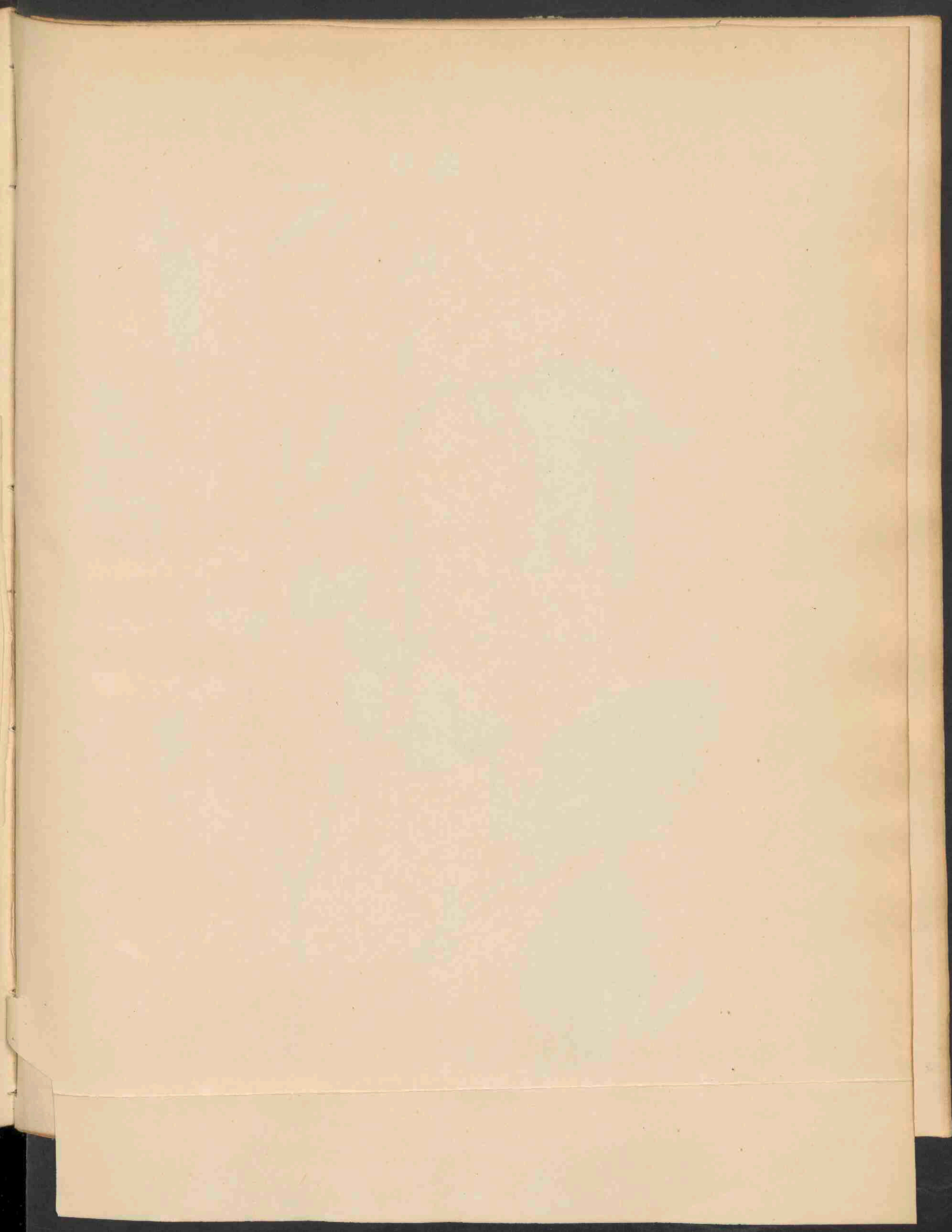
Se distingue de *H. portulacoïdes* par ses calices fructifères longuement pédicellés et bilobés. *Diotris atriplicoides* M. B. *Obione pedunculata* Mocq. *Atriplex pedunculata* L.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. 1 Rameau florifère, 2 calice fructifère.

HABITAT. Russie mérid. et centrale, Allemagne sept., Danemark, Suède mérid., Angleterre, France, Pays-Bas. Terrains salés et régions maritimes.

PAYS-BAS. Province de Zélande, île de Terschelling.

L'exemplaire dessiné, provenant de Zélande, nous a été offert par M. A. WALRAVEN, membre de la Société néerl. de Botanique.

1541

ALNUS INCANA DC . 1518 .

ALNUS INCANA W.

Grijswitte Els.

Hoogduitsch : Weisse Erle.

Engelsch : Hoary leaved Alder.

Bloeit : Maart—April 5.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXI, O. IV. Monoecia Tetrandria.

NATUURLIJK STELSEL: Vasculares Dicotyledoneae. O. Betulineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel IV, No. 305.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Foliis petiolatis ovatis acutis vel sub-acuminatis argute duplicato-serratis, superne glabris glutinosis, inferne glaucis pubescentibus vel tomentosis, amentis femineis in quavis gemma racemosis ovatis in pedunculo communi crasso sub-sessilibus, nuculis lenticularibus ala coriacea angustissima cinctis.

Bladen gesteeld, eirond, spits of iets spits toeloopend, scherp dubbel gezaagd, van boven kaal, kleverig, van onder zeegroen, zacht behaard of viltig. Vrouwelijke katjes in elke knop trosvormend, eirond, nagenoeg zittend op een dikken algemeenen bloemsteel; nootjes lensvormig met een zeer smallen lederachtigen vleugel omringd.

Een heester of kleine boom, die zich van de gewone els hoofdzakelijk onderscheidt door de spitse, van onder zacht behaarde bladen en kortgesteelde vruchtkegels.

VERKLARING DER AFBEELDING. *a.* mannel. katje; *c.* mannel. bloempje; *b.* vrouwel. bloempje; *d.* bloemschubje; *e.* vruchtbeginsel; *f.* nootje; *g.* id. vergroot.

GROEIPLAATS: In natte streken. Siberië; in den Caucasus tot 6000' hoogte. Noord- en Midden-Europa, van Scandinavië, Rusland, van Frankrijk tot Noord-Italië en het Donaugebied. Noord-Amerika. Hetzelfde gebied als *Alnus glutinosa* L.

NEDERLAND. Volgens den *Prodromus Flor. Bat.* bij Haarlem, Baarn, Wamel, Leeuwen en de Salkerwaard. Ik zelf vond deze soort bij Haarlem niet, doch de Heer H. W. GROLL, lid der Ned. Bot. Vereeniging, heeft mij opmerkzaam gemaakt op een exemplaar achter Velsereind, dat echter, in een tuin staande, moeilijk als wild is aan te nemen.

Het afgebeelde exemplaar, gevonden bij Ruurlo, is ons aangeboden door den Heer J. ENSINK A.Jz., lid der Ned. Bot. Vereeniging, in het jaar 1892.

ALNUS INCANA W.

Aune blanchâtre.

Fleurit: Mars—Avril 5.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXI O. IV. Monoecia Tetrandria.

SYSTÈME NATUREL. Vasculaires Dicotylédonées. O. Bétulinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 305, Vol. IV.

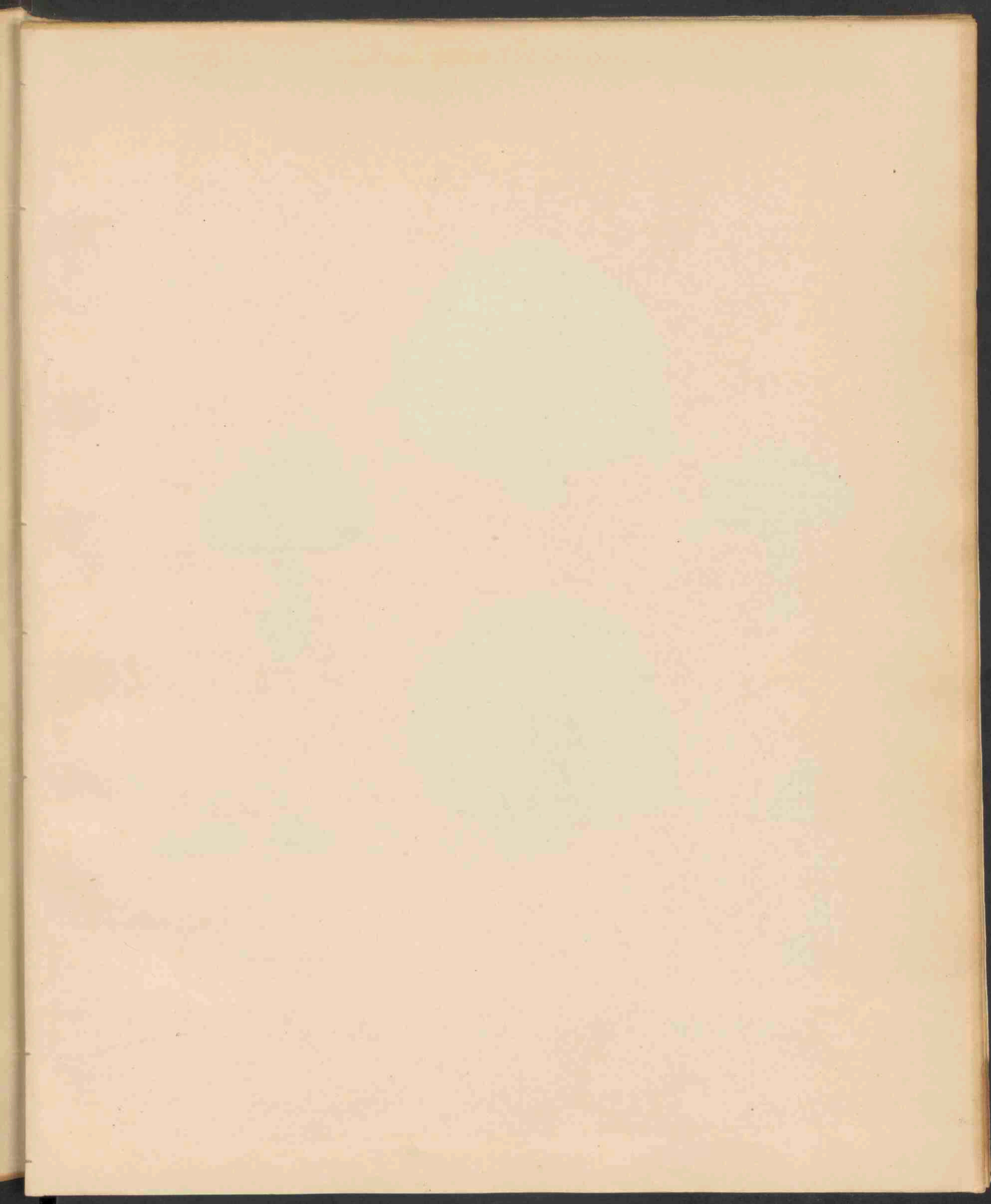
CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Arbrisseau ou petit arbre. Feuilles pétiolées ovales aiguës ou acuminées, doublement dentées en scie, glabres et glutineuses en dessus, glauques et pubescentes ou tomenteuses en dessous; châtons femelles en grappe dans chaque bourgeon, ovales, sessiles sur un pédoncule commun; fruits lenticulaires, bordés d'une aile coriace étroite.

Se distingue de l'*A. glutinosa* L. (Vol IV No. 305) par ses feuilles aiguës ou acuminées, pubescentes ou tomenteuses et d'une couleur vert de mer ou grisâtre en dessous, et par les châtons fructifères presque sessiles.

EXPLICATION DE LA PLANCHE. *a.* Châtons mâles; *b.* fleur femelle, *c.* fleur mâle; *d.* écaille de la fleur; *e.* ovaire; *f.* fruit; *g.* id. grossi.

HABITAT. Lieux humides. Sibérie, Caucasic jusqu'à 6000' de hauteur; Europe sept. et centrale; depuis la Scandinavie et la Russie jusqu'au Nord de l'Italie et la région du Danube. Amérique sept.

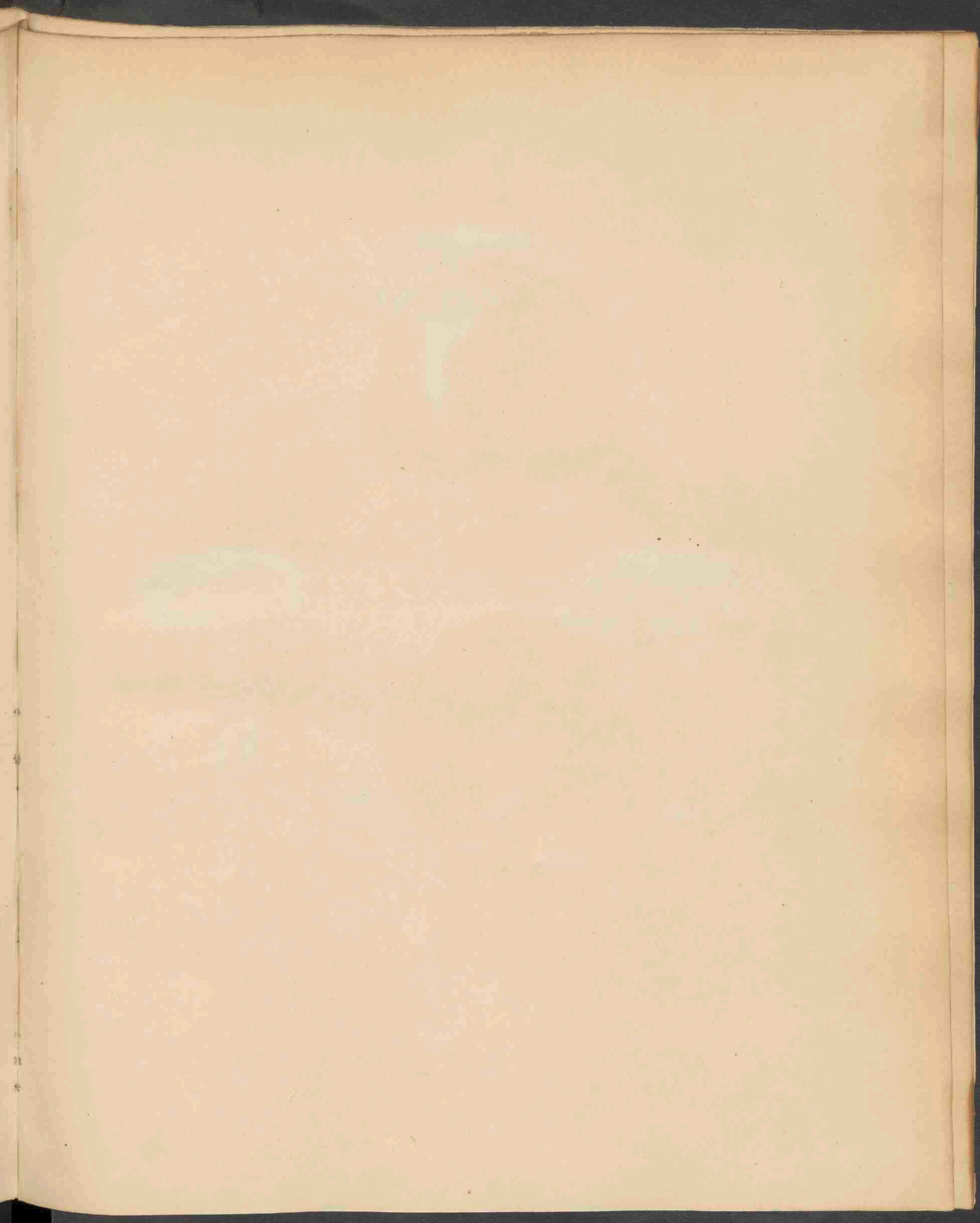
PAYS-BAS. Très-rare. L'exemplaire représenté, trouvé à Ruurlo (Gueldre), nous a été offert par M. J. ENSINK A.Jz., membre de la Société Néerlandaise de Botanique, en 1892.

1496.

CORTINARIUS [AGARICUS] SEMI-SANGUINEUS. 1519.

1497

CORTINARIUS [AGARICUS] MUCOSUS FRIES . 1520 .

CORTINARIUS (AGARICUS) SEMI-SANGUINEUS Secr.

Half bloedroode Cortinarius.

Hoogduitsch: Cortinarius mit blutrothen Lamellen.

Engelsch: Semi-sanguine Cortinarius.

Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS: Cl. XXIV. O. IV. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL: Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XVII, No. 1315.

SOORTELIJKE KENMERKEN: Pileo carnosio, obtuso umbonato sericeo demum glabrato. Stipite farcto crasso rubro-fuscescente, lamellis adnatis latis subdistantibus nitide sanguineis.

Hoed vleezig, stomp, met een bult in het midden, zijdeachtig, daarna glad; steel gevuld, dik, lichtbruin, naar onder toe rood; plaatjes aangehecht, breed, min of meer uiteen, schitterend bloedrood.

Hoewel deze zwam ongetwijfeld dezelfde is als bedoeld door FRIES, *Hym. eur.* p. 370, als *C. cinnamomeus* β *semi-sanguineus*, kan ik haar niet aannemen als een verscheidenheid van *C. cinnamomeus* Fries (*Flor. Bat.* deel XIX No. 1460). Zij verschilt van deze toch door den korten, dikken, bruin-roodachtigen steel en door de schitterend bloedroode plaatjes. Ik vereenig mij dus met SECRETAN (*Myc. Suisse*, No. 254), die haar als soort aanneemt en daarvan twee verscheidenheden opgeeft.

GROEIPLAATS. Op gras en mos in open gazons tusschen het geboomte.

NEDERLAND. Driebergen, Rijzenburg, Baarn, Enghuizen, Arnhem, Apeldoorn.

De afgebeelde exemplaren zijn door mij verzameld op Heijenoord onder Arnhem en te Oosterbeek, in October 1892.

CORTINARIUS (AGARICUS) SEMI-SANGUINEUS Secr.

Cortinaire à lamelles couleur de sang.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. O. IV. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 1315, Vol. XVII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau charnu, obtus-bosselé, soyeux, devenant glabre. Stipe plein, épais, rouge brunâtre; lamelles adnées larges, plus ou moins distantes, d'un rouge sanguin brillant.

Sans doute le *C. cinnamomeus* β . *semi-sanguineus* de FRIES, *Hym. eur.* p. 370. Mais le caractère me semble trop différent pour l'unir au *C. cinnamomeus* (*Fl. Bat.* Vol. XIX, No. 1460), et je me conforme à SECRETAN (*Myc. Suisse* No. 254), qui l'admet comme espèce avec deux variétés. Le stipe court, brun-rougeâtre et les lamelles d'un rouge sanguin à reflets brillants le distinguent suffisamment.

HABITAT. Lieux herbeux dans les clairières des bois.

PAYS-BAS. Provinces de Hollande, d'Utrecht et de Gueldre. J'ai recueilli nos exemplaires dans un bois près d'Arnhem (Gueldre) en Octobre 1892.

1510
CORTINARIUS (AGARICUS) MUCOSUS Fries.

Vochtig kleverige Cortinarius.

Hoogduitsch: Schleimiger Blätterschwamm.

Engelsch: Viscous Cortinarius.

Herfst.

STELSEL VAN LINNAEUS. Cl. XXIV. O. IV. Cryptogamia Fungi.

NATUURLIJK STELSEL. Cellulares Mycetes. O. Hymenomyces. Trib. Agaricineae.

GESLACHTSKENMERKEN: Zie Deel XVII, No. 1315.

SOORTELIJKE KENMERKEN. Pileo carnosio e convexo explanato laevi glutinoso nitido, stipite firmo laevi sericeo, lamellis adnatis ex albido ferrugineis.

Hoed vleezig, eerst hol, dan vlak-uitgespreid, glad, kleverig, glanzig; steel vast, glad; plaatjes aangehecht, eerst wit, dan roestkleurig. FRIES. *Hymen. eur.* p. 355.

Deze vorm komt dicht bij *C. collinitus* FRIES, *Hym. eur.* p. 354, en verschilt daarvan door zijn gladden, zijdeachtigen, niet dwars geschubden steel.

GROEIPLAATS. In bosschen.

NEDERLAND. Tot dusver nog niet vermeld. De exemplaren, op onze afbeelding voorgesteld, vond ik bij Bussum onder dennen in Sept. 1892.

CORTINARIUS (AGARICUS) MUCOSUS Fries.

Cortinaire muqueux.

Automne.

SYSTÈME DE LINNÉ. Cl. XXIV. O. IV. Cryptogamia Fungi.

SYSTÈME NATUREL. Cellulaires Mycètes. O. Hyménomycètes. Trib. Agaricinées.

CARACTÈRES GÉNÉRIQUES: Voyez le No. 1315, Vol. XVII.

CARACTÈRES SPÉCIFIQUES: Chapeau charnu, d'abord convexe, puis plan, lisse, glutineux, luisant; stipe ferme lisse soyeux; lamelles adnées, d'abord blanches puis ferrugineuses. FRIES, *Hym. eur.* p. 355.

Voisin du *C. collinitus* FRIES l. c. 354, dont il diffère par son stipe lisse, soyeux et dépourvu de squamules transversales.

HABITAT. Bois.

PAYS-BAS. Pas encore mentionné. J'ai trouvé nos exemplaires dans un petit bois de pins près de la bruyère à Bussum (Hollande sept.) en Septembre 1892.

